Furcsán hangzott a kérdés és mi egymásra néztünk, mintegy kétkedve, hogy nem zavarodott-e meg a mi szép ismerősünk.

— Miféle ezrede van? — kérdezte Bill Hardy.

— Egy fiú regiment. Szép, katonás, kedves fiúk, mind egytől egyig. Van már vagy ötven. Nos, akartok az én regimentemhez csatlakozni?

— Hát hogyne akarnánk? Mit kell ott csinálni?

— Katonák lesztek. Kaptok egyenruhát és puskát.

Néhány percz mulva már Bill Hardy irta össze a banda tagjainak a nevét és a czímét. Miss Le-Févre elvette a papirost és másnap délben már jött egy ember, a hóna alatt egyenruhákkal, sapkákkal és felöltöztette a fiúkat rendes katonaruhába. Kék zubbony, világoskék nadrág, a lábszárra sárga bőrtokot kapcsoltunk és aznap délután már ámulva nézte a sarki rendőr, hogy a második utczai bandából rendesen kiöltöztetett pompás kis katonacsapat vált. Bill Hardy sorba állított bennünket és vezetett a Lexington Hallba, mintha egész életében kapitány lett volna. Itt már javában gyakorlatozott egy kis csapat, a puska a vállukon, Miss Le-Févre pedig egy magas podiumon ülve, mint valami hadúr, nézte a gyakorlatozást.

Nekünk is adtak puskát, szépen sorba állítottak bennünket és a tanár, — a ki czivilben tornatanár lehetett — a mi drillirozásunkhoz fogott.

Miss Le-Févre franczia származású, dúsgazdag árva leányzó volt. A harminczhoz közel járhatott már, de azért üde, friss és szép volt. A regiment volt a rögeszméje. Valamelyik nagyapja franczia önkéntes volt az amerikai szabadságharczban és annak az emlékét akarta ápolni a maga kis regimentjével. Ő ruházta, ő etette — uzsonnákkal, vacsorákkal — a gyereksereget, a ki jól exerczirozott, kapott czukrot, könyvet és egy piros stráfot a karjára. Nagyon kedves, bolondos öreg lány volt. Mikor a fiúk gyönyörű katonás mozdulatokat rendeztek oszlopba formálódva, szinte csillogott a szeme a boldogságtól. A téli gyakorlatokat a Lexington Hall óriási termében tartottuk, minden este hattól nyolczig. A teremért naponta ötven dollárt fizetett Miss Le-Févre, mert nem akarta kitenni a kis katonáit annak, hogy a szabadban esetleg megfázzanak. Hét órakor szünet volt, a mikor a szolgák sandvicheket, süteményeket hordtak a fiúknak, azok meg ettek, mint kis kiéhezett éhenkórászok. Ilyenkor a lány szemében örömkönnyek csillogtak. Nagyon boldog volt, mikor az a száz gyerek örült az életnek. Nagyobbára alsóvárosi szegény fiúk voltak, a bandákból toborozta őket össze Miss Le-Fevré és nem volt a világon nála boldogabb nő, mikor az ezred arczvonalban elhaladt előtte és kommandóra tisztelgett neki a fegyverrel. Ilyenkor generálisnak, hadtestparancsnoknak képzelte magát és csak úgy sugárzott az arcza az örömtől.

I. felvonás. Lise (Aczél Ilona): Lortayné hez (Csillag Teréz): Majd én teszem máskorra a zsúromat. (Középen Treguier.)

Vasárnap már reggel kilenczkor kezdődött a gyakorlatozás. Tizenegyig tartott a fegyverfogás, aztán a vasárnapi iskolába indult a regiment. A vasárnapi iskola a hittanóra Amerikában. A katholikus vasárnapi iskolába vittek bennünket, mert Miss Le-Févre katholikus volt. Az ezred javarésze anglikán vallású volt, de ez a kis szabálytalanság nem igen zavarta meg a mulatságot. Ment is minden nagyon szépen egész tavaszig. Tavaszszal a gyakorlatozás szinhelyét áttették Hobokenba, a Hudson folyó tulsó oldalára, a hol jó füves terület kinálkozott és igen alkalmas volt a gyakorlatozásra. Mi már képzett katonák voltunk, tudtunk fegyvert fogni, rajvonalba oszlani, négyesrendbe ugrálni, szóval mindent tudtunk, a mit egy jó katonának tudni kellett. Csak egy nagy baj volt. A puskánk csövét — nehogy valamelyik bajt csináljon, teli öntötték ólommal. Ezzel a puskával ilyenformán csak fegyverfogást lehetett gyakorolni, lőni nem.

Mint képzett katonáknak ez sehogysem ment a fejünkbe, hogy mért adnak nekünk eldugaszolt fegyvereket, ha azt akarják, hogy katona legyen belőlünk. A második utczai banda egy szép napon ki is kelt ez ellen a gyerekes bánásmód ellen. Odaálltunk az ezredtulajdonos kisasszony elé és kereken követeltük, hogy olyan fegyvereket adjanak, a melylyel lőni lehet. Mi már nem vagyunk apró gyerekek. Ilyen puskával nem játszunk.

Miss Le-Févre, a ki maga volt a kedvesség és báj, most ránczba szedte a szemöldökét, katonás pózba vágta magát és kiszólt az ezrednek:

— Katonák! Itt ebben az ezredben én parancsolok és itt olyan lesz a felszerelés, a milyent én adok nektek. A ki egy hangot szól, azt rögtön megbüntetem. A tanár, a tornatanár méltatlankodva csóválta a fejét, de a második utczai banda nem engedett. Vissza somfordáltunk a helyünkre, de aznap már nagyon kedvetlenül folyt a gyakorlatozás. Másnap már valóságos forradalom tört ki az ezredben. Bill Hardy — mielőtt a tornatanár összeállította volna a csapatot, — odaállt az ezred elé és kommandirozni kezdett.

— Vigyázz!

Az ezred, mintha jogos helyről jött volna a kommandó, vigyázz-állásba vágta magát és a másik perczben már a beszélgető Miss Le-Févret és a tornatanárt körülfogta az ezred, Bill Hardy feszes léptekkel állott a meglepődött Miss elé.

— Miss Le-Févre! Az ezred új fegyvereket követel. Ha nem kapjuk meg, leteszszük a fegyvert és az uniformist.

Így történt aztán, hogy a «Miss Le-Févre regiment» harmadnap pompás új puskákat kapott, golyóra tölthető nagyszerű fegyvereket, mint a milyen az Egyesült-Államok egyéb katonáinak van. Most már csak a golyó hiányzott. Erről azonban Miss Le-Févre egyáltalában nem akart tudni.

A nyári nagygyakorlatokat a nagy hadsereg Long Islandon tartotta abban az esztendőben. A mi ezredünket persze nem vették olyan komolyan, hogy az ilyen gyakorlatokra meginvitálták volna. Gondoltuk tehát, hogy elmegyünk minden meghivás nélkül. Miss Le-Févre egy szép napon arra ébredt, hogy az ezrede eltünt. Felültünk egy Ferry boat-ra és átmentünk — az egész ezred Long Islandra, a hol aznap kezdődtek a nagy szárazföldi gyakorlatok. Bill Hardy kiosztott vagy ezer vaktöltést és utnak indultunk a szigeten a hadsereget felkeresni. Fél napi marsolás után

II. felvonás. Treguier (Somlai): Mi ez? Lise: A fürdőruhám.

AZ «ÉDES A BŰN», HENRI LAVEDAN SZINMŰVE A NEMZETI SZINHÁZBAN. — Jelfy Gyula fölvételei.

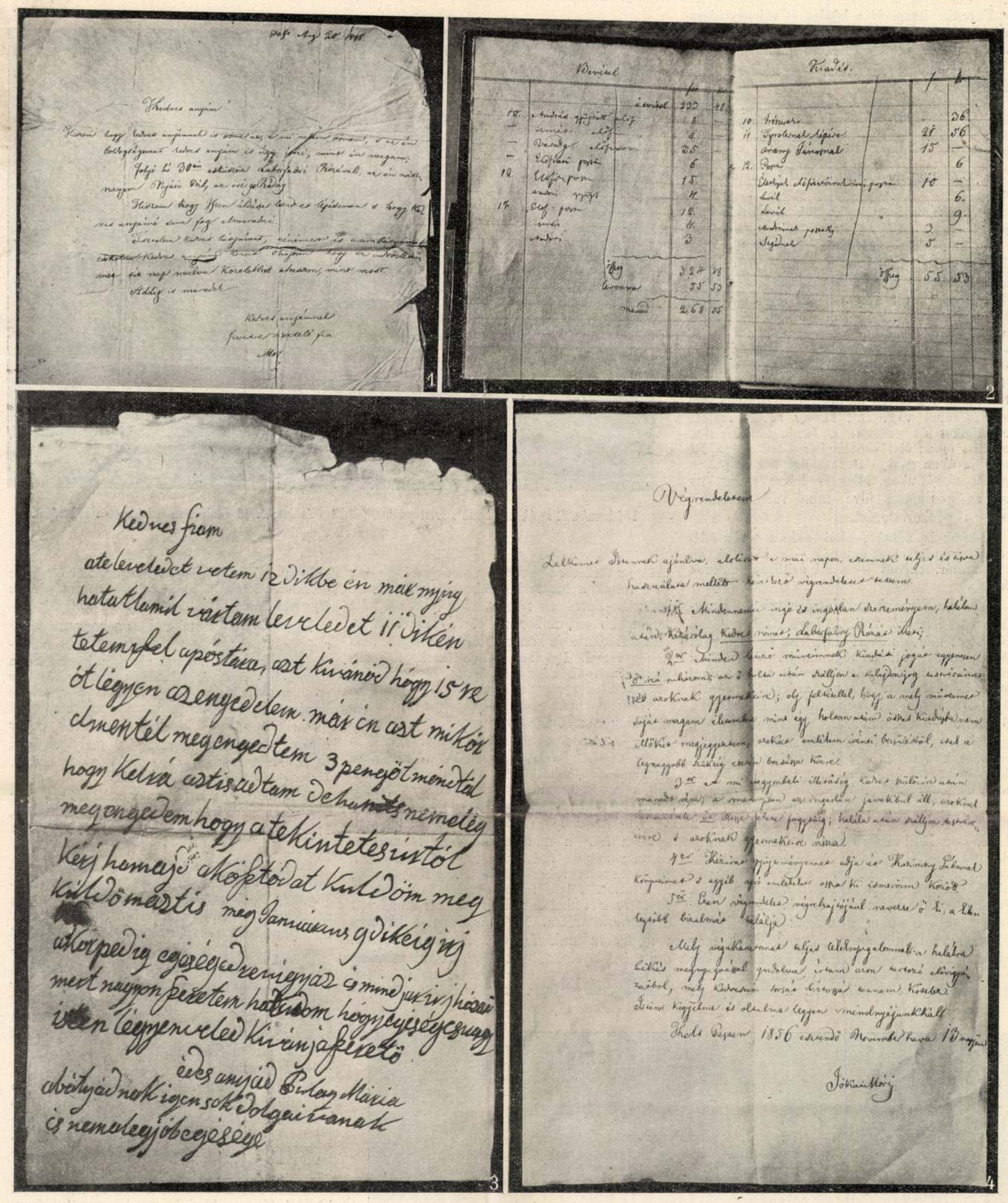

1. Jókai levele anyjához, melyben bejelenti házasságát. — 2. Jókai számadási könyvéből. — 3. Jókai anyjának levele. — 4. Jókai 1856-ban kelt végrendelete.

JÓKAI MÓR EREKLYETÁRGYAI, MELYEKET AZ ÁLLAM MEGVÁSÁROLT.

találkoztunk is egy század katonával. Egy erdő szélén heverésztek — úgy látszik előörsi szolgálatot teljesítettek, mert rettenetes pánik tört ki köztük, mikor messziről megláttak bennünket. Hasra vágódtak és úgy lövöldözték ránk a vaktöltéseket, mintha valódi ellenségek lettünk volna. Mi is elkezdtünk tüzelni és fél óra mulva rohammal foglaltuk el az erdőt. Mekkora volt a meglepetésük, mikor meglátták, hogy csak kis katonák vagyunk. Nevettek rajtunk, mi meg őrajtuk és másnap a lapok óriási tudósításokat irtak a Miss Le-Févre ezredéről, a mely az igazi katonákat alaposan elpáholta. Miss Le-Févre pedig harmadnap a díszszemlén maga adta át mindnyájunknak az arczképével ellátott vitézségi érdemrendet.

KIMNACH LÁSZLÓ MŰVÉSZETI HAGYATÉKÁNAK ÁRVERÉSE.

A jövő héten a Nemzeti Szalon helyiségeiben érdekes művészeti hagyaték kerül árverésre: Kimnach Lászlónak, a nyolczvanaskilenczvenes évek ügyes illusztrátorának festményei és rajzai jutnak kalapács alá.

Kimnach a magyar művészéletnek egyik jól ismert, sőt typikus pályáját futotta be. Határozott, friss tehetséggel indult neki útjának, tanult, de természetesen nem ott, a hol tehetségének értékesebb elemeit kifejleszthette volna, hazakerült, itt egy gyönyörűen szervezett és kifejlődött művészeti hierarchiát talált, a melybe vagy beleilleszkedik a kezdő s akkor remélhet némi boldogulást, vagy nem s akkor el van zárva előtte a jövő. Kimnach is megalkudott, mint a legtöbben, aztán rajztanárságot vállalt, jöttek az élet gondjai, a művészeti tervek csak tervek maradtak s azok a reményei sem igen váltak be, melyek a korabeli festőgeneráczió szivét dobogtatták, az állami megrendelések, a nagy történelmi kompozicziók lehetősége. Pedig tehetsége őt nem erre a térre utalta. E hagyaték áttekintésénél is kitűnik, csak úgy mint annakidején a Műcsarnokban rendezett nagy gyűjteményes kiállításán, hogy nem az olajfestés volt az ő igazi terrénuma, hanem a rajzolás. Olajfestményein majdnem mindenütt elárulja magát a rajzoló, a ki localis szinekkel utólag kifesti rajzait, a ki vonalakban lát és nem tonusba olvadó szinekben, a ki az olajképet is aquarellszerű merevséggel kezeli. Mégis

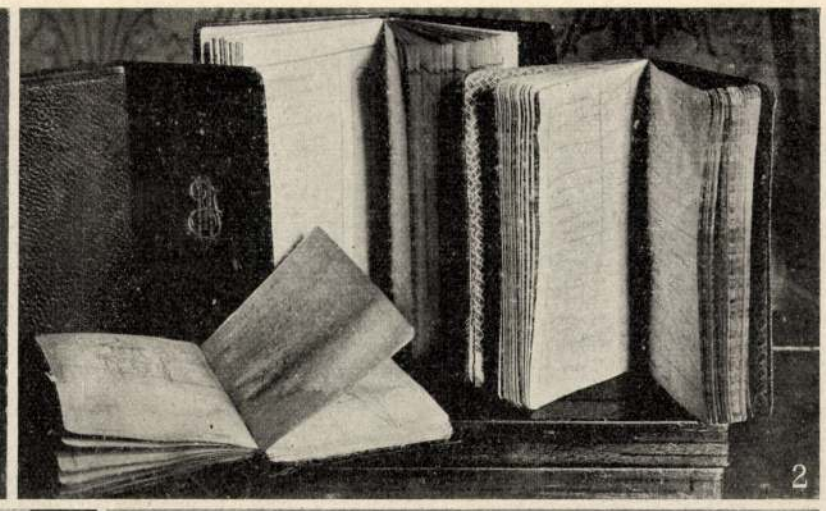

1. Jókai keze. — 2. Jegyzőkönyvei. — 3. Meisseni porczellánok. — 4. Pipák, melyeket Jókai ajándékba kapott, mikor az «Üstökös»-t szerkesztette. — 5. Részlet Jókai szobájából. — 6. Szekrény különféle emléktárgyakkal és Jókai díszkardjával.

JÓKAI MÓR EREKLYETÁRGYAI, MELYEKET AZ ÁLLAM MEGVÁSÁROLT. — Balogh Rudolf fölvételei.

az aukczión látható lesz müncheni tanulása után festett néhány képe, melyeken igazán finom szinegységbe sikerült egy-egy tájképet foglalnia. Midőn azonban hazakerült, ennek a finom szinharmoniás iránynak legmerőbb ellentétét találta a történelmi festők szintarka modorában s melyhez ő rövid idő alatt hozzá simult, a nélkül azonban, hogy a kiválóbbak szinpompáját elérnie sikerült volna.

Rajzai sokkal több eredetiséget mutatnak. Felbontott vázlatkönyveiből az árverésen szerfelett bő anyag lesz látható, melynek nem egy darabja elsőrangú rajzolóink sorába helyezi a művészt. Erős érzéke volt az egyes mozgások nyugvópontjaiban rejlő jellemzetes vonások ábrázolására, finom megfigyelő tehetséggel látta meg az egyes alakokban a typikus vonásokat. Azokat a rajzait tartjuk legtöbbre, hol alig egy-két vonallal teljesen vázlatosan ábrázolta tárgyait, mert nagy pontossággal kidolgozott ábrázolásai nehézkesebbek emezeknél. Ezek a vázlatos rajzai is teljesen korának stilusában vannak megalkotva s bármily könnyedek is, nem juttatják eszünkbe az impresszionizmus rajzait. Nem pedig azért, mert sohasem esetlegességeket adnak, de az életnek mindig valami közismert typikus oldalára irányulnak. Kimnach nem *egy* bakát, nem *egy* kis csirkefogót, nem *egy* kofaasszonyt rajzolt, hanem a kis csirkefogót, a bakát, a kofaasszonyt ábrázolta. Ez a hajlandósága azután nagy támogatásra talált korának abban az izlésében, mely a művészet minden ágában vonzódott az anekdotaszerű tárgyhoz, melynek mindig typusok a szereplői. Innét erős vonzódása a zsánerszerűséghez. Nagy rajzolási készsége így arra a térre utalta, melynek évről-évre fogynak nálunk művelői, az illusztrálásra. Ha olvasóink a nyolczvanas-kilenczvenes évek illusztráltan megjelent regényeit és verseskönyveit a maiakkal összehasonlítják, alighanem osztani fogják a mi nézetünket, hogy e kornak a maga stilusán belül alkatott illusztrációi sokkal jobbak a mai stiluson belül alkotottaknál. Azok pedig, kik mai nap illusztráltatni akarnak, tudják, hogy mily nehézségekbe ütközik még csak középszerű rajzok szerzése is. De abban a két évtizedben, melyben Kimnach képes vázlatokat

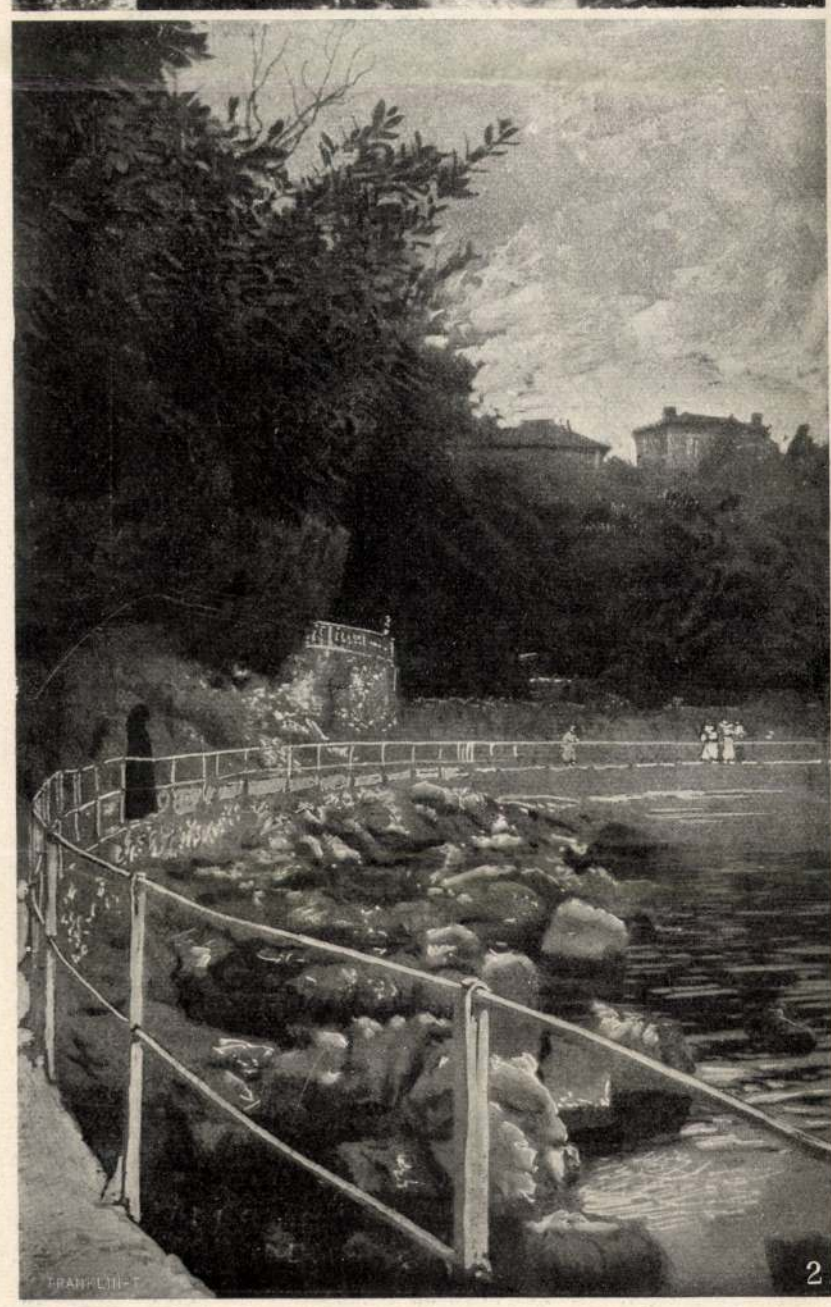

1. Ischl; a Rettenbach-vizesés. — 2. Az abbaziai parti sétány. — 3. Az Öt-tó katlana a tarpataki völgyben. — 4. Mária-Czell az elafseei útról. — 5. A Cserna-vizesés Herkulesfürdőn.

DIVATOS NYARALÓH

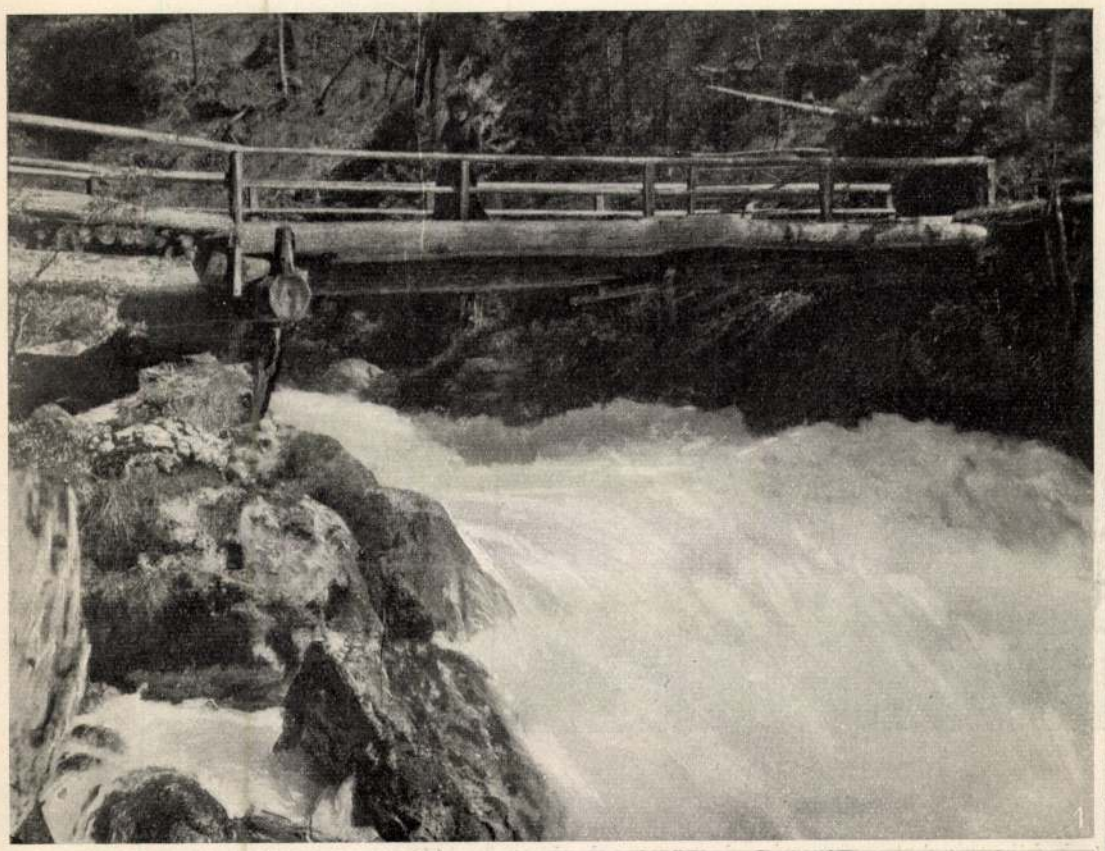

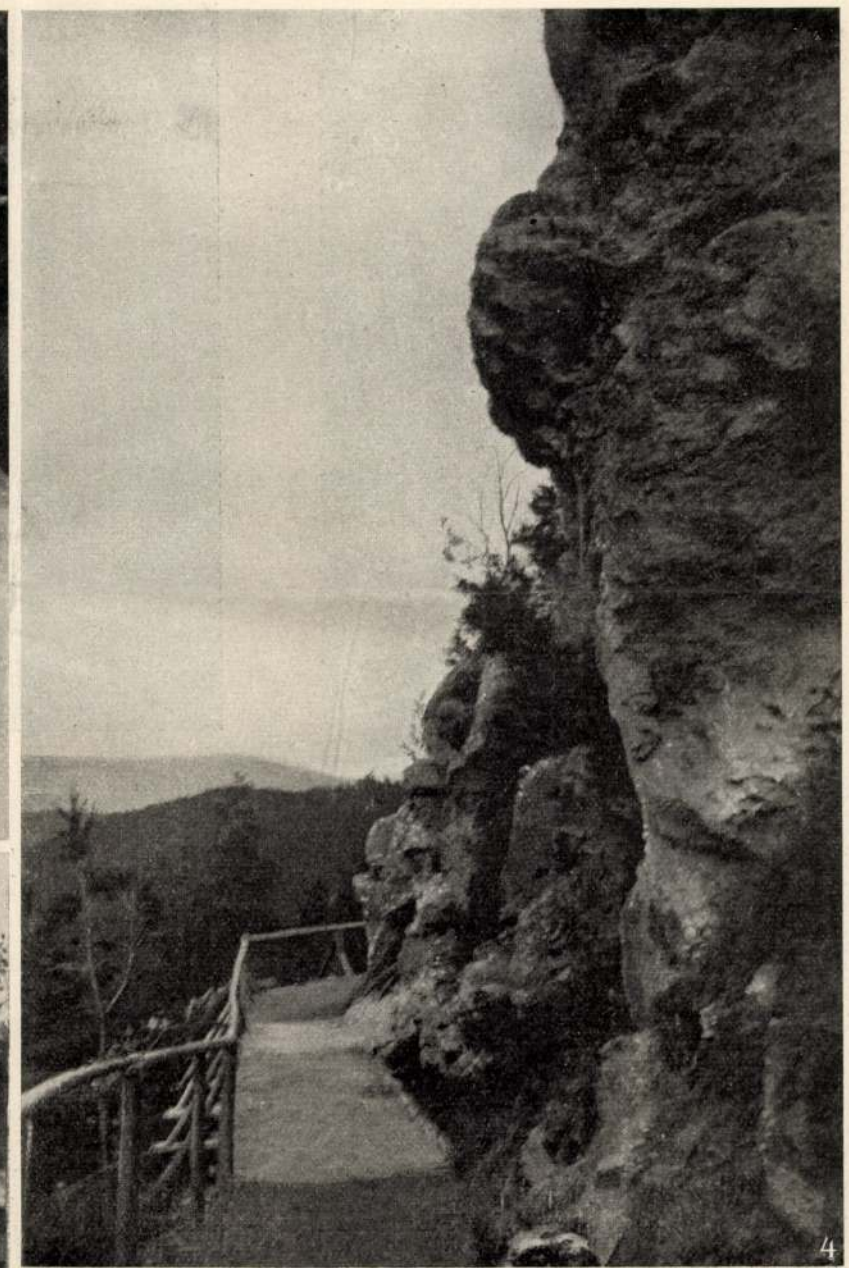

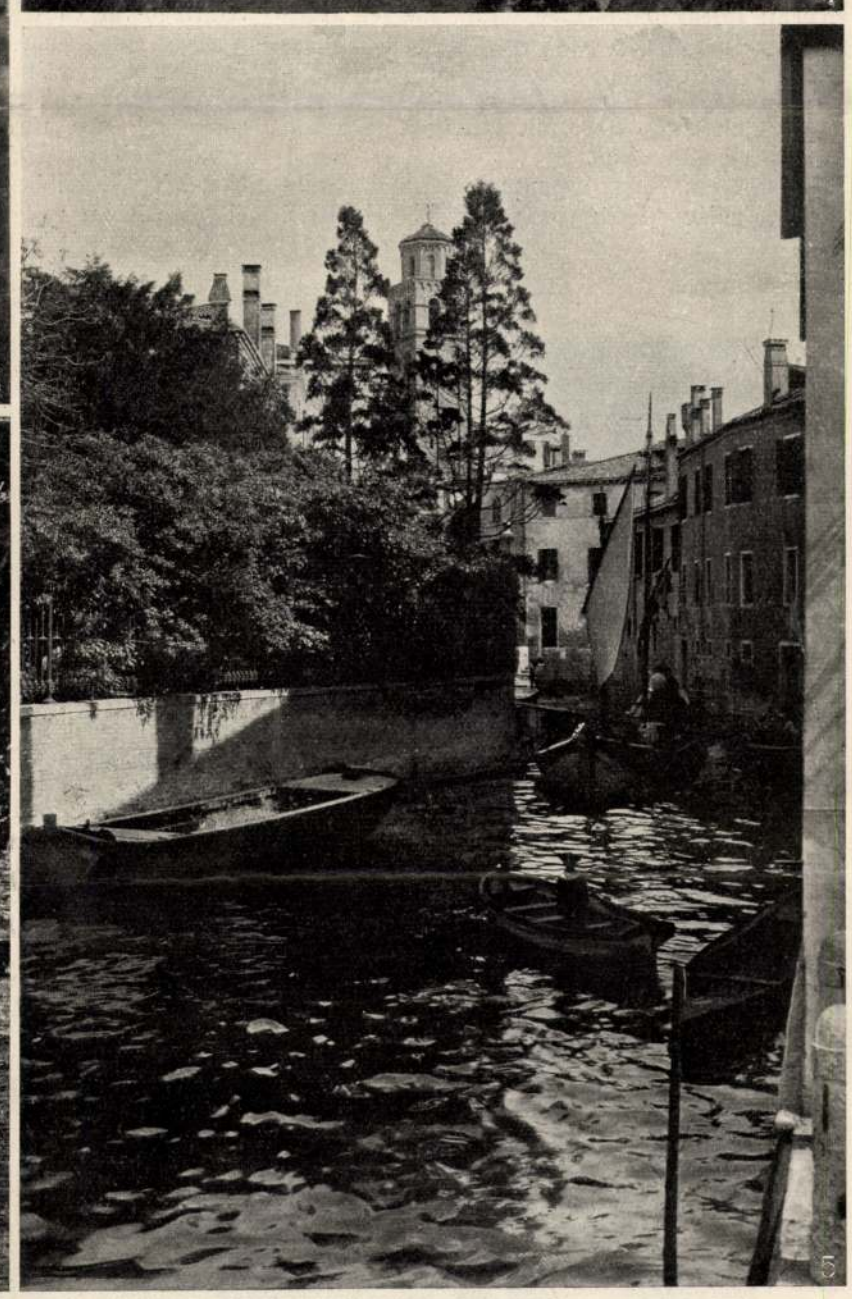

1. A Waldbach-zuhatag Hallstattnál. — 2. A Grundlsee Aussee mellett. — 3. Ada-kaléi partok. — 4. A Semmeringről. — 5. Utczarészlet Velenczében.

ELYEK. — Denk Károly fölvételei

KATONA.

NÓGRÁD VÁR ÁTADÁSA.

rajzokkal diszített, a régi rajzoló stilusnak egy erőteljes, ügyes gárdája élt, melynek egyik legszámottevőbb tagja ő volt. Ha a «Vasárnapi Ujság» régebbi évfolyamait lapozgatjuk, számos sikerült rajzát fogjuk megtalálni, melyek azonnal elárulják a kort, melyben születtek, melyeknek kifejezési módja már nem az, a mit izlésünk az újabb idők nagy rajzolói után mai nap megkiván, de a melyek a maguk nemében meglepően sikerültek.

Kétségtelen, hogy Kimnach Lászlót a magyar rajzolás történetében előkelő hely illeti meg s ezért mindazok, kik rajzokat gyűjtenek (a mi különben külföldön most a kor divatja): jól teszik, ha felkeresik az árverést.

Farkas Zoltán.

REZÁNOV.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Atherton Gertrude. Angolból fordította **Esty Jánosné.**

XIX.

Tiz óra este volt másnap, midőn Rezánov, ki a Junón vacsorázott, a presidiótól félmérföldnyire, a homokos tengerparton találkozott Santiago-val és felült a lóra, melyet az maga nyergelt meg és hozott el számára. A hosszú út alatt alig váltottak nehány szót. Az ifjú sohasem volt valami bőbeszédű, Rezánov pedig semmivel sem törődött, minden érzése ama mindent elárasztó vágyában összpontosult, hogy Conchát viszontlássa. Eddigi sikereinek titka az életben abban rejlett, hogy egyidejüleg kizárólag egy czélnak szentelte egész erélyét, pillanatra feledve minden egyebet, mi akaraterejét eltéríthetné attól. Most, a mint a misszió felé vágtatott a diplomata, a hatalmas társulat aggódó igazgatója, a világ leghatalmasabb uralkodójának képviselője, mind-mind eltűntek a hévteljes szerelmes türelmetlen várakozásában, ki ama nő elébe siet, a kire lelkének minden erejével vágyik.

Kalifornia sötétkék, fellegtelen egén a teli hold fénye ragyogott az égbolton, melynek kékje, mintha csodás elemek tüzéből fakadna, a melyben ezüstös parázsként tündököltek a csillagok és melynek mélységéből ibolyaszinü és fekete árnyékok terjeszkedtek széjjel, oly árnyékok, melyeknek mélységében egybeolvadni látszott az őstermészet.

Ez éjjel Juan Moraga háza, melynek a telepen legmagányosabb volt a fekvése és melyet magas, fehér fal vett körül, ép oly alaktalannak és sejtelmesnek tetszett, mint a mögötte elterülő kék tengersáv és a felette kimagasló sötét

JÉZUS A GYERMEKEK KÖZÖTT.

KENDER-TILOLÁS.

KIMNACH LÁSZLÓ MŰVÉSZI HAGYATÉKÁNAK AUKCZIÓJÁRÓL.

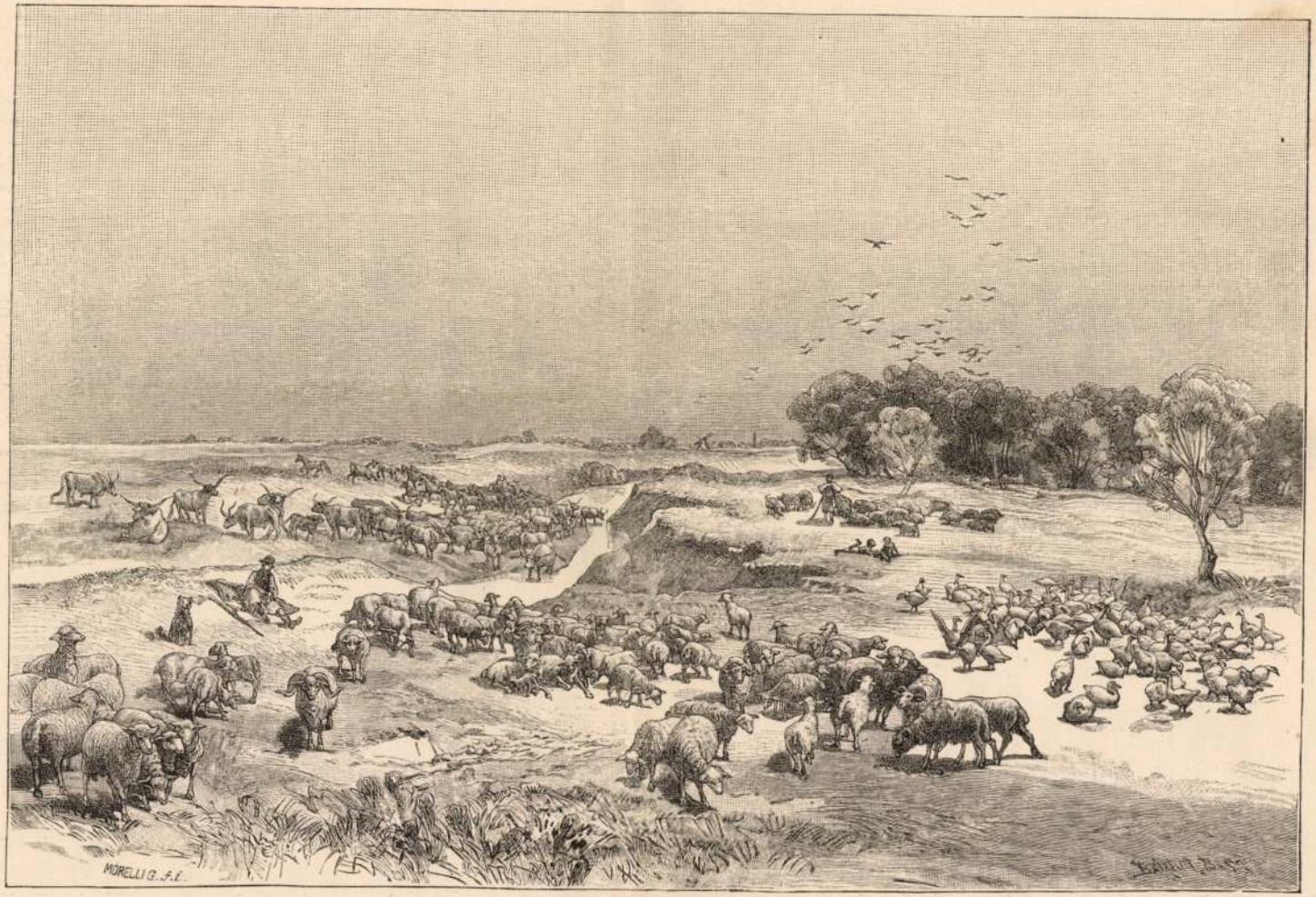

Bakonszegi úsztató.

II m

mátus templomának sugár magas tornya, valamint a faluban levő három úrilak, a rétről nézve sokat mutat. Viszont a fölötte emelkedő Várhegy fokáról szép kilátás nyílik az Ér völgyére. Előttünk van Ér-Tarcsa, „Bihar-megye szénáskertje", termékeny határával, Ér-Semjén, Kazinczy Ferencz születéshelye, a nagy író és nyelv-reformator kisszerű szobrával; odébb *Ér-Mihályfalva*. A hegység legéjszakibb vonalán a sok gyümölcséről s jó boráról híres *Szalacs* városát látjuk. Itt készítik egyszerű faragó-késsel a „szalacsi székeket". Ezek nádfonatú székek, támlás „rengők", kerti padok. Kertekbe s egyszerű szobákba jól beválnak, mert tartósak és olcsók.

Szalacsról az Érmelléki hegyeken át dél felé tartva, csakhamar *Margitá*ra érünk, mely legkeletibb városka a Berettyó völgyén. Marhavásárai országszerte ismeretesek. Nagybirtokos itten a mölki apátság, melynek csínos emeletes úri háza van a városban.

A Berettyó ezüst szalagként kigyózik végig a *Hegyköz*ön. Így nevezik az Érmelléki és a Bihari hegyek közt eső Berettyómelléki síkot és halmos vidéket. A Berettyó szigetében feküdt a hajdan erős *szent-jobbi vár*, melynek ma már alig van némi nyoma, az apátság épületei s a búcsúsoktól is látogatott római-katholikus templom mellett. Ezt a benczés-rendi apátságot még Szent-László alapította. Nevét onnan vette, mert itt őrizték Szent-István király jobb kezét; ma egyébként a hely nevét az ottaniak *Szent-Jób*nak ejtik.

Hegyköz-Szent-Imre és Szalárd között, a Berettyó partján vörös téglából rakott négy igen magas torony-omladék düledezik a réten. Egyik legrégibb várunk, *Adorján vára* ez, mely már 1284-ben ostromot állott ki. 1401 óta a Csáky-nemzetség tulajdona, később előneve is egyúttal. Ez a család építtette a tőszomszéd *Szalárdon*, eredetileg a szent-ferenczrendiek kolostori templomául, a jelenleg is önnálló kora-csúcsíves református templomot. A sekrestye bolthajtásának egyik zárkövére bajúszos, szakállas, nagyhajú, csúcsos sapkás emberi fő, a Csáky-nemzetség *eredeti* czímere, van kivésve. Az 50-es évekig híres volt a szalárdi vasas *bánya* (t. i. fürdő), hol kivált a nők nagy számmal kerestek üdülést; s országos hírű volt Csernovics Péter szalárdi gulyája. Azóta mind a kettő elpusztúlt.

Határt szab a Hegyköznek a Bihar városa alatt elfolyó Kösmő, melyet Pap-Tamási mellett vesz föl a Berettyó új csatornája. Derék, szép magyar nép lakik e tájon. Viseletük legszebb a megyében. Bornyúszájú, csipkés újjú patyolat-ing, a sarkantyús deli-csizma száráig érő, libacsont madzag-húzóval művészileg ránczba szedett, négy vagy hat *szílbe* varrt bő gatya,

Pimpnach Lóránt

„A torinói gyászünnepély," a Vasárnapi Ujság képszépe Torinóban készített rajza.
91. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Kimpark – Kimpach József

festő Kossuth Lajos halálakor Torinoban tartózkodott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

136 l.

Lipmark Lipmach József

(1857-1906) festő. 1880-ban Münchenben tanult. Ő festette - Nagy László-val - a tabóni templom freskóit.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3357.

Kimnach László

Magyar Művészet

1934. 367. l.

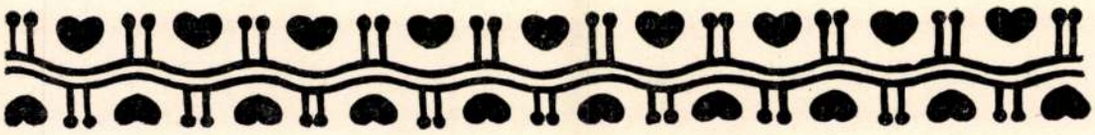

HAZAI KRÓNIKA

KIMNACH LÁSZLÓ. Szeptember végén poszthumusz-kiállítást rendeztek néhai Kimnach László tisztelői a Műcsarnok termeiben. A kiállításon hátrahagyott művek kerültek sorra. Csupa olyanok, amelyek évek folyamán lettek műterem-bútorokká, szép csöndben meghúzódtak s hogy mennyien voltak, talán maga a művész sem tudta. Valószínű, hogy nem igen tartotta számon őket, mert ambiciózus, más irányú elfoglaltsága, tanári állása mellett is sokat dolgozó ember volt, akit inkább az izgatott, az kötött le, amit csinálni fog s nem pedig, amit már befejezett, maga mögött hagyott, kiállításra és eladásra készen.

Most e különböző éveknek különböző témára és festési materiára valló képei együvé gyűltek a Műcsarnokban. Akvarellek, egészen és félig kész olajképek, tanulmányok, egyszerű, éppen csak gyakorlatnak csinált modellrajzok, kompoziciók. A müncheni iskola nyolcvanas esztendői jelentkeznek itt, főleg az olajfestményeken: csupa lokális szín, precizen hangsúlyozott körvonalak, nagyon kevés, sokszor majdnem semmi tónus. Portraitok az ú. n. Dunkelmalerei modorában. Képek, ahol a szín nem alárendelt szerepet játszik, nem egyedül arra szolgál, hogy éppen csak födje a keményen rajzolt, de biztosan szerkesztett formákat: levegős képek, amelyek nem atelier-árnyékokat, hagyományos szürkéket, barnákat és vöröseket hordoznak, csak ritkán, elvétve bukkannak elő Kimnach e dolgaiból. Amit ily célzattal festett, az bizonyára a legutolsó esztendők szülötte.

Az, ami leginkább kezeügyébe esett: a ceruzarajz. Itt, a rajz terén, hogy úgy mondjuk: jobban van otthon, ehhez különösen vonzódott. Egy teremrevalót hordtak össze rajzaiból, amelyek közt nem egy több, mint pusztán tanulmányi jegyzet: elmerülést is mutat. Munkásságának nagy része idetartozik. Ez a rajzkészség hajtotta az illusztráció felé, amelyből sokat csinált képes lapok és könyvek számára. (Pl. az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben c. vállalathoz.)

Kimnach László 1857-ben, Budán született. Iskoláinak — reáliskolát tanult —, majd a műegyetem végeztével a mintarajziskola és rajztanárképző növendéke lett. Szülői ugyanis azt akarták, hogy az építész-pályára menjen. Kimnach azonban erősebb szeretettel adta magát a festésnek. Hogy a művészetnek élhessen, s emellett ne kelljen törődnie apró exisztenciális gondokkal, a rajztanárságot választotta. Ösztöndíjas növendéke volt a rajztanárképző intézetnek, s ugyancsak állandó ösztöndíjjal utazott Münchenbe, ahol előbb Benczur Gyulánál, s aztán Lindenschmiednél tanult. Müncheni tartózkodása, studiuma másfél évre terjedt s hazatérve, hosszabb ideig dolgozott Pállik Béla műtermében. Ez a segédkezés anyagi haszonnal is járt, úgy hogy némi pénzt gyűjthetett, újabb külföldi útra. Nemsokára zsánerképet vesznek tőle a királyné számára, az egyházfestészeti pályázaton első díjat nyer s a kultuszminiszteriumtól megbízást is kap a vázlatnak nagybani kivitelére. Ez erősen lendített helyzetén: most már gond nélkül folytathatta studiumait. Velence a legközelebbi állomás, ahol letelepszik. Egy évig tanulmányozza itt az olasz renaissance mestereit, másolgatva múzeumokban s olykor hazaküldve egy-egy kész dolgot. Amikor ismét Budapestre jön, a Benczur-mester-

Művészet 1907

iskola tagja lesz, majd egy polgári iskolában foglal állást. Egész halála napjáig megmarad rajztanárnak s emellett sűrűn vesz részt a Képzőművészeti Társulat és a Nemzeti Szalon tárlatain. Meghalt 1906 november 9-én.

A BÉRHÁZ. A szépen, nyugodtan, egyformán perdülő „szürke hétköznapok" eseményeiből ki kell hogy emeljük azt a pályázatot, amelyet Mocsonyi Antal hirdetett, s amelynek első díjat nyert terve közelebb már felépül az Erzsébet-tér és Sas-utca sarkán. Bérházról szólt, tehát olyasvalamiről, amit az architektura alaposan kompromittált, sőt lenézett, jobban, semmint érdemelte volna. Erre városok a tanuk, egész kerületek és utcák élénken, szemléltetően, s ami sajnos: egyelőre maradandóan. Nemcsak Budapest, az ő különböző időben, különböző forma, divat, stílus szerint kiépült kerületeivel, házaival, merészen térnek adoptált kertecskéivel, hanem azok a városok is, amelyek tőlünk nyugatra esnek, „nagyobbak, műveltebbek és boldogabbak", amelyekre ennélfogva büszkén és kritika nélkül hivatkozunk, amig közelebbről nem tapasztaljuk őket, s amelyekben az építészetnek noha bár tradiciója van, elhalt pápai vannak, múltja és régi dicsősége: az emberek ép úgy laknak négyszögletű rekeszekben egymás tetején, ép úgy, mint nálunk, súlyos pénzeket fizetnek ezért az élvezetért, s a bérház — legalább nagy részük — arra jó, hogy író urak ú. n. röppentyüiket, sziporkáikat, humoros ötleteiket próbálják ki rajta, s novellát írjanak à la Gorkij-nyomor. Nézd meg, tisztelt olvasó, azokat a bérházakat, amelyek a hatvanas évekből valók, s látni fogod a művészethistoriának azt a fejezetét, amely jóllehet, pallérstílus címen ösmeretes, — nem pallérokon múlt, hogy lett és virágzott, hanem az egyetemes architekturán. Ha véletlenül e házak közelében épületet találsz, amely velük egykorúan, ámde monumentális célzattal készült, bizonyos, hogy a következőket fogod konstatálni: amikor az emberek egy templomot, muzeumot, szóval középületet művészi módon gondolnak el, érthetetlen, hogy ahol laknak és dolgoznak, ennyire sivár. Például a lipótvárosi bazilika egyszerűen kizokog a maga miliöjéből. Úgy tetszik, hogy nagyon sok évvel vagy előtte vagy utána, de semmi körülmények közt nem egyidőben született ezzel a miliővel. A bérház életében ez a korszak a kaszárnya-korszak, amikor az architektura a monumentális építés kivételével leklasszifikált mindent pallér-színvonalra, ami a forgó, változó, ideges élethez tartozott, nagyvárosi talajból nőtt ki, burzsoá és proletár tömegeket szolgált. Ami ezután következik, már tetszetősebb s némi fantáziára mutat. A bérház kacérkodni kezd finom és előkelő palazzokkal; különböző stílusok ruhájába öltözik, a követ mimeli, pedig hát malter és tégla. Egész stíluskiállítás, ahogy felvonul a nagyváros útvonalain. Homlokzata hol harcias jellegű, tornyocskákkal, gót oromzatokkal, hol meg barok kastélyokra emlékeztet széles, nyilt erkélyeivel, amelyeket nimfák és fintor arcu szatirok támasztanak alá. Ez a második etape, amikor a bérház szép, szép, szép, csak az a baj, hogy nem kelti azt az illuziót: ebben a házban modern emberek találhatók, a villany és Marx korának gyermekei, s nem pedig őrgrófok, mint ahogy ezt a homlokzatról következtetni méltóztatnék. Másképp fejezve ki magunkat: cél, anyag és forma még kellemetlenül ellentmondanak, de már jönnek új törekvések, eleinte igaz, hogy oly mutatványokkal, amelyek a köz szemében roppant mulatságosak, ez azonban tudnivaló a művészetek sorsából, hogy sokszor vagy rendszerint így van. Mellékes most, hogy amit ezen a vonalon az új architektura produkált, sűríthető-e stílussá. Ezt kivánni elvégre is korán van, — az ellenben fontos és bizonyos, hogy a bérház ma rehabilitálódott, amikor egész csomó építésznek művészi feladat, pályázni lehet rá minden restelkedés nélkül, s több kell hozzá, mint különböző tabellák, szabványok és mintakönyvek ismerete. (d.—)

MŰSZAKI KAMARA. Egész lapvihar támadta mostanában a diplomát és az ő embereit, abból az ötletből kifolyólag, hogy legyen-e műszaki kamara, avagy ne legyen műszaki kamara. A lapviharnak teljességgel igaza van, amikor ez a m. k. középkori jogokat vindikál magának, olyformán, hogy csak azokat engedi levegőhöz, világosabban szólva: azok számára ád építési engedélyt, akiket diploma alapján fölkent és lovaggá ütött, mint ahogy ez spanyol grandok idejében volt finom és előkelő szokás. Az érem ez oldalát a m. k. apjai, szervezői és fűtői persze úgy magyarázzák, hogy először is: nincs szó arról, mintha itt ekszisztencia-kérdés állna a kockán. A m. k. senkit sem akadályoz abban, hogy dolgozhassék. Épen csak arról van szó, hogy „rendeződnének a viszonyok". Hogy a tervező munka jusson a diplomásoknak s az ezenkívül levő minden egyéb munka, ami az építészeti irodákban adódik bőven és sokfélekép, — az a diplomátlanoké. Ez a magyarázat, amelyet egy intéző szakembertől kaptunk, némileg enyhébben hangzik, de világos mint a tükör, hogy jelentménye azzal egyértelmű, ugyanazt mondja, amit fennt más szavakkal mondtunk. A lényeg az, hogy ily értelemben az „építészeti dicsőség" mégis a kamarától jön, tőle függ és belőle következik. Mert lehet valaki zseni, élhetnek benne gyönyörű ideák, ha nem kamarai tag, ha tervein nincs a kamara ellenjegyzése, hát mehet kopirozni, léniázni és szépeket álmodni, mint Schlemil Péter. Hogy mi ez a kisajátitás, kinek árt, másképen: hogy mi forog itt veszélyben, — könnyű látni. Min-

Az elpusztitott freskókép.

— A müvész özvegyének levele. —

Az *Esti Ujság* tegnapi számában szóvá tette, hogy a tabáni plébániatemplomban bemeszelték néhai *Kimnach* László festőművész freskóit. A közlemény elmondta azt is, hogy senki sem tudja, ki rendelte el és miért ezt a vandalizmust, csak a plébánia megbizhatónak ismert sekrestyése emlékszik arra, hogy egyszer valami építész jött a templomba egy pallérral és több munkással és miután kijelentették, hogy a kép nagyon meztelen, meg hogy megpattogzott a festése, átmeszelték. Ma *Kimnach* László özvegyétől levelet kaptunk, mely a többi közt ezt mondja:

A székesfőváros megbizásából boldogult férjem 1890-ben festette a kérdéses freskókat. Még pedig a *Szent Katalin cimü festményt és a négy apostolt férjem*, a templom több helyén applikált frizeket pedig *Nagy* Lázár festette. A Szent Katalin-festményen semmilyen, a szemérmet legcsekélyebb mértékben is sértő *meztelenség nem volt*. A freskók az idők folyamán *nem rongálódtak meg*, mert 1906-ban, néhai férjem halála idején és 1907 tavaszán rokonaim és számos ismerősömmel a templomban járván, még *ép egészségükben* gyönyörködhettünk. Nem tudom, vajjon a székesfővárosnak, mint kegyurnak van-e bármilyen beleszólása az ilyen önkényes vandalizmusba, én mindenesetre külön is föl fogom hivni a székesfővárosi tanács szives figyelmét, kérve, hogy a mennyiben boldogult férjem által festett freskókról a rájuk kent réteg eltávolitható *(szakvélemény szerint ez lehetséges)* tegye azt meg azok terhére, a kiket ebben szándékosság, tudatlanság avagy vétkes mulasztás terhelhet, mert mielőtt a freskókat bemeszelték volna, nem kérték ki az illetékes müvészkörök és a tanács beleegyezését.

Párisban és mindenütt kerüljük a külföldi magyart! Ennek több, komoly oka van, de a lélektani megokolás az, hogy külföldön az idegen nemzetek szokását, lelkét, müvészetét, társadalmát nem hozza közelebb a Párisban busuló magyarokkal megrakott, cigányozó, hangos magyar asztal. És mégis le kellett venni, igaz csupán három izben a rideg, szürke maszkot, pedig sokszor jól esett volna fölkiáltani, a milói Vénuszt könnyes szemmel csudáló magyar ifju pár előtt is:

— De szép, hogy ti is remegtek e gyönyörüségektől, ki onnan jöttetek, hol aranyos meseerdőket lengat a hortobágyi délibáb s piros, vállas magyar legények hallják arafásközben, hogy: *nincsen annyi tengercsillag az égen...*

S háromszor, három magyarral meg kellett vitatni a magyar sebeket, magyar bánatokat. Az egyik *Harmos* Károly komáromi tanár és festő, ki minden nyáron Münkhenben tanulja tovább a müvészet örökitőkzatos titkait. Másik *Protivinszky* Ferenc, ki Münkhenben, István társa között, a münkheni müvészigazgatók okiratai szerint, legjobban másolja a nagy klasszikusokat. Mindkettő szive haza fáj, s kinek nem fáj a szive szép Magyarországért? De hogy a külföldön élő magyarok buja-baja igaz és tősgyökeres magyar, a párisi vasárnapi uszóverseny derüs epizódja jellemezte. Százezer ember virágfüzérbe szegte a Szajna két partját. S a százezer közül nem éppen egy magyart kellett megkérdezni valamelyes rendőri intézkedés miatt. A

A börze augi

Budapesten:

-- **Gabonatőzsde.** A határidőpiacon ma alig volt az őszi időjárásnak valamelyes hatása. Alig két-három fillérrel javultak a gabonaárak, nagy üzleti csönd mellett, mert a börzén be akarják várni a holnapi hivatalos jelentést és azért ma még a kedvezőbb

a megvesztegetett nemesség csakhamar hazaárulónak s az ország nyomora okának kiáltotta ki egykori vezérét, kit vállain emelt a nádori székbe. Verbőczy tapasztalva, hogy saját pártja ellene fordúlt, a nádori méltóságról az 1526-diki szent-györgy-napi országgyűlésen leköszönt, s ipával, Szobi Mihálylyal, Erdélybe menekúlt. A rendek őket felségsértőknek s hazaárulóknak nyilatkoztatták, Báthoryt a nádorságba haláláig visszahelyezték, a királyt fölhatalmazták, hogy tetszése szerint kormányozzon, s mintha ezzel mindent megtettek volna a fenyegetett haza megmentésére, szétoszlottak a nélkűl, hogy az ország védelmére a király által sürgetett adót megszavazták volna.

Anna herczegnő, II. Ulászló leánya.

S ez akkor történt, midőn Szolimán szultán, ki a szörényi bánságot már 1524-ben meghódította, Konstantinápolyból Magyarország ellen több mint 100.000 emberrel s 300 ágyúval megindúlt.

A küzdelem kimenetele a hatalmas szultán fegyelmezett s diadalhoz szokott hadserege és a pártoskodásba merült főurak s a zajongó nemesség csekély számú zászlóaljai közt nem lehetett kétséges; Magyarország erkölcsileg megromolva, pénzügyileg tönkre jutva, Európa által magára hagyatva, nem mérkőzhetett meg a Szolimán által hatalma tetőpontjára emelt ozmán birodalommal; a magával meghasonlott magyar nemzet vakon rohant a

veszedelembe, melyet féktelenségével, pártdühével, a királyi hatalom és tekintély porba tiprásával maga idézett föl maga ellen. Magyarországnak egykor oly hatalmas ellenállási ereje a mohácsi síkon egyetlen egy ütközetben, melyben 20.000 magyar vérzett el s maga a szerencsétlen ifjú király is a Csele patak mocsarában vesztette életét, teljesen megtört (1526 aug. 29).

*

A *közművelődés* állapota hazánkban a vegyes házakbeli királyok idejében is a nyugot-európai eszmék áramlata szerint alakúl. Ezek hatása alatt fejti ki a magyarság e korszakban is az ő jellemző tehetségeit.

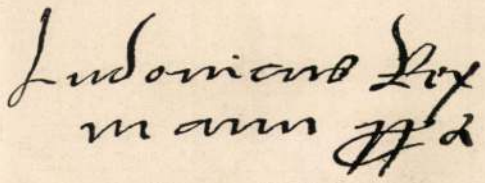

II. Lajos névaláírása.

Mint Nyugot-Európában általában, nálunk is alapvonása e korszaknak, hogy a *társadalom* harczias, durva; fegyveres és testi erőre támaszkodó. Kedvez ez iránynak — kivált a XV. században — a törökök támadása, mely folyvást fegyverben tartja a nemzetet; kedvez a magyar faj önérzete, mely személyes mérkőzésre, s ha elfajúl, verekedésre, erőszakoskodásra hajlandó. Ez elfajúlásra, mikor a királyi házak e korszakban néhányszor kihalnak, vagy meggyengűlnek, több ízben nyílik alkalom. A kisebb, nagyobb hatalmasok érdeke, hatalom- és birtokvágya, magán boszúja fegyverrel követel kielégítést; a társadalom biztossága, gyarapodása megszűnik.

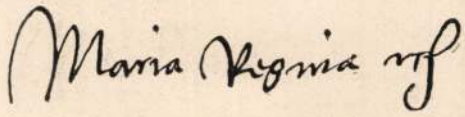

Mária királyné névaláírása.

De a faj józansága és politikai érzéke felülkerekedik; erős karú királyok, mint Róbert-Károly, Nagy Lajos, Mátyás, vagy tartós uralom, mint a Zsigmondé, szövetkezve a szellemeket irányzó vallás és egyház szelídítő erejével, féket szabnak a szenvedélyeknek.

Így már az Anjouk hosszú kormánya alatt megerősödik a belső nyugalom, növekszik a jóllét, szaporodik a népesség. Biztosabban érezvén magukat az emberek, vagyont kezdenek gyűjteni. Ipar és kereskedés föllendúl. Nagy Lajos óriási vagyont hagy utódaira s bizonyára alattvalóinak javarésze is.

Ugyanekkor újra szervezkedik a társadalom. Tagozódása egyszerűbbé válik. Az Arpád-korszak rabszolgái s különböző félszabadjai eltűnnek a *jobbágyok* és *nemesek* osztályában. Nagy Lajosnak 1351. évi törvénye szen-

tesíti ez alakúlást. A jobbágy míveli a nemes ember földjét, a kinek bíráskodása alá tartozik, adót fizet és szolgálatokat teljesít s viseli az állami adó: a kamara haszna (lucrum camerae) terhét is. A nemes ember joga a fegyverhordozás; kötelessége a honvédelem. Minden nemes egyenjogú. De mivel a nagyobb birtok nagyobb fegyveres erőt ad, nagyobb hatalmat is nyujt. Különben minden nemes csupán a szent koronát viselő királytól függ, kire, ha a család fiága kihal, a nemesi birtok visszaszáll. A király egyszersmind a nemesség bírája.

II. Lajos.

E józan alakúlás a társadalomnak több szabadságot, a királynak nagyobb hatalmat adott, mint Nyugot-Európa feszes hűbéri rendszere. A királyi hatalom aztán az udvari fény és saját érdeke körébe vonja a *nagyobb birtokú nemeseket*, kiknek, mint „egyházi és világi nagyjainak tanácsával“ kormányozza az államot. A kisebb birtokú nemesség, mely érdekei védelmére már a XIII. században a megyékben kezd tömörülni, még csak ritkán jut magasabb politikai szerephez az Anjouk alatt. E dinasztia kidöltét követő gyenge kormányok alatt azonban, a hatalmaskodó főurakkal

szemben egyszerre életjelt ad. 1405-ben az országgyűlési törvényekhez már a megyei nemesség helyeslését is kikérik.

Ily alakúláson alapszik az Anjouk alatt s nyer törvény útján Zsigmond idejében végleges szervezést a *honvédelem*. A király, a nagy birtokú nemesek és az udvariból lassanként országossá váló főtisztviselők önálló, nagyobb haderőt: a banderiumot, — a kisebb vagyonú nemesség a megyéken belül, jobbágytelkük száma szerint, kisebb csapatokat: az ú. n. portalis katonaságot állítják ki, s nagy veszélyben minden nemes fegyvert ragad.

Végül a fokozódó vagyonosodás a XV. század elején közjogi álláshoz juttatja az iparos és kereskedő osztály testületeit: a *városokat* is. Szabályoztatnak az állam részére pénzben és katonákban lerovandó tartozásaik s a kereskedés gyakorlásának főelvei. De idegen intézményeik által kiválva a nemzet testéből, a közügyekre semlegesek maradnak.

Zsigmond utóda, Albert halálával a trón miatti zavarok ismét felzaklatják ugyan a társadalmat, de a fejlődést nem akadályozhatják meg. A vagyonosodás folyvást terjed lefelé a köznemesség körében. Mátyás alatt a királyi udvar, mely egész Európára kiárasztja fényét, az állam, megtízszereződött bevételeivel, melyekért a nemesség honvédelmi kötelezettsége csökken meg, s az állandó királyi zsoldos sereg, mind a megvagyonosodott társadalomból meríti erejét. Ide járúlnak a szaporodó találmányok, például a puskapor, mely új erőt önt a hadászatba, valamint a classicus ó-kor szellemébül táplálkozó, vagyonos Olaszország hódító műveltsége és világi szelleme. E tényezők erejétől a XV. század közepén nálunk is erőre kap a *világi elem*. S vele a *köznemesség*, melynek növekvő befolyása aztán, már a század első felében harczot támaszt a főnemesség ellen. E harczban Mátyás trónra jutása, sőt egész uralkodása a köznemesség győzelmét jelenti. Mert alatta a köznemesség állandó törvényhozó hatalmat gyakorol; az igazságszolgáltatás és közigazgatás is mindinkább a megyékre száll át.

Ez új alakúlások hatása alatt azonban a XVI. század eleje óta lassanként az *egyház* is világi czélokat kezd követni, vagyon és élvezet után kapkod. Ezért hitelében és tekintélyében megfogyatkozva, a Jagellók korában nálunk sem képes többé magasztos hivatásának teljesen megfelelni, mire a hitében megingott társadalom erkölcsei is meglazúlnak, ereje ellankad. Az 1514. évi parasztlázadás, mely keresztes háború akart lenni, már az egyház és vallás tekintélyének, a társadalmi erők egyensulyának megbomlását mutatja.

Kemmerle Lajos

az ország tekintélyének sérelmével sógora, Ferdinánd osztrák főherczeg védelmére bízni. A nádor és a vajda, az udvari és nemzeti párt meghasonlása az országgyűléseken mind elkeseredettebb küzdelmekben nyilatkozott, a zavar és rendetlenség egyre növekedett, a nemesség külön gyűlekezeteket tartott, új országos tanács fölállítását, a királyi udvarból az idegenek eltávolítását, a császári és velenczei követek kiutasítását, az ország bányáit kizsákmányoló Fuggerek kiűzését követelte, s elhatározta, hogy a jövő évben Hatvanban fegyveres országgyűlést fog tartani, s midőn végzéseit a király meg nem erősítette, ingerülten oszlott szét (1524).

A rákosmezei országgyűlésen, melyet a király a hatvani gyűlés mellőzése czéljából hirdetett, a fegyveresen tanácskozó nemesség még ingerültebben kelt ki a gyűlölt Szalkai László esztergomi érsek és kanczellár, a nádor és az udvarnál lévő idegenek ellen, s két heti tanácskozás után azzal a határozattal oszlott haza, hogy a hatvani gyűlést a király tilalma ellenére is meg fogja tartani, egy 150 főből álló bizottságot hagyván hátra, hogy végzéseit törvényczikkekbe foglalja s azok megerősítését a királynál szorgalmazza (1524).

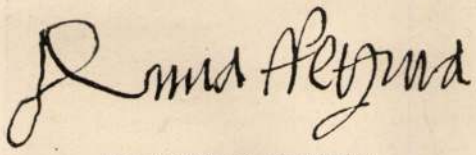

Anna királyné névaláírása.

A hatvani gyűlés megtartását a király tovább is ellenezni nem tartotta tanácsosnak, s hogy a fölizgatott szenvedélyek kitörését mérsékelje, azon az ország zászlósuraival együtt maga is megjelent. A fegyveresen táborozó nemesség a királyt hódoló tisztelettel fogadta, de annál féktelenebb dühvel fordúlt a gyűlölt nádor s a kormány tagjai ellen; Báthoryt iszonyú zaj közt a nádorságról letette s helyette kedvelt szónokát, Verbőczy Istvánt kiáltotta ki. S midőn a király Verbőczyt új méltóságában megerősítette, s a közelebbi rákosi gyűlésen hozott s most némely újabb czikkel megtoldott végzéseket helyben hagyta, a viharosan kezdődött gyűlés a kivívott diadal örömének engedve át magát, látszólag nyugodtan s elégűlten oszlott szét (1525 július).

Hatvanban a nemesség teljes diadalt ült az oligarchia fölött, de diadalának nem sokáig örvendhetett. Az országos tanácsban a döntő suly ezen túl is az urak kezében lévén, az udvari párt részéről a visszahatás csakhamar mutatkozott. Megalakúlt a kalandosok társasága, melynek szabályait a király és királyné is aláírta, színleg a trón érdekei védelmére, valósággal Verbőczy és párthívei megbuktatására. A nemességet magával a nemességgel kellett legyőzni, s e föladat a pénzzel rendelkező kalandosoknak nem volt nehéz;

szedők lelkiismeretlen eljárása mellett annyira leolvadt, hogy a kincstárba alig került be a remélt jövedelem századrésze. Ezt a rendek előre sejtve, ez egyszer magokat is megadóztatták, jószágaik jövedelmének felét ajánlva föl a haza megmentésére; azonban maga a törvény szövege elárúlja, hogy az országgyűlés maga is kétségbe volt esve az iránt, hogy ezt a törvényt végre lehessen hajtani. A rendek, hogy a kincstár jövedelmét gyarapítsák, a kamaranyereséget s a harminczadokat is fölemelték, sőt azt a visszás pénzügyi intézkedést is helyeselték, hogy a zsidóból kikeresztelkedett alkincstartó, Szerencsés Imre az értéktelen rossz pénz veretését tovább is folytassa (1521 nov.).

II. Ulászló.

II. Lajos, bár még élete tizenhatodik évét sem töltötte be, 1521 végén magát nagykorúnak nyilatkoztatta, a kormányt átvette s jegyesével, Máriával menyegzőjét megtartotta (1521 január 13). De ez a változás nem orvosolta meg a megrögzött bajokat, nem enyhítette a kincstár szorúltságát, mely oly fokra hágott, hogy a király kénytelen volt több horvátországi végvárat

Om I.

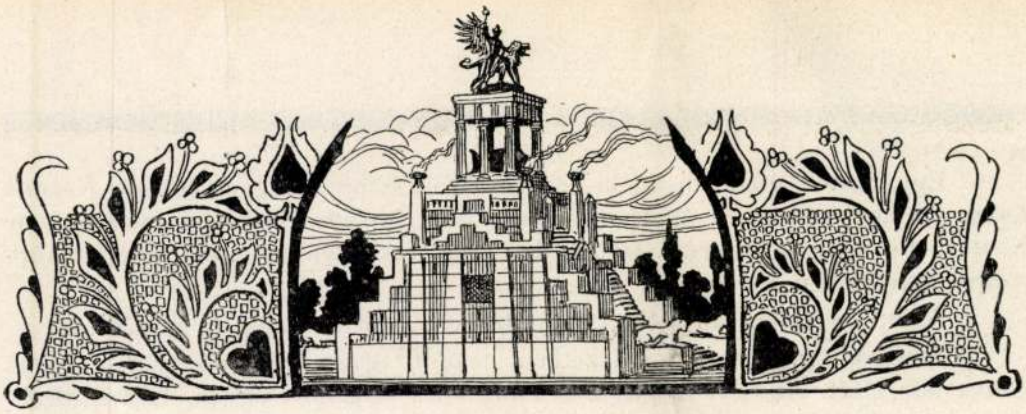

Kossuth halála.

Irta: Dr. Kovács Dénes.

Aki, mint a „Budapest" kiküldött tudósitója jelenvolt a történelmi eseménynél.)

Mint Rákóczi bús magyarjai Rodostóban, a Márványtenger partján, úgy voltunk mi ott, kisded ujságíró-had, pár hétig Torinóban, távol a hazától, az örökhó takarta Mont-Cenis alján. Bár kevesen voltunk, az egész országot képviseltük és egy nemzet érzelemvilágát mozgattuk táviratainkkal. Az a nagy ember sokat szenvedett, de vele szenvedtünk mi is, kik szivünk vérével írtuk meg azokat a szomorú híreket a magyar hazának.

Turinnak, ennek a szép piemonti fővárosnak, egyszerü utcája a *Via dei Mille*, de büszke a neve s Garibaldi dicsősége fűződik hozzá, akinek a szobra ott áll az utca torkolatában, a Pó folyó partján. Ennek a történeti nevezetességü utcának 22-ik számú házában lakott *Kossuth* Lajos. Régi, ódon ház, valami nápolyi grófnak a tulajdona, de most örök emlékü a magyar nemzet előtt, mert falai közt mult ki Kossuth Lajos.

A kétemeletes ház tágas térre nyílik, hol lombos fák közül szobrok kandikálnak elő s levegőjét magasra szökkenő szökő-kutak teszik frissé, kellemessé. A ház erkélyéről jobbra látni lehet a Supergát, az olasz királyok pompás temetkező helyét, balra a hóval födött Alpeseket. Kossuth, aki szenvedélyesen szerette a természetet, nem csoda, hogy Turinban lakott, hol a természetnek oly sokféle szépségében gyönyörködhetett.

De talán agg korán kivül éppen ez a természet-imádás volt halálának oka. Turin éghajlata éppen nem olaszos. Az Alpesekről mindig metsző szél fujdogál végig a piemonti síkságon. Kossuthot is ez hütötte meg, így kapott influenzát, melynek utóbaja volt a tüdőgyuladás, mely halálát okozta. Lakása közel volt a Póhoz, honnan mindig erősen hideg levegő áradt szobájába, ami betegségére káros hatású volt. Hasztalan volt nővérének, Ruttkaynénak, önfeláldozó ápolása, hasztalan orvosainak, *Bozzolo* és *Carle* tanároknak, házi orvosának, dr. *Basso-Arnoux*-nak, páratlanul odaadó fáradozása; a betegen nem segíthettek.

Kossuth sokat, nagyon sokat szenvedett.

Nem feledem el soha azt a jelenetet, mikor halála előtt négy nappal *Ruttkayné* bevezetett a beteg szobájába.

Egyablakos, utcára nyiló kisded szobában széles vaságyon feküdt *Kossuth Lajos*. Az ágy jobb felén állott idősebbik fia, *Kossuth Ferenc* és szembe vele Kossuth hű szolgája, *Giorgio*. Gyöngéden forgatták ágyában a beteget, aki roppantul türelmetlen és izgatott volt.

Amint beléptem az ajtón, megdöbbenve állottam meg a küszöbnél.

Kossuth csaknem ülő helyzetben feküdt ágyán. Három magas párna volt a feje alatt. Az egykor hatalmas ember ott vergődött ágyán. Kezeit idegesen mozgatta. Hófehér szakállával és hajával szinte ellentétben volt láztól piros arca. Szemei, az egykor bűvös varázsú szemek, nyitva voltak, de hiányzott belőlük a lélek tükre; ajkai, amelyekről egykor egy nemzetet felrázó fényes szózatok hangzottak, ezt rebegték fájdalmasan: — »Jaj, jaj!« Több szót már nem tudott mondani.

Az utolsó öntudatos szó, amit kiejtett, az volt, amelyet ifjabb fiának, *Lajos Tivadarnak* mondott megérkezése napján, március 16-án.

Kossuth lakása. Részlet a Dei Mille-utcából Turinban, ahol Kossuth lakott. *Kimnach László rajza.*

— »Fiam, rosszúl vagyok!«

Ettől fogva nem volt érthető szava. Ha világos percei voltak is, nem beszélt.

Elég volt azonban az a kínos jajszó, hogy szivembe nyilaljon és zokogva hagyjam el a nagy ember szobáját. Ruttkayné, ez az áldott szívü asszony, velem együtt zokogott.

Kossuth mozdulataiban még ekkor is annyi erő tükröződött, hogy nem csoda, ha egyesek biztak felgyógyulásában, noha Bozzolo tanár, a híres belgyógyász, már ekkor letett minden reményről. Napról-napra négyszer mentünk a házhoz, hallani a bulletineket, melyeket a három orvos nevében Kossuth Ferenc írt, a hálás fiú, aki atyja ágya mellett töltött éjt, napot úgy, hogy végre a szakadatlan virrasztás következtében szemgyuladást kapott.

Éjjelente szívszorongva mentünk a Kossuth háza elé, lesve az első emeleten azt a sötét ablakot, amely mögött a nemzet nagy fia vívta haláltusáját s a dolgozó szoba tejüveges lámpáját, mely enyhe fényt szórt az utcára, hol mi állottunk, az éj csöndjében remegve és imádkozva a beteg életéért.

Igy ment ez rémségesen hosszú napokon át, amelyeknek izgalmaiba szinte belebetegedtünk.

Március huszadikán bekövetkezett a gyászos vég! A magyar nemzetnek e gyásznapja borongós idővel köszöntött be Turinba. Hideg szél sivított végig a turini nyilegyenes utcákon és az égen sötét felhők kergetőztek. Balsejtelemmel mentünk fel Kossuthék lakására. *Kossuth Ferenc* megindultan, könnyes szemmel jelentette, hogy nincs többé semmi remény s az orvosok szerint a katasztrófa már csak órák kérdése.

Ettől fogva nem távoztunk többé a házból; ott vártuk az értesítéseket, amelyek mind vígasztalanabbak voltak. Óráról-órára a távíró drótján repítettük a hírt Magyarország felé, míg végre este tizenegykor elküldtük az utolsó üzenetet, mely gyászba borította a nemzetet.

Kossuth dolgozó-szobája turini lakásán. *Ellinger Ede 1892-iki fényképe után.*

A sors kegye, vagy szeszélye, — ki tudná azt most eldönteni, — tanújává tett annak a történiai mozzanatnak, midőn Kossuth utolsót lehelt.

Reszket a toll kezemben most is, ha arra a pillanatra gondolok.

Öt perccel volt 11 óra előtt, mikor a szomszéd szobában várakozó hirlapíróknak *Aulich* titkár jelentette:

— »*Meghalt!*«

Nem tudom hogyan és miként, a másik pillanatban ott voltam *Kossuth* ágyánál, melyet zokogva álltak körül a család tagjai: Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tivadar, az Ambrozovics-család tagjai, az orvosok, Helfy Ignác, Károlyi Gábor gróf, Eötvös Károly orsz. képviselők, Benyovszky Sándor gróf és neje, Figyelmessy ezredes, a hű barát, és Giorgio, a hűséges szolga. Azt hitték, meghalt, mert lélegzete megszünt. Pedig még arcán ott volt az élet pírja. Az orvos kivette feje alól a párnát, s ekkor lehelte az utolsót...

Az orvos gyöngéden lesimítá a fennakadt szempillákat, Károlyi gróf feligazította leesett állát.

Vége volt!

Mi következett ezután, nem tudom, de álmaimban fel-felújul annak a hangos sírásnak és jajveszékelésnek szomorú emléke, mely az egész házat betöltötte.

* * *

Kossuth Lajos halála a magyar nemzettel együtt mély gyászba borította Turin városát is. Kossuthot igen ismerték és tisztelték Turinban. Kossuth gyakran szeretett sétálni. Többnyire a Valentino-kertbe ment, vagy a Pó folyó partjára hű szolgája kiséretében s néha, különösen pár évvel ezelőtt, ki-kirándult a közeli Superga-hegyre, hol az olasz királyok fejedelmi temetkező-helye is van. Az utcán járó-kelők udvariasan kitértek előle és tisztelettel köszöntek neki.

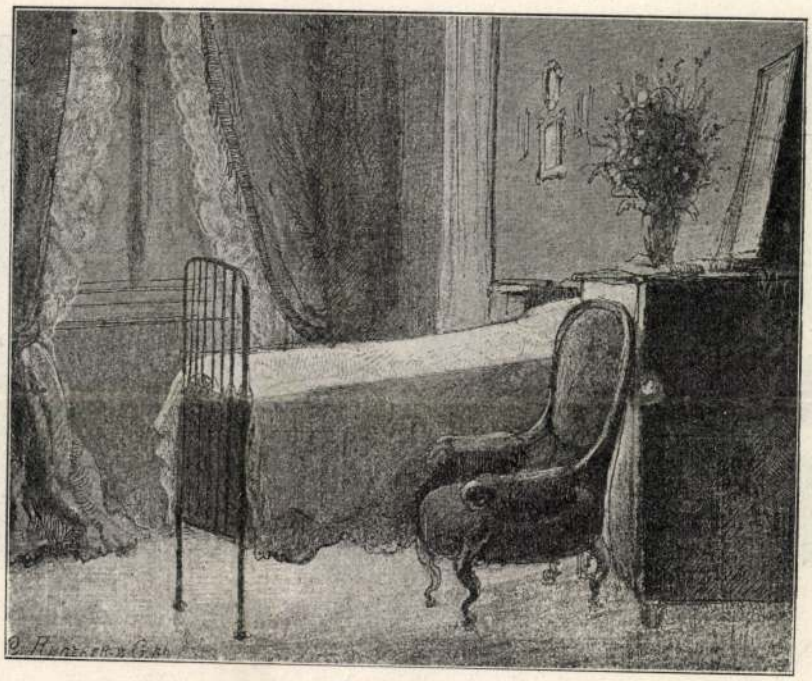

Kossuth hálószobája turini lakásán. *Kimnach László rajza.*

»Itt jön Kossuth, a tábornok«, mondogatták, mert Kossuthot Turinban általánosan »tábornok«-nak nevezték.

Turin városának egyik legfőbb vonzóereje volt Kossuth Lajos. Igen sokan csak azért utaztak Turinba, hogy színről-színre láthassák a nagy embert. A magyar zarándokoknak meg valóságos Mekkája volt a Kossuth Lajos háza. Az olaszok hálával viseltettek iránta, mint akinek része volt az olasz egység megteremtésében és így Olaszország felvirágoztatásában.

Mikor halálának híre elterjedt a városban, a részvétnek és fájdalomnak oly sok jelével találkoztunk, amely mindnyájunkat meglepett. Turin város tanácsa első volt, mely részvétét kifejezte. A főpolgármester a tanács kiséretében jelent meg a halottas házban és mély érzésű szavakban fejezte ki a város és minden olasz részvétét a nagy magyar hazafi halála fölött. A könyvkereskedésekben és üzleti kirakatokban rögtön megjelentek a Kossuth arcképei, gyászfátyollal

bevonva; az egész olasz sajtó a lelkesedés és benső részvét hangján áldozott a nagy halott emlékének; Olaszország minden városából özönlöttek a részvét-táviratok, hatóságoktól, testületektől és magánosoktól egyaránt. Megindító módon fejezték ki fájdalmukat az 1848—49-iki olasz veteránok, az öreg Garibaldisták és a még ma is külföldön lakó, külföldön letelepedett magyar emigránsok, akik közül személyesen megjelentek a halottas ágynál *Türr* István tábornok, *Csudaffy* szintén olasz tábornok, Róma térparancsnoka és *Figyelmessy* ezredes.

Kossuthék lakásán a gyász napjaiban feledhetetlen jelenetek mentek végbe. Turin városába megindult a zarándoklás Magyarországból. Egymásután érkeztek testületek, küldöttségek, magánosok, hogy kifejezzék részvétüket.

Mély meghatottság vett rajtam erőt, mikor a nagy szenvedő kimulása után másnap, *Kossuth* Ferenc bevezetett a halottas szobába. A fehér lepedővel

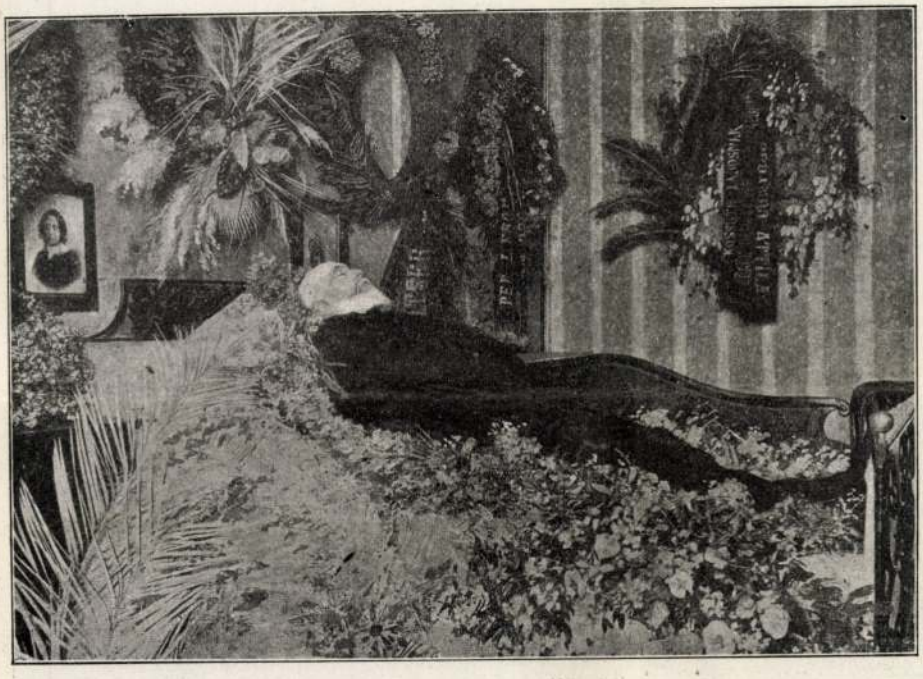

Kossuth a halottas ágyon. *Schemboche turini fényképe után.*

leborított vaságyon, melyen nehéz haláltusáját megvívta, ott feküdt hanyatt, élettelenül — Kossuth Lajos. Teste egyszerű, fekete ruhába volt öltöztetve, kezeire fekete selyemkeztyű húzva. Arca fehér volt, mint az alabástrom, mélyen beesett szemei fölé, mint ernyő, borult kidudorodó homlokcsontja. Az arc beesett; barázdáiba szinte bele volt vésve a két utolsó hét megölő kínja, szenvedése. Nyugodtságot kölcsönzött azonban neki a hófehér haj és szakáll. Egész alakját nyiló virágkoszorú fonta körül, az önfeláldozó testvér, Ruttkayné koszorúja. A félig nyitott ablakon tavaszi napsugár hatolt be, mely glóriaként övezte a nagy ember homlokát.

A halottas szobába kevés magyar ember jutott be, mert alig tizennégy órára a halál után, megkezdték a balzsamozást s ettől fogva azt a szobát, ahol a halott feküdt, bezárták. Harmadnapra koporsóba került a halott. Tetemét hármas koporsóba zárták: érc, horgany és fa-koporsóba. Lezárás előtt hazai

szemfedőt borítottak rája. A fehér selyem szemfedőt hétfalusi csángó nők hímezték s a feliráson kivül rajta van a Kossuth-család cimere is. A halál után negyednap átvitték a koporsót a lakásból a turini Waldensiek, protestáns templomába, mely a Via dei Milléhez közel a Viktor Emánuel-téren emelkedik.

Veress József orosházi evang. lelkész gyászbeszédet tart Kossuth koporsója fölött, a valdensiek templomában Turinban. *Kimnach László turini rajza.*

A halottas háztól éjjeli egy órakor indult el a szomorú menet. Zordon, hideg éjszaka volt, és sötét, noha az égen fényesen ragyogtak a csillagok. A koporsót egyszerű kétfogatú halottas kocsin vitték át a templomba. A család titokban tartotta a szállitás idejét. De az olaszok megtudták, mi hü magyarok megsejtettük és elkisértük ezen az útján is, mely az első lépés Magyarország felé.

Soha ennél meghatóbb menetet! A turini városőrség tagjai fogták körül a kocsit, mely után gyalog haladt a család és vagy hatvan főnyi gyászoló közönség. A sötét, hideg éjszakában szinte sietve mentünk a templom felé.

S egyszerre, mint az égő csipkebokor, megnyilt a fényesen kivilágított templom, ahol az ajtóban az egyház lelkésze fogadta a nagy halottat. A koporsót ravatalra tették s három napon át özönlött a turini nép a templomba, hogy búcsut mondjon a nagy magyar hazafinak.

Turinban pedig egyre szaporodott a magyarság. Megjött a főváros, majd a képviselőház küldöttsége s egy pár száz magyar az ország minden részéből; eljött a budapesti diákság és az olaszok tüntető rokonszenve fogadott mindenkit. Magyar szótól volt hangos Turin városa. Rövid pár nap alatt a részvét ezernyi jelével találkoztunk. A »lovagias« magyar nemzetet ünnepelték a sajtóban, a városházán, magánkörökben. De legimpozánsabbul nyilatkozott a részvét a turini temetésen, melynél nagyobbszerüt aligha látott a piemonti főváros. Verőfényes, szép nap virradt Turinra s a temetés napján talpon volt a város apraja-nagyja. Az Andrássy-úthoz hasonló Corso Vittorio Emanuelén roppant sokaság gyülekezett. Tömve voltak nézőkkel erkélyek, ablakok, sőt a háztetők is. A vasuti pályaház előtt elterülő Piazza Carlo Felice olyan volt, mint egy óriási amfiteátrum, ember ember hátán, fej fej mellett.

Beethoven gyászindulója mellett indult el a szomorú menet. Az indulót a városi zenekar játszotta s a temetésnek katonai jelleget adott a kivonult városi díszőrség. A koporsó után lépdeltek a családtagok, a gyászoló magyarok, a magyar és olasz szabadságharc veteránjai, az olasz-magyar légió volt tagjai, vörös inges Garibaldisták, különféle egyesületek zászlók alatt s a nagy közönség beláthatatlan sora. Több százezer ember vett részt a temetésen. És míg az ünnepi parentálás tartott a vasutnál rögtönzött ravatalos teremben, künn a nép zúgott. Látni akarta a koporsót. A városi őrség kordont alakított; mindhiában. A nép keresztültörte és egy pillanás alatt széttépte a ravatalt környező tuja- és ciprusfákat, melyeknek ágait és leveleit emlékül vitte magával...

És bekövetkezett az, amit minden magyar szíve teljességében óhajtott. Hazahoztuk Kossuth Lajost, hogy a nagy hazafi, aki élete nagyobb felét számkivetésben élte, itthon pihenjen, hazai földben, amelyet olyan nagyon szeretett, amelyért annyit küzdött egy hosszú életen át.

Most, amikor erre az útra gondolok, szinte legendának tünik föl előttem ez az út, mely Kossuth Lajosnak igazi diadalútja volt. Egyszerü teherkocsiba volt zárva a fakoporsó, amely mellett ott volt Kossuth Lajos áldott emlékű feleségének és korán elhunyt leányának koporsója. És az egyszerű teherkocsi, benne Kossuth Lajos hült tetemével, két országot hozott mozgásba, végig robogtunk egész Felső-Itálián, melynek történeti nevezetességű szép városai: Milano, Verona, Brescia, Treviso, Mestre, Udine megható módon adták meg a nagy halottnak a végső tisztességet. Gyászfátyolos zászlókkal, koszorúkkal vonultak ki a városi hatóságok, polgármesterek, agg harcosok, katonák és a nép a pályaházakba, beszédeket tartottak a Kossuth fiaihoz s ünnepelték Kossuth Lajost. A városi zenekarok a Garibaldi harci indulóját játszották, hiszen az olasz nép szerint nem halt meg Kossuth Lajos, hanem egy második honfoglalásra indult.

Olaszország babért szórt a nagy halott útjára s szivünkbe van vésve az

a szép jelenet, mikor Kossuth Ferenc a határon búcsut mondott a vendégszerető, szép Olaszországnak.

Milyen ellentét volt azután az olasz és osztrák föld között. Ausztriában szuronyos csendőrök őrizték a pályaházakat, de a nép érzelmeit nem fojthatták el. Tömegekben tódultak ki éjnek idején is a vasuti állomásokra és levett kalappal álltak ott némán intve búcsút a nagy halottnak. Ez a néma tüntetés többet fejezett ki sok szónál.

S ki tudná leírni azokat a csodálatos jeleneteket, amelyek a magyar határ átlépésétől kezdve minden állomáson lejátszódtak. Csáktornyától Budapestig egyre fokozódott a részvét, a gyászpompa, a kegyelet nyilvánulása. Ezeren és ezeren lepték el a vasut mentét s a mozdony kerekeinek robogó zajába a magyar nemzet jajszava vegyült. A hű magyar nép méltón gyászolta rajongásig szeretett nagy fiát.

Hlavnicév. 1877–1907. A „Budapest" jubileumi albuma. Bpest, 1907

Kimnecz dénes

Kimnach László

Rákóczit hivai kiszabaditják, olaj

Szent György céh III. árverésének katalógusa. 1910. 7 l.

Kimnach László, 1857-1906

Feketeruhás nő, olaj

Huszárjárőr, ~~mixt~~ szépia és tus

Árverési Közlöny, 1936. máj. 2. rendk.sz.

1.

41

Magyar insurgensek a franczia háborúban.

Bikkessy rajzai után

I. m.

Másutt sem tudott a magyar és osztrák vitézség Napoleon katonai lángeszén diadalmaskodni. Aspernnél (május 21—22), melyre a magyar Gyulai (60-ik számú, sokáig Wasa nevet viselő) ezred intézte az első támadást, s mely helység házai közt az erdélyi Benyovszky (31. számú) ezred küzdött diadalmasan a franczia gárda tirailleurjeivel, a magyar gránátos, bakancsos és huszár vetélkedett ugyan Ferencz császár és király többi csapataival, és Napoleon minden támadása megtört Károly főherczeg seregén, de már hat hét mulva a wagrami nagy csatavesztés (július 5—6) megsemmisíté e taktikai győzedelem minden eredményét.

A schönbrunni béke nagy áldozatokat rótt a monarchiára (1809 okt. 14), s a magyar korona birtokából is elszakította Horvátország Száván túli részeit és Fiumét.

A szerencsétlen békét, mint a hosszas háborúk következménye, az állam pénzügyi bukása követte. A papirpénz értékét $^1/_5$ részére kellett leszállítani (1811 febr. 20), s a pénzügyi bajok még akkor sem szűntek meg mindjárt teljesen, mikor hosszú, nehéz háború után végre Napoleon hatalma is megtört, Ferencz király szövetségeseivel Párisba bevonúlt. Magyar huszárok — a 4. számú hessenhomburgok, a kilenczvenes évek Greven huszárjai — a Rhônet és a Felső-Loiret (1814 márczius 20, ápril 7) átúszták, és Simonyi József obester, a nyers szabolcsi fi, miután Fontainebleauban Napoleon császári trónjába ülve, pipája hamvát annak karfáján kiveregette, Mária Lujza szobájában huszáraival lovagiasan csákót emelt, s e szavakkal: „magyarok voltak itt!“ nem engedé, hogy a kastélyból bármit is elvigyenek.

A háború után a monarchia visszakapta némi kivétellel mindazt, mit 18 év alatt elvesztett, sőt még nagyobbodott is; de a sebek, melyeket a háború ejtett, még sokáig sajogtak. A nemzeti fejlődés azonban e csapások alatt sem szünetelt, mint a török időkben, a zsitvatoroki béke után, lappangva erősödött, keresve alkalmat, módot, a mikor nyiltan is mutatkozzék. Már az 1807-iki országgyűlésen Sopronmegye lánglelkű követe, Nagy Pál, az „őr Cato“, ki „villámokat szórt“ a „népek milliói állapotáról“, a „misera contribuens plebs“ érdekeiről beszélt, s bár akkor még hallania kellett ily közbekiáltásokat: „Ne stultiset!“ „Ne bolondozzon az úr!“ — az eszme, a gondolat, mely az ország szabadsága, jólléte alatt már nemcsak a nemesség szabadságát és jóllétét-értette, lassan bár, de mindinkább terjedt és erősödött. Még inkább terjedett és erősödött az a gondolat, melyet a nagy szónok

Szent István napi körmenet.

Om III.

E nemzeti ünnepre az ország minden részéből százezernyi látogató szokott fölseregleni. Az 1891-iki ünnepnapi munkaszünetről szóló törvény Szent István király napját *általános nemzeti ünneppé* emelte, melyet ezentúl minden vallásfelekezet tartozik munkaszünettel megülni.

Hasonló, általánossá vált kegyelet ünnepe a *halottak* és *mindenszentek napja* Budapesten. Megnépesűlnek ekkor a temetők, kivirágoznak a sírok; gazdag és szegény egyaránt siet a maga kedveseinek elvinni a kegyelet koszorúját; este kigyúladnak a sírokon az örök világosságot jelképező lámpák, viaszgyertyák, az egész temető egy csillagokkal elborított nagy kertnek tűnik föl. A főváros és az ország által emelt pompás mauzoleumok: Batthyány Lajosé és Deák Ferenczé, nagy pompával vannak földíszítve és kivilágítva, s ezeket késő estig sűrű néptömeg látogatja, reggeltől esthajnalig járnak a koszorúkat vivő testűletek, az egyetemi tanulók tömegestűl, kik a nemzet nagy halottjainak sírjait megkoszorúzzák s azok előtt lelkesítő emlékbeszédeket tartanak s nemzeti hymnusokat énekelnek. Sorba érkeznek más testűletek is meglátogatni a magok halottjai sírját: színészek, legény-egyesűletek, munkások, tűzoltók, dalkörök, a Budapesten lakó lengyelek, mind a temetőbe sereglenek e napon megújítani kedves halottaiknak emlékezetét. Azok a temetkezési díszmenetek pedig, melyekkel az országnak egy-egy nagy halottjait végnyugalma helyére kiséri a nemzet, az Akadémia palotájának előcsarnokában fölállított ravataltól a kerepesi-úti temetőig, mind a gyászpompa, mind a tömeges részvét impozáns jeleneteit szokták megragadó képekben fölmutatni, melyeknek legszebb jellemvonása az, hogy az egész nagy közönség gyalog kiséri ki sűrű zárt tömegben a városon végig egészen a sírig felejthetlen halottját.

Társadalmi és politikai élet.

A budapesti népéletet átalában kevéssé tarkítja más fővárosok könnyűvérű zajos mulatozása. A diákéletből hiányoznak a Burschenschaftok: nincsenek couleur diákok s az azokkal kapcsolatos zajos commersek és paukereiok. Nem látni a müncheni Salvator-ser kimérésénél ismeretes széles jókedvet, a mesterlegények fölszabadításának ceremoniáit. Nincsenek mabillek, closerie des lilask, moulin rougeok, s a ledér mulatozásnak hasonló szabadalmazott fészkei.

Orfeuma, énekes kávéháza ugyan van Budapestnek is elég; de azokat csak egy bizonyos társadalmi vonalig terjedő közönség látogatja, mások

Mocsaras táj a Sárközön.

II mu

Akkortájt még nevezetes ipara volt a szigetnek. A múlt század végén és a jelen elején is, külön czéhük volt a molnároknak, a szűrszabóknak, a takácsoknak és a csizmadiáknak. Ma már majdnem kizárólag földmíveléssel foglalkozik a nép. Kiválólag rendezett a korona uradalmak gazdasága, s vadban bővölködnek annak vadasai, fáczánosai.

Társadalmi élet azonban csak Ráczkevin fejlődött ki némileg, hol a koronauradalmak igazgatósága székel, s a járásbiróság és szolgabiróság is némi pezsdületet adtak az életnek. A műveltebb osztály összejöveteli helyéül a kaszinó szolgál, a szegényebb sorsúak pedig két olvasó-egyletet is alapítottak, hol újságolvasással s a politikai események megbeszélésével tölti idejét a nép. Ezekkel az olvasó-egyletekkel népesebb magyar városokban lépten-nyomon találkozunk. A nép értelmesedésének, olvasási vágyának, s a mellett társúlási hajlamának bizonyítékai ezek.

A Sárköz.

A legsajátságosabban alakúlt vidékek egyike az a mély fekvésű lapály, melynek első városa Kalocsa.

A nép Sárköznek nevezi. Egyik oldalon a dunapataj-kiskőrösi vonal szegélyezi, másik oldalon a Kis-Kőrösről Bajára vívő út, nyugat felől pedig a Duna.

E mélyföld közepes színtje több méterrel alacsonyabb, mint a szomszédos területeké. Császártöltéstől Nádudvar, Sükösd, Csanád felé pedig éles martforma magaslatokkal van szegélyezve, mintha a mocsaras területnek magaskás tópartja lenne. A Duna képezhette ezt a területet, erre mutat az egész alakúlás, sőt erre mutatnak némi ma is jól észlelhető tények. Mocsarak és erek váltogatják egymást az egész területen. A Vajas-fok valóságos ágát képezte a Dunának, mely Foktőnél szakadt ki (innen talán a helység neve is) s Bátya, Fajsz, Dusnok mellett elhaladva a megye legdélibb szélén szakadt ismét vissza a Dunába, jobbra és balra több vagy kevesebb mocsarat képezve a vízállás magassága szerint. Egy másik, még hatalmasabb folyás volt az Őrjegé, mely már ugyan nincs meg, de e század elején még nagy szélességben vitte a Duna felé mind azokat a vizeket, melyek egész Kun-Szent-Miklóstól fogva a mocsarakban összegyülemlettek. S itt e területen az Őrjeg egészen ellaposodott, turján-alakot vett föl, melynek vize sok négyszög mérföldnyi területet foglalt el, s a nádasok és kákások bivalykedvelte

43. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, OKTÓBER 25.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre — **12** « | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre — **8** « | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre — **5** « | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

A DEÁK-ÜNNEP BUDAPESTEN.

Deák Ferencz emlékezetének komoly és kegyeletes hangulata töltötte el a lelkeket, a nagy hazafi születésének századik évfordulóján. A főváros képe a kedvezőtlen időjárás mellett is ünnepies volt; a házakon mindenütt zászlókat lengetett a hűvös őszi szél, nemcsak a főutczák, hanem a mellékutczák házai is zászlódíszben voltak. A virágosboltok kirakataiban is alig lehetett egyebet látni, mint Deák szobrára s sírjára készült koszorúkat, melyeknek rendeltetését elárúlták a szalagok feliratai.

Az ünnep előtt való nap a Deák szobrát körülvevő kis kertet zászlókkal, cserkoszorú-füzérekkel diszítették fel s a szobor körül helyet készítettek az ünnepen résztveendők számára. Itt ünnepeltek a közélet s a társadalom előkelőségei; az iskolák, társadalmi egyesületek, egyéb testületek a maguk körében tartottak ünnepeket. Az ünnepben részt vett a király is, koszorút küldve egykori bölcs tanácsadója szobrára.

Október 17-ikén, a nagy évforduló napján, a főváros által rendezett ünnepélyt istentisztelettel nyitották meg. azonban még előbb *Halmos* János polgármester koszorút tett a főváros nevében Deák sírjára, a kerepesi temetőben.

Az isteni tisztelet a belvárosi plébánia-templomban tiz órakor kezdődött. Ekkorra már teljesen megtöltötte a templom tágas hajóját a nagyszámú közönség; a férfiak nagy része díszmagyarban. Ott voltak a kormány tagjai, főrendek, képviselők minden pártból, a hatóságok képviselői, küldöttségek, stb. Az ünnepi misét *Kohl* Medárd püspök tartotta nagy segédlettel. Közben az operaház több tagja énekelt egyházi énekeket. Ezalatt, bár esett az eső, folyton nagy közönség állott a templom előtt is.

Az istentisztelet végeztével az előkelőségek, küldöttségek, a képviselők a Ferencz-József-térre vonultak, a tulajdonképeni ünnepély színhelyére. A nagy téren álló épületek homlokzatán mindenütt nemzeti zászlók lobogtak, az ablakok zsufolva voltak nézőkkel. A szobor előtti kert bokraiból cserfalombbal borított s a főváros

Kimnach László rajza.

ÜNNEPÉLY DEÁK FERENCZ SZOBRÁNÁL BUDAPESTEN DEÁK SZÁZADIK SZÜLETÉSE NAPJÁN. — Halmos János polgármester beszédet mond

Gróf Apponyi Albert a képviselőház elnöke Márkus főpolgármesterrel és Halmos polgármesterrel a díszsátornál az ünnepély előtt.

A DEÁK-ÜNNEPÉLY BUDAPESTEN.

szineivel és czímerével diszített zászlórudak emelkedtek ki, rajtuk a nemzeti lobogóval, a magyar czimerrel és Deák Ferencz családi czimerével. A szoborral szemben díszes sátort emeltek az előkelőségek számára; ennek közelében volt a fődött szószék. A közönség többi része a szobor körüli szabad teret töltötte be.

Az ünnepély kezdetekor a szobor talapzatát már elboritották a koszorúk, melyeket törvényhatóságok, egyesületek küldöttségei és magánosok tettek le. Köztük volt Deák szülő-vármegyejének, Zalamegyének hatalmas babérkoszorúja, Széll Kálmán, Ferenczy Ida, Erzsébet királyné volt udvarhölgye koszorúja.

Mikor az ünneplő közönség elhelyezkedett, az országos dalkör elénekelte a himnuszt. Azután gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy letette a király szép koszorúját, melynek nemzetiszínű szalagján ez a felirás olvasható: «*Deák Ferencz emlékezetének — Hálás királya.*»

Ekkor *Mihályfi* Károly, a Nemzeti Szinház művésze lépett a szószékre s nagy hévvel, lendülettel elszavalta *Lampérth* Géza pályanyertes ódáját, melyet lapunk legutóbbi számában közöltünk. Az emelkedett szellemű költeményt, melyet nyomtatásban is szétosztottak, élénk tetszésnyilvánítással fogadta a közönség.

Ünnepi beszédet *Halmos* János polgármester tartott.

«Százados emléknek megünneplésére seregleltünk össze — mondotta a szónok — mélyen tisztelt közönség, azon férfiúnak érczszobra elé, kit már kortársai jól átgondolt itéletükkel oly névvel illettek, a milyenhez hasonlót az egykori Róma adott legjelesebb fiai egyikének. A miképen ők Cicerót a haza atyjának nevezték, azonképen kapta Deák Ferencz *a haza bölcse* elnevezést. És a miképen az ötvenes években joggal mondhatták, hogy Deák Ferencz szerény, egyszerű lakásában ott van egész Magyarország, mert mindazok, kik számot tettek akkori politikai, kulturális és társadalmi életünkben, köréje gyűltek, tőle várva buzdítást, tanácsot, belőle merítve reményt a haza szebb jövője iránt; úgy mondhatjuk ez órában, hogy itt, e magasztos emlék körül látjuk egész Magyarországot, mely eljött e helyre, hogy kegyelettel hódoljon egyik legnagyobb fia emlékének. Deák Ferenczet, mint politikust, mint államférfiút, mint szónokot, historikust és irót sokan, sokszor és sokfelé méltatták. Politikai és tudományos testületek, társulatok áldoztak emlékének, és pedig nemcsak minálunk, hanem a külföldön is. Én főképen mint hazafit és embert kivánom megvilágítani. Deák legszebb, legnagyobb erénye a hazaszeretet volt. «A magyarok hazaszeretetét — mondja ő egyik beszédében — se a múltak lelkesítő emlékei, se a hiúság, sem az önzés nem támogatják annyira, mint más nemzetekét. Történeteink csak átokszülte viszálykodásra, csak életért és megmaradásért vívott véres harczokra mutatnak. Hiúság nem kecsegtethet bennünket. Hisz Európa alig tudja létünket, s Afrikának számos kolóniája tán ismeretesebb más nemzetek előtt, mint hazánk, melyet Ausztria termékeny, de műveletlen gyarmatának tekint a külföld». És ő ezt a szegény, ezt az elnyomott országot szerette és lelke egész hevével, szive minden dobbanásával, agyának minden gondolatával arra törekedett, hogy visszaszerezze neki elvesztett önállóságát és kiemelje gyarmati helyzetéből. Tetteinek első rugója és főczélja mindenkor a hon java volt, melyet semmi más czélnak soha föl nem áldozott... Itt áll szobrod, nagy szellem, Haza Bölcse! Erős gránitoszlopon, érczbe öntve a te nagy alakod. De a követ is valamikor kikezdi az idő vasfoga s jöhet földindulás, mely ledönti érczből öntött képmásodat. De azt az emléket, monumentum aere perennius! melyet magad állítottál magadnak nemzeted szivében, ledönteni nem fogja semmi. Deák Ferencz, legyen áldva emléked mindörökké!»

A szónoki erővel elmondott beszéd végeztével a dalkör a Szózatot énekelte, s az ünneplők eloszlottak, de a szobor környékét ezernyi közönség lepte el, gyönyörködve az ünnepi díszitésekben s a szebbnél-szebb koszorúk nagy tömegében.

ŐSZSZEL SZÜLETTEM...

Őszszel születtem, haljak is meg őszszel,
Együtt a vadvirággal,
A mely felett ép' búcsúzóra szól tán
Az utolsó madárdal.

Úgy gondolom, nem lesz olyan keserves
Akkor az elmúlásom:
Ha már tudom, hogy nincsen több madárdal,
Se virág a határon!

Szabolcska Mihály.

KISÉRTŐ ÁLMOK.

Mindenkinek van egy
Befejezetlen álma,
Egy elpattant reménye,
Egy behunyt szemefénye,
Egy bús oáza, melyre
Többé rá sem találna.

Ha rád szakad a bánat
S nehéz szived sajog:
Távol ormokra ülnek,
Nagy messze elkerűlnek
E végezetlen álmok,
Ködképek, sóhajok.

De pirkadjon csak egyszer
Boldogság napja rád:
Mint másvilági árnyak
Kisértni hazajárnak
S megtörik örömödnek
Rózsapiros borát.

Tudod, hogy semmiség csak,
Hogy délibáb kisért,
De szomju lázad éget
És minden üdvösséged
Odadnád tékozolva
E semmiségekért...

Ugy van megírva Isten
Bölcs rendeléseűl:
Hogy nyugtot nem találunk,
Hogy van sok édes álmunk
S az a legédesebb, mely
Csak félig teljesül.

Szávay Gyula.

DEÁK FERENCZ SZÜLŐFÖLDÉRŐL.

Irta **Eötvös Károly.**

III.

A KEHIDAI SIRBOLT.

A hegyek lábán, a Zala völgyének peremén vezet az egyenes és jó út észak felé, Zala-Szent-Grót és Zala-Bér felé. Több mint egy kilométernyire, a mikor a Deák-kastélyt már elhagytuk, az útról balra a hegynek fölfelé dülő út ágazik ki. Afféle sató-út, a hogy Zalában nevezik a sajtó-útat. Szűk, meredek és mély, mintha vízmosás fenekén járna. Oda vezet a temetőbe, azután a szőlőkbe s talán tovább az erdőkbe is.

Én a temetőig mentem rajta, jó gazdám, Baronyi barátom társaságában. Másik kocsin Linzer Béla barátom és a fényképiró művész jött utánunk.

Ez hát a kehidai temető. Ez itt a fényes család sirboltja. Itt nyugosznak a feltámadásig a Deákok tetemei.

Jól láttam én ezt a sirboltot ezelőtt negyvennyolcz esztendővel is, a mikor 1855-ben a haza bölcsét föl akartam keresni, hogy lássam, megtiszteljem, szavát halljam s Pápán a kollégiumbeli társaimnak erről hírt mondhassak. De bizony akkor én nem másztam föl a sirbolthoz a nagy melegnek miatta és az én rég elhalt

Kimnach László

Kimnach László művészi hagyatékának árverése. Irta Farkas Zoltán. Vasárnapi Ujság, okt. 8.

1911

(Művészet 1911. 395. l.)

Keine Rückseite bedruckt

Legitimation: Ausweis, Vermerk, Stempel, Siegel, Unterschrift, Urkunde, Hermann Jensen, Neues Postamt

1191

(Alles: 20 1191 - 39-1)

KIMNACH *László*, festő, * Buda 1857 júl. 1, † Budapest 1906 nov 9. Itt és Münchenben végezte tanulmányait s főkép rajzolt és festett katonaképeivel szerzett népszerűséget. Rajztanár is volt. 1907. a Műcsarnok hagyatéki kiállítást rendezett műveiből. Fürdő libák és Női arckép c. olajfestményei és számos grafikai műve a Szépművészeti Múzeumban vannak, néhány budai tájképét a Székesfővárosi Múzeum őrzi. A bpest-tabáni plébániatemplom több freskója szintén K. műve.

E. g. I. 5531.

1907.

e. L és sima karimájú, de egyoldalú érmen van ábrázolva.

rafordul ~~[illegible]~~ Jobb
baljában pedig keresztes gömböt
zakálla hosszú. Zárt koronát, nagy
és prémgallérú palástot visel. Fel-

MORT. MLXXIV.

~~arimája és hátlapja sima.~~

méretei 6.8:6.8 cm. -- Becsértéke
a 1907. április 30-án (787-907-38).

139

1497

III. 3789. Kimnach László, 22 éves, kath., szül. Budapesten, Magyarországon, atyja adóhivatali ellenőr, élő modelles osztály, 1880 ápr. 9.

Som 183. l.

Kimnach László

[1906.

Kimnach László (megh.). Napilapok nov. 10.

(Művészet 1907. 70. l.)

Kimmach László

urod

Petryżej. 85 l

265. Mieris, Frans von modorában: Szerelmes levél. Vászon, olaj; 40 x 34 cm.

Maszlagy II. 288 szám Brünn, Volavy.

Kimnach László

1906

Kritikusok, piktorok. Írta Fráter Aladár, Vasárnapi Ujság nov. 18.
Kimnach László. Írta K—ny Ö—n, u. o.
A Kimnachi-eset. Írta Syrion, A Hét nov. 18.

1906

(Művészet 1907. 70. l.)

JÓZSEF FŐHERCZEG KOPORSÓJÁNAK ÁTSZÁLLÍTÁSA A DÉLI-VASUTTÓL A KIRÁLYI VÁRBA. — Kimnach László rajza.

JÓZSEF FŐHERCZEG TEMETÉSE.

Immár a magyar földben nyugszik József főherczeg, melyet egész életében oly nagyon szeretett, melyhez gyermekkora és ifjúsága emlékei fűződnek s melynek élete munkája javát szentelte.

Halála és temetése mind oly helyeken mentek végbe, melyek életével is szoros kapcsolatban állanak. Fiumében halt meg, kedvelt téli üdülőhelyén, a hol évek óta ideje nagy részét töltötte, a kéklő tengeren hajózva vagy szép kertjében sétálgatva. A halottas vonat a Dunántul kalászos domboldalai és erdős hegyei között hozta, melyeket még gyermekkora idejéből ismert és szeretett s melyeken férfi és aggkora napjaiban is annyiszor legeltette szemét. S a sirbolt ajtaja holtteteme mögött a budai várban zárult be, a hol mint gyermek annyiszor járt-kelt atyja, a nagy nádor oldalán. Mintha még halálában is ragaszkodott volna e kedves helyeihez.

A nemzet, a mely szeretetét szeretettel, munkásságát hálával viszonozta, komor gyászszal állott sirjánál. Nemcsak a fekete zászlók, a koszorúk, a részvétnyilatkozatok sokasága nyilvánították a gyászt, hanem az a mély és őszinte megilletődés is, melyet halála a nemzet minden fiában keltett. A részvét és fájdalom nyilatkozatai, melyek minden testületből s minden társadalmi körből felhangzottak, nem a mindennapi külső formákhoz való ragaszkodásból, hanem benső szükségérzetből fakadtak, valóban a szivek mélyéből törtek elő s a nemzet millióinak érzelmeit fejezték ki.

*

A temetés ünnepi diszével, gyászoló hangulatával és a benne résztvettek sokaságával a nagy emlékezetű halotthoz méltóan folyt le s méltóan a nemzethez, mely egyik legjobb fiát siratta.

A fiumei villa Giuseppe-t, melyben József főherczeg utolsó óráit élte, szemét örök álomra lehúnyta s honnan utolsó útjára elindult, a szép kikötőváros osztatlan részvéte vette körül. Koszorúkkal elborított ravatalát a villa kápolnájában a fiumei s környékbeli közönség ezrei látogatták s junius 17-ikén kora reggel nagy néptömegek csoportosultak az alkalomhoz illő ünnepi csendben azon az úton, melyen a koporsót a pályaudvarhoz vitték. A beszentelés szertartásán Klotild főherczegasszonyon s leányain, Mária Dorottya orleansi herczegnén, Margit Thurn Taxis herczegnén s Erzsébet főherczegnőn kívül ott volt Károly István főherczeg is hat gyermekével, valamint a polgári és katonai hatóságok fejei, a papság, a kapuczinus barátok, az udvari személyzet. A gyászmenetben, mely aztán a kápolnából elindult, a fiumei iskolás-gyermekek, egyesületek vonultak a hatlovas gyászkocsi előtt, utána pedig az előkelőségek. Katonaság tisztelgett, mikor a koporsót bevitték a pályaudvarra s a vasuti kocsira tették, hogy elindúljon a magyar főváros felé, a hol még nagyobb részvét és gyászpompa várta.

Este volt, mire a gyászos vonat Budapestre ért, a déli-vasúti pályaudvarra.

Honvédség és testőrség várta teljes díszszel, udvari és katonai előkelőségek vették át a koporsót, hogy az újolagos beszentelés után a várba szállítsák abban a hatlovas halottas kocsiban, mely annak idején Erzsébet királynét vitte sírjába. A várbeli Szent István-kápolna gyászdíszszel fogadta a nagy halottat, kit ott ravatalra helyeztek.

Másnap vasárnap volt és derűs, meleg nap, ezrével zarándokolt Budapest népe a kápolnába, nézni a ravatalt és végső búcsút venni a főherczegtől, kinek nyájas, magyaros alakja oly mélyen él mindnyájunk képzeletében. Egész nap, reggeltől estig a villamos vasút, a sikló, a dunai kis hajók, a fogatok csak úgy ontották a közönséget, melyet nem a puszta kiváncsiság vitt oda, hanem az élő, meleg kegyelet. Megérkezett kedves halottja után Budapestre a gyászoló család is s a főherczegnők misét hallgattak a kápolna oratoriumában; megérkezett a király is, hogy megadja a végső tisztességtételt kedvelt rokonának. Egész nap népes volt a várpalota udvari emberek, miniszterek, katonák sürgésétől, a kegyeletes közönség hullámzásától.

A temetés napjának délelőttjén is sok ezeren látogatták a halottat, folyton érkeztek a küldöttségek, hogy letegyék koszorúikat a ravatalra. Klotild főherczegnőt, ki a főherczegi családnak a Szent György-térre néző új palotájában volt szállva, sorra fölkeresték az uralkodóháznak a temetésre megjelent tagjai, kik közt ott volt Ferencz Ferdinánd trónörökös is.

Délután a máskor csöndes budai vár környékét fölverte a temetésre érkező előkelőségek fogatainak dübörgése, a kirendelt katonaság parancsszavai, a roppant tömegekben odavonuló közönség moraja.

A királyi palota udvara, melybe csak belépőjegygyel lehetett bejutni, hamar megtelt közönséggel. Diszruhás palotaőrök, fényes sisakos testőrök, szingazdag öltözetű udvari emberek emelték a kép díszét s egyuttal ügyeltek a megállapított rend fentartására, a teljes díszben kivezényelt honvédhuszár század s honvéd gyalog-zászlóalj segítségével. A kápolnába az uralkodó család tagjain s a külföldi uralkodók küldöttein kívül csak a miniszereknek, zászlósuraknak, az országgyűlés két háza elnökeinek, törvényhatóságok küldötteinek, előkelő méltóságoknak, az elhunyt főherczeg udvari személyzetének s a tábornokoknak volt bemenetük, — így is zsúfolásig megtelt az aránylag szűk kis templom, mire a temetési szertartás megkezdődött. A képviselők és főrendek a kápolna bal oldala előtt csoportosultak s ugyancsak a k

26. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, JUNIUS 25.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre — **12** „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre — **8** „ | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre — **5** „ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

JÓZSEF FŐHERCZEG RAVATALA A BUDAI VÁRPALOTA SZENT ISTVÁN-KÁPOLNÁJÁBAN. — Kimnach László rajza.

Kimnach László

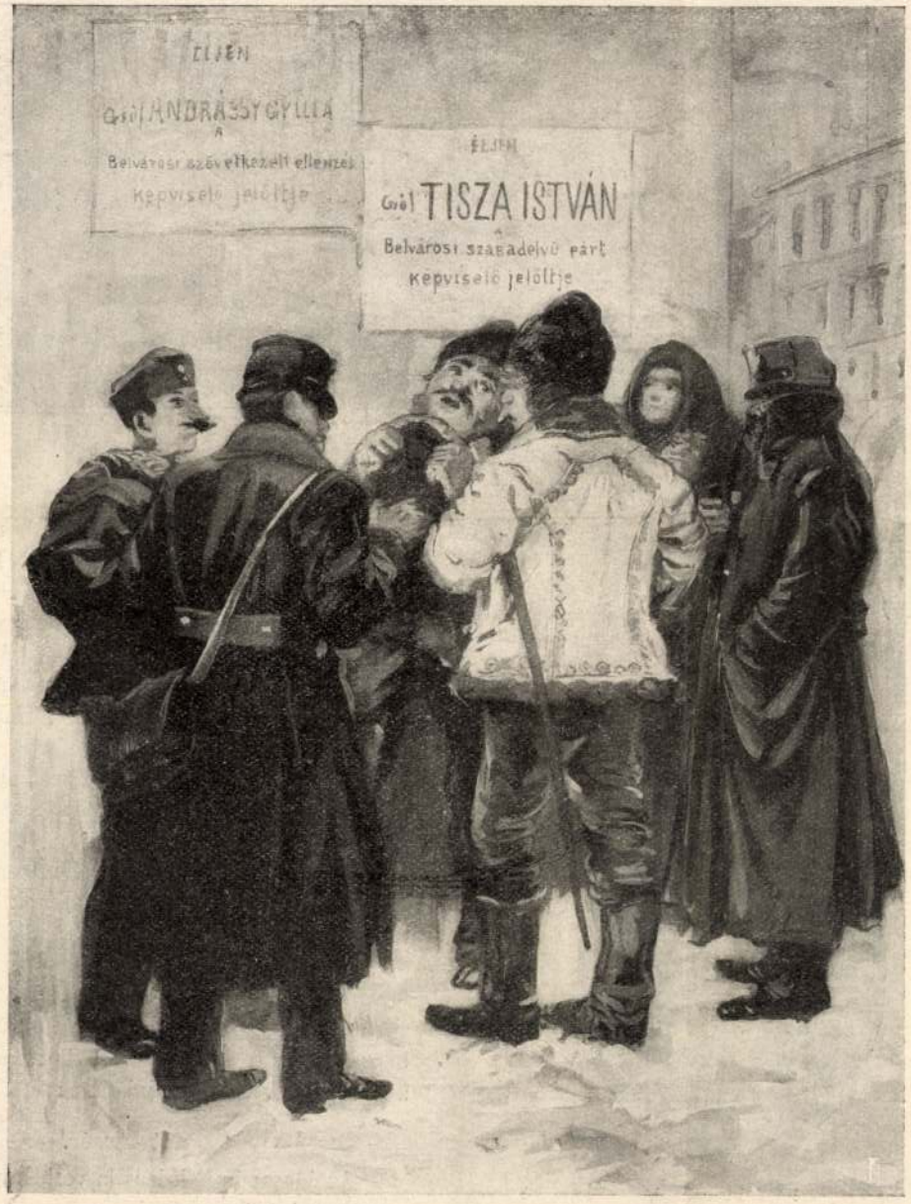

POLITIZÁLÓK A VÁMHÁZ-TÉR SARKÁN. *Kimnach László rajza.*

VÁLASZTÁSI MOZGALMAK A FŐVÁROSBAN.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia január 16-iki ülését, melyen *Thán* Károly elnökölt, szaktudományi előadások foglalták le. *Lóczy* Lajos és *Kalecsinszky* Sándor bemutatták azon vizsgálatok eredményét, a melyeket a Földrajzi társaság részéről kiküldött balatoni bizottság megbizásából *Treitz* Péter és *Emert* Kálmán végeztek. Az előbbi a balatoni tófenék iszapját vette geologiai vizsgálat alá, az utóbbi a Balaton fenék iszapját és altalaját vegyelemezte. Az előadók táblázatokon ismertették a végzett furások és vegyi elemezések eredményeit. Ezután *Rados* Gusztáv levelező tag bemutatta *Bauer* Mihály vendég értekezését, a melyben uj adatokat szolgáltat az algebrai mennyiségek általános elméletéhez. Végül *König* Gyula rendes tag bemutatta *Schlesinger* Lajos levelező tagnak dolgozatát «az izolált értékü függvényekről». Mind a négy előadást figyelemmel fogadta a hallgatóság.

A Néprajzi Társaság január 18-iki, *Szalay* Imre elnöklésével végbement ülésen *Kunos* Ignácz azokat a török népmeséket mutatta be, a melyeket az Akadémia megbizásából gyűjtött Törökországban. A török népmesék jobbára megegyeznek a magyar népmesékkel, mind a két mesevilágban hasonló alakok, jellemek és tündérek szerepelnek. Ezután *Gönczi* Ferencz ismertette a *csordásfarkas*-ról szóló s már kiveszésnek induló néphagyományokat. A hiedelem az, hogy a csordásfarkasok emberekből lesznek, a melyek a szükség szerint ismét átváltoznak emberekké. Az a hiedelem különben, hogy az ember bizonyos körülmények között magára öltheti a farkas alakját, megvolt már a régi görögöknél is.

MI UJSÁG?

József főherczeg betegsége. A minden egyebet háttérbe szorító politikai izgalmak közt is a legnagyobb érdeklődéssel várja egész Magyarország a *József* főherczeg betegségéről Fiuméból érkező tudósításokat. Némileg megnyugtatóan hatott, hogy az elmult héten a főherczeg gyermekei, *Margit* főherczegnő és férje Thurn-Taxis herczeg, valamint *József Ágost* főherczeg feleségével együtt eltávoztak Fiuméból a beteg ágya mellől. Dr. *Kiseljak* udvari orvos naponkint kétszer, reggel és este ad jelentést a betegségről. Néha reménynyel töltik ezek el a sziveket, majd ismét alig enyhítik a nehéz aggodalmat. A január 19-iki esti jelentés így szól: A fenség erőállapotában a nap folyamán könnyű javulás mutatkozott. Szívműködése és táplálkozása kielégítő.

Udvari bál Bécsben. A bécsi Burcha-

kortes a választóhoz hozzáfér. A magyar köznép ugyan tisztességtudó szokott lenni bármely idegennel szemben, de ilyenkor ő is gyanakszik és sanda szemmel fogadja azt, a kiről azt hiszi, hogy ki akarja forgatni politikai hitvallásából.

Azt teszi hát a kortes, hogy kitudja valami baját, vagy valami erős vágyát a magyarnak. Például biró szeretne lenni.

Hát ezzel állít be hozzá a kortes.

— Már engedjen meg, urambátyám, ha terhére vagyok, de föltettem magamban, hogy törik-szakad, látnom kell azt az embert, a kitől annyira fél Kovács János. (Ez t. i. a mostani biró.)

— Fél-e?

— Arról gondolom, hogy azt mondja, azért nem szavaz a mi jelöltünkre, mert annak első dolga lesz, hogy urambátyámat tételti meg birónak.

A hurok ki van vetve.

Kaputos emberekkel nehezebb boldogulni. Itt még az ismerkedés is bajos. Ürügyet kell hozzá keresni. Valamire való kortes ezen is túlsegíti magát.

— Ugyan, bocsánatot kérek, nem ön az a Jónás Péter, a kivel én iskolába jártam? Hol tetszett végezni a gimnáziumot?

— Váradon.

— Mondom! És mikor?

— Ekkor és ekkor.

— Most már kétségtelen. Szervusz pajtás!

A meglepett ember nem is veszi észre, hogy beugrott.

Kis emberek rábeszélésénél bizony nem sokat vesződnek a politikai elvekkel, hanem inkább egyes népszerü helyi érdekeket hangoztatnak, mert ezekkel a nép között könnyebb kedvező hangulatot csinálni.

A hivatásos kortes különben sem sokat törődik az elvekkel. Neki ez a foglalkozás kenyérkeresete és mivel csak ritkán üzheti, hát ki kell belőle vennie minden hasznot, a mi csak kinálkozik, akár a lelkiismeret rovására is.

Ezt cselekszi a «kétzsebü» kortes. Mint az egyik pártnak szerződött embere, bejárja a kerületet és sorra vesz, mondjuk, száz választót. Ezek közül ötvenet megnyert, a másik ötven nem akar kötélnek állni, sőt minden jel arra mutat, hogy a másik jelölthöz huznak. Sebaj. Csakhamar beállít a mi emberünk suttyomban a másik párthoz is és nagy titkon közli, hogy át tudna csalni ötven embert, ha jól megfizetik. És szállítja az ellenpártnak azt az ötven embert, a ki úgy is oda szavazott volna.

Így és ehhez hasonlóan folyik az aknaharcz egyre tüzesebben, szenvedélyesebben, a mi néha bizony egy-egy kis verekedésben is megnyilatkozik.

Tán épen valami efféle kis csetepatéról beszélgetnek bátyám uramék is ott a Vámház környékén.

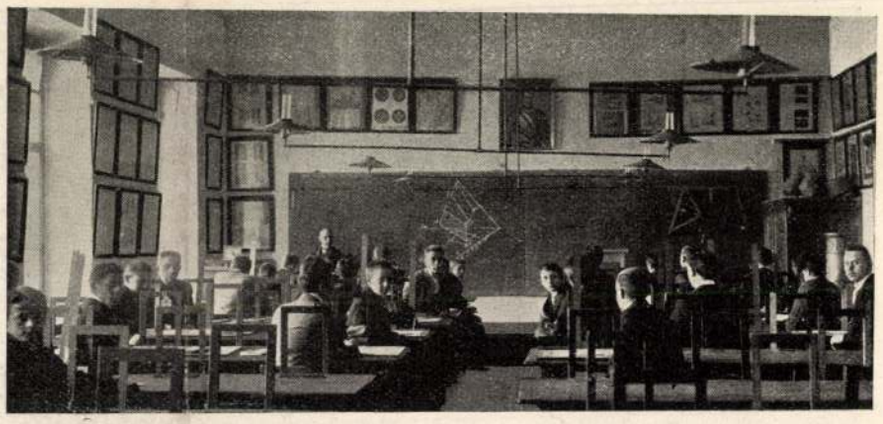

MATHEMATIKAI ELŐADÁS A IV. KERÜLETI FŐREÁLISKOLÁBAN.

kednek alkalmas deszkabódé felállítása iránt. A főszolgabirák a tapasztalható hangulatnak megfelelően osztják fel a rendelkezésükre álló csendőrséget.

De nagyban készülődnek a választások szinhelyén a korcsmárosok is, a kik január 26-ikától kezdve néhány napig még a keményre fagyott havon is bő aratásra számithatnak. *K. J.*

NEY FERENCZ,

a budapesti IV. kerületi főreáliskola egykori igazgatója.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

hogy ebben gyönyörködjék. Alaphangja a férfias derültség, mely szereti a tréfát, az elmésséget s ha néha sötétebb képek tolúlnak is elébe, sohasem megy át lágy panaszkodásba. Szomoruságokon egy sóhajjal könnyűvérűen túlteszi magát, s ha vidámságra nyílik alkalom, kiélvezi, a mennyire csak lehet. Ez a közvetlen jókedv, a humor iránti érzék annyira ritka mai liránkban, hogy meg kell becsülni. A kötet hosszabb lélekzetű első darabjában Rákóczi emlékét énekli a költő s ezenkívül is van még néhány hazafias verse, melyekben szintén a nyelv liraisága a legtöbb figyelemre méltó. Alkalmi költemény is akad több, melyeknek hatását rontja az, hogy szűkkörű érdeket keltő alkalomra irattak, de érdemes elolvasni akármelyiket, mert költői fordulat, hatásos ötlet akad mindegyikben. A kötetet a debreczeni Csokonai-nyomda csinos kiállításban bocsátotta közre; ára 2 korona. Mutatványul a következő verset adjuk belőle:

Katonavér.

Az édesapámnak kardja volt, lova volt,
Mert: lovaskatona volt.
Fiának már a kardja van csak czeruzafából,
Mert: irkál, firkál és számol.

A lova patkója csattogott, villogott.

43. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, OKTÓBER 25.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre — **12** „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre — **8** „ | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre — **5** „ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

A DEÁK-ÜNNEP BUDAPESTEN.

Deák Ferencz emlékezetének komoly és kegyeletes hangulata töltötte el a lelkeket, a nagy hazafi születésének századik évfordulóján. A főváros képe a kedvezőtlen időjárás mellett is ünnepies volt; a házakon mindenütt zászlókat lengetett a hűvös őszi szél, nemcsak a főutczák, hanem a mellékutczák házai is zászlódíszben voltak. A virágosboltok kirakataiban is alig lehetett egyebet látni, mint Deák szobrára s sírjára készült koszorúkat, melyeknek rendeltetését elárúlták a szalagok feliratai.

Az ünnep előtt való nap a Deák szobrát körülvevő kis kertet zászlókkal, cserkoszorú-füzérekkel diszítették fel s a szobor körül helyet készítettek az ünnepen résztveendők számára. Itt ünnepeltek a közélet s a társadalom előkelőségei; az iskolák, társadalmi egyesületek, egyéb testületek a maguk körében tartottak ünnepeket. Az ünnepben részt vett a király is, koszorút küldve egykori bölcs tanácsadója szobrára.

Október 17-ikén, a nagy évforduló napján, a főváros által rendezett ünnepélyt istentisztelettel nyitották meg, azonban még előbb *Halmos* János polgármester koszorút tett a főváros nevében Deák sírjára, a kerepesi temetőben.

Az isteni tisztelet a belvárosi plébánia-templomban tiz órakor kezdődött. Ekkorra már teljesen megtöltötte a templom tágas hajóját a nagyszámú közönség; a férfiak nagy része díszmagyarban. Ott voltak a kormány tagjai, főrendek, képviselők minden pártból, a hatóságok képviselői, küldöttségek, stb. Az ünnepi misét *Kohl* Medárd püspök tartotta nagy segédlettel. Közben az operaház több tagja énekelt egyházi énekeket. Ezalatt, bár esett az eső, folyton nagy közönség állott a templom előtt is.

Az istentisztelet végeztével az előkelőségek, küldöttségek, a képviselők a Ferencz-József-térre vonultak, a tulajdonképeni ünnepély színhelyére. A nagy téren álló épületek homlokzatán mindenütt nemzeti zászlók lobogtak, az ablakok zsufolva voltak nézőkkel. A szobor előtti kert bokraiból cserfalombbal borított s a főváros

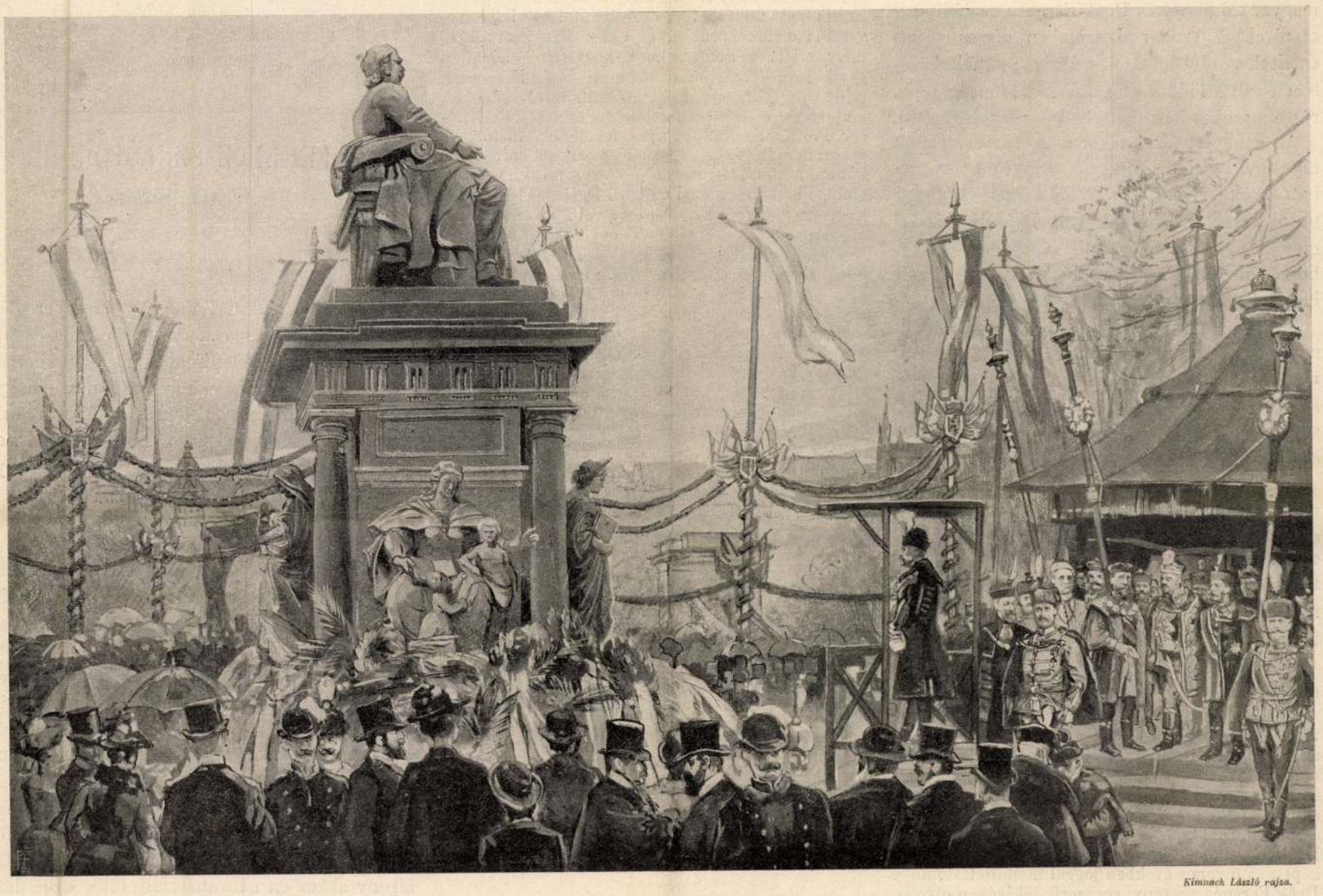

Kimnach László rajza.

ÜNNEPÉLY DEÁK FERENCZ SZOBRÁNÁL BUDAPESTEN DEÁK SZÁZADIK SZÜLETÉSE NAPJÁN. — Halmos János polgármester beszédet mond

Gróf Apponyi Albert a képviselőház elnöke Márkus főpolgármesterrel és Halmos polgármesterrel a díszsátornál az ünnepély előtt.

A DEÁK-ÜNNEPÉLY BUDAPESTEN.

szineivel és czimerével diszitett zászlórudak emelkedtek ki, rajtuk a nemzeti lobogóval, a magyar czimerrel és Deák Ferencz családi czimerével. A szoborral szemben díszes sátort emeltek az előkelőségek számára; ennek közelében volt a födött szószék. A közönség többi része a szobor körüli szabad teret töltötte be.

Az ünnepély kezdetekor a szobor talapzatát már elboritották a koszorúk, melyeket törvényhatóságok, egyesületek küldöttségei és magánosok tettek le. Köztük volt Deák szülő-vármegyejének, Zalamegyének hatalmas babérkoszorúja, Széll Kálmán, Ferenczy Ida, Erzsébet királyné volt udvarhölgye koszorúja.

Mikor az ünneplő közönség elhelyezkedett, az országos dalkör elénekelte a himnuszt. Azután gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy letette a király szép koszorúját, melynek nemzetiszínű szalagján ez a felirás olvasható: «*Deák Ferencz emlékezetének — Hálás királya.*»

Ekkor *Mihályfi* Károly, a Nemzeti Szinház művésze lépett a szószékre s nagy hévvel, lendülettel elszavalta *Lampérth* Géza pályanyertes ódáját, melyet lapunk legutóbbi számában közöltünk. Az emelkedett szellemű költeményt, melyet nyomtatásban is szétosztottak, élénk tetszésnyilvánítással fogadta a közönség.

Ünnepi beszédet *Halmos* János polgármester tartott.

«Százados emléknek megünneplésére seregleltünk össze — mondotta a szónok — mélyen tisztelt közönség, azon férfiúnak érczszobra elé, kit már kortársai jól átgondolt itéletükkel oly névvel illettek, a milyenhez hasonlót az egykori Róma adott legjelesebb fiai egyikének. A miképen ők Cicerót a haza atyjának nevezték, azonképen kapta Deák Ferencz *a haza bölcse* elnevezést. És a miképen az ötvenes években joggal mondhatták, hogy Deák Ferencz szerény, egyszerű lakásában ott van egész Magyarország, mert mindazok, kik számot tettek akkori politikai, kulturális és társadalmi életünkben, köréje gyűltek, tőle várva buzdítást, tanácsot, belőle merítve reményt a haza szebb jövője iránt; úgy mondhatjuk ez órában, hogy itt, e magasztos emlék körül látjuk egész Magyarországot, mely eljött e helyre, hogy kegyelettel hódoljon egyik legnagyobb fia emlékének. Deák Ferenczet, mint politikust, mint államférfiút, mint szónokot, historikust és irót sokan, sokszor és sokfelé méltatták. Politikai és tudományos testületek, társulatok áldoztak emlékének, és pedig nemcsak minálunk, hanem a külföldön is. Én főképen mint hazafit és embert kivánom megvilágítani. Deák legszebb, legnagyobb erénye a hazaszeretet volt. «A magyarok hazaszeretetét — mondja ő egyik beszédében — se a múltak lelkesítő emlékei, se a hiúság, sem az önzés nem támogatják annyira, mint más nemzetekét. Történeteink csak átokszűlte viszálykodásra, csak életért és megmaradásért vívott véres harczokra mutatnak. Hiúság nem kecsegtethet bennünket. Hisz Európa alig tudja létünket, s Afrikának számos kolóniája tán ismeretesebb más nemzetek előtt, mint hazánk, melyet Ausztria termékeny, de műveletlen gyarmatának tekint a külföld». És ő ezt a szegény, ezt az elnyomott országot szerette és lelke egész hevével, szive minden dobbanásával, agyának minden gondolatával arra törekedett, hogy visszaszerezze neki elvesztett önállóságát és kiemelje gyarmati helyzetéből. Tetteinek első rugója és főczélja mindenkor a hon java volt, melyet semmi más czélnak soha föl nem áldozott... Itt áll szobrod, nagy szellem, Haza Bölcse! Erős gránitoszlopon, érczbe öntve a te nagy alakod. De a követ is valamikor kikezdi az idő vasfoga s jöhet földindulás, mely ledönti érczből öntött képmásodat. De azt az emléket, monumentum aere perennius! melyet magad állítottál magadnak nemzeted szivében, ledönteni nem fogja semmi. Deák Ferencz, legyen áldva emléked mindörökké!»

A szónoki erővel elmondott beszéd végeztével a dalkör a Szózatot énekelte, s az ünneplők eloszlottak, de a szobor környékét ezernyi közönség lepte el, gyönyörködve az ünnepi díszítésekben s a szebbnél-szebb koszorúk nagy tömegében.

ŐSZSZEL SZÜLETTEM...

Őszszel születtem, haljak is meg őszszel,
Együtt a vadvirággal,
A mely felett ép' búcsúzóra szól tán
Az utolsó madárdal.

Úgy gondolom, nem lesz olyan keserves
Akkor az elmúlásom:
Ha már tudom, hogy nincsen több madárdal,
Se virág a határon!

Szabolcska Mihály.

KISÉRTŐ ÁLMOK.

Mindenkinek van egy
Befejezetlen álma,
Egy elpattant reménye,
Egy behunyt szemefénye,
Egy bús oáza, melyre
Többé rá sem találna.

Ha rád szakad a bánat
S nehéz szived sajog:
Távol ormokra ülnek,
Nagy messze elkerűlnek
E végezetlen álmok,
Ködképek, sóhajok.

De pirkadjon csak egyszer
Boldogság napja rád:
Mint másvilági árnyak
Kisértni hazajárnak
S megtörik örömödnek
Rózsapiros borát.

Tudod, hogy semmiség csak,
Hogy délibáb kisért,
De szomju lázad éget
És minden üdvösséged
Odadnád tékozolva
E semmiségekért...

Ugy van megírva Isten
Bölcs rendeléseül:
Hogy nyugtot nem találunk,
Hogy van sok édes álmunk
S az a legédesebb, mely
Csak félig teljesül.

Szávay Gyula.

DEÁK FERENCZ SZÜLŐFÖLDÉRŐL.

Irta **Eötvös Károly.**

III.

A KEHIDAI SIRBOLT.

A hegyek lábán, a Zala völgyének peremén vezet az egyenes és jó út észak felé, Zala-Szent-Grót és Zala-Bér felé. Több mint egy kilométernyire, a mikor a Deák-kastélyt már elhagytuk, az útról balra a hegynek fölfelé dülő út ágazik ki. Afféle sató-út, a hogy Zalában nevezik a sajtó-útat. Szűk, meredek és mély, mintha vízmosás fenekén járna. Oda vezet a temetőbe, azután a szőlőkbe s talán tovább az erdőkbe is.

Én a temetőig mentem rajta, jó gazdám, Baronyi barátom társaságában. Másik kocsin Linzer Béla barátom és a fényképiró művész jött utánunk.

Ez hát a kehidai temető. Ez itt a fényes család sirboltja. Itt nyugosznak a feltámadásig a Deákok tetemei.

Jól láttam én ezt a sirboltot ezelőtt negyvennyolcz esztendővel is, a mikor 1855-ben a haza bölcsét föl akartam keresni, hogy lássam, megtiszteljem, szavát halljam s Pápán a kollégiumbeli társaimnak erről hírt mondhassak. De bizony akkor én nem másztam föl a sirbolthoz a nagy melegnek miatta és az én rég elhalt

ugyan, hamsokára a plassey-csatában meg-
Bengália nábobját s megalapította Kelet-Indiában az angol uralmat. Tizenhat év múlva aztán a hatalmi visszaélés vádja érte lord Clive-t: s ekkor, bár előbb már fölmentették, újra maga ellen fordította pisztolya csövét, a mely most

lés támasztotta aztán Wallensteinban a nagyrahivatottság gondolatát s azt a hitet, hogy őt különös hatalmak védik. Pascalt, ki kezdetben hitetlen kétkedő volt, egy szerencsésen végződött baleset megtéritette: a nagy filozofús

megölték és elestek: Julius Caesarral, mikor Afrikában, Hóditó Vilmos normann herczeggel, mikor Angliában és III. Eduárd angol királylyal, mikor Francziaországban partra szállott. De mind a három maga javára tudta felhasználni ezt a bizonyára nem kedvező vélet-

KÜRTŐS KEMENCZÉJÜ PALÓCZ HÁZ BELSEJE. — Kimnach László rajza.

«AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBEN» MAGYARORSZÁGI KÖTETEIBŐL.

Vas. 24 1902. 36 l.

A hol a németek nyelvünket kitúrják?

«Mit nyerünk, ha ekkép törünk mi egymásra?
Tháliát juttatjuk veszélybe, meglássa!
Oh Nagyságd, jobb leszen, ha szétválunk jókor,
Mint, hogy megátkozzon minket az utókor!»

Nem kell boszorkányság aztat kitalálni,
Hogy ki magát szinlaphordónak adá ki,
Maga Wessely volt, ki egyet gondola,
S a súgója helyett maga sétált oda.

De Csésze Mária jött ám nagy méregbe;
Iszonyú keblére kezeit rátette;
S szólt: «Maga szemtelen, maga gyalázatos
Hordja az irháját tüstént, itt egy hatos.

«És mondja meg otthon lump direktorának,
Hogy az én nyakamra mind hasztalan járnak,
Sőt ki üzenettel még ide mer jönni,
Meglátja, hogy tudok goromba is lenni.»

És mikor e szókat végezte, kimondta,
Mária Wesselyt gallérján megfogta;
S nem piczike lábát híva segitségül,
Kitette a szűrét erőlködés nélkül.

De a mig megtörtént ez a nem szép eset,
Wessely zsebéből valami kiesett;
És pedig egy levél, szépen leragasztva,
S kék plajbászszal irt czím ékeskedett rajta.

Szólt pedig a levél következőképen:
«Szép asszony, szeretlek, légy a feleségem!
Egyedüli vágyam, hogy élhessek véled,
Mert látom, nem élet nélkűled az élet!

«Régen óhajtottam lenni veled szembe',
Messze hangzó híred eljutott fülembe;
És ne vedd, oh angyal, tőlem hízelgésnek,
De a mit a hír mond, találtam kevésnek.

«Te amazon szépség, te istennő alak,
Te szerelmes vágynak legédesebb falat,
Te bájos, édes hölgy, női non plus ultra,
Én ezennel fátyolt borítok a múltra.»

Ez a vén gazember meg mit ki nem gondol?

«Hisz ha eszembe jut, kerülget a guta.
Hogy be akar engem csapni ez a buta!
Azt hiszi, hogy én majd a balekja leszek,
Wessely, Wessely, hát van neked eszed?

««Amazoni szépség, istennői alak,
Te szerelmes vágynak legédesebb falat.»»
S mindezt megírja még otthon, jó előre,
Későbbi szerelmét jókor jövendölve!

«Mégis alig vagyon egy nő ezer közűl,
Ki ily szamárságot olvasva, nem örűl;
A ki hízelgő szók által elkapatva
Szivét a férfinak birtokul nem adja.

«Ki adá jogotok, büszke férfiak ti,
Szinigazgatásról minket eltiltani?
S arra kárhoztatni ártatlan fejünket,
Hogy főzzünk, s őrizzük nektek erényünket?

«Vén majom Wessely! Szeretném biz Isten,
Ha szerelmes volna, a mint írja itten;
Komolyan szerelmes! Megmutatnám neki,
Hogy Csésze Mária őtet csak neveti.

«Előbb felizgatnám s egynehány nap múlva
Fogadom, hogy végkép belém bolondúlna.
De mikor az első csókot kérné tőlem,
Hát elkergetném őt seprűvel előlem.»

Nyálas kapva-kapott a tüzes beszéden,
Ő is azt akarta, hogy ne másképen légyen.
Minden erejéből azon vala tehát,
Hogy szilárddá tegye szavához Máriát.

«Nem neked való az, így szólt asszonyához,
Hogy a szerelemnek oly sokat feláldozz.
Légy hát állhatatos határozatodban,
A mi úgysem nehéz már a te korodban»...

Mária így felelt, ábrándosan nézve
A zsinórpadláson keresztűl az égre:
«Jó barátom, Nyálas, bár igazad vagyon,
Meg kell ám fontolni ezt a dolgot nagyon.

Nem egyik legregibb, legjobb szereped ez?

«De igen, — válaszolt Nyálas lelkesedve, —
Ily szerephez már van az embernek kedve;
De te is pompás vagy, ugy mint Margaréta,
Hej, hogyha Keglevich ebben látna néha...»

Ezzel kiment Nyálas. Urnője ott maradt,
Tekintete újból a levélre tapadt;
Majd egy tükör elé állva, perczeken át
Ide-oda forgott, nézegetve magát.

Közben elolvasta Wessely levelét,
Széken és diványon, nem találva helyét;
Olykor egy mondatnál sóhajta magában:
«Ezzel az emberrel nem vagyok tisztában.

«Te amazon szépség, te istennő alak,
Te szerelmes vágynak legédesebb falat...
Nem lehet az bolond, a ki ilyent firkál,
Szerencséd Wessely, hogy levelet irtál.»

És Csésze Mária álmodozni kezde,
Szemeit sokáig az égnek meresztve;
S a kandurt, mely jött és neki hizelkedett
Fölrúgta, hogy szegény hármat bukfenczezett.

(Folytatása következik.)

A VÉLETLEN JÁTÉKAI.

Nem hiába mondta Voltaire, hogy «a véletlen ő szent felsége határoz el mindent», az előre nem sejthető eseményeknek tényleg rendkívüli szerepük van az életben. S ha meggondoljuk, hogy egyetlen egy esemény megváltoztathatja az összes következő korok arczulatát, eléggé bizonyítja, mily óriási hatalom a véletlen.

Ezért mondta Pascal, a hires franczia filozófus: «Ha Kleopatra orra rövidebb lett volna, a világ egész másképen fejlődött volna. Macaulay pedig elmondja lord Clive-ről, India meghódítójáról, hogy madraszi tartózkodása alatt kétszer követett el öngyilkossági kisérletet s ez egyszer sem sikerült neki, pedig mindannyiszor meggyőződött előbb arról, hogy a fegyverek meg vannnak-e töltve s hibátlanúl működnek-e?

Kimnach László

l. Lábbiróhgyűjt

63. l.

[illegible]

[illegible] Ubaldo Oppit, [illegible]

[illegible] Cipriano Efisio Oppo [illegible]

~~A klassikus [illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] Mario Torri és [illegible]

[illegible]

Kimnach László

és

Bencsik Árád

Zi. l.

1-ső	nyeremény	à 1500 frt	=	1500 frt
2-ik	«	à 1000 «	=	1000 «
3—5-ik	«	à 500 «	=	1500 «
6—10-ik	«	à 400 «	=	2000 «
11—15-ik	«	à 300 «	=	1500 «
16—24-ik	«	à 200 «	=	1800 «
25—26-ik	«	à 100 »	=	200 «
27-ik	«	à 80 «	=	80 «
		összesen		9580 frt.

A sorshuzás folyó évi április hó 24-én délutáni 3 órakor a választmány által kiküldött bizottság s kir. közjegyző jelenlétében fog megtartatni.

Jóváhagyatott a magyar királyi Pénzügyminiszteriumnak 1897 márczius hó 26-án 25,274. sz. rendeletével.

Kimnach Károly

Klotild főhercegnő
temetése. — A rava-
talt a szent István
kápolnában Feuer
rajza. Repr. —
Vas. Ujs 1903
873-l.

ÉVFOLYAM

3

Kimmach László

A Kimmach-kiállítást ismertetik a napi-lapok 1907. szept. 28 a hetilapok 1907. okt. 6. számai.

Mindenet 1907. 723. l.

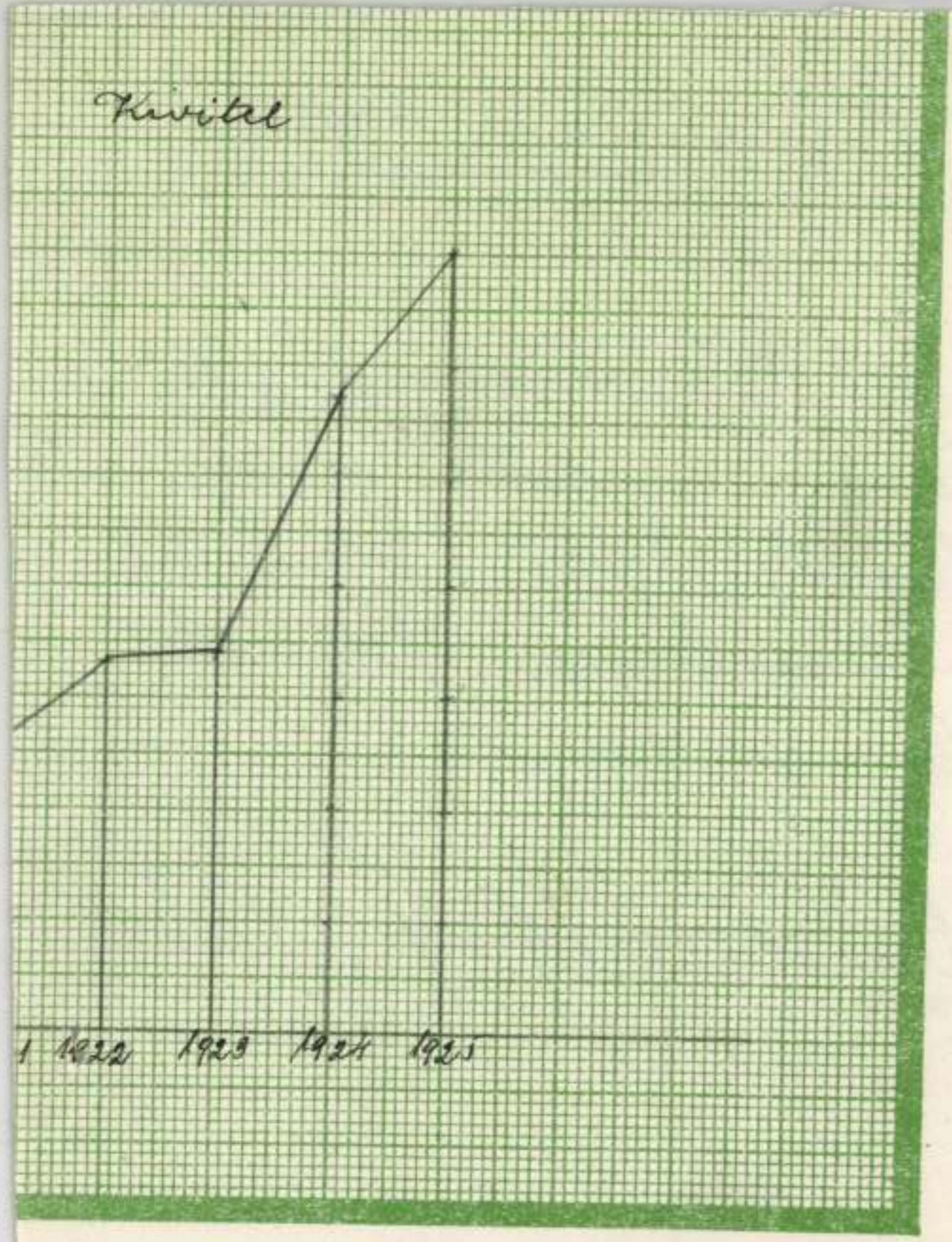
Kivital
1922
1923
1924
1925

3 – Kimnach László

413. Kimnach László (magyar festő, 1857 – 1906): Kelenczi gyermekek. Karton, olaj, 20 × 25 cm.

Mauzlaghy II. 443. sz. Jelezve lent balra: Kimnach L. Venezia. – A párisi műcsarnok 1884.-i sorsolásán nyert tárgy.

—

Gerevich: Ur. Ujság 1916 jul 20, 4. lap.

Gerevich PA, 2531.

Esztergomi képtár

MDK

Kimnach Sándor

Kovalcsik Zuzsa égett háza nyír felső.

József. Szekérkereskedő - u. 27/1369.

1867. alapít, metrat

MDK-A-II-1/2952.

MDK.

Kimnach Móric ács

Tarcsak Alajos fut. udv. told.

Terév. Liniengrabeng 744.

1861. - Fut alapr. és metszet

Nem eng!

MDK-A-II-1/263.

Kimnach* és Mátyás

nincs cím

építések

a budavári Mátyás templom tatarozására ajánlatot adtak be.

Nefelejts. 1868. 491. l.

(Mátyás templomnak kijavitása.)

* „Kimwach"-nak szedve!

Kimnach Móritz

budai ácsmester nyerte el
a II. Fő utca 90. sz alatti Gf Flórián
Zsigmond új toronysisakjának ácsolatá-
sát

Műemlékvédelem
1972/1
55. old.

Kimpach Ödön

sümegi pajzstonár készített a XIX század folyamán a sümegi várról grafikát.

Deresenyi Dezső, Entz Géza szb. Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

921

Kimmach Ödön

lásd

Magyar Könyvszemle

1915. 49, 74. l.

lónok ünnepelt hősét látjuk
-egy hatalmas életképe, vagy
mitott,hanem az izzig-vérig

Kimnach Ödön

egykori sümegi rajztanár. Négykötetes munkát írt (kéziratban!) a vár, Sümeg történetéről, összegyűjtve irodalmait. (Adatok Sümegvár topográfiájához.) (A sümegi Kisfaludy Múzeumban őrzik.)

Kozák Károly: A sümegi vár feltárása és helyreállítása /~~1957~~ 1957-63/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 91-123. l.,

92., 117. l.

Kimnach Ödön

rajzán látható a sümegi vár"magas-tornya".

Koppány Tibor: A vár helyreállitása. /Sümeg/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp..1969. 289 l., 369 kép, 125-144. l. /Akadémiai k./

142. l., 9. jegyzet.

Kimnach Eden

Lyka München
63.l.

4

rendben sorakoztatta hat fel a legkiválóbb mesterek [illegible]
vonalán s igy a gyüjtemény világos áttekintést nyujt az egész korszak kialakulásáról. A kiállitás elsősorban instruktiv jellegű és kifejezetten nevelő célzatu. Mint ilyen a maga nemében szinte egyedülálló, mert mindazt, amit a muzeumjáró csak különböző helyen és szétszórtan találhat meg eredetiben, itt együtt kapja szines hasonmásokban. Manapság, amikor sem a fiatal festőnemzedék, sem a művészetkedvelő közönség nem keresheti fel a külföld nagy művészeti gyüjteményeit, kiváltkép fontos szerepet tölt be ez a kiállitás, amely nyolcvan renaissance művésznek mintegy kétszáz alkotásával ismerteti meg közelebbről a magyar közönséget.

A Galéria már az elmult években is rendezett több hasonló célu, a művészi izlés és hozzáértés elmélyitésének szolgálatába állitott reprodukciós kiállitást, modern és klasszikus mesterművekből. Igy mutatta be Van Gogh és Cézanne java alkotásait, a Régi nagy mestereket és a Francia impresszionistákat, a Jelenkor rajzremekeit facsimilékben,

Nagyságos Elnökség!

A M. O. B. kiadásában jelent meg legutóbb „Budapest elemiskolái". Éra rettenetes – nekem sincs meg mind vagyon. De érdekel nagyon, csináltunk is 1944 óta budai lakos. Régóta emlőcs vagyok, 56 éves, beteg, B/listás főgimn. tanár. Nincs senkim és fizetésem havi 1.500.000 „nyugdíjon" kívül 31 éri zsoldat után.

Ez alapon kérem a Nagyságos Elnökséget, legyen az kegyes és ajándékozzon meg ezzel a példánnyal! Ez ott fán az selejtes is, nekem az is jó volna. Igen nagy örömre volna!

Kérjem szíveskedjék más is!

14 évtized mint sümegi tanár a várba vonatkozóan annyit gyűjtöttem s dolgoztam, írtam, kutattam, mint ennyi fentiek.

A M. O. B. (Ebner L.) ajándékával tehát meg is vagyok elégítve mindenesetre s odaadja a sümegi Jókai-múzeumnak (állami). Ott van most is két hatalmas nyitt szekrényben.

Ezért az óriási munkáért kaptam a M. O. B. tőle – 300 koronát!

Régóta vagyok szűkszavú volta s bár elmúlt sokkal többet éjtek, de mindig nem adtak, hát ezt is elfogadtam.

E kis munka ajándékozása által talán lehetne egy kis jóakarattal és méltányossággal recompensálni a 300 koronát.

Kérem!

Szíves válaszát díszjegyet kérve Nagy. Elnök. alázatos szolgája:

Budapest. 1925. V. 16

Kimnach Ödön
nyug. áll. főgimn. tanár.

I. Attila utca 23. I. 14.

Kimnach Ödön

kiscelpetrek írat.

MŰEMLÉKEK OPSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Ikt.: 1925 évi 44. sz.
19 25

Tekintetes Országos Biztosság!

A M.O.B. kiadványainak elszóródásában sub: „Jástelepek" megtalálta most műemlékek fölemlítve lesznek kürtjét ége-de nincs más műemlékeit nekünk ismertető adat, fotográf, leírás, stb. mutatkozik, amely itt fennmi. Igen örvendenék, ha e kis munkát elfogadni méltóztatnék, mert ebben mennyiben a pontos rajz van meg, hanem e pontos leírás is. E két oknál fogva a kis mű az érdekelteknek rendkívül jó szolgálatot tesz annál is inkább, mert itt pontos rajz s leírás szétválva nem lelhető. Kérve sincs eltérítve, hogy méltóztatik-e elfogadni, maradok kitűnő tisztelettel ajánlva mellett a M.O.B.-nak alázatos szolgája:

Budapest. 1911. dec. 26.

Erzsébet utca 32. II.

Kismann Ödön,
Budapest-Lipótvárosi telepi
áll. főgimn. tanár

Kimnach Ödön
festő

Kiselejtezett irat

Kimnach Ödön

A valószínűség jelentősége és határai a művészetben.

Petrik 1886-1900

ll. D. K

KIMNACH Ottmar építőmester

(Frankel Leo u. 25-29.) Császárvendégek

épületén átalakítások (1865.)

Budapest műemlékei II. ker. 1962. 2 db. l.

M. D. V.

KIMNACH Vilmos építész

Budai, építész a 40-es években

Zakariás Gy. Sándor: Adatok Buda építészetéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. múltjából XII.

Bp. 1957. 300. l.

MDK

Klimnach Vilmos építőmester

Földessy József, műhely lakássá átalakítás.

Lipót. Csillag-u. 3.

1866. - Fut. alapr, mebet

MDK-A-II-1/2276.

MDK

Klinmach Viktor építőmester

Dreher sörgyár, őrház

Kőbánya, Dréher szőlőrode

1867.- 2 homlokzat, fűt. alagút., 2 metszet, helyszínr.

MDK-A-II-1/2736.

Kimnach Vilmos

budai városi építőmester

1856-ban építette a XII. Germely u. 8. alatti villát Jámbor István budai szabómester részére.

Műemlékvédelem
1971/1
33. old.

Kimnach Vilmos

A budai Császárvalom földszinti alaprajza és metszetei.
U. ennek emeleti alaprajza és metszetei
1865

MMÉLKözl
1942. 39-40. sz.

Csemegi József ifj

A budai Császárvalom eredete.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.

Kimnach Vilnus

épitőmester

1850 Bordan

Sbudaikō 1901

Hadházi Porozló puszta III. 26.

Krúmnach Vilmos

budapesti ismert ügyvéd
megbalt
mesterek
1874. 50 éves Évfordulója

Vas. Ny. 1874. 365 l

Kimnach Vilmos

Vas. Ujs. 1874. 365. l.

Kimnach Vilmos, budapesti ismert polgár, építőmester, s a budai lövésztársaság tiszteleti lövészmestere, meghalt 50 éves korában.

A lap rendezése körül közren

Hofrichter József, (1815) ... 270, 271, 27

— Gyár ... 79
— Bérházrészlet ... 86
. nyár-utcai régi vasfürdő udvara ... 89
Lasselik Ferenc, A Lipótvárosban építendő templom egykori terve a XIX. század elejéről ... 97
— Pest városháza újjáépítésének terve ... 100
Pollák Mihály, Pestvárosi színház és vigadó terve, a vigadó homlokzata ... 101
Hild János, A Dunapartra tervezett színház és vigadó terve (1806) ... 104—108
Pitterbarth Mátyás, Egyemeletes bérház (1810) ... 109
Carlo Eberl, Lakóház (1814) ... 112
Hild János, Városligeti dohányárus-házikó (1815) ... 113
Hofrichter József, Bérházak (1810) ... 116—117
Hild János, a Nemzeti Múzeum terve (1807) ... 120
Mihály Rezső, Rajz ... 125
Para Arnold, Festett porcellánok ... 125, 128, 139, 140
Vichy Gyula, Festmény ... 127
Kozma Lajos, Intérieur ... 128
Szablya Frischauf Ferenc, Intérieur ... 128
Pálint Rezső, Festmény ... 131
Fehérvári Erzsi, Festmény ... 131
Temsey Jenő, Tempera ... 132
Konstantin Frida, Rézkarc ... 132
Pohwag Ernesztin, Festmény ... 135
Penkhardt Ágoston, Csendélet ... 135
Pénárd Róbert, Rézkarc ... 136
Ordei Viktor, Litográfia ... 136

Simon, mészáros Kimpelmayer

Egy sársával a városi tanács megbízása folytán 1653-ban a szent Zárab egyházban két oltárt lerontottak, melyek körül a tanács ülve éjjeleire elhordatta s az oltárokban levő erek helyét a tanácsházához vitette. Simon Kőmüvapedig sulyos bortömbe zárattott arra, hogy az erekhelyétől szóló jegyzeteket papirosra leírni addig. Ezen eseményeket a tanácsi levél ötödik szidalmazva az utóbbi azt mondta, hogy megérdemelné, hogy tüzre vetessék. (A tanács lutheránus volt a katolikusokat vallottak)

Chernel Kozsy. II. Mult. kor 1878. 81. l.

MDK

Kimnádi Ödön

Illusztrációi-ban szemlélteti Darnay E. "Bujdosó Gyöngysor" / A balatoni várak regéi/ c.müvéhez az anyagot.

Darnay E.: Bujdosó Gyöngysor./A balatoni várak regéi./ 1928. 55.l.

Kimstetter Ferenc

a temesvári rajziskola rajztanítója,
1787-ben

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi festőművészet a 18-19. század fordulóján.
Budapest, 1972

438

Kiussi István

cikke: Irodalmárakról

Magy.Ép.ip. 1971. 10. sz. 537-552. l.

Kinnstetten

rajtamitó

1786.

Leírá

B. Keri: Temesvári mű.

16. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a ..... -i m. kir. posta- és tá

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1

MDK

Kinál Sándor,

elnyerte az ip.ügyi miniszter bronzérem díját.

Az "Uj magyar otthon" c.kiáll. -MIP.1940.10.sz.

Kinál Sándor és fia

butorasztalos

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
50 lap

Kinál Sándor, ülöbutorkészitö MDK

A közgyülés jutalmazta a "Magyar Otthon" kiálli
kitüntetettjeit.

az iparügyi miniszter bronzérmét kapta.

Az Iparmüv. Társulat közgyülése.
Ujság. 1941.máj.8.

MDK

Kinbach Lajos festő
(Kinnach?)

„Csatározás" c. képét 1881. sorsoláson Szinyei
ösztöndíjat nyerte.

MDK-A-I-1/886.

KINCZ István

(bán): Birodalmi ügyészek: Budapesti Királyi Ítélőtábla:

= MN XLVII. 243. 1984. 04. 16. 6. p.

— Bp. Barbó '32 Galéria, Karpáti Tamás f., Prospály István g.
Tornay Endre András ny. kiáll

— Bp. Ferencvárosi Pincetárlat, Kincz István f.

— Bp. Eötvös Klub, Prokopius Dafnos fotó.

a/ külföldi .....

b/ belföldi .....

c/ meghívott vendégek száma ..

9./ A rendezvény előreláthatható költ

10./ A költségek tervezett forrása:

a/ részvételi díjakból:.....

b/ az MTA támogatás összege (r

indokolása:.....

.....

c/ egyéb támogatás:.....

11./ A rendezvény lebonyolításáért

.....

Dátum:.....

Kincs Emil

Kincs Emil litografiai műint.,
IX. Högyes Endre-u. 1. 387-143

ববাব. 1940. нер.

Kincs Katalin

Habrein

Szabad Művészet

1957. 423. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
531/1912
28. VII/19

Szabó Károszné
1957. 220 f.

A vall.és közokt.m.kir.mi
kelt és a IX.ker.állampén

A gyulafehérvári
kálataira Huszonegyezernyo
engedélyezvén, utasitom az
Müemlékek Országos Bizotts
nyára elszámolás kötelezet
koronát tárczám 1910.évi,
tése terhére a fönt megjel
el.

A hiv. másolat

Kincs Katalin szobr.

n.t: Az első O. Vasatos Sándor. Kiáll. ismertető
Kis Ujs. 1951. aug. 26. 4.l.

Kincs Katalin

Női fej, gipsz, 33 cm

Képzőművészek nemzetközi kiállítása, 1960. Bp.

M.D.K.

Kincs Katalin

Festőművész kiállitott a képzőművészeti főiskolán.

Péter Imre :A vasutas képzőművészek VI.orsz.kiállitás

Népszava 1956. aug.16.4.old.193.szám.

MDK

Kincs Katalin

Női fej, gipsz

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Műcs.

Kincs Katalin MDK

Női fej, gipsz

Milcsunok 1959 Képzőművészeink nemzetközi kiáll.

MDK

Kincs Katalin

Férfi fej, gipsz

Gyermekfej, "

Női fej, "

I. Orsz. Vasutas Képzőmüv. kiáll. 1951. aug.
6. l.

malk.

Kines Katalin

Szobor portréja a kiállításon
(N. M. Képzőm.)

Pogány G. Gábor: Képzőművészeti Kulturánk Helyzetéről.
Népművelés, 1956, 1. sz. 34. l

MDK

Kincs Katalin

B.V.T.I. mérnök, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1o 1.

MDK

Kincs Katalin

B.V.T.I. mérnök, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1c 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEST MEGYEI
HÍRLAP

Kincs Leó

1968 FEB 11

Szentendréért

Szép emlékplakett és érem készült a Pest megyei Vegyi és Kézműipari Vállalat szentendrei gyáregységében Kincs Leó grafikusművész rajza alapján. A derűs ég alatt kéken kanyargó Duna mellett régi házak piros fedelei fölött templomtornyok magasodnak, előttük három sátor jelzi a papszigeti campinget és az egész képet összefogó babérlevelekből három ecset emelkedik ki egy állványra feszített vászon felé. Ez a város híres művészkolóniáját jelképezi.

A műanyagplakettet és a fémérmet ugyanez a kép díszíti. És alul felirat: Szentendréért. A plakett tetszetős doboza a papírgyárban készült.

Mindössze 50 darab várja a gazdáját. Szentendre barátai közül azoknak nyújtják át, akik társadalmi munkában a legtöbbet tették a városért. Első alkalommal valószínűleg november 7-én adják ki ezt a városi kitüntetés számba menő emléket.

Cimke

Kiss Géza:
Excelsior, Trimpex,

1963

Kincs Leó, grafikus

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Kincs Leó** grafikus életének 67. évében hosszas, türelemmel viselt szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1979. november 2-án 11 órakor lesz a Cinkota Ilonatelepi temetőben. A gyászoló család.

11.

— : Halálozás

Népszabadság, Bp. 1979 okt. 27.

Kincsás-vára (rom)

Bodokon Háromszék vm.

Kovári Erdélyeml.

54. l.

Teleki Géza gróf nekr. VII. 278.

MDK

Kincses Aristid, grafikus

levele: „Metrót akarunk ásni"

— : Metró vagy földalatti? 10.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 5.

MDK

Kincses Arisztid

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.

Ket.

MDK

Kincses Arisztid

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Kincses Arisztid

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakatmű-
vészeti kiállitason 1953-ban.

Plakátművészeti kiall.1953-kat.

Kincses Edel

Aczél

1915

Elmult 1930. 85. l.

latos
va
HH, kissé balra fordulva (s arcsipkatűvel van
bb kezével a derekán sorisi öret s baljával a
t fogja. Haja rövid, bajusza, hegyesre pödrött,
genek álló galléryá s kézelője lázas, nyak-
és válltavekat prémes mentéjé zsinóros, mente-
zja ékkövés. Felirata a kép alatt négy sorban:

yi GYULA
vadó-tanácsnok
Január.
lepolgármester
sz A.
.
zv. Veréby Sándné.
nás Kilos
ly Testvérek Budapesten.

alak nagysága 25·3 cm.

5 (ch p.).

N. 2244/98
– 98 – 5.

Kuicses Gyula

Bohóc, vörös vésk. 17×9

V. Északmagyarországi területi
képzőművészeti kiállítás
Salgótarján 1969.

Kincses Gyula

Bohóc, vörös vér. 17 x 9

V. Északmagyarországi kerületi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

MDK.

Kincses Gyula

Kiállitási hir

Diósgyőri Munkás 1967 aug.8.

Kincses Gyula

Bohóc Ónes rézkarc 17 x 9

V. Észak-Magyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítás Salgótarján 1969

MDK.

Kincses Gyula

Kiállitási hir

Északmagyarország 1967 augó8.

MDK

Kincses István

-rp-: Az élő magyar keramika seregszemléje.
Magyarország 1942. nov. 6.

MDK

Kincses István

rp: Az élő magy. keramika... Magyarország, 1942. nov. 6. 7 l.

Kincses István

l.

Szépmüvészet

1942. 28sz. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkereskedő r. t.
Bp. VI. Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Jobbra kérem!

KINCSES Károly

ÉS 1991. 24. sz

Mi lesz a magyar fotográfiával?

A magyar átlagember nagyon sokat exponál, de a fényképezés egyáltalán nem fontos a számára. Amit fényképezés ürügyén végez, annak semmi köze a fotográfiához mint műfajhoz, mint művészeti ághoz. Reprodukálási, emlékmegőrzési tevékenységet folytat, és a fotográfia sajnálatos módon kiszorul ebből. Fejlettebb civilizációjú és technikájú államokban vannak olyan felmérések, hogy egy-egy ország átlagembere mennyit fényképez. Nálunk ilyen reprezentatív minta nincsen. Egy négy évvel előbbi statisztikából tudni, hogy egyetlen, fényképezéssel foglalkozó vállalat hatvonta huszonötmillió színes képet hív elő. Elképesztően magas szám. Legnagyobb részük „vasárnapi fénykép", emlékkép. Ugyancsak néhány éves felmérés szerint minden harmadik családban van fényképezőgép. Kincses Károly az idén alapított és összel Kecskeméten megnyíló Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója. Vele beszélgetünk.

— A fényképezés kezdeti időszakában a képeket rendkívül gondosan készítették. Mikor vált élesen ketté a fotóművészet és a tömegfényképezés?

— A századforduló után, amikor a fejlesztések során először vált lehetővé az, hogy a kispénzű emberek is géphez jussanak. Egyszerűsödött a kidolgozási procedúra, csökkentek a kamerák méretei. Azonban a technikai tudást, a komponálást ugyanolyan elvek alapján kérték számon az amatőrtől, mint a hivatásos fotográfustól, sőt még inkább oda kellett figyelnie a minőségre, hiszen nem abból élt, nem kellett százával készítenie a képeket. A kézműves technika háttérbe szorulásával, a korszerűbb fényképezőgépekkel egy ideig még igényes maradt a kép. Mégis lassan hígulni kezdett a „fotós társadalom", és eljutott egy pontra — Magyarországon a hatvanas évek közepén, a színes printerkidolgozás, a színes anyagok térhódításával —, amikor már valóban éles volt a szétválás: egyrészt az igényes amatőrök, az alkalmazott fotósok és a fotóművészek nagyon szűk köre, a másik oldalon pedig azok, akik a huszonötmilliós termést létrehozzák, akiknek nem érdekük, nem is céljuk, hogy szép képeket csináljanak. Ha a kép éles, akkor már jó, ha nem, akkor is, csak legyen rajta az, aminek látszania kell.

— Olvastam, hogy egyedül a japán fotóipar huszonegymillió kompaktkamerát gyárt évente. Jelent-e veszélyt a fényképezés szempontjából ez az óriási fényképezőgép-dömping?

— A fotográfiának van egy értékelhető, és egy értékelhetetlen része. Az, hogy nálunk hány millió kompaktkamerát adnak el mindegy, mert a fotográfiában végbement értéktelenedés független ettől. Sokkal nagyobb baj, hogy az alkalmazott fotósok — a természet-, a sajtó-, a reklámfényképészek — és a fotóművészek jelentős része már nem tudja, hogy a saját műfaján belül mi a jó fénykép! A sajtóban régen is tömegtermelés volt, akkor is sok fényképet használtak fel, mégsem kerülhetett be a lapokba olyan kép, amely önmagában nem állta volna meg a helyét. Ma már nincs ilyen igényesség, ha a képen rajta van az a személy, vagy esemény, aminek rajta kell lennie, akkor a képet elfogadják. A magyar fényképészek számos ok miatt — ezek közül csak az egyik az anyagi — nem versenyképesek a nyugatiakkal. A lapoknál bárki eladhatja a képét, ha az valami fontos dologról készült. Régen ez is bizonyos képesítéshez volt kötve. Hibába van ma már néhány fotós érdekvédelmi szervezet — a Fotóriporterek Kamarája, a Fotóművészek Szövetsége stb. — ők sem tudják megvédeni tagjaik érdekeit, például egy értékminimum kikötésével.

— Hogyan jutott idáig a magyar fotográfia? Mindez a képzés hiánya miatt van?

— Is.

— Vagy azért, mert nincs jelentős fotóügynökség?

— Is. Bármire ezt mondom, mert a dolog rendkívül összetett. Az egész magyar kulturális élet „zuhanórepülésben" van, de a sok rossz fénykép elkészültének az is oka, hogy nincsen fotókritika. Nem csak azért, mert mára mindössze egy fotó szaklap maradt. Azok a fénykép-értékelési normák, amelyek azelőtt érvényesek voltak, mára meghaladottakká váltak. De helyette nincs új esztétika, nincs új művészettörténet, a fotóelmélet szinte teljesen meghalt. Egy-két ember foglalkozik vele.

— Január elsejétől nem jelenik meg a Fotó című újság. Ennek pusztán pénzügyi okai vannak?

— Szerintem egyáltalán nem, de ebben nem én vagyok a legérintettebb. Mindenesetre azzal, hogy a lapot egy tollvonással megszüntették, több mint három évtizedes kulturális kontinuitást szakítottak meg. Az ott fölhalmozott értékek egy részét meg tudtuk menteni archívumunk számára, de ez az ottani anyagnak csak egy része volt.

— Ezzel Magyarországon egyetlen fotó szaklap maradt, a Fotóművészet...

— Ami ráadásul csak negyedévente jelenik meg. És nem biztos, hogy túlélik ezt az évet: az igényelt másfél millióból ötszázezer forintot kapott az Osváth-alapítványtól, ami nagyjából egy és egytized számra elég. Ugyanakkor Csehszlovákiában négy, még Romániában is három fotósújság jelenik meg. Olyan országokban pedig, ahol tényleg adnak valamit a saját kultúrájukra, ott külön lapja van a fototörténetnek, a fototechnikának, a népszerű fényképezésnek: rétegnek szóló szaklapok vannak.

— A fotó nagyon népszerű művészeti ág, kiállításokon mindig sok embert lehet látni.

— A fotó, mint médium nagyon fontos és fantasztikus dolog. Bizonyos szintig könnyen is fogyasztható, amíg a lényegig nem kell eljutni, könnyebben élvezhető, mint egy regény vagy egy zenemű. E mögé a fogyasztói szint mögé kerülni azonban már legalább olyan nehéz, mint a többi művészeti ágban. Elmélyült ismereteket, tudást és kialakult vizuális értékrendszert igényel. Nem beszélve arról, hogy a fotográfiának mindig van egy, a valóságra utaló szála, iránya, ez pedig másfajta megközelítést igényel.

— Hány fototörténész van Magyarországon?

— Nálunk fototörténészként egyetlen ember sem kap fizetést, én sem. Még az sem főhivatású, akinek lennie kéne. Mindenkinek van munkahelye, ez szerencsés esetben közel van a fotóhoz, szerencsétlen esetben nem. Emellett időnként honoráriumokért dolgozunk különböző fototörténeti témákon. Éppen most kaptam egy megbízást a Kárpátalja fototörténetének feldolgozására: írjak egy tízoldalas elemző tanulmányt és illusztráljam korabeli képekkel, mindezt ezerötszáz forintért. Nem képenként, nem oldalanként, hanem az egészért. Ez egy nagyon szegény lap, ennyi pénzük van egy hónapi munkámra. De azért minősíti a társadalom értékrendjét is: van, aki óránként keres ennyit.

— Egyáltalán: hol van nálunk fotóskképzés?

— Az Iparművészeti Főiskolán. Csakhogy ott alkalmazott fotográfusi képzés folyik, ahonnan nem elméleti szakemberek, hanem gyakorló fényképészek kerülnek ki. A Képzőművészeti Főiskolán is van egy fotószakosztály; de fototörténészeket nálunk sehol nem képeznek. Erre itthon nem adnak diplomát. Nekem is bölcsészdiplomám van. Más országokban részben egyetemeken tanítják — ez inkább Amerikára jellemző —, máshol speciális tanfolyamok, kiegészítő tantárgyak, nyári workshopok vannak. Azt gondolom, hogy nálunk is lesz ilyen előbb-utóbb, csak eddig még nem intézményesült. *Flesch Bálinttal* már nyolcadik éve tartunk továbbképző tanfolyamokat a fotómuzeológusok és restaurátorok számára — a szabad időnkben, a magunk elhatározásából.

— Kinek a pénzén alakult meg az első Magyar Fotográfiai Múzeum?

— Ez az első alapítványi múzeum Magyarországon. Ebbe az alapítványba a Művelődésügyi Minisztérium is csak akkora összeget adott be, mint a többi támogató, és ez nem is baj, Nyugaton sem az állam tartja el a múzeumokat. Az ottani mecenatura jó példáját kellene itthon is követni, az adóból levonható hozzájárulások, adományok sorsa végig nyomon követhető, az így befizetett pénz visszaáramoltatható a kultúrába. A *Magyar Fotográfiai Alapítvány* jelenleg hárommillió-ötszázezer forinttal rendelkezik, ez a múzeum vegetálásához elég. A megnyugtató, folyamatos működéshez még körülbelül hatmillió forint hiányzik. Minden hozzájárulást szívesen veszünk, örömmel fogadunk, az átutalási számlánk száma: 208-25145.

— Érinti-e a múzeum létrejötte a többi hazai fotógyűjtemény sorsát?

— A fotómúzeum nem hatóság lesz, amelyik erőszakkal begyűjti a fényképeket a különböző gyűjteményekből, semmit nem akar bekebelezni. A törzsanyaga, egy majdnem százezer képből, könyvből, tárgyból és dokumentumból álló gyűjtemény, amit a Magyar Fotóművészek Szövetsége 1958 óta gyűjt. Ez az anyag lehetővé teszi a múzeum megalapítását. Nem attól leszünk országos gyűjtemény, hogy mindenkitől elvesszük az értékesnek tartott képeit, hanem, hogy mindenkinek adunk fotográfiával kapcsolatos segítséget és támogatást.

Bacskai Sándor

t (különcként, nem-
tlenként) az isme-
thatatlanul precízen
erényletek; lezárha-
ál egoisták, mert a
analízisei, mert a
atai mind szorosab-
lhetőség köré, mert
lamit az 'én'-t be-
beljebb taszítja ön-
személyesség tér-
ával összeomló kül-
beg az írástorlaszok
azonosság hiánya
kel elfedett kény-
gyászként nyilik
lkozása az egyedül-
sértése is. A szöve-
rmesztő teljességre
alla történetek ob-
Napló álkudarcának
sa van: minden írás
a folyamat Rudolph
ég kényszertelepéig
kimondható, hogy
ott teljességében, de
gázó az elmondha-
? „... Mert övék a
... annyira felerő-
ngő gondolat, hogy
i kezdett a süket
eismerve a vereské-
őt is utolérte". A
zült szavai — mint
ő szögletés kötöm-
dnyelőin át zuhan-
atlan bizonyosság-
ap, 251 o., 118 Ft.)

ből

kötete a saját sza-

sírásnak), míg a verseket illegálisan megremegteti egy-egy patetikus fuvallat. A születés (újjászületés) biblikus, lakonikus óhajtó és felkiáltó mondatai („A funkciód! Az életed!", „És kél a nap, és kél a nap!") a kötet főtémájának, a *sirás visszavételének* folyamatában az értelem (sirató)falánál végzett rituális szertartás létét és lehetőségét tartják fenn, kényszerítik ki. „Lerogyok a falnál, és hallgatom a legravaszabbat, aki harmadjára már sajnálkozva szól: „Hát sírj, ha tudsz, de te úgyse". És háttal neked, örökre háttal, könyörgök agyam, hogy engedj sírni". A lemondás mélyből jövő mozdulatai ellenpontozzák ezt a veszélyesen érzelmes utazást; a kiszolgáltatottság nevű barokokó kártyajáték lapjaira — „meglökik a kezét" — ömlik az *„érzelmes, könnyű vérszag / megérkezett a korszak / A levegő épp megérett / A borok is épp megértek / A földrész is épp megérett / Járja be új kisértet."* (Holnap, 65 o., 44 Ft.)

Trenka Csaba Gábor: Egyenlítői Magyar Afrika

Az *Egyenlítői Magyar Afrika* álutópia. (Utópia csak az írói eszköztár gazdagságában van: úgy formálja meg az elmúlt harminc év recepcióját, hogy maga az elmondás, a leírás öröme válik áhított (nyelv)birodalommá.) Negatív lenyomata akár a Jövő század regényének: ott Közép-Afrika fegyenctelep lesz, itt a fasizmus győzelme révén magyar gyarmat: *Jókai*nál létrejön Otthonállam, itt részeg és világvégi, „lázálommintás" képzelgés marad az űrben bolygó alternatív Magyarország. Hungarovill, e néger—arab—magyarlakta koronaékkő (gyémánt a mágikus, zsugorított majomkoponya fogai között) menedék a fasiszta (-kommunista) Magyarország szívében: *Trenka Csaba Gábor* az irreálisig lazítja a történelem kényszercsavarját, hogy szabadon körbeszótevegelhesse a roncsolt menetet, hogy az elbeszélő, az Afrikában született *Lajtai Gábor* ezoterikus érintettségével generációs életregényét is megírhassa. A családi (magyarországi) tehetetlenségből és lepusztulásból kitörő Lajtai a néger—arab törzsitáncos-késelős, káoszszegénységű élménylépcsőn a rasszista fehérvilágba lép, s *Céline*-i természetességgel veszi tudomásul, de hagyja is meg az átjárókat az éjszakai szférák között: uralja mindegyiket. Racionális megfontolásokból a Fasiszta Ifjúsági Szövetség titkára lesz, majd átlátva a rendszer működésképtelen mechanizmusán, meggazdagodik. Mindezt álmatag ártatlanság és jelentéktelenség kíséri, szinte csak hordalékként úszkál a regény néhol eszeveszetten csúszós és illatos, sikamlós olajozottságában; az értelmetlen vegetálás kényszermozgása felett, átélt valóságként a *Pink Floyd* és *Eric Sa-*
...talás orgiái villódznak, s hiába
„*Heydrich*" a nyolcvanas évek
armadik Birodalom élére, a
létezés elillanásával együtt
hungarovilli kolónia is. A ma-
ajtai Gábornak a szabad vi-
felvételi kérelmén pedig
lik a vérrel kevert, üdítő mé-
204 o., 169 Ft.)

sius: Kerúbi Vándor

a bogáncs mellé *Scheffler Já-*
okára orvos és katolikus lesz,
(*Angelus Silesius* néven) ...
alt néhány pár verset, ame-

lyek végső formájukban csak tíz évvel később, *Kerúbi Vándor* címen indulhattak útjukra, most azonban jócskán megzavarták az egybegyűlteket" — írta *Günter Grass* a *Vesztfál csevely*ben. A német misztika XVII. századi angyali vándora most honi bogáncsaink mellé telepedik le, hogy két fiatal költő — műfordító, *Kurdi Imre* és *Tatár Sándor* segítségével magyarul mondja el válogatott, „isteni szemlélődésre vezérlő mélyértelmű gondolati- és vég-rímei"-t. Versei az emberi beszéd elhalkulásán át az Isten-beszéd meghallásáról, a rímekben foglyul ejtett tökéletességen keresztül a felsejlő emberi *lényeg*ről beszélnek; csöndes dialógusai az *unio mysticá*nak, az Istennel egyesülésnek. A megváltás gondolata Silesiusnál (mint más misztikusoknál is) személyes dimenziókat nyer: *Jézus* nem csak *Szűz Máriá*tól született meg, hanem bennünk is meg akar születni. *„A legszebb mű, amit Isten véghez vihet, / Hogy egyszülött fiát tebenned szüli meg."* (IV. 194.) Aki a szeretetével a középpont felé törekszik, paradox megfogalmazásaival közelíti, járja talán mind szorosabban körbe az írásaival, az a lemondás tapasztalaton túli tudatával cselekszik, mert *„Írás, mi írva van. Engem lényeg hat át, / S bensőmben mondja ki Isten örök szavát."* (II. 137.) Ez az *Isten-hermeneutika (Balassa Péter* szavai) hatja át Angelus Silesius költészetét, s e misztikus közelségű ablakon a „több-mint-angyali" ember reményét pillanthatjuk meg. *(Helikon Stúdió, 134 o., 190 Ft.)*

Kertész Imre: Az angol lobogó

„... mindig is volt egy titkos életem, és mindig az volt az igazi" — írta *Kertész Imre* a tavaly megjelent Kaddis című regényében. Ennek a gondolatnak (mint rendszernek) a mellékmondatai zuhognak tovább *Az angol lobogó*ban; novelláskötete lélegzetvétel nélküli folytatás, s egyben újabb főhajtás az *elbeszélés szellemé*nek, a tragédiának. A „megfogalmazható" élet és a „megélhető" élet közötti átjáró történetei a '45 utáni katasztrófa-lét apró mozzanataiból építkeznek. Mégis mindegyik elbeszélés olyan — az író szellemi létformára irányultsága és a függőbeszéd sodrása következtében —, hogy tökéletesen rekonstruált *lelki* folyamatként tudósítanak külső történésekről: a külvilág bekebelezésének ez a módja totálisan közvetíti a katasztrófát: tanúságot tesz róla. Az angol lobogó angolja így válhat egyszerre a *tény* átváltozásának (megdicsőülésének) és 1956 „titkos élet" felőli megfogalmazásának a metaforájává. A kinyíló rejtettség alapja, hogy az író „felszívódik" az elbeszélésben (mítoszban) és az önmagáról való tudástól az önmegőrzésig minden a tragédiába helyezkedő léthez kapcsolja; e folyamat felismerése, a „megfogalmazhatóság kalandja" köré a korszak rideg mondatai éppúgy hozzátartoznak, mint az éjszakai kitelepítéstől félő zongorista régi történetei, vagy az identitás-szemlélő fordítási útinapló. A gyilkos *Káin* Istenének saját törvényei miatt történő kiszolgáltatottsága, a szerződésszegés *szimbolikusan* egyetemes megbélyegzettsége pedig a haláltáborok közül mítikussá vált *Auschwitz*ra is utal: „Az elbeszélés szelleme újramondta a kőbe vésett szavakat." Kertész Imre *Krúdy*-utalásai a szövegemlékezet sóvárgó pillanatai; könyvek és alakok emelkednek ki az irodalomóceánból, hogy részesei legyenek újabb könyveknek és írásoknak, „melynek során az ember visszanyeri életét". (Holnap, 153 o., 120 Ft.)

s éltek itt

ó!
az
e-
ól
nt
i-
iz
s
i
n

lan", amint Tersánszky írta műbírálatában.

Ágh versei még a pazarul festő nagy nemzedék után is tudnak új színt, új muzsikát, eredetit hozni. S ez bizony nagy dolog, mert Weöres, Juhász, Nagy László után nagyon nehéz, de nem lehetetlen. Magabiztos szemmel lát, magabiztos tehetséggel ír, mámoros könnyedséggel járja az ismerős tájat.

Mint a legújabb kötetében is. Ez a kötet még azoknak is meglepetés akik ismerik, szeretik Ágh István verseit!

Az első és legerősebb benyomás: mintha a költő becsavarta volna a szárnyait, gyalog poroszkál a földön, önmagát, barátait megszólítva, a halottakat felidézve. Derűs rezignáció, dünnyögő-dörmögő szeretetmegvallás, rigó szemében csillanó derű. Azután az áradó képek, hangulatok, zavarbaejtő bőségben. Azután az öröm, a nyílt, a fődetlen; a szavak öröme, az áradás öröme, a termékenység öröme. A földig lehajolva: a mikrokozmosz nyüzsgése, bogarak-füvek lélegzése, a gyerekkor idáig érő édes édene. Különös, érzéki kortyintás az ismerős világból, szomorkás-borongós eszmecsere élőkkel és halottakkal.

Mintha a költő egy napfényes tisztáson ülne, még akkor is, mikor egy világítóudvart ír le. Tapintható az öröm, hogy mindent meg tud írni, meg is ír mindent, ami a szeme elé kerül. Oly ritkán találkozunk az alkotókedv ily elemi áradásával! Boldogan sütkérezünk mi is, ránk fér egy kis derű.

Mintha egy lendületből írta volna az egész könyvet: összefüggő látomás, azonos hőfokú ihlet tartja egybe. Ez is nagyon ritka, ilyen verseskönyvek jutnak eszembe, mint például a „Te meg a világ". De az is mintha moll-hangzásban. Ami azt jelenti, hogy Ágh tökéletesen tisztában van tehetsége milyenségével s ez egyben erőssége is: fölényes úr s fölényesen aknáz ki minden lehetőséget.

Két kézzel magához öleli a világot, élő és holt barátokat, szerelmeit. Miért? — tűnődhetnénk. Mert a magány jön? A sivatagnyi egyedüllét? S kell a fogódzó nagyon, a semmi előtt az utolsó kikötő! De a magányát is oly harsogó erővel mondja el, a komor díszlet mögül oly vidám fények villognak elő, hogy lemondok e tűnődésekről, s átengedem magam a megfejthetetlen versnek, csodának.

Azt még mondhatnám, hogy beért, megért Ágh István költészete, ha nem lenne ebben fölényeskedő nagyképűség. Inkább azt mondom, hogy illene már megemelni a kalapot Ágh István előtt! Én mindenesetre leveszem előtte.

ÖNKIOLDÓ 1 — KINCSES KÁROLY — SELF-CATCHING Nº1

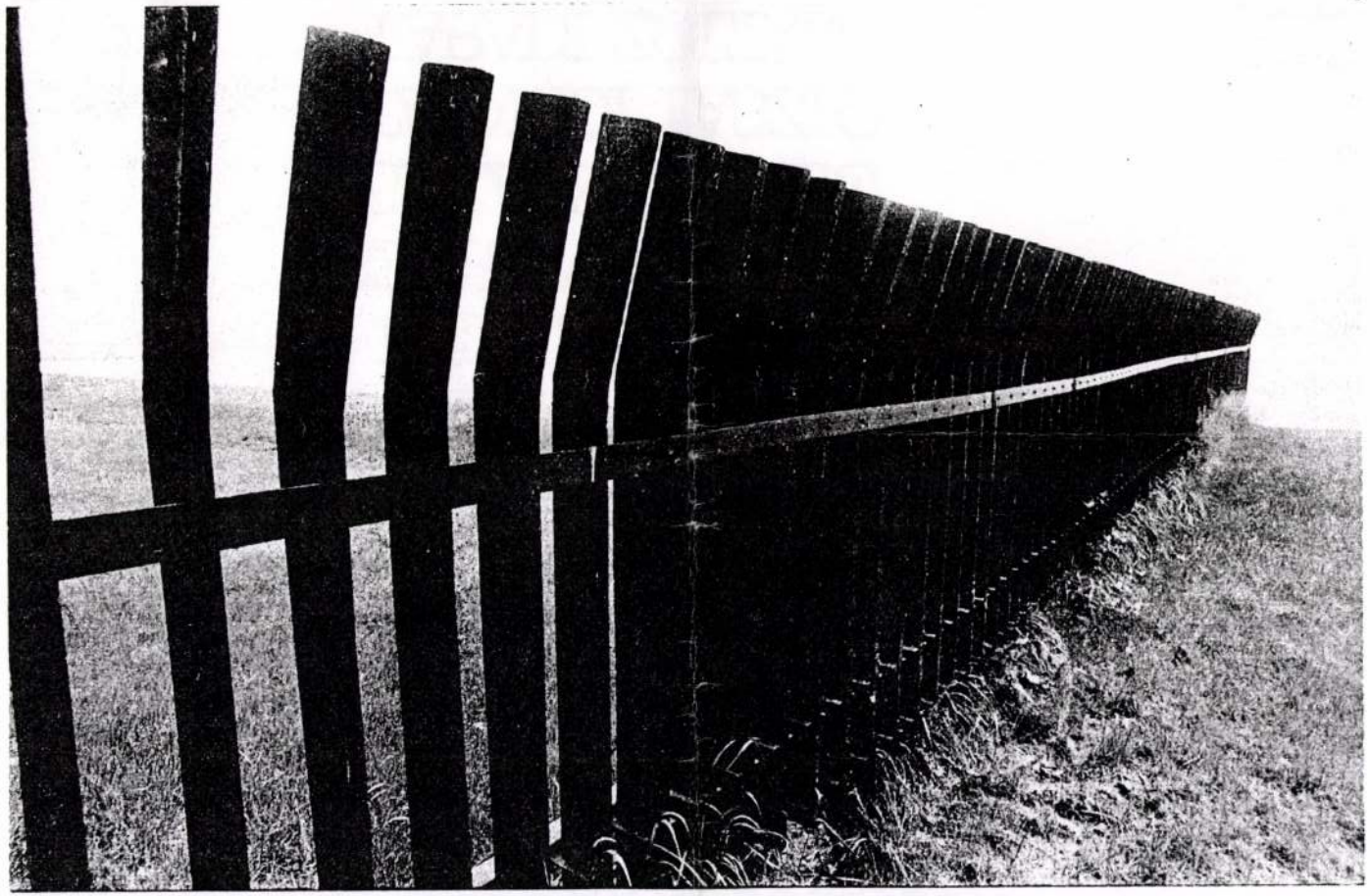

Utazásaim (Badacsony). A kép nehezen tárja föl magát: másról szól, mint ami látható rajta. Nyilvánvaló: egy kerítés, mely a perspektivikus rövidülés következtében valóságos fallá válik, mint egy lapidáris Robert Morris-féle minimal-plasztika. Különösen szép rajta a keresztpánt távolba tartó, fokozatosan kifehéredő vonala. Ami csak kikövetkeztethető: az objektum azon balatoni kerítések egyike, melyek minden ok nélkül, pusztán a tulajdonjog pöffeszkedő szimbólumaként nagy, üres vízparti területeket tesznek megközelíthetetlenné, lehetőleg szép „modern" designmegoldással.

My travels (Badacsony): the photo hardly reveals itself: it is about something else as it can be seen on it. It is obvious: a fence, which becomes a real wall due to the perspective shortening, is a minimal-plastic like a lapidary of Robert Morris. The line of the cross-band going into the distance and gradually bleaching is specially nice. What is only inferable: the object is one of the fences at Lake Balaton which being merely the symbol of ownership make big, free water-side fields inaccessible – without any reason, possibly by fine „modern" design.

Kincses Károly

ÖNKIOLDÓ 1 — SELF-CATCHING Nº1

BOROS GYÖRGY
KINCSES KÁROLY
KULCSÁR GYÖRGY (FOTON)
LELKES LÁSZLÓ
MOLNÁR GYULA
OSZTOLYKA PÉTER (FOTON)
PÁNDI TITUSZ (FOTON)
RETEK TAMÁS (FOTON)
SZERENCSÉS JÁNOS
SZILÁGYI LENKE
TASNÁDI LÁSZLÓ
VÁRADI ZOLTÁN
VETŐ JÁNOS

„C S E N D"

„STILLNESS"

GÖDÖLLŐI GALÉRIA
GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1983.

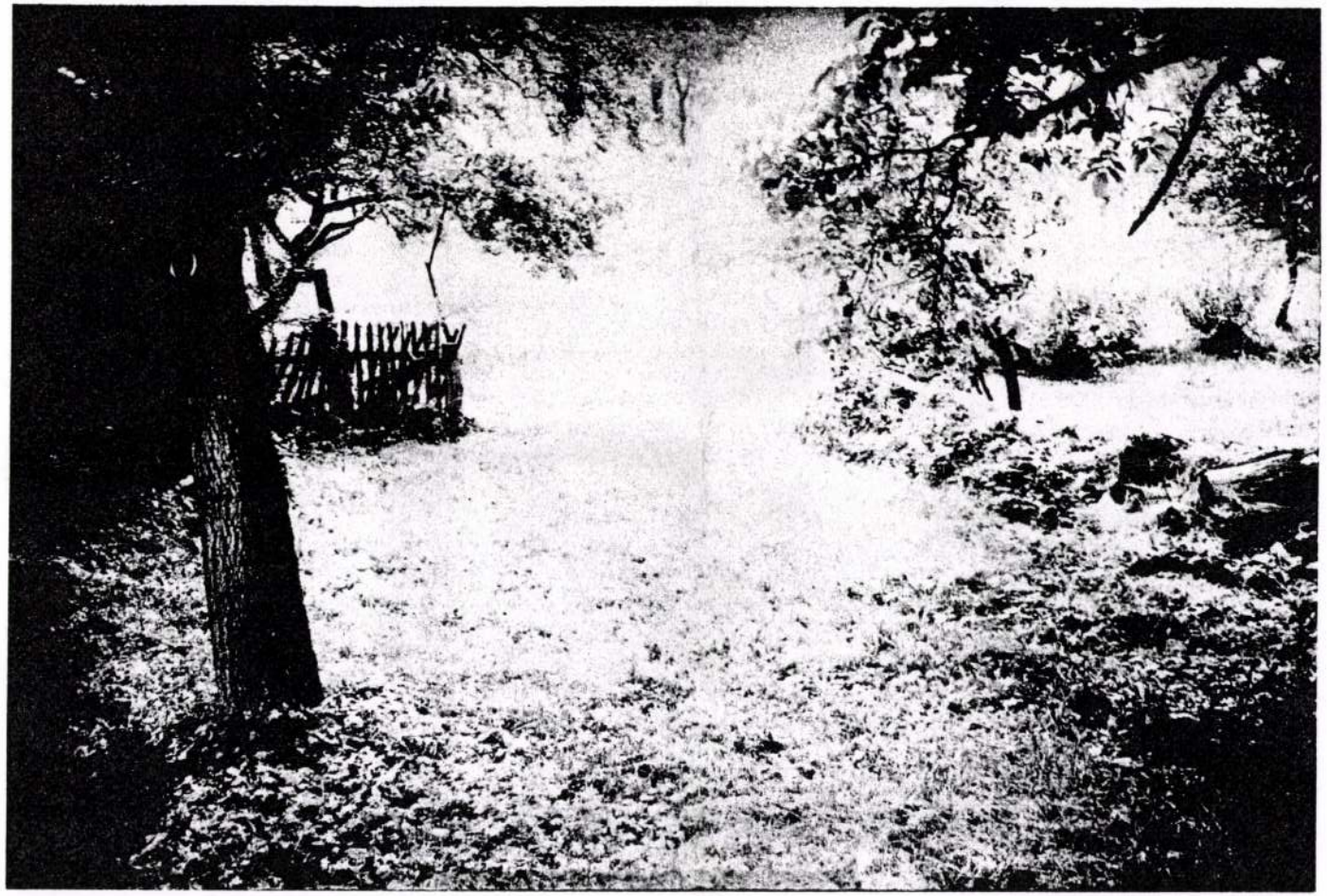

Utazásaim (ÖRSÉG). Romantikus, festői felvétel. A fény csaknem felszívja a gyümölcsfákat, a kerítést, az aljnövényzetet. A napsugár középről jön, mintegy kaput teremt a képben; a még látható természeti motívumok a peremre szorultak. Ismét egy éles kép, mely a lágy tónusok segítségével érvényesül.

My travels (Őrség): it is a nice romantic, picturesque photo. The light nearly sucks up the fruit-trees, the fence and the undergrowth. The sunshine comes from the middle, so to say forming a gate; the still visible motives of nature are pushed on the edge. Here again a clear photo which makes its way by help of soft tonalities.

KINCSES Károly mineológus

Balogh Rudolf-díj 1994

436 ∅

– 4

INTERJÚ

„Modell a XXI. századra" (Kincses Károly fotómuzeológus) 6–7.

HÍREK

Kulturális és cyberhírek 8–9.

NAGYÍTÁS

Eltűnt személyek Magyarországon: Még a jóbarátoktól sem búcsúzom 10–13.

POLITIKA

MAGYAR GLÓBUSZ

A Ganz-telep hasznosítása: Holt telkek 14–16.

A Fidesz történelmet értelmez: Mik vogymuk 16–18.

VILÁGFALU

NATO-csúcs Budapesten: Nem volt lövésük 19–20.

A tel-avivi diszkómerénylet után: Megszállottak kénye-kedve 20.

ÉLET + MÓD

GÉP + NARANCS

Törvény az elektronikus aláírásról: Pecsétgyűrű helyett 21–22.

NARANCSMAGYARORSZÁG

Keresztállítás természetvédelmi területen: Golgota-turizmus 24–25.

KULTÚRA

INTERJÚ

„Az emberi hülyeség mindig felülkerekedik" (Spiró György író) 26–27.

NAGYLÁTÓSZÖG

72. Ünnepi Könyvhét: Megyeget 28–30.

A Fidesz történelmet értelmez: Mik vogymuk E ponton válik bizonyossággá a gyanú: a Fidesz-elit mintegy saját bizonyítványát magyarázza, hiszen mai reprezentánsai szinte kivétel nélkül a kompromisszum korában szocializálódtak, vagy éppenséggel ekkor kezdték karrierjüket, s azért illene végre megmagyarázni, hogy eme intrazigensen nemzeti és polgári establishment hogyan is tudott olyan finoman belesimulni a kádári rendbe. **16–18. oldal**

A Ganz-telep hasznosítása: Holt telkek Magunktól is tudjuk persze: a területet el fogják adni. De vajon hová kerül a vételér? Nos, a terület gazdája, az ÁPV Rt. nyilván nem jogutód nélkül szűnik meg. A vagyonkezeléssel foglalkozó utódszervezet tőkeerős partnert keres, azután eladja az állami üzletrészt, alighanem névértéken. Az üzlettárs – nem nehéz kisakkozni – minden bizonnyal elővételi jogot köt ki. **14–16. oldal**

„Az emberi hülyeség mindig felülkerekedik" (Spiró György író) Annyira nyomasztó világban élünk, hogy úgy gondoltam, ideje ezen röhögni, felemelkedni a sárból. Őszintén remélem, lesz ennek a játékos regénynek valamelyes terápiás hatása. Nagyon nyomott lelkiállapotban, sokféle kényszer nyomása alatt élünk. Talán az emberek, akik elolvassák, kicsit fel fognak szabadulni, kicsit segít nekik kívülről nézni erre a nyomorult életre. A nevetésnek, régóta tudjuk, gyógyhatása van. **26–27. oldal**

KRITIKA (HELYETT)

A művészet visszavág (A csodálatos mandarin – Közép-Európa Táncszínház) 32.

Film: Egy kicsi fekete kardfogú patkány (Bodó Viktor: Citromfej) 33.

Könyv: Hétköznapi dekameron (Szilágyi Gyula: Tiszántúli Emanuelle) 34.

KISLÁTÓSZÖG

Egy dramaturg jegyzeteiből – 6.: Végecsapó 35.

KRITIKA

Zene: World music: ilyen 36–37.

Koncert: Rózsaszínű ködben (Illés, Metró, Omega a Népstadionban) 37.

VISSZHANG

Olvasni való!: Hét könyv 38–39.

PUBLICISZTIKA

EGOTRIP

Sajó László: Öt és feles (Ki nem vagy)

Várhegyi Éva: Ekotrip (Átláthatóság) 40–41.

PUBLICISZTIKA

Dessewffy Tibor: Nincs többé magány (Hon/vissza/foglalás I.) 42–43.

A SZERK.

Schutzpass Mátyás, hol vagy? 3.

SNOBLESSE OBLIGE 45–49.

SZÜRET 50.

Vig Monika 1966–1992 ■ Főszerkesztő: **Bojtár B. Endre** Főszerkesztő-helyettes: **Turcsányi Sándor** Olvasószerkesztő: **Kovácsy Tibor** Képszerkesztő: **Déri Miklós** Rovatvezetők: **Bundula István (politika), Legát Tibor (élet + mód), Németh Gábor (kultúra)** Szerkesztők: **Marton László Távolodó (zene), Szilágyi Szilvia (Snoblesse Oblige), Bodoky Tamás, Szőnyei Tamás (egy hét)** Munkatársak: **Barotányi Zoltán, Kovács Róbert, Orosz Ágnes, Para-Kovács Imre, Szerbhorváth György, Varró Szilvia, Winkler Róbert** Külső munkatársak: **Dobrovits Mihály, Keresztury Tibor, Nagy Elisabeth** Logó: **Tooth Gábor Andor** Fotó: **Sióréti Gábor** Szedő: **Molnár Marianna** ■ **Kiadja a Magyarnarancs.hu Lapkiadó Kft.** Felelős kiadó: **A kiadó vezetője mint lapigazgató** Hirdetésszervezés és marketing: **Gergácz József, Koller Gitta** Szerkesztőségi titkár: **Kempf Zita** Gazdasági ügyintéző: **Balogh Zsuzsanna** ■ **A Magyar Narancs megjelenését a Soros Alapítvány támogatja** ■ Szerkesztőség és kiadóhivatal: **1106 Budapest X., Fehér út 10. 8. épület** Cím: **1399 Budapest, Pf. 701/415 Telefon: 432-0266 Fax: 262-0093 e-mail: mancs@telnet.hu** Hirdetésfelvétel: **262-3178, 432-0231** ■ Ára: 178 Ft ■ Előfizetési díj egy évre 7200 Ft ■ ISSN 1419-2292 ■ Nyomás: Semic Interprint Nyomda ■ Nyomdavezető: **Csényiné Iszli Magdolna** ■ Terjeszti a Magyar Posta Rt., a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, valamint alternatív terjesztők. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodánál (HELIR): 1089 BP. VIII., Orczy tér 1. – valamint 8000 Ft-ért meghatározatlan időre, de legfeljebb egy évre átutalással vagy belföldi postautalványon a következő számlaszámra: Budapest Bank 10102093-30691700-00000008. A befizetést igazoló szelvényt kérjük a szerkesztőség címére eljuttatni. **VillanyMaNcs http://www.mancs.hu** Szerkesztő: **Bodoky Tamás** (bodoky@mancs.hu) Webhosting és design: telnet Magyarország Kft. (http://www.telnet.hu)

„Modell a XXI. századra"

Kincses Károly fotómuzeológus

TÍZ ÉVE, 1991-BEN NYÍLT MEG KECSKEMÉTEN A MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM. 1839-TŐL NAPJAINKIG TÖBB MINT 500 EZER EREDETI FÉNYKÉP ÉS 200 EZER NEGATÍV TALÁLHATÓ ITT, PLUSZ TÁRGYAK ÉS DOKUMENTUMOK. A KÖNYVKIADÁSSAL IS FOGLALKOZÓ MÚZEUM AZ ÁLLAMTÓL VALÓ FÜGGETLENSÉG ELŐNYEIT ÉS HÁTRÁNYAIT ÉLVEZVE, ALAPÍTVÁNYI INTÉZMÉNYKÉNT MŰKÖDIK.

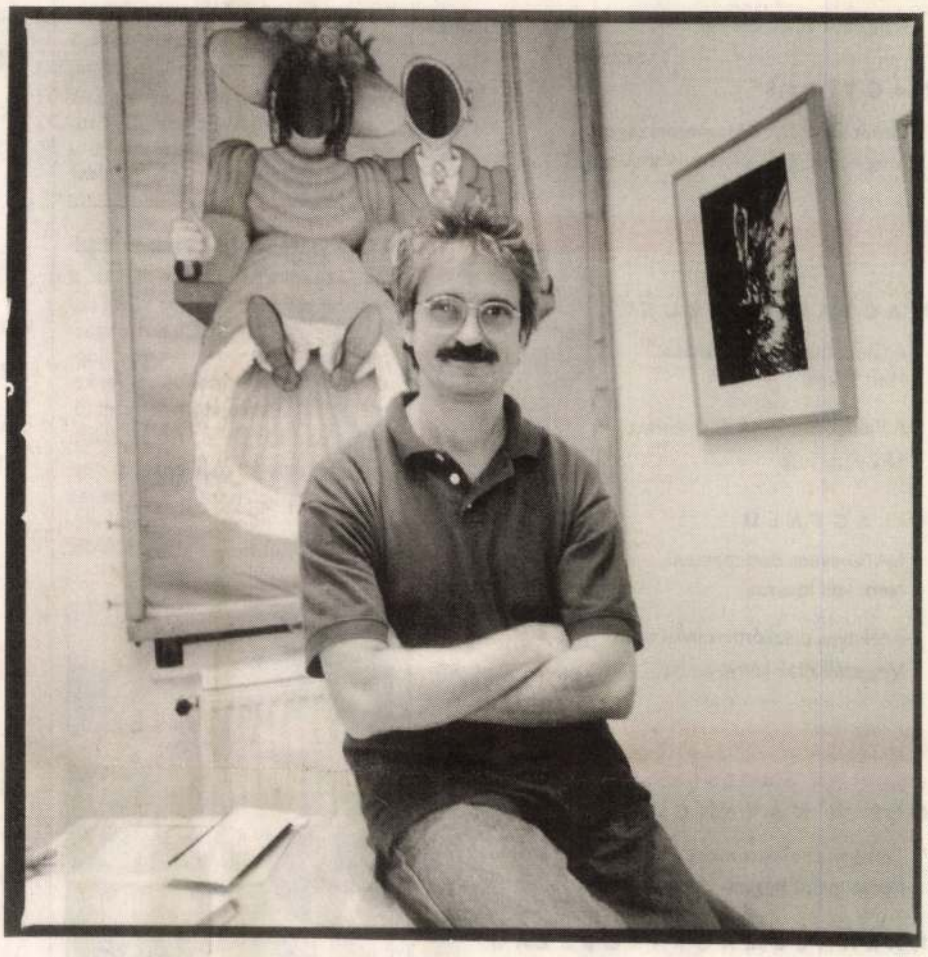

Fotó: Sióréti Gábor

Magyar Narancs: Hogy lett múzeum a zsinagógából?

Kincses Károly: A 17–18. században postakocsilovak váltóállomásának használták az épületet, ez volt a Pest–Szeged útvonal megalvóhelye, a terem egyik felében lovak éjszakáztak, a másikban utasok. A vasút megindulása után Étés Táncterem a Pistához néven a kecskeméti iparosok kultúrháza lett. Miután az 1920-as években felépült a főtéri zsinagóga, ami most a Technika Háza, összeveszett a hitközség ortodox és neológ része, az ortodoxok kivonultak, megvették és átépítették ezt az épületet, de csak '44-ig szolgált szakrális célra. Kecskeméten hétezer zsidó élt – mindössze hetvenen tértek vissza. A háború után vágóhíd, fodrászműhely, raktár volt, végül hajléktalanok laktak benne. '89-ben a Bács-Kiskun megyei tanács fölajánlotta a Magyar Fotóművészek Szövetségének, hogy múzeum céljára újjáépíthetjük. Hihetetlenül rossz állapotban volt, térdmagasságig le kellett bontani a falakat. Méterenként lefényképeztük, s miután újra felépült, a színház díszletfestői rekonstruálták a plafon képeit.

MN: Hogyan működik a múzeum?

KK: Hivatalosan fogalmazva a Magyar Fotográfiai Múzeum a Magyar Fotográfiai Alapítvány által fenntartott országos gyűjtőkörű szakmúzeum. Jogosítványai és kötelezettségei ugyanolyanok, mint bármely más országos múzeumé, de az országos költségvetésből nem kap rendszeres, évi apanázst. Pedig állami, sőt nemzeti múzeumi feladatokat lát el. Kétféleképp lehet egy intézmény nemzeti: vagy kinevezik annak, vagy nem – a Magyar Fotográfiai Múzeum ki nem nevezett nemzeti intézményként reprezentálja a maga területét. Ha bárhol a világban a magyar fotó fölmerül, vagy ha az ország külföldön reprezentatív fotókiállításra készül, a szervezők első útja ide vezet. Ami nem azt jelenti, hogy ez a legnagyobb gyűjtemény: a Nemzeti Múzeum fényképtárában egymilliónál több kép van, de ezek kevésbé művészi, inkább történeti szempontból vannak föltárva, másrészt a fotómúzeum mint intézmény mobilisabb.

Múzeumigazgatóként azzal gazdálkodom, amit alapítványi titkárként a munkatársaimmal együtt összeszedünk. Ez tulajdonképp jó konstrukció, mindennap meg kell néznem, hogy áll a bankszámlánk. Minden évnek úgy vágunk neki, hogy az alapműködéshez szükséges 30-32 millió forint 90 százaléka hiányzik. Borzasztó csapdahelyzet ez: minisztérium csak a tárca alá tartozó, megye csak megyei, város csak városi intézményeknek juttat pénzt. A vállamat néha megveregetik, de a Magyar Fotográfiai Múzeum tíz év óta a fenntartásához egy fillért sem kap Bács-Kiskun megyétől, pedig az épület a megye tulajdona. Kecskemét városa csak töredék pénzeket ad pályázatok útján, mert megyei intézménynek hiszi. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (NKÖM) múzeumi osztálya rendre elutasítja pályázataink nagy részét: tíz éve nem bírja bevenni a gyomruk, hogy egy múzeum állami fennhatóságtól függetlenül is képes életben maradni. Ebben a betokosodott struktúrában nincs helyük alapítványi és magánmúzeumoknak, innovatív gyűjteményeknek. De nem akarok panaszkodni: amíg adó- és egyéb szabályozásokkal nem teszik teljesen lehetetlenné, hogy egy alapítványi múzeum megkeresse a projektjei megvalósításához szükséges forrásokat, addig elégedett vagyok. Szerencsére az NKÖM képzőművészeti, könyvtári, informatikai osztályaitól és a Nemzeti Kulturális Alaptól szoktunk pályázati pénzeket nyerni, akadnak szponzoraink és önzetlenül segítő barátaink. Kiadásaink majdnem 40 százalékát a bevételeinkből fedezzük, közlési jogok vagy élő szerzőktől bizományba átvett képek és saját kiadványaink eladásából. A függetlenség előnye, hogy nincs beleszólás, nincsenek musz-feladatok, a föntről jövő szívatásból pedig a magyar múzeumi átlag töredékét érezzük.

Öt és fél főállású státus van itt, az enyémet is beleértve, de évről évre húsz-huszonöt ösztöndíjas is dolgozik nálunk egy-egy témán. A Fotóművész Szövetség 72 ezer darabos gyűjteményével indultunk, ez azóta megtízszereződött. Kinőttük az épületet. De hiába van itt egy nagy telek, és hiába kész a terv egy kiállítótermet, raktárteret és vendégszobákat is magában foglaló második épületre, nem tudjuk felépíteni, mert a megye ragaszkodik hozzá, hogy az alapítvány előbb vásárolja meg a telekrészt nyolcmillióért. Ez így nem megy.

MN: És akkor mi lesz?

KK: Új stratégiát alakítottunk ki. A múzeum nem fizikailag fog bővülni, hanem virtuálisan

megduplázzuk: a következő öt-nyolc év során minden képi anyagunk, kiállításunk, kiadványunk, szolgáltatásunk hozzáférhető lesz az internetről és a budapesti Mai Manó Házban lévő irodánkban található CD-adatbázisból. Ez jó modell a 21. századra: a múzeum a legkonzervatívabb és legkorszerűbb módon őrzi fizikai létükben a műtárgyakat, ugyanakkor egyre szélesebb körben elérhetővé teszi őket a folyamatosan fejlődő kommunikációs csatornákon. Egy éve működik az internetes oldalunk, oda tíz-tizenötször többen látogatnak el, mint Kecskemétre.

MN: De a raktározási gondot a digitalizálás nem oldja meg. A WC-ben láttam egy faliszekrényt muzeális vegyszeres üvegekkel.

KK: Annyi hely még akad, hogy a vegyszeres üvegeinket eltehessük, ez játék: nagyon bírom azokat a francia, belga éttermeket, kocsmákat, amik olyanok, mintha a fölöttük lévő lakás részei lennének. Az ilyen apróságoktól azt remélem, hogy egyedi hangulata lesz a fotómúzeumnak. De valóban elérte az épület a százszázalékos telítettséget, még egy nagyobb anyag, egy hagyaték, egy felszámolt újság archívuma, és csurig leszünk.

MN: Hol az a határ, ami elválasztja a fotómúzeum számára értékes anyagot attól, amire nincs szükségetek?

KK: A fotómúzeum szempontjából nem kritérium, hogy egy kép „művészi" vagy „nem művészi". Az a kérdés, hogy mint fotó jó-e vagy sem. Roland Barthes szerint a világ összes fényképe alapvetően három csoportra osztható. A leghatalmasabb csoportot érdektelen felvételek alkotják, amelyek mondjuk egy ismerős ember vagy eladandó tárgy ábrázolására valók. Elkészítésük folyamata a társadalmi rituálé része, de maguk a képek nem fontosak. A második, kisebb csoportba tartozó képek úgynevezett „stúdium-elemmel" rendelkeznek: az ábrázolt dolog miatt érdekesek, dokumentumként fontosak, még ha nincs is emocionális hatásuk. A legkisebb csoport úgynevezett „punktum-mozzanatot" tartalmaz, az ember ránéz, és megérinti valami. A fotómúzeum e két utóbbi csoportba tartozó képeket gyűjt: az emocionálisan hatásos fotókat és mindazt, ami valamilyen mozzanatában fontos, akár mert ritka technikával készült, akár mert annak, akit, amit ábrázol, vagy aki készítette, jelentősége van. Moholy-Nagy fotóit '45-ben kidobálták a chicagói egyetemről, mert fölöslegesnek tartották, egy részüket eltette a házfelügyelő, és odaadta a művész lányának, de a jó része megsemmisült, pedig Moholynak ma iszonyú ára van a műkereskedelemben. Nemrég került hozzánk Fenyő János fotóhagyatéka: tele van reklám-, divat- és aktfotóval, amelyek a szerző személye által válnak érdekessé és gyűjtendővé, holott amúgy inkább az első csoportba tartoznának. Évente nagyjából 100-150 ezer fotóval gyarapszik a gyűjtemény. Komplett hagyatékok kerülnek ide. Mindent átveszünk, földolgozunk. Amit nem tartunk meg törzsanyagként, azt átadjuk más gyűjteményeknek, múzeumoknak – egyébként ingyen. A nálunk található anyag csak erősödik attól, ha a hozzánk került hagyatékok speciális részei máshol is hozzáférhetőek.

Nagyjából ugyanazt csináljuk, mint tíz éve. Az induláskor kész elképzelésem volt arról, hogyan kellene egy jó fotómúzeumot csinálni. Hozzáláttunk a fotográfiai infrastruktúra fehér foltjainak eltüntetéséhez. Mondok pár példát. Magyarországon rengeteg fénykép pusztult és pusztul el a nem megfelelő tárolás miatt. Savmentes, neutrális papírok között kell tartani őket, ilyet viszont tíz éve csak nagyon drágán, Németországban lehetett kapni. Akkoriban alig volt pénzünk. Végül a diósgyőri papírgyártól rendelt 7,5 mázsa savmentes papírral indultunk. A mai napig a fotókonzerválás módszertani központja vagyunk, mi taníttattuk ki Párizsban Magyarország egyetlen fotórestaurátorát – mellesleg kb. kétmilliárd-sokmillió fénykép van a magyar közgyűjteményekben. Ahogy savmentes papírt kellett szereznünk, úgy kellett elindítanunk a fotótörténeti alapkutatást, fotóbibliográfia-készítést, könyvkiadást, számítógépes nyilvántartást. És meg kellett győznünk a *szakmát*, hogy André Kertész, Brassai, Robert Capa, Moholy-Nagy magyar fotográfus – merthogy az addigi legfontosabb magyar fotótörténeti munka az emigrálásuk miatt nem tartotta őket annak. Ezért is volt reveláció a *Fotográfusok – Made in Hungary. Aki elment / aki maradt* című könyvünk és kiállításunk.

MN: Mi foglalkoztat mostanában?

KK: Nemrég fejeztem be egy könyvet a századfordulótól az 1920-as évekig tartó időszakról. Kertész, Brassai, Moholy-Nagy, Capa és a többiek látásmódja, művészi habitusa itt, ebben a húsz évben alakult ki. Hihetetlenül érdekes tendenciák bontakoztak ki, ekkor kezdett differenciálódni a fotóművészet, alakult ki a festői stílus, a szociofotó, a zsurnaliszta fotográfia, az avantgárd művészfotó. *A modernizmus gyökerei* címmel ebből az anyagból nyílik kiállításunk júniusban Párizsban, a magyar kulturális évad keretében. Ezenkívül még négy kiállítást rendezünk Franciaországban, részben a Mai Manó Házzal közösen: bemutatjuk André Kertész utolsó New York-i felvételeit, Nádas Péter fotóit, egy történeti és kortárs fotókat vegyítő tárlatot a Palais Royal kerítésén és a *Made in Hungary*t.

MN: *A modernizmus gyökerei* a *Made in Hungary* időben később megvalósuló előzményének tekinthető?

KK: Tulajdonképpen igen. 1996–97-ben a Martin Munkácsi néven híressé vált Munkácsi Márton életművét bemutató kiállításon és könyvön dolgoztunk. Mielőtt Berlinbe, majd Amerikába ment, az Est Lapok fotóriportere volt Escher Károly, Balogh Rudolf mellett. Miért van az, hogy két egyformán felkészült, tehetséges, együtt induló emberből az egyik, Munkácsi világhírű lesz, a másikat, Eschert határainkon kívül nem ismerik? Ezen gondolkodva fogant meg az *Aki elment / aki maradt* kiállítás koncepciója. Ötven, nemzetközileg számon tartott magyar fotográfus mellé kerestem ötven másikat, aki csak itthon fontos. Hallatlanul érdekes anyag jött össze. Kecskeméten kétezren látták '98-ban, utána Arles-ban, a világ legnagyobb fotófesztiválján húszezren. Nem vagyok sznob, de azt gondolom, hogy Henri Cartier-Bresson a legnagyobb élő alakja a fotográfiának: fantasztikus érzés volt, amikor Arles-ban gratulált, elmondta, hogy a 20-as, 30-as évek óta figyelemmel kíséri a magyar fényképezést, majd elköszönt, és kedvesen meglengette a sildes sapkáját, pedig mindig azt olvasni, hogy mogorva, barátságtalan öregember. A legsikeresebb kiállításunk ez, de nem a fotómúzeumot, hanem a magyar fotót emeli piedesztálra. A 20-as, 30-as és a korai 40-es évek magyar fotográfiája új színt, stílust, arcokat adott az egyetemes fotográfiának. Elvittük Prágába, Bécsbe, Liverpoolba, Isztambulba, New Yorkba, Antwerpenbe, Milánóba, most Berlinben van, megy Hollandiába és Spanyolországba, megjelent róla egy album olasz, francia és magyar nyelven.

MN: Lett folytatása ennek a virágkornak?

KK: Talán megbántok néhány embert, de szerintem nem. Az utóbbi évtizedek magyar fotográfiáját nem igazán jegyzik a világban. Ez nem azt jelenti, hogy nem léteznek jó alkotók és jelentős alkotások, de nem voltak és nincsenek megfelelően menedzselve. Hiányoznak a legjobb kortárs magyar képek külföldre áramlásának csatornái. Nincs itthon igazi kereskedelme a fotónak, a piac nem tudja eltartani az alkotó fotográfusokat, akik kénytelenek újságot szerkeszteni, kommersz fotót készíteni, és ez sajnos ugyanúgy meglátszik a teljesítményükön, mint ahogy az autoriter társadalmi rendszer sem kedvezett a szabad szellemű tevékenységnek, amiben 1948-tól a rendszerváltásig éltek. Az alkotók jelentős része még ma is elvárásoknak felel meg. Addig, amíg nincs igazi művészfotósképzés Magyarországon, amíg az egyetemeken nem tanítják felvehető szakként a fotográfiát, amíg nincsenek nagy számban önmaguk fenntartására képes magángalériák, amíg nincs elég pénz a fotóban, amíg nem létezik új tehetségeket piacra juttató ügynöki rendszer, ameddig olyan a szaksajtó, amilyen, amíg nincs a lapoknak fotókritikai rovata, amíg hiányzik egy csomó alapkutatás, addig nem lesz igazából ütőképes a magyar fotó. Legfeljebb néhány tehetség, aki külföldön érvényesül, mint a régiek – és ez nem baj.

MN: Mostanában mégis mintha offenzívában lenne Magyarországon a fotó, egyre több a kiállítás, galériák nyílnak; mi ennek az oka?

KK: Azért *akkora* offenzíva nincs. A Nemzeti Kulturális Alapprogram például minden területnek több pénzt ad, mint a fotónak, talán csak a népművészet van vele egy szinten. De tény, hogy van egy besűrűsödött energia, amely utakat keres. És ugyanakkor lassacskán bejön az a világtendencia is, hogy a digitális technika leválasztja a fotográfiáról az alkalmazott fényképezést, a hagyományos, ezüst alapú technika pedig egyre inkább a kreatív fotográfiáé marad. Ez nagyon jó dolog, mert így végre, 160 év után a fotó is betagozódik a képzőművészet többi ága közé.

Szőnyei Tamás

A kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeumban július 20-ig az Egy magyar Olaszországban, egy olasz a nagyvilágban: Nagy Zoltán és Paola Agosti című kiállítás látható; a múzeum internetes címe: www.c3.hu/~fotomuz

MORZE

■ **HANNOVERI PAVILON** 225 ezer márkás ajánlatával a hannoveri Kurth Bau GmbH nyerte el az expó magyar pavilonjának tulajdonjogára kiírt versenytárgyalást, így az a német városban marad. A világkiállítás öt hónapja alatt 3,3 millió látogatót fogadó, Vadász György tervezte faépület annyiban marad „magyar", hogy ezentúl évente kétszer egy-egy hétre magyar kereskedelemfejlesztési, beruházásösztönzési és kulturális rendezvények lesznek benne.

■ **MELVILLE-ŐSBEMUTATÓ** A düsseldorfi Schauspielhausban első ízben került színpadra Herman Melville *Bartleby, a tollnok* című elbeszélése: az 1856-ban keletkezett szöveget Alexander Kubelka vitte színre.

■ **BJÖRK AZ OPERÁBAN** Szeptemberben esedékes, *Vespertine* című turnéját operaházakban bonyolítja le Björk: az izlandi énekesnőnek azért van szüksége tökéletes akusztikára, mert új szerzeményeit elektromos erősítés nélkül, egy hattagú zenekarral és egy gyermekkórussal adja majd elő.

■ **DÖRRIE AZ OPERÁBAN** A berlini Staatsoper Unter den Linden színpadán Mozart *Cosí fan tutte* című művével debütált operarendezőként az íróként és filmrendezőként egyaránt elismert Doris Dörrie, aki az 1970-es évekbe helyezte át a cselekményt. A Daniel Barenboim vezényelte előadást nagy ovációval fogadta a közönség.

■ **FRANCIA RAVE-JOG** Paris, Lille, Lyon, Nantes és Marseille utcáin békés, Toulouse-ban erőszakos összetűzésekbe torkolló tüntetéseken tiltakoztak a fiatalok egy törvényjavaslat ellen, amely szerintük a véleménynyilvánítás szabadságát korlátozva, egyfajta cenzúrát bevezetve szabályozná a szabadtéri rave-ek szervezését. Az alsóház által elfogadott és szenátusi jóváhagyás előtt álló jogszabály szerint ezután csak a helyi hatóságok engedélyével lehetne partit rendezni, a rendelet megszegőit pedig pénzbírság, elzárás és a hangberendezések elkobzása fenyegeti.

■ **ALTERNATÍV PEDAGÓGIA: KOOPERATÍV TANULÁS** Spencer Kagan könyvének módszere nyomán kétszer 30 órás intenzív kurzust indít pedagógusoknak az Alternatív Pedagógia Műhely: az augusztus 17–19-i turnusra június 15-ig, a szeptember 21–23-i csoportba augusztus 30-ig lehet jelentkezni (tel.: 212-1303, cím: 1015 Bp., Franklin u. 2.).

Fotó: Németh Dániel

■ **KATT** A West End City Center előtt június 29-ig látható az Octogon és az @®© *Katt – Az évezred utolsó kattintása* című pályázatára érkezett munkák java. A kiállítás zárásakor a műveket „időkapszulába" helyezik, amit 2100-ban kell(ene) felbontania az utókornak. Az egymillió forintos fődíjat a fotóamatőr Nagy Norbert *Az utolsó 12 óra* című képe nyerte el, az amatőr kategória első díjasa Török Ferenc: *Nagyasszonyok*, a második Kozák Piroska: *Fény és hangulat*, a harmadik Bolla Tamás: *Maximum entró-PIA*. A civil-családi kategóriában az első Simon Gergely: *A kacsa*, a második Zlinszkiné Boros Etelka: *Szilveszter*, a harmadik Getto Tamás: *A miniszterelnök látogatása Batmanéknél*. Professzionális fényképész kategóriában nem hirdettek nyertest, Hajdú József *Emlékkép*, Lugosi Lugo László *Várfok 2000-2001-05-28* és Lajti Virág *Átmenet* című sorozata megosztott harmadik díjat nyert.

■ **FESZTIVÁLOK** Kisvárdán még tart a Határon Túli Magyar Színházak május 30-án kezdődött kilencnapos fesztiválja: az immár 13. alkalommal megrendezett eseményen huszonnégy határon túli és három hazai társulat vesz részt.

Június 10–17. között rendezik meg Pécsett az Országos Színházi Találkozót, melynek hét nagyszínházi és tíz kamaraszínházi előadásból álló versenyprogramját Forgách András író válogatta, zsűrijét színházlátogató „civilekből" sorsolták. A programról naprakész információt ígér a www.poszt.hu.

Június 15-től 23-ig *Bartók + Verdi* címmel nemzetközi operafesztivált rendeznek a Miskolci Nemzeti Színházban Bartók Béla és Giuseppe Verdi műveiből, hagyományteremtő szándékkal.

A július 5-től augusztus 20-ig tartó Szegedi Szabadtéri Játékok sztárja José Cura. A világhírű tenor fellépésén kívül lesznek évfordulós események (a Louis Armstrong születésének centenáriumára rendezendő dixielandkoncert vagy a 120 éve született Bartók Bélára emlékező estek), rengeteg *Evita* és Szörényi Levente történelmi trilógiája (*Atilla – Isten kardja*; *István, a király*; *Veled, Uram!*), több menetben.

Július 27. és augusztus 5. között felsorolhatatlanul sok programot kínál a Művészetek Völgye, vagyis Öcs, Monostorapáti, Taliándörögd, Vigántpetend és természetesen Kapolcs. Részletek – más eseményekről is – a www.fesztival.hu címen.

■ **ÜNNEPI KÖNYVHÉT** 72. alkalommal rendezik meg az Ünnepi Könyvhetet, melynek hivatalos listáján ezúttal 196 cím szerepel, közülük 52-t határon túli kiadók jelentetnek meg, de az e napokra időzített kiadványok száma ennek többszöröse. A hagyományos budapesti helyszínek, a Vörösmarty és a Liszt Ferenc tér mellé ezúttal bekerült a Ráday utca is. A könyvhéttel indul és tart egészen a 2002-es könyvhétig az Olvasás Éve rendezvénysorozat.

■ **WAGNER NÉLKÜL** A Jeruzsálemi Zenei Fesztivál szervezői az utóbbi hetek vitái nyomán elálltak attól, hogy július 7-én Daniel Barenboim vezényletével, Placido Domingo főszereplésével és a berlini Staatskapelle közreműködésével bemutassák Richard Wagner *Walkürök* című operáját. Helyette Schumann és Sztravinszkij műveit adják elő. „Senkinek sem lenne szabad megengedni, hogy bárki mást eltiltson Wagnertől – nyilatkozta az Argentínában született, Izraelben nevelkedett Barenboim, ugyanakkor hozzátette: – Nem akarok misszionáriusként harcolni Wagnerért Izraelben." Wagner megszólaltatásának lehetősége azért váltott ki felháborodást, mert Hitler kedvenc komponistája a zsidóságtól megtisztítandó német fajról írt. Az utóbbi évtizedekben általában botrányba fulladtak Izraelben a Wagner-művek megszólaltatására tett kísérletek.

■ **GYÁSZ** 81 éves korában meghalt Henry Katcham, a *Dennis the Menace* atyja: az indulásának ötvenedik évfordulóját idén márciusban ünnepelt képregénysorozatot Dennis nevű kisfia ihlette, aki kész veszedelem volt ötéves korában. Katcham rajzfilmstúdiókban, így Walt Disneynél is dolgozott, mielőtt megalkotta figuráját, aki azóta 48 ország több mint ezer újságjába talált utat, és könyv- és tévésorozat, valamint mozifilm (*Dennis, a komisz*) lett belőle. Ő maga *The Merchant of Dennis* címmel publikálta önéletrajzát.

77 éves korában elhunyt Temessy Hédi: pályafutását a Művész Színházban kezdte, tagja volt a Nemzeti és a Thália, majd a Mafilm társulatának. Számos filmben nyújtott felejthetetlen alakítást, közéjük tartozik: a *Különös házasság*, a *Régi idők focija*, a *Herkulesfürdői emlék*, a *Mephisto*, a *Jób lázadása* vagy legutóbb Surányi András alkotása, a *Film*...

86 éves korában meghalt Anthony Quinn: csaknem hatvanévi pályája során két alkalommal kapta meg a legjobb mellékszereplő Oscar-díját (*Viva Zapata*, *A nap szerelmese*), de emlékezetes alakítást nyújtott olyan filmekben is, mint például az *Országúton*, a *Zorba, a görög*, *A párizsi Notre-Dame*, az *Arábiai Lawrence* vagy a *Navarone ágyúi*.

Az előadás technikai okokból maradt el

Kincses Károly szerint a fényképezés csodálatos dolog – Lírai realizmusban kellene fotózni a fővárost

Kincses Károly fotómuzeológus, a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója azt állítja, az jár jól, aki felülről nézi Budapestet, és aki felemelt fejjel sétál a városban.

– A Budaörsi úton születtem, szemben a Lenfonó gyárcsontvázával. Az első élményem a városról az, hogy 1956-ban, két és fél évesen nézek ki a szobám ablakán, bámulok a házunkkal szemben felállított orosz üteg kormos ágyúcsöveibe. Édesanyám beköltöztetett bennünket az utcától legtávolabb eső fürdőszobába. Beletett egy dunyhát a kádba, abban aludtam. Harmincegy évig éltem a fővárosban, Budán.

– Ma Hévizgyörkön lakik. Miért?

– Megnősültem, gyerekekre vágytunk, és rájöttünk, hogy ez a város lakhatatlan.

– Ezt hogy érti?

– Koszos, büdös, nem biztonságos, olyan ingerekben gazdag, amelyektől az ember inkább megvédené a gyerekét, mintsem kitegye azoknak. Most huszonöt percet kell autóznom, hogy beérjek a városba. Talán jobban meggondolom, milyen programokra megyek el, mi a fontos az életemben Pesten.

– És mi a fontos?

– Például a Mai Manó Ház.

– Mégis: húsz év kellett ahhoz, hogy összegründolja ezt a központot.

– Van ennek némi előzménye is. Amikor magyar–népművelés szakon elvégeztem a főiskolát, a VI. kerületi tanács művészeti főelőadója lettem, de nem nagyon tudtam megfelelni az akkori elvárásoknak. Rövidnadrágban jártam, zokni nélkül hordtam a sarut, és képtelen voltam hivatalnokként viselkedni.

– Biztos sokszor mondták, hogy Kincses elvtárs, nem lesz ez így jó.

– A legillusztrisabb „kincseselvtársozás" Aczél György szájából hangzott el. Hozzám tartozott a Fiatal Művészek Klubja, és engedélyeztem egy négyrészes előadás-sorozatot. Az elsőt, a cigányság helyzetéről, megtartották, a másodikra, amely a szegénységet elemezte volna, már nem kerülhetett sor, felhívott Aczél, és üvöltve követelte, hogy állítsuk le.

– Leállította?

– Mit tehettem? Kiírtuk, hogy az előadás technikai okokból elmarad. Viszont ezután el is búcsúztam a hivatalnoki állásomtól. Addig is elég furcsa volt, hogy magam is a Fiatal Művészek Klubjába jártam, ha értelmes szóra vágytam, ugyanakkor hivatalnokként a politikával kellett alkudoznom. Amúgy pedig úgynevezett instruktorként, a műsorok engedélyezésén kívül az volt a feladatom, hogy ha néhány fiatal művész berúgott és hangoskodott, tizenhat napon belül válaszoljak a közelben lakók feljelentéseire.

– Hogy került kapcsolatba a fotózással?

– Bár erről a témáról írtam a szakdolgozatomat, valójában egyéves hivatalnoki időszakom alatt szerettem bele. Egy fényképezőgéppel végigjártam a VI. kerületet, lépcsőházakat, díszkutakat, Róth Miksás üvegablakokat örökítettem meg. Mindez hetvenkilenc környékén volt, akkor jöttem ide, a ma már Mai Manó Házként ismert épületbe először. A szerelem tovább erősödött, amikor a Gödöllői Művelődési Ház igazgatóhelyettese lettem, és nagyon jó kiállításokat szerveztünk ott, illetve amikor a Színháztörténeti Intézet fotógyűjteményét rendezgettem négy-öt évig.

– Azt mondják, ha a fotográfiáról van szó, akkor önnél megszállottabb gyűjtő, rendszerező, kiállításszervező nincs.

– A fényképezés csodálatos dolog. Miközben az idő pillanatnyi megállás nélkül múlik, a fotó ebből pici szeleteket csippent ki, és ha egy korból elég sok fényképet gyűjt össze valaki, akkor azokat egymás mellé állítva ki tud rakni egy, igaz esetleges, másik valós időt is. Húsz év alatt összegyűjtöttem nyolcvan-százezer fényképet, és arra gondoltam, kellene nyitni egy magánmúzeumot. Ekkorra a Magyar Fotóművészek Szövetségében is megérett a helyzet, hogy a hetvenezres gyűjteményükből igazi fotómúzeumot indíthassunk el. Erre Kecskeméten adódott lehetőség abban a zsinagógában, amely korábban volt „Ét- és Táncterem a Pistához", volt postakocsilóváltó-állomás.

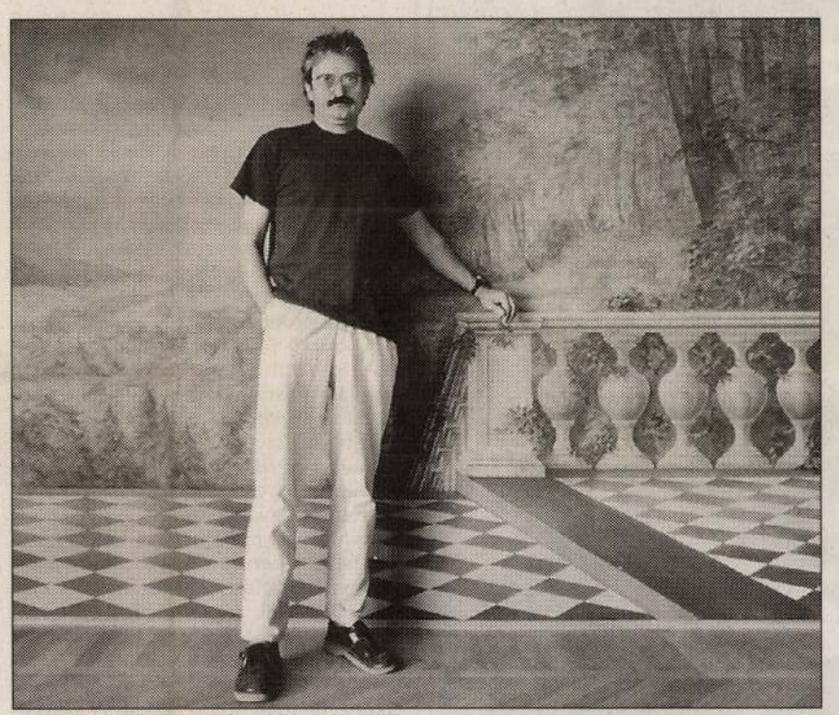

Festett háttér előtt a Mai Manó Házban FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

– Később elkezdte szervezni ezt a fotográfiai központot. Gondolom, a hivatalokban sokszor kinevették, amikor kimondta Mai Manó nevét.

– Mai Manót valójában May Emánuelnek hívták, de tudtuk, hogy erre a névre a kutya nem adna pénzt. Használtuk hát inkább a Mai Manó nevet, amely olyan figyelemfelkeltő és megjegyezhető, mintha tanulta volna a piárt az, aki így kezdte emlegetni őt annak idején. Ez a név most már több mint százmillió forintot hozott, amelyet az épület felújítására, a könyvtárra fordítottunk. Egyébként pontosan attól lenne igazán jó hely Budapest, ha akadnának olyan megszállottak, baráti vagy szakmai közösségek, amelyek az élet egy-egy szeletét felvállalnák. Meg lehetne találni mondjuk a pékek volt ipartestületi épületét, ahol az ő közösségük alakulna ki, és csinálhatnának ilyet még a kalauzok vagy a futballbírók is. Persze ma már léteznek ilyenek, ezért fontos a Fonó vagy a Trafó.

– Lehet, hogy most éppen ezeken a helyeken történnek azok az események, amelyeket a jövő század muzeológusai a város meghatározó történéseiként emlegetnek majd. Egyáltalán: ön szerint mit kellene megörökíteni az utódok számára?

– Hát nem az Országház előtt, a korona megtekintéséért kígyózó hű polgárokat, vagyis nem a hetvenes-nyolcvanas évek hamis képi világát kellene utánozni. De nem szeretem azt sem, ha másról sem szól a tudósítás, csak arról, mennyire lepattant, leszakadt Budapest. Lírai realizmusban kellene fotografálni ezt a várost, amely nem tagadja el a málló vakolatot sem, de megmutatja, hogy van azért itt egy tündéri élet. A kedvenc fotósorozataim is ilyen szellemiségűek. Az egyiket Kerekes Gábor csinálta, egészen új technikával a hetvenes évek közepétől a nyolcvanas évek elejéig. Érzéketlen, nyomdai filmen, szinte csak fekete és fehér foltokban örökítette meg azokat a városrészleteket, budapesti élethelyzeteket, amelyek nagyon szélsőségesen gyönyörűek vagy nagyon csúnyák voltak. Ez az a sorozat, amelyet szerintem feltétlenül figyelembe kellene vennie annak, aki Budapest-könyvet szeretne összeállítani. A másikat a kilencvenes évek fordulóján Bozsó András készítette, ő camera obscurával csúsztatott összsze egy, a fényképezőgépe előtt, terepasztalon berendezett makett-teret a mögötte látható épületekkel. Egyébként felfedeznivaló mindig akad Budapesten. Szerintem az jár jól, aki fölülről nézi, vagy felemelt fejjel sétál az utcákon, és így a házak magasabban lévő szépségeit is megpillantja. Legfeljebb azt hiszik, hogy nagyképű vagy turista, és akkor mi van.

Trencsényi Zoltán

KINCSES KÁROLY

HANGVERSENYEK • PÓDIUM • BULI VAN • SZÍNHÁZMŰSOR

Az autentikus tangó

Argentin hangulat

A magyar bőgős mellett Buenos Aires-i zenészek játszanak autentikus tangókat, hozzájuk táncospár argentin módra és kóruszenét komponált, amelyet neves magyar művészek – például *Csengery Adrienne, Eckhardt Gábor,* a Magyar

Kétszer van ír mulatság Budán

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az ír kultúra értékeinek magyarországi népszerűsítésére és a hazai kutatók munkásságának összehangolására, bemutatására a Magyar–Ír Baráti Szövetség (HIFA) és a Fonó tavaly júliusban egyszer már rendezett egy ír kulturális fesztivált. Annak számukra is meglepő sikerén felbuzdulva az idén akciójukat megismétlik – június 15. és 17. között a Fonó Budai Zeneházban csak úgy sorjáznak a produkciók.

A szervezők szerint az idei programok összeállításánál a fő hangsúlyt a magyar–ír történelmi és kulturális kapcsolatok vizsgálatára helyezik. Ebben legfőbb segítségük a XX. századi világirodalom egyik legnagyobb remekműve, James Joyce magyar vonatkozásokkal telített Ulysses című regénye. Az ír filmkultúra a márciusi ír filmhét keretein belül sikerrel mutatkozott be a fővárosi nézők előtt, most az irodalom felől közelítenek a „zöld sziget magával ragadóan színes, izgalmas kulturális életéhez".

Egy vérbeli ír zenei fesztivál persze elképzelhetetlen tánc nélkül. A szervezők csavartak egyet az ügyön, és Peremvidéki kultúrák találkozója címmel nemcsak az ír, hanem az ahhoz hasonló, az európai kultúrkör szerves (peremvidéki) részét képező magyar (gyimesi, moldvai, mezőségi), illetve macedón, szerb és horvát zenekultúrát is felvonultatják.

Mint ígérik, nagy mulatság lesz három napba sűrítve.

De hogy konkrétumokról is szó essen: a legjobb „magyar" ír zenekarként számon tartott Bran és az Írországból érkező Comhaltas mellett a Tükrös, *Kerényi Róbert* és barátai, illetve *Fodor Neti* és *Kicsi Aladár* húzzák a talpalávalót, valamint jön – ki tudja hányadszorra – a Boban Markovics Orkestar.

ALKOR®

alkor

Deco Design

Elismert nemzetközi cég piacvezető magyarországi leányvállalata keres

ÉRTÉKESÍTÉSI VEZETŐT.

Főbb feladatai:
- területi képviselők irányítása
- kiemelt vevőkörrel kapcsolattartás.

Pályázati feltételek:
- felsőfokú kereskedelmi végzettség
- min. 3 éves kereskedelmi gyakorlat
- németnyelv-tudás
- jogosítvány.

Előny:
- munkahelyközeli lakhely
- angolnyelv-tudás
- számítógépes ismeret.

Kérjük, hogy fényképes pályázatát a megjelenést követő 5 napon belül küldje el az alábbi címre: 2510 Dorog, Pf. 109

Dem Trend voraus.

MHC

MHC SZERVIZ KFT.,

100% angol tulajdonú vállalat a HYSTER, BT, targonca-, és a TENNANT ipari takarítógép-gyárak kizárólagos magyarországi forgalmazója

TERÜLETI REFERENS

munkatársat keres Pest megyébe.

A jelentkezőknek az alábbi feltételeknek kell megfelelni:
- felsőfokú végzettség,
- B kategóriás vezetői engedély,
- értékesítési tapasztalat,
- kiváló kommunikációs készség,
- önálló, pontos munkavégzés,
- tárgyalóképes angolnyelv-tudás.

NEMESKÜRTY ISTVÁN

A fényképek magyar tárháza

Ifjúkorom mindmáig szívesen felidézett emléke Escher Károly fényképeinek számolhatatlan tömegű dobozban tartott gyűjteménye, előszobában, dívány alatt, könyvespolcok szabad helyein, éléskamra zegzugaiban. A tetten ért, pedig tűnő idő hiteles és izgalmas tanúi. Hányszor beszélgettünk arról, mekkora tett lehetne és mennyi haszon származhatna abból, ha ilyen és hasonló fényképek számára országos tárolóhely létesülhetne. Egy ország történelme sűrűsödhetne benne, hitelesebben, mint akár a levéltárakban. Mikor Bajor Giziről készített fotográfiáit keresgéltük össze, dohogva válaszolt a kérdésemre: miért nem gyűjti ezeket albumokban, hogy az albumok csupán családi emlékek mutogatására alkalmasak. Igaza volt, bár kétségtelen, hogy amikor 1887-től kezdve megjelentek a papírkereskedésekben árult albumok, a társadalom igénye fejeződött ki bennük. Ezekbe nem csupán családi események kerültek, hanem képes levelezőlapok is, idegen tájak és emberek varázslatos dokumentumai. Érdekes, hogy tudomásom szerint a fotótörténet kutatói viszonylag kevés figyelmet szentelnek az ilyen városképes levelezőlapoknak, melyek pedig társadalomtörténeti dokumentumok, és kérdés, nem tartoznak-e a gyűjtendő anyagba?

Az album, mondotta Escher Károly, azáltal, hogy meghatározza a bekerült képek egymásutánját, valamint a képek óhatatlan bekeretezettségével csökkenti és megmásítja a dokumentumhatást, melyet pedig a készítő talán elérni vágyott. Ezért is boszszankodott ő a Bajor Gizi-albumba került képeinek ósdi műszaki kivitele miatt.

Hanem hát a tárház! Egy archívum, vagy múzeum, az lenne az igazi! Mint ismeretes, a múlt század vége óta szakadatlan törekvésekről tudunk, hogy fotográfiákat gyűjteménnyé rendezzenek; gondoljunk az angol ***Sun Artists,*** *Fényművészek 1889—1991 közötti kiadványaira, vagy az 1892-es párizsi nemzetközi*

1991. NOVEMBER 30.

fényképkiállításra. A ***British Journal of Photography*** *már 1897-ben szorgalmazta fényképtárházak létesítését, ugyanezt tette 1907-ben a német Adolf Miethe, a magyar Mozgófénykép híradó pedig 1910-ben biztosra veszi, hogy húsz-harminc év múlva minden nagyvárosnak meglesz a maga fotómúzeuma.*

Másik öreg barátom, Hevesy Iván a vegyi anyaggal átitatott üvegre vagy szalagra leképezett fény művészi jelentőségét méltatva rendszeres kiállításokat sürgetett — ilyent rendeztek is már 1920-ban — melyek anyagát a kiállításnak helyt adó épület tárolhatná, sőt, akár árusíthatná is. Ismeretes 1939-ben megjelent fénykép-esztétikájának világraszólóan úttörő volta.

Most, itt Kecskeméten, az Úr 1991-ik esztendejében megvalósul a fényképek tárháza. Irigylem a működtetők gondjait, hány százezer, talán milliónyi képet kell elvileg bármikor megtekinthető állapotban őrizni, gondozni, nyilvántartani, kiállításokat rendezni, könyveket kiadni... A világ és a nemzet most végre együtt láthatja azt a temérdek jelentős magyar művészt, akiről eddig is tudtunk, de műveik eddig sohasem voltak így egybegyűjtve. A feladatokról gondolkodva, némileg gondterhelt figyelmeztetésként említem, hogy a fénykép minden más tevékenység végterméknél inkább alkalmas a valóságnak, vagy az arról bennünk kialakult képnek a hiteles és hatásos rögzítésére még műkedvelők, magánfotósok esetében is. Száz és ezer alkalmi költemény, rajz, festmény méltán kallódik el, ámde a legműkedvelőbb ember által szerencsés pillanatban és helyzetfelismeréssel kioldott szerkezet lefényképezett fotója nélkülözhetetlen dokumentummá, mi több, akár remekművé is válhat. Így siet a technika az ember segítségére. Fokozza ez tehát a gyűjtők felelősségét és nyomatékosítja annak fontosságát, hogy ez a kecskeméti archívum nem csupán művészeti jellegű gyűjtemény, hanem igenis minden, érvényes igazságot megörökítő fotográfia otthona lehessen.

Erre már 1877-ben intett Gioacchino Pecci gróf, bíboros, aki 1878 februárjától kezdve XIII. Leó pápaként vált ismertté, s akinek Rerum Novarum kezdetű enciklikája éppen száz esztendeje jelent meg. Leó pápa tehát, a nagy reneszánsz mecénás-pápák örököseként, ***Ars Photographica*** *című latin nyelvű költeményében az emberiség áldásaként ünnepelte a fényképezést, úgy is, mint művészetet, úgy is, mint egyedülálló dokumentum-megörökítő lehetőséget. Mekkora változás Galilei pöre óta!*

Hogy milyen korszakos jelentősége lehet a fényképnek, mint dokumentumnak, arra tanulságos példa Ferenczy István esete. Nehéz sorsú szobrászművészünket 1846-ban kilakoltatták Országház utcai házából, s ő elkeseredésében az udvarra cipelte valamennyi művét, hogy azokat megsemmisítse. Ámde mielőtt törni-zúzni kezdett volna, a Teleki Blanka grófnő által felfogadott fényképész mester lefotografálta a műalkotásokat:

„Mindent kiraktunk az udvarra: a Mátyás-lovagmintát; Kölcseyt, a Pásztorlányt, első művemet; az Eurydicét, az utolsót; számtalan büsztöket, oroszlánokat. Magam pedig az udvar közepibe álltam s ekkor a dagerrotipista levette az egészet egyszerre, az épületet is, minden bennelevőkkel."

Kívánatos, hogy ez a most megnyíló tárház sok ilyen dagerrotipista dokumentumait őrizze és gyűjtse, a magyar nemzeti kultúra gazdagodására.

Elhangzott Kecskeméten, 1991. november 30-án

XIII. Leó pápa:

ARS PHOTOGRAPHICA

Expressa solis spiculo
Nitens imago, quam bene
Frontis decus, vim luminum
Refers et oris gratiam.

O mira virtus ingeni
Novumque monstrum! Imaginem
Naturae Apelles aemulus
Non pulchiorem pingerit.

Ó, ragyogó kép,
Mit a nap sugárai vésnek
Mily csodásan mutatod
a nemes homlokot
a ragyogó szemeket
a tekintet kellemét.

Szellemnek bámulatos ereje,
Ó, új csoda te! Kép —
minél tökéletesebbet
a természetet teremtő Apolló
sem tudott volna festeni.

Reichenberger Andrea fordítása

KINCSES KÁROLY

Magyar fotómúzeum: volt? van? lesz?

Az alábbiakban kísérletet teszünk annak illusztrálására, miként változott hazánkban korról korra a fényképek múzeumi elhelyezésének ügye. Az összeállítás csak a nyilvánosságra került dokumentumokban fennmaradt információkat tartalmazza, de ezekből is világosan nyomon követhetőek a folyamatok, az időnkénti nekirugaszkodások és a kudarcok utáni némaságok.

A fényképek múzeumi elhelyezésének első gondolata 1862-ből származik. **Veress Ferenc** kolozsvári fényképész az Ország Tükre hasábjain felhívást intéz az ország hivatásos fényképészeihez: *„Fényképészeink nagy szolgálatot tehetnének honunknak azáltal, ha a tudomány, művészet, ipar és kereskedelem mezején kitűnt kisebb-nagyobb nevezetes egyéneket levéve és összegyűjtve, album alakban beadnánk a hazai múzeumokba. Én e gondolatot évek óta forgatom elmémben, s létesítését az idén el is kezdem. Szándékom ugyanis... nevezetes egyéneket nemzet, vallás és nem különbség nélkül lefényképezni, kik szellemi és anyagi tehetségüknél fogva kitűntek, foglalkozzanak bár az irodalom, művészet, gazdászat, és ipar mezején...*

Másik nagy szolgálatot tehetne a hazai fényképészet a történelemnek úgy, ha minden régiséget, várakat, ó-kastélyokat, templomromokat, barlangokat, amik még fen vannak, de csak egy tized múlva is eltűnhetnek, fényképészetileg levenne, a jövő kornak hátra hagyva..."

A gondolat csak töredékeiben realizálódik.

1874-ben kerül az első dagerrotípia a Magyar Nemzeti Múzeumba.

1880. május 1-jén a régi Műcsarnokban megnyílik az első hazai Műkedvelő Fotográfiai Kiállítás. A rendezők a kiállítás anyagát egy fényképmúzeum alapjául szánják. *„Ha ez a terv megvalósult volna, páratlan összehasonlító képanyaggal rendelkezhetnénk fényképtörténetünk fejlődéséről"* — írja **Fejős Imre** a Fotó 1957/8. számában.

1895-ben, a millenniumi kiállítás szervezésekor Veress Ferenc ismét javasolja az előkészítő bizottságnak, hogy az akkor Magyarországon működő 400 hivatásos fényképész örökítse meg hazánk tájait, emlékeit, s minden neves személyét, majd ez a gyűjtemény a kiállítást követően kerüljön múzeumi tulajdonba.

A terv nem valósul meg.

1915 óta foglalkozik a fotómúzeum dolgával **Kankowszky Ervin,** a MAOSZ (Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetsége) megbízásából.

1921 novemberében jelenik meg a híradás, mely szerint: *„A fényképészeti múzeum részére Hirsch Károly, Amster József, Rónai Dénes, Váradi Adolf és Kis Pál kartársak képet adományoztak."*

1925. A Magyar Fotográfia 24. száma a müncheni Deutsches Museum fényképészeti szakosztályának példájára hivatkozva, nyilvános múzeum megalakítását sürgeti.

1929. A *Magyar Fotográfia* 10—11. számában *Gárdonyi Miksa,* a Régészeti Múzeum vezetője felhívással fordul „a magyar fényképésztársadalomhoz", melyben közli a Budapesti Fényképész Ipartestület elnökségének határozatát, azaz, hogy a Régészeti Múzeum keretei között gyűjtsék a magyar fényképészipar világhírű történetének emlékeit.

Ugyanebben az évben ír **Veres A. Pál** ismert fényképész a *„Fotografusok kultúrházáról",* melyet a ma is majdnem változatlan formájában létező Nagymező utcai volt Mai Manó műteremházba képzelt el. Így írt erről: *„Valószínűleg...ismerik...a Mai-féle házat... Ez a...ház...magánlakásokra nem is igen alkalmas, felerészben jelenleg is üres. Az egész műterem öt-hatezer pengő évi bérért bérbevehető. Ez adta az ötletet a fotografusok kultúrházához... Az irodákon kívül el lehetne helyezni az épületben* **a magyar fotografiai múzeumot,** *amely évek során Európa egyik legtökéletesebb múzeumává fejlődhetne, mert sehol sincs annyi relikvia, mint nálunk... Ehhez a kultúrakcióhoz remélhetőleg meg lehetne*

szerezni a kultuszminisztérium támogatását is…"

1934. A Magyar Fotográfia 12. számában **Neuberger Simon** idős fényképészmester így ír: *„…Most még igen sok muzeális vonatkozású szerszámot, segédeszközt… gépet, félig kész és kész produktumot, árnyékképet (sziluettet), daguerrotypiát stb. lehet egy létesítendő fotómúzeum alapjának lefektetésére fillérekért vagy ingyen összehozni. Jól tudom, hogy most mindnyájunknak a kenyérgondoktól fáj a feje, de mégis valahogyan obligóban látom e küzködő generációt a jövő nemzedékkel szemben, hogy a ma még fellelhető emléktárgyakat megmentse az enyészettől.*

Vessük meg egy fotómúzeum alapját!…"

1935 augusztusában Kankowszky Ervin tájékoztatja a fotográfusokat a fotómúzeum szervezésének állásáról. A tervvel foglalkozik a MAOSZ 1935. évi és az EMAOSZ (Egyesült Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetsége) 1937. évi közgyűlése is.

1937 áprilisában Veres A. Pál, a Budapesti Fényképész Ipartestület elnöke felveti a magyar fényképészmúzeum létesítésének szükségességét. *„…Száz esztendős szakmánk, amely már annyi sikert szerzett a világon a magyar nemzetnek, megérett arra, hogy dicsőséges múltját egy múzeum falán örökítse meg…"*

1939-ben **Kerny István** és Kankowszky Ervin megkezdi a Magyar Fotómúzeum anyagának összegyűjtését, a tárolás feltételeinek megteremtését.

1939 júliusában a *Magyar Fényképész* című lapban először kap nyilvánosságot a **Gyimesi—Kásás Ernő** által szervezendő Magyar Fénykép-Múzeum terve.

1939 augusztusában a *Magyar Fényképész* című lapban Gyimesi—Kásás Ernő így ír: *„Megvalósult a magyar fényképmúzeum terve. A múzeum anyagát a Budapesti Fényképészek és Fényképnagyítók Ipartestületének hivatalos lapja, a Magyar Fényképész szerkesztőségébe (Bp. IV., Semsey Andor u. 5.) vagy kiadóhivatalába (Bp. VII., Erzsébet krt. 43. II.) gyűjtik össze. Felvilágosítással Gyimesi—Kásás Ernő szolgál…"*

1939. *A Magyar Fényképész* december 25-i száma így ír: *„…Megvalósult az év folyamán a Magyar Fényképmúzeum megalapítása is. A képanyagot szerkesztőnk gyűjtötte össze, ki szeptember 5-i elöljárósági ülésünkön jelentette be hivatalosan a múzeum megalapítását. Közbenjárására Koller utóda Szenes Adolf, továbbá Kallós Oszkár díszelnök és Angelo ajánlottak föl páratlanul értékes és egész termet megtöltő gyűjteményt. De értékes anyaggal járultak hozzá Székely Aladár, Székely László, Rónai Dénes, Ryba Géza… és még sokan…"*

1941. január 1. Kankowszky Ervin és Kerny István az EMAOSZ keretén belül megalapítja a Magyar Fotómúzeumot, mely sem szervezetileg nem önálló, sem külön helyiséggel nem rendelkezik.

1941 májusában Kankowszky Ervin felhívást jelentet meg, hogy adjanak régi képeket, tárgyakat az EMAOSZ Fotómúzeumának.

1941: a *Magyar Fényképész* júliusi száma így ír: *„Lapunk hasábjain a lapterjedelem-korlátozást megelőző időkben bőven foglalkoztunk a magyar fényképmúzeum alapításával és anyag-*

gyűjtésével... Több mester rendkívül értékes gyűjteményt ajánlott fel. Nemcsak felvételeket, hanem eredeti daguerreotípiákat, szobrot és érmeket is kaptunk. Az anyag ipartestületünkben megfelelő szekrényekben lesz elhelyezve..."

1941 augusztusában **Boronkay Kálmán** az Ipartestület nevében így ír: *„Leraktuk az alapját már a fényképmúzeumnak.".*

1942 áprilisában Kerny és Kankowszky jelentése szerint a Magyar Fotómúzeumban 3199 tárgyat és 950 könyvet tartanak nyilván.

1943 januárjában rendezik Budapesten az Első Magyar Országos Szaksajtó Kiállítást. Ennek keretében kerülnek először nyilvánosság elé a Magyar Fényképmúzeum gyűjteményében lévő képek. Ugyanekkor jelenik meg Gyimesi—Kásás Ernő segítségkérő felhívása a Magyar Fényképmúzeum anyagának növelése érdekében. Ezt a múzeumot, mely az amatőrökéhez hasonlóan sem szervezeti önállósággal, sem saját épülettel nem rendelkezik, az ipartestületi fényképészek kezdték szervezni. Igazi múzeumként egyik sem működött, csak a deklaráció szintjén léteztek.

1943. A *Fotóművészet* augusztusi számában felhívás jelenik meg: *„Az EMAOSZ néhány évvel ezelőtt fotómúzeumot alapított. Azóta nagy szorgalommal gyűjti a régi kamerákat, a múlt század kiváló mestereinek készítményeit (képeit és a magyar fotóirodalom összes írott és nyomtatott termékét), szóval mindent, ami a fényképezés történelmi múltjára nézve felvilágosítást nyújt. Mi magyarok igen korán beálltunk a fényképezők előharcosai közé... Szövetségünk múzeumának gyarapítása érdekében felhívással fordul a megértő magyar közönséghez, hogy ebben a kultúrmunkában segédkezet nyújtson. Felkér mindenkit, hogy birtokában levő és a fényképezés történetével kapcsolatba hozható tárgyait a múzeumnak ajánlja fel."*

1943 szeptemberében a Magyar Fotómúzeum gyűjteménye 3315 darabból, szakkönyvtára 950 kötetből áll, azaz alig több, mint egy év alatt 114 tárggyal gyarapodott.

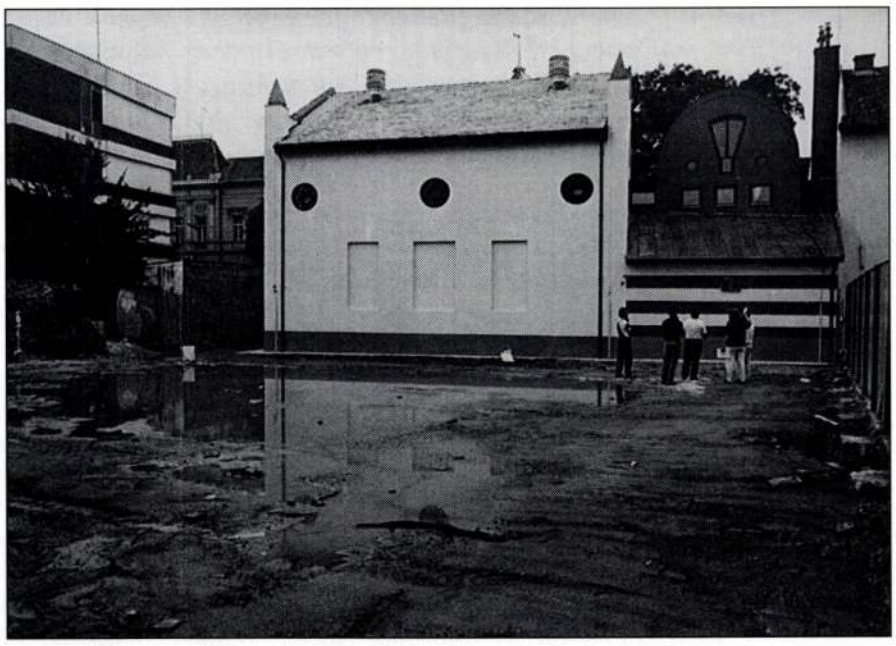

1991. JÚNIUS 30.

1954 január: **Dr. Mihályfi Ernő** lapszerkesztő a *Fotó* első számának megjelenését méltató cikkében emlékeztet rá, hogy *„fotóvállalataink archívumában, fényképész mestereink, fotóriportereink lemez- és filmraktárában a nagyközönség előtt ismeretlen, nagyszerű fényképanyag gyűlt össze."* Az újonnan induló lap egyik feladatát abban látja, hogy — nyilván a múzeum híján — ezeket az olvasók elé tárja.

1957. A *Fotó* 5. számában ismét elhangzik a felszólítás: fotóművészeti múzeumot! A cikk utolsó mondata: *„A Magyar Fotóművészek Szövetsége pedig napirendre tűzte a fotóművészeti múzeum szervezését is."*

1957. november 5. **Vámos László,** a MFSZ akkori főtitkára írta ezt a levelet Kerny Istvánnak: *„Értesítem, hogy az Elnökség határozata alapján, és a Minisztérium jóváhagyásával, létrehozzuk a Magyar Fotóművészek Szövetsége által alapítandó fényképtörténeti gyűjtemény szervezetét. A gyűjtemény kiépítésével alapját képezné a fényképtörténeti vagy fotóművészeti múzeumnak, amely az 1949. évi 13-as törvényerejű rendelet értelmében már mint közgyűjtemény működne.*

A Szövetség alapszabályzatá-

1991. ÁPRILIS 3.

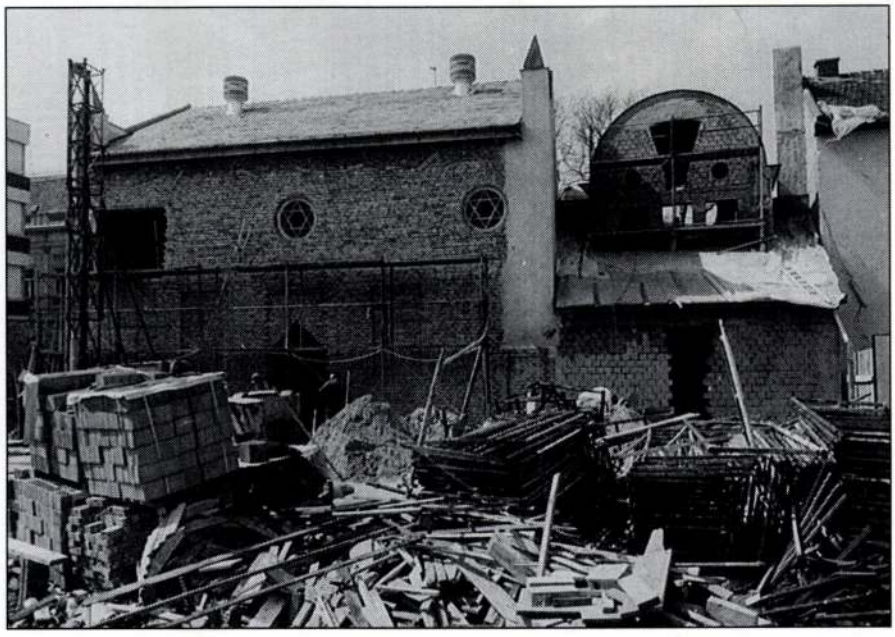

nak 4. fejezete 2. pontja értelmében, a múzeumi bizottság öt tagból áll, akiket az Elnökség választ meg. A bizottság előadója és ügyintézője függetlenített múzeumi előadó.

Az Elnökség határozata alapján a következő személyeket választotta a bizottságba: Angelo Pál, Kerny István, Szegedi Emil, Vadas Ernő, dr. Vajda Ernő, és a bizottság elnökéül Vadas Ernőt jelölte. A bizottság előadói tisztségére Dr. Király Zoltánt választotta az Elnökség..."

1957. november 29-én megkezdi működését a Magyar Fotóművészek Szövetsége fotótörténeti gyűjteménye.

1958. A *Fotó* áprilisi számában **dr. Király Zoltán** cikket jelentet meg a frissen alakult Fotótörténeti Gyűjteményről.

1963 elején kiállítás nyílik az Országos Műszaki Könyvtár székházában *A fényképezés története* címmel. A *Fotó* ez évi 2. számában **dr. Sevcsik Jenő** a következőt írja: *„...Mindazok, akiknek birtokában a fényképezés fejlődésének bemutatása szempontjából fontos tárgyak vannak, vagy ilyenekről tudnak, helyesen teszik, ha ezt a Műszaki Emlékeket Nyilvántartó és Gyűjtő Csoportnak bejelentik (Bp. IX., Kinizsi utca 39.). Itt a tárgyakat későbbi múzeumi elhelyezés vagy alkalmi kiállításokon való igényfelvétel céljából nyilvántartásba veszik."*

1967 decemberében a Magyar Fotóművészek Szövetségének Fotótörténeti és Múzeumi Bizottsága határozatot hoz arról, hogy megkezdi a mai magyar fotóművészet legjobb alkotásainak folyamatos begyűjtését. 1968-ban két alkalommal összesen 419 képet vásárol meg a következő művészektől: Alapfy Attila, Balla Demeter, Botta Ferenc, Gál Imre, Holics Gyula, Járai Rudolf, Kálmán Kata, Klell Kálmán, Kovács István Károly, dr. Rehák Tibor, Réti Pál, dr. Szabó József, Szöllősy Kálmán, Sztály János, Tomori Ede, Vámos László és Vydareny Iván.

1969. A *Fotóművészet* 4. számában **Szalay Károly** fotókultúránk színvonalának emelkedését várja egy kívánt fotómúzeumtól.

1971. február 5-én kelt az a levél, melyet **Sági Károly,** a Balaton Múzeum igazgatója írt a Magyar Hírlap 1971. febr. 3-i cikke nyomán **Dr. Vajda Ernőnek.** *„...A cikk 'egy múzeum otthont keres' részéhez szeretném hozzátenni: A fotómúzeumot a Balaton Múzeumban (Keszthelyen) meg lehetne alapítani. Százezer az évi látogatóink száma, a hazai és külföldi látogatottság talán Budapestnél is jobb, bár vidéken működünk. Köszönettel venném, ha fentieket a Fotóművész Szövetség elé tudnád vinni azzal, hogy a részleteket elvi határozatok után tisztázhatnánk..."*

1978. **Molnár Edit** beadványnyal fordul a Művelődési Minisztériumhoz a múzeum tárgyában.

1980 tavaszán terv születik a múzeum elhelyezésére a Budapest XI., Szüret utcai Pásztor villában a Magyar Nemzeti Galéria részeként. Az elképzelést a ház helyreállítási költségeinek nagysága hiúsítja meg.

1981 októberében **Féner Tamás,** az MFSZ főtitkára levelet ír Tóth Dezső miniszterhelyettes-

nek a fotótörténeti gyűjtemény elhelyezéséről.

1982. január 15-én kelt levelében **Tóth Dezső** úgy rendelkezik, hogy a gyűjteményt azonnali hatállyal át kell adni a Magyar Nemzeti Galériának.

1982 júliusára megállapodástervezet születik az MFSZ és a Galéria között.

1982 novemberében a Nemzeti Galéria lemond a Fotótörténeti Gyűjtemény átvételéről.

1983 január—februárban cikkek jelennek meg a napisajtóban a fotómúzeumról. **Katona István** a Magyar Nemzetben a hazai fotográfiai élet sürgős feladatai közt nevezi meg a múzeum létrehozását. A cikkhez hozzászólnak: **Dr. Szikossy Ferenc,** a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum (a mai Legújabbkori Történeti Múzeum) főigazgatóhelyettese, **Féner Tamás** fotóművész, **dr. Horváth György** és **Albertini Béla** művészettörténészek.

1983 februárjában **Weisz György** váci tanácselnök cikket ír a Fotótechnikai Múzeum létrehozásáról.

1984. *„Vác több mint fél évszázada a magyar fotókémia ipar városa. A felszabadulás előtt a Kodak fióküzeme működött itt: ... napjainkban a Forte... Ezért határozták el* ***Kocsis Ivánnak****, a Dunakanyar Fotóklub elnökének kezdeményezésére — a Madách Imre Művelődési Központ szomszédságában — egy fotótechnikatörténeti múzeum létesítését. A Forte gyár kétmillió forinttal segíti a létesítményt, a városi tanács egymillió forintot ad és biztosítja a területet az országban egyedülálló ipartörténeti gyűjtemény számára."* (*Hétfői Hírek,* 1984. július 18.) A Forte részéről **dr. Lenyó László** igazgató támogatja a gyűjtemény létrehozását.

1984. A *Történeti Múzeumi Közlemények* 1981/1—2. számában tíz nagy magyar fotógyűjteményt ismertetnek; az előszóban Katona István szorgalmazza a fotóművészeti múzeum létrejöttét.

1984 júniusában nyitják meg a *Petzval József Fotótechnika-történeti Gyűjteményt.*

1986 februárjában **Erdélyi László Attila,** a FŐFOTÓ igazgatója ajánlatot tesz egy fotóművészeti múzeum gazdasági alapjainak a megteremtésére.

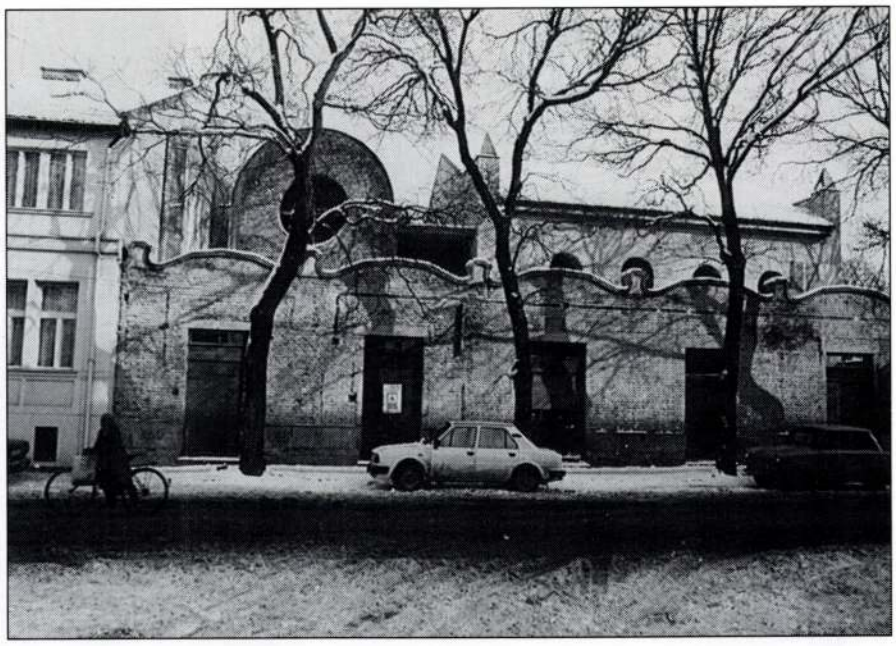

1990. DECEMBER

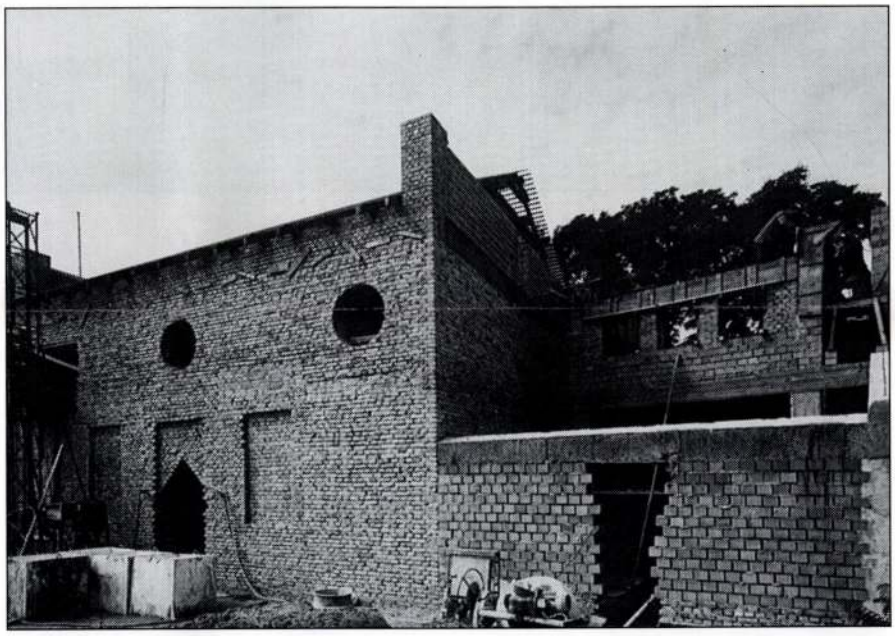

1990. SZEPTEMBER

1987 januárjában **dr. Zentai Róbert,** az OMKER vezérigazgatója és munkatársai 1000 m^2-es helyiségegyüttest ajánlanak fel az Arany János utca és az Akadémia utca sarkán. (A MFSZ nem kapja meg a minisztériumtól a ház megvásárlásához szükséges 10 millió forintot.)

1988 júliusában az OMKER újabb helyiségeket, ezúttal egy kétszobás lakást ajánl fel az Ó utca és a Bajcsy-Zsilinszky út sarkán. (A minisztérium 3 millió forintot hajlandó lett volna fizetni érte.)

1989-ben **Mohainé Farkas Ibolya** egyetemi diplomamunkaként Budán, az Alagút és a Várkert kioszk között lévő romos ház helyére négyemeletes fotómúzeumot tervez.

1989 őszén a Stúdió '89-ben riport Katona Istvánnal, az MFSZ elnökével a Fotótörténeti Gyűjtemény tarthatatlan helyzetéről.

1989 okbóber végén felajánlják fotómúzeum céljaira Kecskeméten az először bábszínháznak, majd rendezvényteremnek szánt, romantikus stílusú zsinagóga épületet. A műemlék jellegű ház valaha vendéglő volt, az 1910-es években ortodox zsinagógává

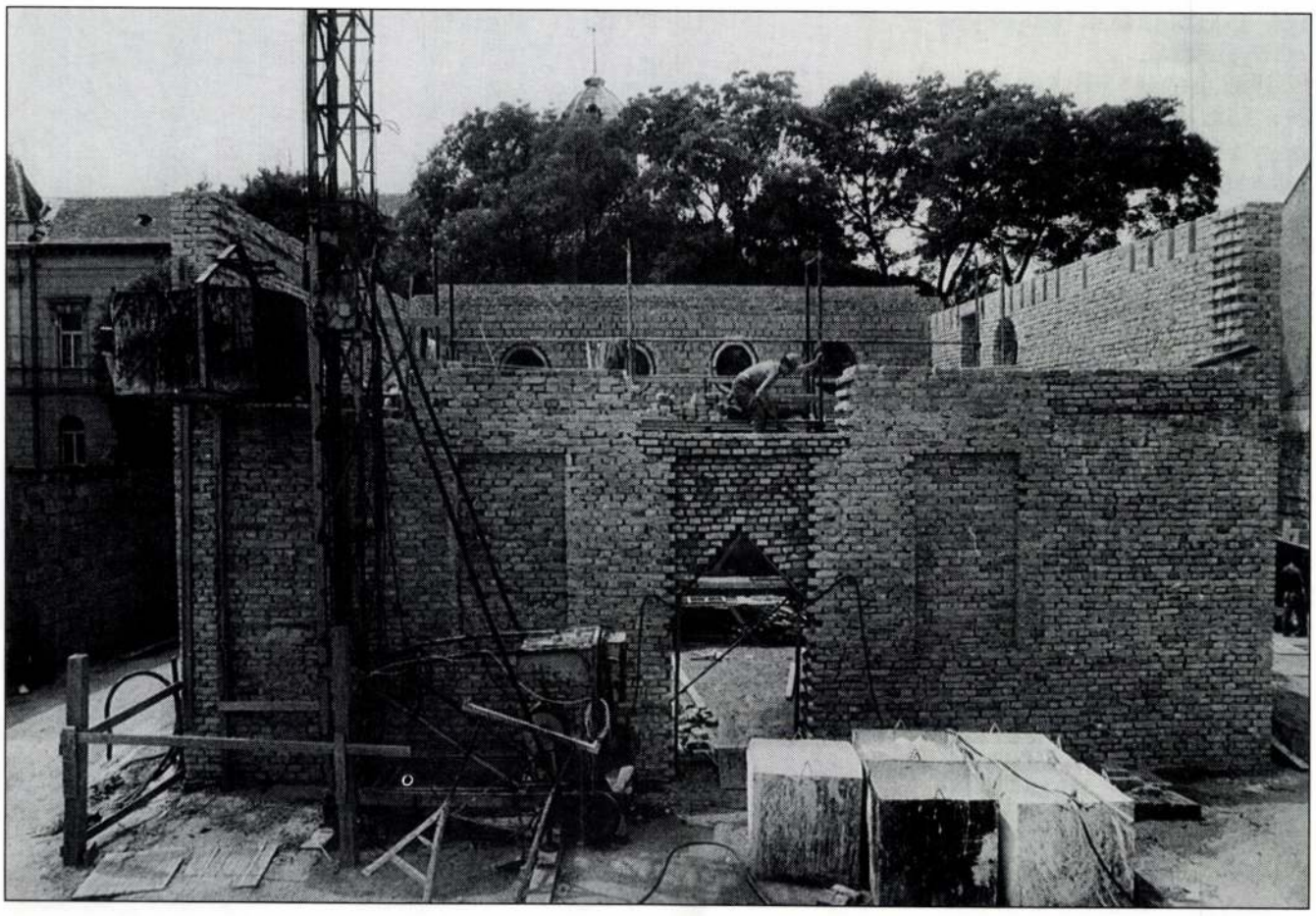

1990. JÚNIUS

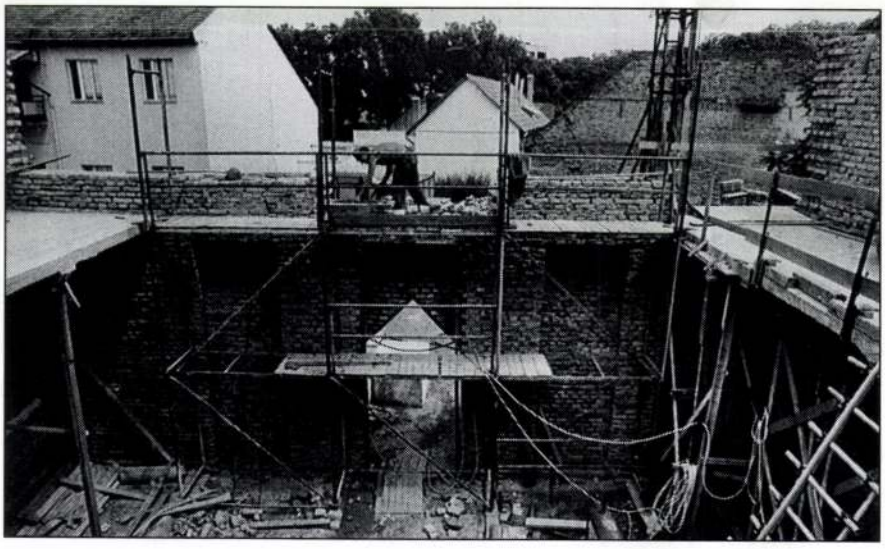

1990. MÁJUS

alakították, a II. világháború óta romokban hevert. **Szebellédy Géza,** a Szövetség főtitkára megkezdi a későbbiekben sikerrel végződő tárgyalásokat.

1990 decemberében megalakul a *Magyar Fotográfiai Alapítvány.* Kezdeményezői, fő támogatói az MFSZ-en kívül a **FŐFOTÓ,** a **Budapesti Fényképész Rt.,** a **Művelődési és Közoktatási Minisztérium,** a **Reanal Finomvegyszergyár, a Forte** gyár, a **Fuji Magyarország Kft.** Az okmány aláírói **Záhonyi Sarolta,** a Budapesti Fényképész Rt. elnökasszonya, és Katona István, az MFSZ elnöke.

1991. szeptember 13. A felújított épület műszaki átadása.

1991. november 30-án megnyitja kapuit a Magyar Fotográfiai Múzeum. Átadja **Kőtörő Miklós,** a Bács-Kiskun megyei önkormányzat elnöke, megnyitja **Nemeskürty István,** a szakmának bemutatja **Kincses Károly** múzeumigazgató. **Paul Almásy** Franciaországban élő magyar származású fotóművész írásban és hangszalagon üdvözli az eseményt.

1992 január végéig megtörténik a teljes múzeumi anyag átköltöztetése Kecskemétre.

1992 március 20.: a Tavaszi Fesztivál keretében a Magyar Fotográfiai Múzeum megnyílik a nagyközönség számára is.

Ellenfény, folklorisztikus téma, gyöngyösbokrétás derű, tükörfényezett nagyítások, pályadíjak garmada, a magyar fotográfia legfényesebben ragyogó időszaka... Elintézhetnénk ezzel a néhány szóval is. Ha így van, miért kell akkor egy egész kiállítást szentelni neki, könyvet írni róla?

Miért is? Mert kérdések tucatjait vetette és veti fel, s hagyja mindmáig félig vagy egészen megválaszolatlanul. Még annyit sem tudunk erről a dologról, hogy pontos, a lényeget megvilágító kérdéseket tehessünk fel egy minket, magyar fotográfusokat olyannyira érdeklő problémakörről. Ilyeneket például:

KINCSES

Valóban ez volt a magyar fényképezés aranykora? Vagy ellenkezőleg: itt érhető-e tetten saját mértéktelen provincializmusunk?

Valódi ellentét feszült-e a kor két meghatározó stílusa, a magyaros és a szociofotó között, vagy vannak átjárások? Mit, honnan, miből vett át, mi az, ami originális benne? Mennyiben kötődött a kor politikai elvárásaihoz, volt-e közös az irodalommal, a képzőművészetek más területeivel?

Kik, milyen fotókat és hová küldtek ez időben, mit nyertek, s mi volt a rangjuk, értékük e díjaknak?

A külföld ugyanazt gondolja erről, mint mi? Mi volt ezidőtájt a világban uralkodó fotóstílus? Tud-e a magyaros stílusról egyáltalán valaki a határainkon túl, érdekli-e ez az egyetemes fotográfia papjait és papnőit, vagy sem? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?

És persze igen. Magyar vagy magyaros stílus, netalántán magyar(osch)? A honi fényképezésben ez olyanféle kérdés, mint volt a homo usion vagy homo iusion.

Hogyan és miért mentődött át a magyaros stílus formakincse, technikája, szemléletmódja egy erősen jobboldali, konzervatív politikai rendszerből egy szovjet típusú szocializmusba?

És utolsó (előtti) kérdésként: miért van az, hogy még mindig alkalmas témát jelent a magyaros stílus arra, hogy két fényképész, vagy azzal foglalkozó jól egymásnak essen? Miért lett és lehet máig ideológiai sőt politikai küzdelmek kiváltója?

Van-e használható, továbbvihető üzenete a ma fotográfusai felé, vagy tegyük az egészet vitrinbe és mutogassuk, mint korosodó sportoló hajdanvolt győzelmeiért kapott serlegeit?

Talán ennyi is elég annak illusztrálására, hogy ez a viszonylag rövidke periódus érdemesnek mutatkozzék arra, hogy foglalkozzunk vele. Már csak azért is, mert a honi fényképművészet olyan reprezentánsai fémjelzik, mint Balogh Rudolf, Vadas Ernő, Szöllősy Kálmán, Kerny István, Dulovits Jenő, Haller Frigyes, Angelo, Haranghy György, Járai Rudolf és még vagy két tucat jeles alkotó.

A Magyar Fotográfiai Múzeum kiállítása és a közeljövőben megjelenő könyv a stílus legkiválóbb alkotóinak főműveivel próbál meg egyfajta számvetést készíteni a múlt század húszas éveinek kezdetétől mintegy harminc-harmincöt évet átfogó időszakról. Kérdéseket fogalmazunk meg, amelyekre próbálunk válaszolni is, de a többit az olvasókra, a kiállítás látogatóira bízzuk.

Kincses Károly

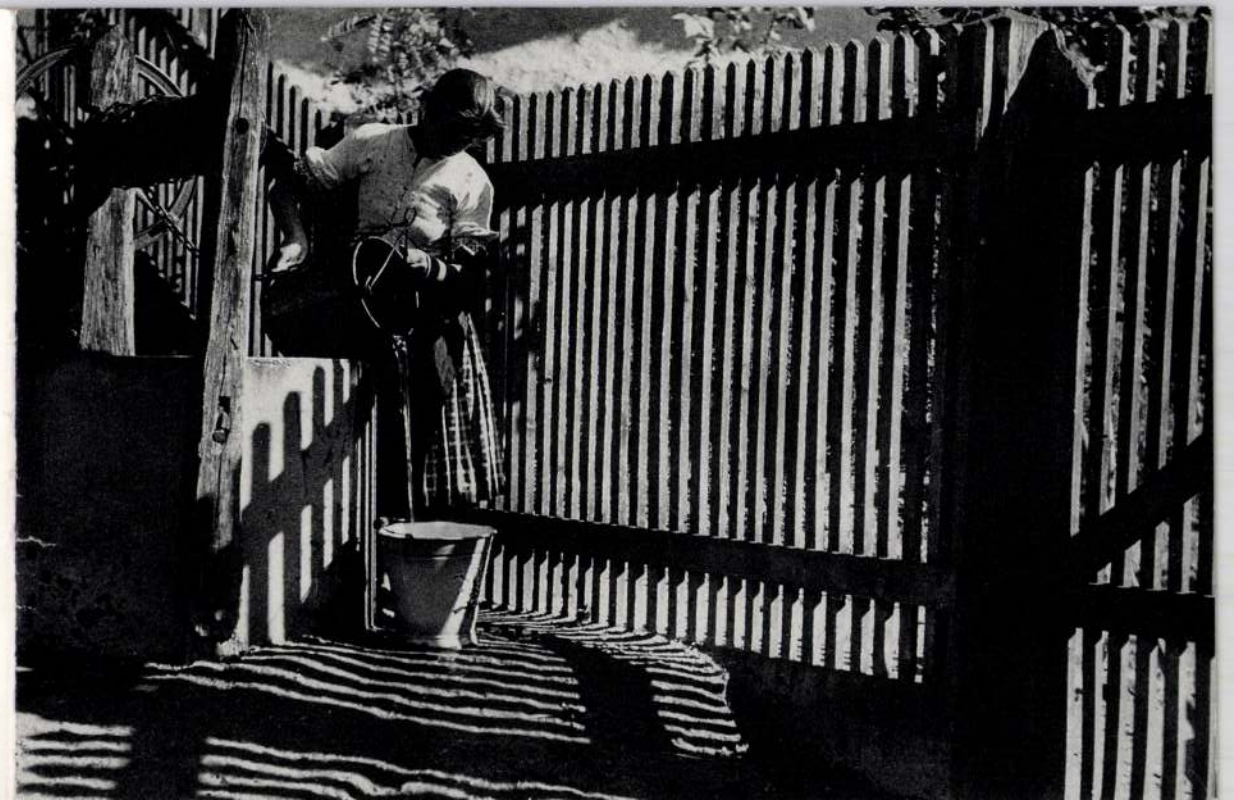

A MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM MEGHÍVJA ÖNT

SIKER VAGY MÍTOSZ?

A MAGYAROS STÍLUS

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSA MEGNYITÓJÁRA.

HELYE: MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM
KECSKEMÉT, KATONA JÓZSEF TÉR 12.
36-76-483 221, FOTOMUZ@VISIO.C3.HU
IDEJE: 2000. JÚNIUS 16. PÉNTEK 17 ÓRA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 2000. AUGUSZTUS 20-IG HÉTFŐ ÉS KEDD KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-17 ÓRÁIG

magyar fotográfiai múzeum
hungarian museum of photography

Fotó a helytörténetben

(Kincses Károly: A fotós művelődés- és falutörténeti gyűjtés módszertana. Szerkesztette: Pörös Géza, Országos Közművelődési Központ Módszertani Intézete, Budapest, 1986.)

A Gödöllői Művelődési Központ évtizedek óta tudatosan foglalkozik a fotográfia egy-egy, máshol nem művelt területével. Ezt jelzi a Gödöllői Galéria értékes, izgalmas kiállítássorozata, valamint az intézmény kiadványai és az újszerű módszertani kísérletek.

Különösen figyelemre méltó az 1982—1984 években elvégzett fotós művelődés- és falutörténeti gyűjtőmunka. Erről a tevékenységről szervezője, *Kincses* Károly Szolnokon a *Fotó és közművelődés* tanácskozáson adott első ízben tájékoztatást. Előadásának rövidített változatát a MAFOSZ publikálta Esztétikai Módszertani Füzeteiben.

Most az Országos Közművelődési Központ Módszertani Intézete 1986-ra datált, de csak 1987 végétől hozzáférhető, 65 szövegoldalt és ezen felül 44 képmellékletet tartalmazó kiadványából részletesen megismerhetjük a végzett munkát, annak módszertanát.

Kincses Károly jól rendszerezett, valóban módszertani segédletként használható műve céljaként a volt gödöllői járás 19 falvában kipróbált, a gyakorlatban bevált munka országos megismertetését, hasonló tevékenység elősegítését jelölte meg. Feladatának szinte maradéktalanul eleget tett. A műben ismertetett módszerek alkalmasak egy-egy község, település, város vagy kisebb-nagyobb tájegység legutóbbi másfél százados történetének kutatására, fotótörténetünk gazdagítására, lappangó értékeinek a felkutatására. Hozzájárulhat a helytörténeti munkához, a helyi társadalmi aktivitás tartalmas bővítéséhez.

A szerző a szándék felvetődésétől, a célok kitűzésén át a megvalósítás különböző fázisain keresztül ismerteti a feladatokat. Az áttekinthető fejezetek közül különösen hasznos a munka menetének ismertetése, a konkrét tevékenység részletes leírása. A gyűjtőmunkában komplex szemlélet érvényesül. A fotókon, a fényképezés tárgyain túlmenően felhasználja az írott és egyéb forrásokat, valamint a magyar fotótörténeti szakirodalmat. Ezek segítségével és a nagy tömegű összegyűjtött anyag elemzésével vált lehetővé a képek azonosítása, datálása. A munka impozáns voltát jelzi, hogy csupán reprodukcióból tizenhétezer készült.

Kincses Károly műve szinte „receptkönyvként" használható a helyi feladatok meghatározásához. Különösen hasznos a jól szerkesztett, szinte mindenre kitérő, de nem terjengős kérdőív-minta.

A fotómozgalom vezetői, szervezői, a fotóelmélet művelői, a történelem és a helytörténet kutatói, a közművelődés dolgozói egyaránt jól hasznosíthatják e művet. Sajnos, mindezek ellenére szerény — A/4 méret, rota sokszorosítás — kivitelben, mindössze 300 példányban készült el. Ez a példányszám még a báziskönyvtárak ellátásához is kevés. Könyvárusi forgalomba nem került.

Veres Mihály

Kriss Géza: Fotótáborok 1959—1985

A Magyar Amatőr Fotóklubok és Szakkörök Szövetsége megalakulásától felvállalta, hogy tagegyesületeinek munkáját az *Esztétikai-Módszertani Füzetekkel* is segíti. Ennek legutóbbi darabja az 1988 februárjában postázott 6. számú füzet, amely *Kriss* Géza gyűjtő-rendszerező munkája nyomán a fotótáborok legfontosabb adatait teszi hozzáférhetővé minden érdeklődő számára. A cím kissé általános, mert a kiadvány valójában nem törekszik, nem is törekedhet teljességre. Kizárólag azoknak a központi továbbképző tanfolyamoknak a fellelhető adatait igyekszik feltárni, amelyeket a jelzett időszakban a Népművelési Intézet rendezett, és csak jelzésszerűen sorolja fel az 1972—1985 közötti időben az ország különböző településein szervezett és a Népművelési Intézet által támogatott fotós alkotótelepeket.

A rendelkezésre álló adatok alapján közli az egyes központi tanfolyamokon elhangzott előadások címét, az előadók nevét; a program felsorolását pedig a résztvevők névsora követi. Sajnos, az adatok helyenként hiányosak, vagy a program, vagy a névsor nem szerepel néhány évszámnál. Ezek a hézagok minden bizonnyal pótolhatók az Országos Közművelődési Központ (Népművelési Intézet) irattárából, illetve az egykori résztvevők közreműködésével. Mivel a kiadvány csupán 1985-ig tárja fel e fontos, a magyar amatőr fotográfiában pótolhatatlan szerepet betöltő képzésitovábbképzési forma történetét, így néhány éven belül szükségessé válik a második kötet kiadása. Ebben pótolni lehetne a hiányzó adatokat is, illetve egy értékelő-méltató bevezető tanulmányt is feltétlenül megérdemelne a téma.

Itt jegyzem meg, hogy hasonlóan fontos lenne az egyéb fotós táborok történetének a feldolgozása és közzététele is; ez azonban csak a helyi szervezők hatékony közreműködésével valósítható meg. Hiszen fotós generációk nevelkedtek ezekben a táborokban, jelentős szerepet játszva az amatőr fotómozgalom vezetőinek és tehetséges alkotóinak fejlődésében. A résztvevők névsorát tanulmányozva, jó néhány olyan névvel találkozhat az olvasó, aki a későbbiekben előadóként bukkan fel újra, illetve azóta alkotóként vagy éppen szakíróként elismert alakja a magyar fotográfiának.

Nem mellékes körülmény az sem, hogy a táborokat évente váltakozó színhelyen rendezték meg — az ismertetett 26 tábort az ország 18 különböző városában —, így a résztvevők kameráikkal fokozatosan felfedezték, feltérképezték hazánk csaknem minden jelentős vidékét. Még nehezebben mérhető a táborok nonstop kötetlen eszmecserét biztosító szerepének előnye, de aki csak egyszer is részt vett egy jól szervezett fotós táborban, maga is tapasztalhatta, hogy ennek haszna és vonzereje egyáltalán nem elhanyagolható.

Figyelembe véve tehát a fotótáborok, alkotótelepek jelentőségét, úgy kell e kis füzetre tekintenünk, mint az utóbbi három és fél évtized magyar amatőr fotómozgalmának jelentős dokumentumára, amely kétségtelenül meglevő hibái és hiányosságai ellenére is jó hogy napvilágot látott.

(Kolozsi)

Egy hirdetés utóélete

Lapunk ez évi februári számában egész oldalas hirdetés adta tudtul országnak-világnak, hogy az Intertourist Tokaj Áruházában fotósarok nyílt, ahol nyugati importból származó sokféle tartozék megvásárolható és még sokkal több megrendelhető.

Az újságok ritkán nyilatkoznak a fizetett hirdetésekről abból a meggondolásból, hogy azok tartalmáért teljes mértékben a hirdető felel.

A bevált gyakorlat ellenére miért foglalkozunk mégis ezzel a hirdetéssel?

Egyrészt a hirdetés szövege félreértésre adhat okot; másrészt az ország távolabbi részein élőket is érdekelheti az előnyös kínálat.

Először a negatívum. A hirdetés szövegéből kimaradt az az egyáltalán *nem mellékes körülmény*, hogy az Intertourist áruházában kizárólag konvertibilis valutáért vásárolhatnak, forintért nem. Emiatt eléggé korlátozott a vásárlók köre: egyrészt a külföldi útlevéllel itt tartózkodó rokonok és jó ismerősök vásárolhatják meg az áhított árut ajándékként, másrészt pedig a BC-számlával rendelkezők juthatnak hozzá.

A negatívumot azonban ellensúlyozza az, hogy a boltban található árukészletből — és méginkább a rendelési lehetőség folytán — a fotóamatőrök igen sok olyan kiegészítő tartozékot szerezhetnek be, amely után korábban legfeljebb csak vágyakoztak. Hogyan? Azt hiszem ma már köztudott, hogy törvényeink alapján minden magyar állampolgár rendelkezhet 2000 forint értékű valutával, amelyet nemcsak utazási célokra használhat fel, hanem a konvertibilis valutáért az Intertourist üzleteiben is vásárolhat. Így lehetősége nyílik arra, hogy a 2000 forintos értékhatáron belül a szükséges kiegészítő felszereléseket megvásárolhassa.

Köztudott az is, hogy a valutaárfolyamok erősen ingadoznak, ezért cikkünk további részét az *MNB 1988. március 15-i valutaárfolyama* (eladási ár) alapján állítottuk össze, mely szerint

1 USA-dollár=1,66 NSZK-márka=
=48,81 Ft

1 NSZK-márka=29,46 Ft

Az Intertouristnál valószínűleg a vételi és eladási ár valamilyen átlagával számolnak, mert az adott időszakban a 2000 forintos értékhatáron belül 43 USA-dollár értékű árucikket lehetett vásárolni. (Ezekben az üzletekben USA-dollárban értékesítik a cikkeket, természetesen más konvertibilis valutát is átvesznek az éppen érvényes árfolyami átszámítással. Cikkünkben azért szükséges az NSZK-márka

KINCSES Károly

JANUS

KINCSES K.

SZTÁRKÉP-ANALÍZIS
(próba No. 1.)

1.5
1986. ősz

A sztárkép pillanat-ideig készülő, de az öröklétnek szóló produkció. Egyszer-egyszer attrakció, de mindig reprezentáció.

Sajátos műfaj. Olyan SZÍNÉSZ-ember portréja, aki szerepeiben, szerepeivel él a színpadon, a mozivásznon, a tv-képernyőn, a sportpályán, a politikai emelvényen és mindenütt, ahol sztárokat termel a tömegkommunikáció, és akiknek ezek a szerepek mindennapi létét, minden pillanatát meghatározzák, akár akarja, akár nem, akár tud róla, akár nem.

A „klasszikus" sztárkép: ami annak készül, ami az akar lenni! — de közben (a tömegkultúra szabályai szerint) vagy rafináltan profi lesz, vagy önmaga paródiája, illetve a két véglet közt bármilyen: szép, vonzó, okos, vagy émelyítő, giccses, bugyuta.

A sztárfotó homogén anyag: feladata, funkciója, megvalósulása, terjedése, használata jól körülhatárolható. Csak egyet akar, de azt mindenáron: szolgálni a SZÍNÉSZ-ember kultuszát, kialakítani, fenntartani, továbbfejleszteni a rajongókban a sztár-isten kitalált képét. Ebben az egyneműségében, leplezetlen egyetakarásában rokon a sztárkép a pornográfiával. Ilyen értelemben, bármennyire is hazug, mégis valódi műfaj.

A sztárképnek vannak műfaji sajátosságai: állandó benne az alak, mindenkor a lehető legelőnyösebb pózból van fényképezve, s félreérthetetlenül utal egy éppen akkori nagy szerepére. A sztár környezete mindig változik, de csak a megengedett mértékben, az igényrendszerek megszabta körön belül. A manipuláció tárgyi eszközei: az attributumok, öltözetek, hátterek, kiegészítő élőlények (gyermek, partner, kutya, macska, ló stb.). A kellékek a leggyakrabban kanonizáltak: s csak néha terjed addig a merészség, hogy ettől eltérjenek. Ilyenkor aztán a legképtelenebb tárgy is szerepelhet. Ezt vagy elfogadja a közönség, s akkor a sztár „örök életre" megcsinálta magát vele, s nincs is más dolga többé, mint életben tartani *image*-át, vagy elveti, de akkor többnyire a sztárolt személlyel együtt.

Felkutatlanok még azok a törvényszerűségek, melyek szerint ugyanazokkal a tárgyakkal veszik körül Hollywoodban, Párizsban és a Lipót körúti fényképész-atelierben vagy egy lakásban a lefényképezendő személyt, s amelynek mindig primér olvasatában kell hatnia: az intellektuális sztár könyvvel, könyvespolc előtt; a nyílt, mindenki-személyes-ismerőse sztár telefonnal a kezében; vagy levelek garmadája előtt az erotikus bálvány (s a sor folytatható).

El kell majd végezni a sztárképek tipologizálását, pl. azt, amelyben az idő tényezőt kiiktatva, pusztán a szándék és ennek megvalósulása, meg formai sajátosságai szerint kellene elvégezni az osztályozást.

Az eredmény túlmutatna a fénykép-tipológián, alighanem általánosabb érvényű megállapítások adódnának.

A sztárképek sorba állíthatók kronológia szerint is, s akkor ezek nemcsak az egymás után törvényszerűen következő ügyeletes csillagokat mutatnák mindig más, mégis teljesen hasonló voltukban, hanem az egymást váltó korok ideálját vagy éppen tömegízlését is.

Elemezhető a legtöbb tudományág eszközeivel, feldolgozható a szociológiától a művészettörténetig, a kommunikációelmélettől a pszichológiáig terjedően szinte valamennyi diszciplína segítségével.

Még néhány további szempont egy elvégzendő analízishez:

— Mennyiben hiteles a sztárkép? Elfogadhatók-e azok az információk, melyeket a sztárfotó ad a SZÍNÉSZ-ember külsejéről, jelleméről, az őt körülvevő tárgyakról?

— Milyen oda-vissza igények fogalmazódnak meg egy sztárfotóban?

— Mennyiben a közönségben kialakított képnek való megfelelés vágya, illetve a modellé válás szándéka mereszti fényképpé a sztárt?

— A fényképész személye mennyiben avatkozhat(ott) be a sztárkép készítésébe? Kiszolgálója vagy megteremtője volt a sztárnak?

— Milyen törvényszerűségeknek vannak alárendelve a sztárfotón felfedezhető jelegyezések? Mennyiben általánosíthatók ezek?

— Eltérő vagy azonos-e a különböző típusú (sportoló, politikus, színpadi színész. . .) sztárok képi megalkotásának hatásmechanizmusa?

— Milyen a sztárkép utóélete? Meddig hordozzák speciális jelentésüket, milyen célokat szolgálnak, milyen rituálék kapcsolódnak hozzájuk?

— A sztárfotózásnak (is) mindenkor aktuálisan érvényes dramaturgiája van.

— Minden kiszakított kép része egy nagyobb egységnek, ugyanakkor magába is sűríti annak specifikumait (cseppben a tenger effektus) — (. . .)

Az egységesebb olvasat érdekében korban, típusban, sztárféleségben, kivitelben nagyjából megegyező képeket válogattam. Valamennyi fénykép eredetije a Magyar Színházi Intézet fotógyűjteményében található!) Ezek aurája (W. Benjamin) a többszöri sokszorosítás következtében nagyjából elveszett, csak a puszta ábrázolat maradt, amely még így is számtalan olvasatot kínál, csak kellő figyelemmel, érzékenységgel kell szemlélni az itt következő képeket.

Kincses Károly
Magyar Színházi Intézet

Rózsahegyi Kálmán (1873—1961) és **Nyáray Antal** (1869—1920)
1895 körül
Zsunk P. fényképész, Nagyvárad
celloidin
kabinetportré (karton: 10,7×16,3 cm, kép: 10×14,6 cm)
Mit tesz két dandy, ha találkozik egy fényképész műtermében?

Blaha Lujza (1850—1926)
1914.
Strelisky Sándor felvétele, Bp.
matt albumin
karton: 25,7, kép: 23×15,2 cm
felül B. L. saját kezű felírása
Blaha Lujza az Blaha Lujza, bármibe is öltözik!

Jászai Mari (1850—1926) F. Grillparzer: Médea főszereplőjeként.
(Nemzeti Színház)
1903.
Strelisky Sándor felvétele, Bp.
albumin
kabinetportré (karton: 11,3×8 cm, kép: 10,8×18,4 cm)
Elment a műterembe, mögötte az öltöztetőnője a kosárral, benne a jelmezek, kellékek. Köszöntötte őt a fotográfus, majd az öltözőszobában levetkőzött, magára öltötte Médea jelmezét, átvonult a műterembe, elfoglalta helyét a műkőveken, a fényképész beállította a fényeket, majd a mester intésére létrehozta 15 másodpercre az átélést... Hol az igaz és a hamis, a játék és a valóság széle?

Fedák Sári (1880—1955)
1924 körül
Ismeretlen fényképész Bp.
brómezüst, zselatin másolat, 12×18 cm
A nagy színésznő postáját intézi. Mit szimbolizál a földön heverő, megtaposott, s az asztalon lévő, még bontatlan és a feje feletti táblára tűzött levelek garmadája? A sok levél a népszerűség félremagyarázhatatlan jele, ugyanakkor felhívás, hogy a sztárnak mindenki írhat...

Küry Klára (1870—1935)
1901 körül
Rozgonyi (Bp.) fotó alapján
sokszorosított képeslap (8,7×13,8 cm)
Milyen környezetben készült a kép, az utólag bekopírozott háttér és a még később odarajzolt galamb nélkül?
Milyen üzenetet hoz a galamb a színésznőnek? Milyet a korabeli képeslapvásárlónak, s milyet nekünk?

Karády Katalin a felvevőgép előtt, Eiben István operatőr a kamera mögött.
Villámfotó, Bp.
1940 körül
brómezüst zselatin nagyítás, 18×21 cm
Mit takar a filmvásznon egyedül megjelenő sztár „magányossága"?

Beregi Oszkár (1876—1965) Autogramot ad az Aradi Közlöny szerkesztőségében
1920 körül
általunk ismeretlen fényképész
zselatinos napfény papír
12×17 cm
A népszerűség csalhatatlan jegye: rajongók, fényképek, autogram, de reklám a lapnak, üzlet a fényképésznek, hisz ki ne rendelne olyan képet, amelyen a nagy színésszel együtt látható?
Milyen izgalmas! Kinek a képét nézzük előbb? A színészét a „valóságban", a színészét a rajongók által felmutatott képeken vagy a hódolókét?

Olvasópróba a Nemzeti Színházban
1896 körül
ismeretlen fényképész
albumin
13×18 cm kartonon, 12×17,2 cm kép
Az elöl ülő első nő Blaha Lujza. Megoldhatatlan feladat előtt a fényképész: pillanatfelvétel arra még alkalmatlan technikai feltételekkel, felszereléssel, s kész fényképészi (beállításbeli) sablonok nélkül. Ezek jegyében készült ez a zseniális fénykép.

Iskolai színjátszók bibliai darabjuk előadása után
1891 körül
általunk ismeretlen fényképész
albumin
karton: 36,5×29 cm, kép: 35,3×28,3 cm
Csoportkép egy embernek elegendő háttérrel... A lábak, a saruk mind élesek, a fejek a sor két oldalán mind bemozdultak...

Z. Bárdy Gabi (1876—1965)
1901.
Kossak József felvételéből
sokszorosított fekete-fehér képeslap (9,3×14,1 cm)
A Népszínház tagja, a legszebbnek tartott magyar operettszínésznő. Első férje gróf Zay Imre, a második: uzoni gróf Béldy Ákos ny. főispán.
Milyen szimbiózisban él a kép és a ráírt szöveg?
A valóság és annak retus mása...
Takarjuk le a képet a csípőig, ha csak felül nézzük, kedves, de hagyományos portré, ha csak alul nézzük, egy szobor talapzata. Együtt?

Z. Bárdy Gabi

Az előző képpel azonos időben, azonos kosztümben készült.
Mártonfy György utóda, Bp.
kabinetportré (karton: 11,4×20,7, kép:11×18,7 cm)
albumin

Az eredeti aranyszínezett, vastag kartonra időtállóan kasírozott műtárgy. Milyen funkciókat tölthetett be? (négy sarkán szögelés nyoma)
Ki írhatta rá utólag tintával a „modell" szót? Kinek, mihez jelentett modellt?

Varsányi Irén (1880—1932) Meilhac—Halévy: A kismama Piri szerepében
1900. Vígszínház
Kossak József fotója, Bp.
albumin
kabinetportré (karton: 11,3×20,8 cm, kép: 10,8×18,4 cm)
A képen Varsányi saját kezű dedikációja.
A szereppel való azonosulást jelenti-e Varsányi (Piri) dedikációja? Ki veszi észre a színésznő háta mögötti kiretusált támasztó állványt, mely segítette a 7—10 másodperces megmerevedésben?

Kopácsy Juliska (1871—1956)
1895 körül
Newman photographic art studio, New York
matt albumin
kabinetportré (karton: 11,1×16,8 cm, kép: 9,8×14,2 cm)
Amerikai vendégszereplése idején készült kép. Van-e különbség pózban, beállításban, környezetben, szándékban, a felhasznált eszközökben?
Ki-ki, amit itt gondol, odaátra is érvényesnek tudhatja (a sztárkép internacionalizmusa).

Kulka Margit (? — ?)
1920 körül
Angelo felvétele, Bp.
brómezüst zselatin nagyítás
16,3×22,6 cm
Minden pontosan ki van számítva; a két váza, a berajzolt füst, a mozdulat, a ruha és a belőle kikandikáló mell...

Sándor Erzsi (1885—1962)
1907.
Kossak József cs. és kir. udvari és kamara fényképész, Bp.
Platinotípia
kabinetportré (karton: 13,4×20,8 cm, kép: 11,2×17,8 cm)
Sándor Erzsi a M. Kir. Operaház örökös tagja, az egyetlen magyar cs. és kir. kamaraénekesnő.
Ez az eredmény, ha egy magyar cs. és kir. udvari és kamara fényképész és egy m. cs. és kir. kamara énekesnő találkozik.

P. Szép Olga (1872—1906)
1892 körül
Kossak József felvétele, Temesvár.
celloidin
kabinetportré (karton: 10,9×21,2 cm, kép: 10,5×19,1 cm)
34 évesen halt meg, néhány évvel a kép elkészülte után, több mint 80 éve.
Mit őriz meg a fénykép az emberből?
Milyen jó lenne oldalról látni, miközben a felvétel készült! A stabil beállás, a fenékkel való nekidőlés a kiretusált (a lábaknál jól látható) állványzatnak, a könnyednek szánt, de érthetetlenné vált kéztartás s az arcára merevült, min. 7 másodperces mosoly...!

Berts Mimi (? — ?)
1901.
Mertens és Társa fotója, Bp.
albumin
kabinetportré (karton: 11,3×21,2 cm, kép: 10,7×18,8 cm)
Mezzoszoprán énekesnő, a M. Kir. Operaház, majd a Müncheni Opera tagja,
Wagner: Tristan — Brangena szerepében
Kit, mire figyelmeztetett?

Karády Katalin és Honthy Hanna
1935 körül
Angelo felvétele, Bp.
brómezüst zselatin másolat, 8,7×13,9 cm (Kodak papírra)
Karády 1912-ben született, Honthy 1893-ban. Ki hogyan jelenik meg? Mi történt az exponálás előtti és az azt követő pillanatban?

Karády Katalin (1912)
1940 körül
Fekete felv., Bp.
celloidin
8,8×11,9 cm
Az Erzsébet hídnál... Karády... egy orosz agárral... 1940 körül...

Vasvári Kovács Ferencné Stansics Hermina (? — ?)
1890 körül
Kalmár H. M. felvétele, Bp.
albumin
secession portré (karton: 9,7×20,4 cm, kép: 9,1×17,5 cm)
A Népszínház kardalosnője, Vasvári Kovács Ferenc színművész felesége, aki 13 évesen vette el őt, s 27 évesen öngyilkos lett. Ez maradt meg egy ember életéből, meg ez a fénykép. Sok, kevés? A már emlegetett támasz ezúttal retusálás nélkül a hölgy csizmái mögött.

JANUS
Felelős kiadó: a Janus Pannonius Tudomány Egyetem rektora
86376 Datorg Nyomda, Budapest – F. v.: Harkai József

KINCSES KÁROLY FÉNYKÉPÉSZ

HANGVERSENYEK • PÓDIUM • BULI VAN • SZÍNHÁZMŰSOR

Az autentikus tangó

Argentin hangulat

A magyar bőgős mellett Buenos Aires-i zenészek játszanak autentikus tangókat, hozzájuk táncospár argentin módra táncolja a tangót kedd este fél tíztől az Articsóka Színpadon (VI. kerület, [illegible] 17.) és kóruszenét komponált, amelyet neves magyar művészek – például *Csengery Adrienne, Eckhardt Gábor,* a Magyar Rádió és Televízió Kórusa – adtak elő. Latin-amerikai zenefeldolgozása a Stú-

Kétszer van ír mulatság Budán

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az ír kultúra értékeinek magyarországi népszerűsítésére és a hazai kutatók munkásságának összehangolására, bemutatására a Magyar–Ír Baráti Szövetség (HIFA) és a Fonó tavaly júliusban egyszer már rendezett egy ír kulturális fesztivált. Annak számukra is meglepő sikerén felbuzdulva az idén akciójukat megismétlik – június 15. és 17. között a Fonó Budai Zeneházban csak úgy sorjáznak a produkciók.

A szervezők szerint az idei programok összeállításánál a fő hangsúlyt a magyar–ír történelmi és kulturális kapcsolatok vizsgálatára helyezik. Ebben legfőbb segítségük a XX. századi világirodalom egyik legnagyobb remekműve, James Joyce magyar vonatkozásokkal telített Ulysses című regénye. Az ír filmkultúra a márciusi ír filmhét keretein belül sikerrel mutatkozott be a fővárosi nézők előtt, most az irodalom felől közelítenek a „zöld sziget magával ragadóan színes, izgalmas kulturális életéhez".

Egy vérbeli ír zenei fesztivál persze elképzelhetetlen tánc nélkül. A szervezők csavartak egyet az ügyön, és Peremvidéki kultúrák találkozója címmel nemcsak az ír, hanem az ahhoz hasonló, az európai kultúrkör szerves (peremvidéki) részét képező magyar (gyimesi, moldvai, mezőségi), illetve macedón, szerb és horvát zenekultúrát is felvonultatják.

Mint ígérik, nagy mulatság lesz három napba sűrítve.

De hogy konkrétumokról is szó essen: a legjobb „magyar" ír zenekarként számon tartott Bran és az Írországból érkező Comhaltas mellett a Tükrös, *Kerényi Róbert* és barátai, illetve *Fodor Neti* és *Kicsi Aladár* húzzák a talpalávalót, valamint jön – ki tudja hányadszorra – a Boban Markovics Orkestar. Lesz előadás a magyar–ír történelmi, kulturális kapcsolatokról, beszélgetés –

ALKOR®

alkor

Deco Design

Elismert nemzetközi cég piacvezető magyarországi leányvállalata keres

ÉRTÉKESÍTÉSI VEZETŐT.

Főbb feladatai:
- területi képviselők irányítása
- kiemelt vevőkörrel kapcsolattartás.

Pályázati feltételek:
- felsőfokú kereskedelmi végzettség
- min. 3 éves kereskedelmi gyakorlat
- németnyelv-tudás
- jogosítvány.

Előny:
- munkahelyközeli lakhely
- angolnyelv-tudás
- számítógépes ismeret.

Kérjük, hogy fényképes pályázatát a megjelenést követő 5 napon belül küldje el az alábbi címre: 2510 Dorog, Pf. 109

Dem Trend voraus.

MHC

MHC SZERVIZ KFT.,

100% angol tulajdonú vállalat a HYSTER, BT, targonca-, és a TENNANT ipari takarítógép-gyárak kizárólagos magyarországi forgalmazója

TERÜLETI REFERENS

munkatársat keres Pest megyébe.

A jelentkezőknek az alábbi feltételeknek kell megfelelni:
- felsőfokú végzettség,
- B kategóriás vezetői engedély,
- értékesítési tapasztalat,
- kiváló kommunikációs készség,
- önálló, pontos munkavégzés,
- tárgyalóképes angolnyelv-tudás.

Fényképes önéletrajzukat Mészáros Ferenc értékesítésvezető részére küldjék az alábbi címre:

Az előadás technikai okokból maradt el

Kincses Károly szerint a fényképezés csodálatos dolog – Lírai realizmusban kellene fotózni a fővárost

Kincses Károly fotómuzeológus, a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója azt állítja, az jár jól, aki felülről nézi Budapestet, és aki felemelt fejjel sétál a városban.

– A Budaörsi úton születtem, szemben a Lenfonó gyárcsontvázával. Az első élményem a városról az, hogy 1956-ban, két és fél évesen nézek ki a szobám ablakán, bámulok a házunkkal szemben felállított orosz üteg kormos ágyúcsöveibe. Édesanyám beköltöztetett bennünket az utcától legtávolabb eső fürdőszobába. Beletett egy dunyhát a kádba, abban aludtam. Harmincegy évig éltem a fővárosban, Budán.

– Ma Hévizgyörkön lakik. Miért?

– Megnősültem, gyerekekre vágytunk, és rájöttünk, hogy ez a város lakhatatlan.

– Ezt hogy érti?

– Koszos, büdös, nem biztonságos, olyan ingerekben gazdag, amelyektől az ember inkább megvédené a gyerekét, mintsem kitegye azoknak. Most huszonöt percet kell autóznom, hogy beérjek a városba. Talán jobban meggondolom, milyen programokra megyek el, mi a fontos az életemben Pesten.

– És mi a fontos?

– Például a Mai Manó Ház.

– Mégis: húsz év kellett ahhoz, hogy összegründolja ezt a központot.

– Van ennek némi előzménye is. Amikor magyar–népművelés szakon elvégeztem a főiskolát, a VI. kerületi tanács művészeti főelőadója lettem, de nem nagyon tudtam megfelelni az akkori elvárásoknak. Rövidnadrágban jártam, zokni nélkül hordtam a sarut, és képtelen voltam hivatalnokként viselkedni.

– Biztos sokszor mondták, hogy Kincses elvtárs, nem lesz ez így jó.

– A legillusztrisabb „kincseselvtársozás" Aczél György szájából hangzott el. Hozzám tartozott a Fiatal Művészek Klubja, és engedélyeztem egy négyrészes előadás-sorozatot. Az elsőt, a cigányság helyzetéről, megtartották, a másodikra, amely a szegénységet elemezte volna, már nem kerülhetett sor, felhívott Aczél, és üvöltve követelte, hogy állítsuk le.

– Leállította?

– Mit tehettem? Kiírtuk, hogy az előadás technikai okokból elmarad. Viszont ezután el is búcsúztam a hivatalnoki állásomtól. Addig is elég furcsa volt, hogy magam is a Fiatal Művészek Klubjába jártam, ha értelmes szóra vágytam, ugyanakkor hivatalnokként a politikával kellett alkudoznom. Amúgy pedig úgynevezett instruktorként, a műsorok engedélyezésén kívül az volt a feladatom, hogy ha néhány fiatal művész berúgott és hangoskodott, tizenhat napon belül válaszoljak a közelben lakók feljelentéseire.

– Hogy került kapcsolatba a fotózással?

– Bár erről a témáról írtam a szakdolgozatomat, valójában egyéves hivatalnoki időszakom alatt szerettem bele. Egy fényképezőgéppel végigjártam a VI. kerületet, lépcsőházakat, díszkutakat, Róth Miksás üvegablakokat örökítettem meg. Mindez hetvenkilenc környékén volt, akkor jöttem ide, a ma már Mai Manó Házként ismert épületbe először. A szerelem tovább erősödött, amikor a Gödöllői Művelődési Ház igazgatóhelyettese lettem, és nagyon jó kiállításokat szerveztünk ott, illetve amikor a Színháztörténeti Intézet fotógyűjteményét rendezgettem négy-öt évig.

– Azt mondják, ha a fotográfiáról van szó, akkor önnél megszállottabb gyűjtő, rendszerező, kiállításszervező nincs.

– A fényképezés csodálatos dolog. Miközben az idő pillanatnyi megállás nélkül múlik, a fotó ebből pici szeleteket csippent ki, és ha egy korból elég sok fényképet gyűjt össze valaki, akkor azokat egymás mellé állítva ki tud rakni egy, igaz esetleges, másik valós időt is. Húsz év alatt összegyűjtöttem nyolcvan-százezer fényképet, és arra gondoltam, kellene nyitni egy magánmúzeumot. Ekkorra a Magyar Fotóművészek Szövetségében is megérett a helyzet, hogy a hetvenezres gyűjteményükből igazi fotómúzeumot indíthassunk el. Erre Kecskeméten adódott lehetőség abban a zsinagógában, amely korábban volt „Ét- és Táncterem a Pistához", volt postakocsiváltó-állomás.

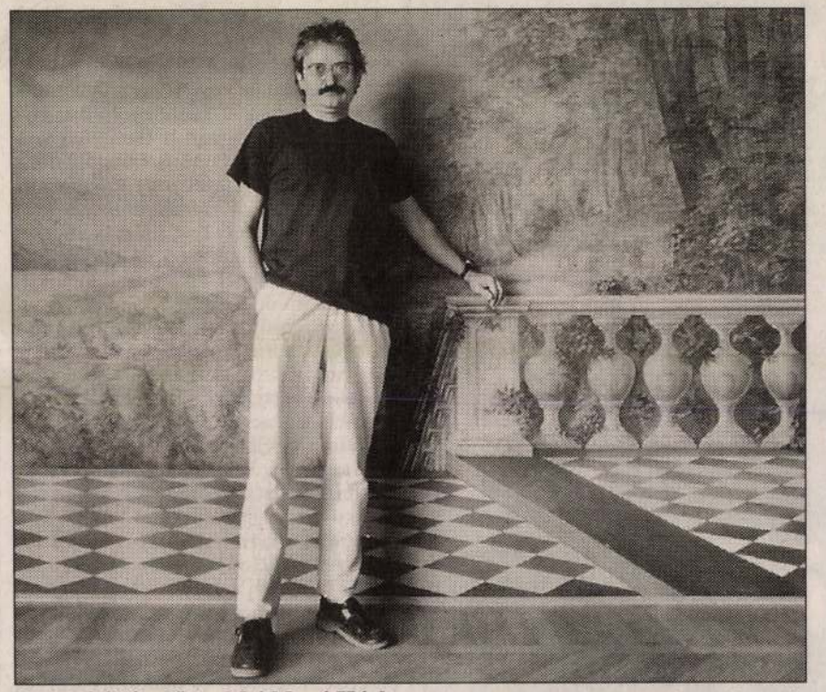

Festett háttér előtt a Mai Manó Házban FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

– Később elkezdte szervezni ezt a fotográfiai központot. Gondolom, a hivatalokban sokszor kinevették, amikor kimondta Mai Manó nevét.

– Mai Manót valójában May Emánuelnek hívták, de tudtuk, hogy erre a névre a kutya nem adna pénzt. Használtuk hát inkább a Mai Manó nevet, amely olyan figyelemfelkeltő és megjegyezhető, mintha tanulta volna a piárt az, aki így kezdte emlegetni őt annak idején. Ez a név most már több mint százmillió forintot hozott, amelyet az épület felújítására, a könyvtárra fordítottunk. Egyébként pontosan attól lenne igazán jó hely Budapest, ha akadnának olyan megszállottak, baráti vagy szakmai közösségek, amelyek az élet egy-egy szeletét felvállalnák. Meg lehetne találni mondjuk a pékek volt ipartestületi épületét, ahol az ő közösségük alakulna ki, és csinálhatnának ilyet még a kalauzok vagy a futballbírók is. Persze ma már léteznek ilyenek, ezért fontos a Fonó vagy a Trafó.

– Lehet, hogy most éppen ezeken a helyeken történnek azok az események, amelyeket a jövő század muzeológusai a város meghatározó történéseiként emlegetnek majd. Egyáltalán: ön szerint mit kellene megörökíteni az utódok számára?

– Hát nem az Országház előtt, a korona megtekintéséért kígyózó hű polgárokat, vagyis nem a hetvenes-nyolcvanas évek hamis képi világát kellene utánozni. De nem szeretem azt sem, ha másról sem szól a tudósítás, csak arról, mennyire lepattant, leszakadt Budapest. Lírai realizmusban kellene fotografálni ezt a várost, amely nem tagadja el a málló vakolatot sem, de megmutatja, hogy van azért itt egy tündéri élet. A kedvenc fotósorozataim is ilyen szellemiségűek. Az egyiket Kerekes Gábor csinálta, egészen új technikával a hetvenes évek közepétől a nyolcvanas évek elejéig. Érzéketlen, nyomdai filmen, szinte csak fekete és fehér foltokban örökítette meg azokat a városrészleteket, budapesti élethelyzeteket, amelyek nagyon szélsőségesen gyönyörűek vagy nagyon csúnyák voltak. Ez az a sorozat, amelyet szerintem feltétlenül figyelembe kellene vennie annak, aki Budapest-könyvet szeretne összeállítani. A másikat a kilencvenes évek fordulóján Bozsó András készítette, ő camera obscurával csúsztatott összse egy, a fényképezőgépe előtt, terepasztalon berendezett makett-teret a mögötte látható épületekkel. Egyébként felfedeznivaló mindig akad Budapesten. Szerintem az jár jól, aki fölülről nézi, vagy felemelt fejjel sétál az utcákon, és így a házak magasabban lévő szépségeit is megpillantja. Legfeljebb azt hiszik, hogy nagyképű vagy turista, és akkor mi van.

Trencsényi Zoltán

Kincses Mária

Egy műve a sóstói strandra kerül.

N. N.: Újabb képzőművészeti alkotásokkal gazdagszik megyénk

Kelet Magyarország 1968. XI. 24

Kinyses Mária

Szerepel a „Studió 58-68"-c. kötetben

Géra Pernevzky: Studió 58-68

Budapesti Rundschau 1969 I. 17

Kinses Mária

festőművész

1948-ban felvették az Iparművészeti Főiskolára, ahol Borsos Miklós növendéke lett. 1949-ben átkerült a Képzőművészeti Főiskolára Kisfaludi Strobl Zsigmond osztályába.

Kovács Gyula: Kinses Mária festőnőnek
Művészet, 1970. augusztus – 28 kép.

Kincses Mária

szobrász

1959-ben készült a tiszaörsi iskola
domborműve és a csepeli gyógy-
pedagógiai iskolához tervezett relief-
je.

Kovács Gyula: Kincses Mária szobrászata
Művészet, 1930. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária
nobrain

Diplomamunkája 1953-ban
készült, egy Pécsre lerepült szöli-
mulmi munkáram epitetése készült
nekem, ha az epitésnél ez megoldódik.

Kovács Gyula: Kincses Mária nobráneta
Művészet, 1970. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária
szobrász

Csurgatásos technikával készített plasztikáit bemutatkozása-kor Kincses Mária. Szines figurái feltűnő női alakok, gesztusaik ese-tenek.

Kovács Gyula: Kincses Mária szobrászata
Művészet, 1970. augusztus – 28 lap

Kincses Mária

szobrász

Az 1950-es években alakult
Nagy Balogh János kollektívája
kiállításain szerepelt először
Kincses Mária

Kovács Gyula: Kincses Mária szobrászata
Művészet, 1970. augusztus ~ 28 lap.

Kincses Mária

mobiles

1957-ből kis terrakotta figurázat formái, erek a kismot és a gróteszk ékszerekből bekötheznek Sóstó fürdőbe kerül álló női akt ábrázolása

Kovács Gyula: Kincses Mária mobiljai
Művészet, 1970. augusztus - 28 lap

Kincses Mária

Mohács

Grafikon van elhelyezve az
1978-ban kiásott Tasselik
Samuel hatalmas sírban.

Kovács Gyula: Kincses Mária mohácsiak
Műcsarnok, 1970 augusztus - 28 lap

Kincses Mária

robot

1967-ben készítette gyermekének
az Ismeretlen parasztot tanító robotot.
Ez a robot gödörkéje óvatlan a
Festetich gróf egy ember mókáriusát
ábrázolja

Kovács Gyula: Kincses Mária robotmesta
Műhely, 1930. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária

szobrász

Terrakotta figurák,
Kutya. Bronz dombormű,
Medve. Bronz "
} nincs

Kovács Gyula: Kincses Mária szobrászat-
Művészet, 1970. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária

Szobrai

Csurgatot szobrai díszházra
Csurgatott gipsz. Fejje Vigh Tamás
nagy szobraihoz használt gipsz
maradék gipsz felhasználása.

Kovács Gyula: Kincses Mária szobászata.
Művészet, 1970. augusztus. – 28 kép.

Kincses Mária

Nobrain

Rajz gyűjteményéből Höhérutak jellemábrázolást elősegítő portrék, arcok.

Kovács Gyula: Kincses Mária monográfia
Művészet, 1970. augusztus – 28 lap

Kincses Mária

Molnár

A napsütés Kincses Mária szamara
elkezd kapcsolat a képzőművészettel.
Rajzművek tömbsége kortörténeti
látó molnárné pap.

Kovács Gyula: Kincses Mária molnárnata
Művészet, 1970. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária

mohair

1926-ban született Hódmezővásárhelyen, a polgári iskola elvégzése utáni évben lett. Közben az képzőművészeti szakiskolát látogatja.

Kovács Gyula: Kincses Mária mohairszőnyegei

Művészet, 1970. augusztus - 28 lap.

Kincses Mária

"Pihenő" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 14.
XIV. évf. 7. sz. 4. lap

Kincses Mária

Art. Brown, 15 cm
Piheno " "
Pestiho " "

Budapest Műcsarnok kiállítása.
1957. kat. nek. Kádéjné,
Kirimi Irén.

18.

Ybl Miklós Mária
szobrai

M.D.K.

Visszaemlékezés a kiállítás megnyitójára

Kovács Gyula: Stúdió 1951 - 68
Művészet, 1969. április - 3 lap.

Kincses Mária szobrász

Szerepel a Fiatalok Stúdiója
kiállításán a műcsarnokban

Pernecky Géza: A pátosztól a
groteszkig

Élet és Irodalom 1969 I. 4. old.

Kincses Mária
Vigh Tamásné

született 1926-ban Hódmezővásárhelyen. Iskoláit szülővárosában végezte. A képzőművészeti főiskolára 1948-ban nyert felvételt, ahol Borsos Miklós, Kisfaludy Strobl Zsigmond és Pátzay Pál szobrászosztályán tanult. Diplomáját 1953-ban kapta. Ez időtől kezdve több hazai kiállításon kívül külföldi tárlatokon is résztvett; Moszkva, Bukarest, Helsinki stb. Több középületet díszít megbízásra készített munkája, vidéken és a fővárosban.

Vigh Tamás

született 1926-ban Csillaghegyen. Iskoláit Budapesten végezte. 1946-ban iratkozott be a képzőművészeti főiskolára, ahol mestere Ferenczy Béni volt. 1951-ben kapta meg diplomáját a szobrászszakon. Munkáira 1954-ben Munkácsy díjat, 1955-ben VIT díjat nyert. 1952-től a Képzőművészeti Szövetség tagja. Számos hazai és külföldi kiállításon szerepelt, többek között Párizsban, Kairóban, Moszkvában, Berlinben, Bécsben, Stokholmban, Brüsszelben stb. Első önálló kiállítását 1954-ben rendezte meg a Fényes Adolf teremben. Számos szobra áll Budapesten és vidéki városokban.

Vigh Tamás művei

Alföldi lány	márvány	39 cm
Fekvő torzó	terrakotta	17 „
Párka	terrakotta	17 „
Anci ugrókötéllel	terrakotta	19 „
Heverő nő drapériával	ólom	16 „
Várakozó	ólom	24 „
Futó lány	bronz	24 „
Éneklő	bronz	22 „
Térdeplő	bronz	18 „
Kecskemét jelképe (terv)	lemezdomborítás	30 „
Nő tállal (terv)	lemezdomborítás	42 „
Drapériás nő (terv)	lemezdomborítás	50 „
Három férfi (terv)	lemezdomborítás	32 „
Tudományos Akadémia érme	bronz	8 „
Rabélais-érem	bronz	11 „
Rabélais-érem hátoldal	bronz	11 „
Miskolci Grafikai Biennálé érme	bronz	10 „
Miskolci Grafikai Biennálé érme hátold.	bronz	10 „
Rajzok I—LXXIII.		

Kincses Mária művei

Színésznő	bronz	25 cm
Cigarettázó	bronz	15 „
Akt drapériával	bronz	15 „
Parasztasszony	kerámiaszobor	12 „
Sámán	kerámiaszobor	12 „
Dáma	kerámiaszobor	12 „
Századforduló	kerámiaszobor	12 „
Biedermeyer	kerámiaszobor	7 „
Jelenkor	kerámiaszobor	12 „
Dávid	akvarell	
Terasz	akvarell	
Enteriőr	akvarell	
Fekvő	akvarell	
Holdfény	akvarell	
Rajzok I—VIII.	pác	

F. k.: Balázs Istvánné — 63,6904 Pátria ny. — 400 példány

Kincses Mária

Mednyánszky Terem

Budapest, V., Tanács körút 26.

KINCSES MÁRIA
ÉS
VIGH TAMÁS
SZOBRÁSZMŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSA

1963. SZEPTEMBER 28-TÓL OKTÓBER 12-IG

Kiállításunk utolsó alkalom, hogy a Fiatalok Stúdiójában, tehát, mint „fiatalok" állítsunk ki. Alapító tagjai voltunk a „Nagy Balog" kollektívának, akik egyesülve a „Fiatalok" alkotóközösségével hozták létre a jelenlegi kitűnően működő Stúdiót.

Jó érzéssel gondolunk vissza, hogy vagy 10 évvel ezelőtt saját erőnkből teremtettük szerény kis kiállítóhelyiségünket a Szentkirályi utcában. Legfőbb tőkénk a lelkesedés volt, amire törekvéseinket építhettük. Ennek emlékét szeretnénk átadni immár nem társainknak, hanem utódainknak, a jelenlegi „fiataloknak".

Bár az éveink elmúltak, szeretnénk azonban fenntartani továbbra is a bizalmat és várakozást, amelyet a fiataloknak van joguk várni közönségünktől. — Még mi sem tettük le összes garasunkat. . . ! ! !

Itt látható rajzanyagunk műtermi vázlatkönyvünknek egy része. Gondolatok és megfigyelések bemutatásáról van szó, amelyek a múltra és esetleg a jövőre mutatnak.

Budapest, 1963.

KINCSES MÁRIA ÉS VIGH TAMÁS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

Kincses Mária

1969 FEB 1

1021

Kincses Mária: Angyal

VA

v áru. El kell
okosan követ-
t... Forgalom
, nincs ebben
— mondja, s
Gallimard is
ömeglektürből
elmező szótár

n „tömegigény
összekapcsoló-
kell szolgálni.
egy pillanatra,
ábécéhez.
us bevezetése
ezték illetéke-
egyeduralko-
dunk le azok-
i-kultúrpoliti-
közökről, ame-
pítésének nél-
i. Sokan és
lyozták: min-
az ellen, hogy
könyvterjesztés
politika nemes
éről a piac, az
redukálódjék.
k, távol áll tő-
adás és könyv-
réből megpró-
átlépni, vagy
az üzlet súlyos
gondjait; de
ani azokat az
ket a mostani
namizmusa ál-
an-lassan már

t sarkítva: szá-
em áru, amit el
rsze, áru is, de
z, s nem lenne
ltok pultjain is
ségében szere-
m itt mindjárt
ÁKV s a Mű-
ZÖVOSZ veze-
lgozóját isme-

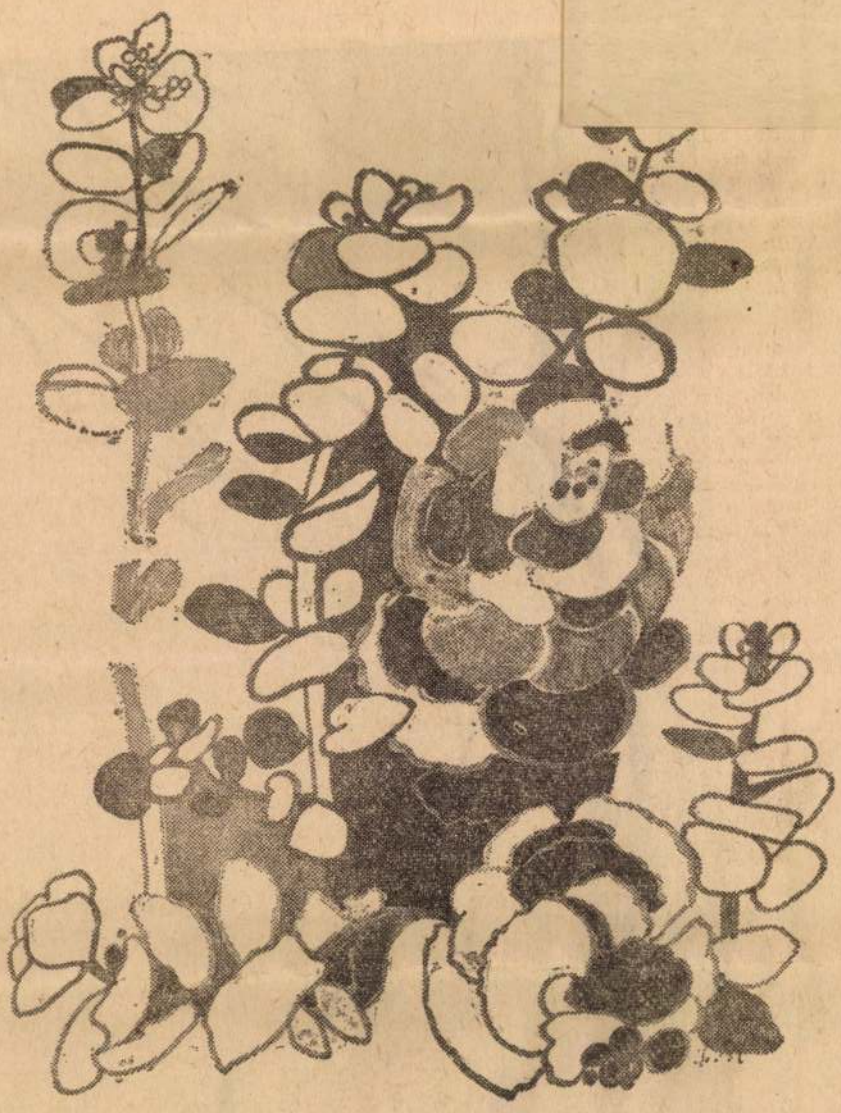

Joó Margit: Virág

irodalomnak van olyan alkotója, aki programszerűen a vájtfülű klánnak írja műveit. Az író aggódva, szorongva figyeli könyveinek példányszámát — s nem a honoráriumra gondol ilyenkor, hanem olvasóira. S arra a 220 ezer olvasóra is gondol, aki P. Howard, Chandler, Agatha Christie könyveit kéri a boltokban. S talán az is megfordul a fejében, hogy ezek az emberek végeredményben az ő műveit is megvehetnék, elolvashatnák.

Mit kellene tenni?

kell vágni. Az állam sok olyanfajta „tömegigényt" kielégít, ami nem hoz egy vasat sem. A közoktatás is pénzbe kerül, a beteggyógyítás is. A tudományos szakkönyvek publikálására, az akadémikusok, orvostudósok színes fotókkal ellátott mikro-példányszámú könyveire mérhetetlenül sokat fizet rá az állam és senkinek se jut eszébe, hogy ennek fedezésére tudományos-ponyvasorozatokat kell megjelentetni.

Azt gondolom: a ponyva-sorozatok kiadását s az irodalom gondjait szét kell választani. Legyen

M.D.K.

Thurcses Mária

grafikus

„Bundás asszony"

"

Élet és Irodalom, 1965. ápr 24-9 lap

Thurzó Márton
grafikus

M.D.K.

Ferfifej (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. július 20 - 11 hap

Kincses Mária
grafikus

M.D.K.

Anyagyűjtemény (repro)

Élet és Irodalom, 1963. jan 5 – 7 lap

Ghyczes Mária
szobrán

M.D.K.

Tanulmány (repro)

Molnár László: Ghyczes Mária és Kigh Tamás kiállítása
Élet és Irodalom, 1963. okt. 12 - 10 lap.

M.D.K.

Kuncses Mária

szobrász

Kiállításán akvarellje is diópác tanulmányait is bemutatta. „Szénésznő" című műve, valamint kerámiamozaikai: „Lelkek", „Szárcafordító" a kiállitason van

Molnár Károly: Kuncses Mária és Vigh Tamás kiállitása
Élet és Irodalom, 1963. okt 12 – 10 lap

Kincses Mária, szobrán

MDK

Kincses Mária s' Vigh Tamás szobrászművének kiállítása szept. 28-án nyílik meg a Medgyaszay Teremben.

— Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 26.

mdk.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobrászművészek

kiállítása a Medugorszky teremben.

Mozaik: Kincses szb.

Nyíregyháza 1963. szept 29 v.l.

Kincses Mária szobrász M.D.K.

Kiállitása a Mednyánszky-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1963. szeptember 26. 4.l.

Kincses Mária szobrász M.D.K.

Kiállitása a Mednyánszky -teremben

Szobor-tanulmány. repr.

Magyar Nemzet 1963. szeptember 29. 8.1 .

Kincses Mária szobrász M.D.K.

Vigh Tamás szobrász felesége.

Szinésznő.

Vámán. /kerámia/Fekvő.

Rajzok, vázlatok

Oelmacher Anna: Vigh Tamás és Kincses Mária szobrász-
művészek kiállitása a Mednyánszky-terembe

Magyar Nemzet 1963. október 11. 4.l.

Kincses Mária

rovásai

M.D.K

Generációkon átívelő anyj
iskola előtt rovásai gödöllői
Antalról, a reformkor iskola
mesterről

Szemes Piroska: A tanító
könyvkiadó, 1964. jún. 6 – 4 lap

M.D.V.

Thurzó Mária
grafnő

„A Nike szárnyairól"

Élt is Budalon, 1966. augusztus 21-10 lap.

Kincses Mária

Sárvári Márta: Művészházaspárok: Vigh Tamás és Kincses Mária szobrászműtermében. - Magyar Nemzet, 1966. márc. 8.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiáj /MűvtTört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./ 254. l.

Kincses Mária

Németh József: A pedagógus napon leplezik le Egyesdi Ráshajdani szanitójának (Gödörházy Antal) mobrát (Kincses Mária alkotásd.) – Napló (Veszprém) 1966. jún. 2.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./ 254. l.

M.D.K.

Kincses Mária

"Angyal" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 1.
XIII. évf. 5. sz. 4. lap

M.D.K.

Kincses Mária

Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" c. kritikájában beszámol a Mücsarnokban rendezett jubileumi kiállitásról, amelyen szerepel a müvész szobormüve. A kritika megdicséri a müvész munkáját.
Képzőmüvészet c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 JUL 29.
1021

Kincses Mária: Férfifej

NYERGES AN

Spanyolok hónapja

Ha ünneprontónak számítok, akkor is meg kell mondanom, hogy nem vagyok híve a dátumok közé szorított szolidaritásnak. A szolidaritás másféle anyagból van, semhogy kiszabhatnánk idejét; s félő, hogy a határidő lejárta után egyesek még megkönnyebbülnek és úgy érzik: „Ezen is túl vagyunk, megtettük a magunkét!" Én, őszintén szólva, nem vagyok efelől ilyen nyugodt. Életünkből egy hónap a spanyoloké volt; ezzel azonban még semmi olyan nem történt, hogy büszkén, diadalmas szívdobogással, elégedett mosollyal járkálhatnánk a világban. Magam részéről egyáltalán nem vagyok bizonyos abban, hogy ez az egy hónap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 DEC 31.

1021

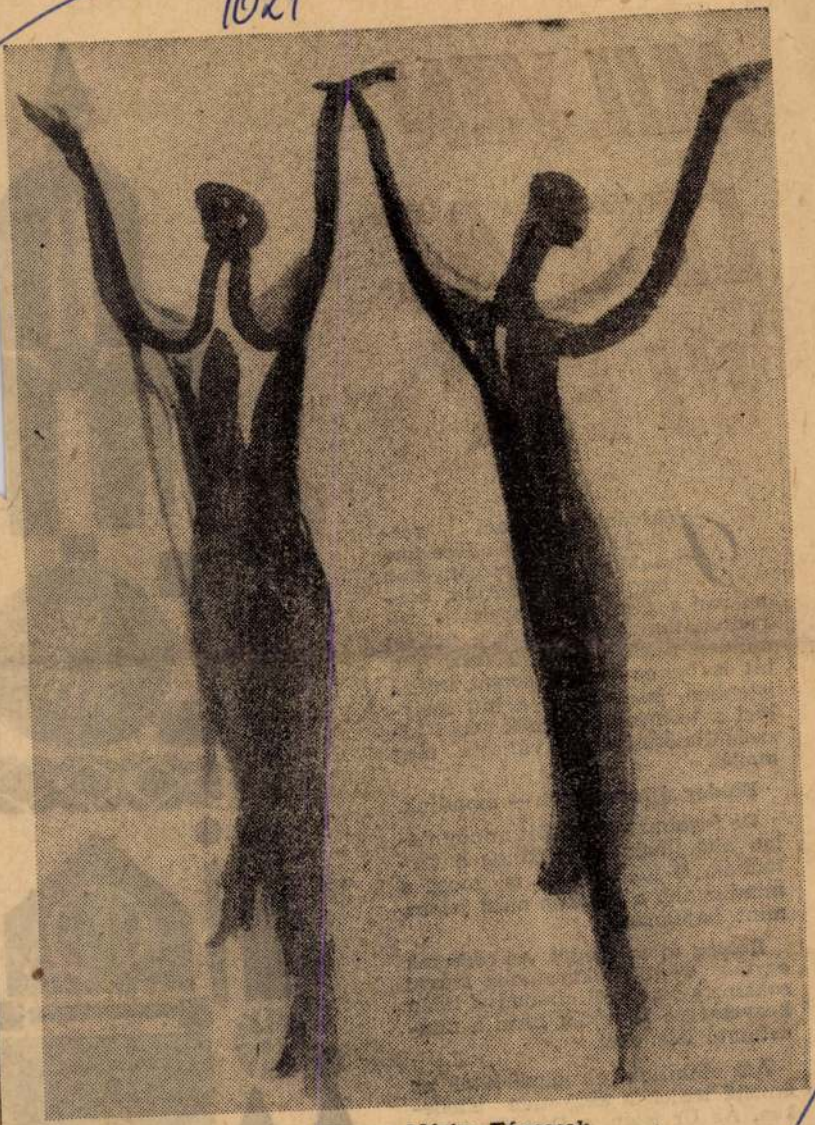

Kincses Mária: Táncosok

MILYEN LESZ AZ ÚJ ÉV?

Jókívánságainkban, melyekkel új esztendőre fordulóra hagyományosan egymást köszöntjük, benne van a gyermeki emberiség romolhatatlan reménysége, melyet minden poklokon túl is őriz. S a hit is benne van, a sorsát intéző istenben, istenekben; a hit, melylyel a természet erőinek való kiszolgáltatottságából váltotta meg magát.

Boldog új esztendőt — mondjuk.

De fogalmaink mögött minduntalan alakulnak, cserélődnek a tartalmak. E jókívánság is most, s mindinkább a jövőben mást jelent, mint hajdanán.

Boldog új esztendőt. Az emberek egymás iránti jóakaratának szavai sokszor s jószívvel elmondva talán kegyességre kívánták bírni a mindenható isteneket.

Ám elhulltak, elrongyolódtak az ünnepi leplek a kegyetlen isteneken. Az Úr isten, a Dögvész isten, a Pénz isten, a Háború isten mind meztelenebbül állnak előttünk a maguk rútságában s hitvány kis emberi embertelenségében.

MDK

Kincses Mária

Reggeli ébredés, br.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

1968. jan. Ernst Muz.

Kincses Mária szobra

Kiállítása nyílt (Vigh Tamással közösen) a Nádnyárnak Kremlben

Magyar Hírlap 1963 X. 5

Kincses Mária

Reggeli ébredés c. triptikája szerepel a (ennek) „Dolgozó emberek között" c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek között

Kortárs 1968 VI. 992 old.

Kincses Mária

Vásárhelyen műkedv

Tóth Sándor: Vásárhely és a
kézművesség

Tiszatáj 1967 I. sz. 57 old.

Kincses Mária

kiállított művei:

Akt, bronz, 15 cm.
Pihenő, -"-, 15 cm.
Pertimű, -"-, 15 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kiedigné Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

18. l.

Kincses Mária, szobrász

M.D.K.

férjével Vigh Tamással közös kiállítást rendezett a Csók-galériában.

Twentieth Century Hungarian Art. Paintings, sculpture and graphic works. Intr.: István Genthon.

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

27. o.

MDK

Kincses Mária

Szinésznő, br.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

V. Kincses Mária MDK

Színésznő, bronz

Régi fényképek emléke, bronz

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kincses Mária

MDK

Akt, bronz

Pihenő, bronz

Pesti nő, bronz

Miccarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK.

Kincses Mária

Kásárhelyi müvészproblémák

Tiszatáj 1967 jan.p.57.

Kincses Mária

grafikus

M.D.

Kossó

Élet és Irodalom, 1967 júl. 22-3 lap.

MDK

Kincses Mária

Fekvő, akv.

Holdfény, akv.

Rajzok I-VIII., pác

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr.kiáll.
Mednyánszky terem, 1963. szept.

MDK

Kincses Mária

Dávid, akv.

Terasz, akv.

Enteriőr, akv.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr.kiáll.
Mednyánszky terem, 1963. szept.

Kimures Mária

kisplasztikákkal szerepel az alábbi tárlaton

Korán jött a: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV sz. Bold.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Kincses Mária

Századforduló, ker.

Biedermeier, ker.

Jelenkor, ker.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr.kiáll.
Mednyánszky terem, 1963. szept.

MDK

Kincses Mária

Parasztasszony, ker.

Sámán, ker.

Dáma, ker.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr.kiáll.
Mednyánszky terem, 1963. szept.

MDK

Kincses Mária

Szinésznő, br.

Cigarettázó, br.

Akt drapériával, br.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr.kiáll.
Mednyánszky terem, 1963. szept.

Princses Mária
grafikus

M.D.K.

„Nike"

Élet és Irodalom, 1966. március 26 - 5 kép.

Kincses Mária naplója

Szövegben említett mű: Kincsmű

Tibély Gábor: A X. kerület
Tás naplói

1966 febr. hónapban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Kincses Mária

1966 MÁJ 21.

1021

Kincses Mária: A Nike-sorozatból

KÉRY LÁSZLÓ:

EGY-KÉT LONDONI ELŐADÁS

Legutóbb Londonban járva kevés számú estémen újabb angol szerzők darabjait igyekeztem megnézni. Nem feltétlenül a legfrissebb újdonságokat kerestem, hanem némi óvatossággal az olyan műveket, amelyekről már tudtam valamit — olvasás alapján, kritikákból, barátok szóbeli közléséből. Szívesen éltem például azzal az alkalommal, amelyet a *Serjeant Musgrave's Dance* (Musgrave őrmester tánca) felújítása kínált a Royal Courtban. John Arden híressé vált darabját ugyanez a színház mutatta be először, 1959 őszén. Beletartozik még abba a hullámba, amelyet 1956 mozgalmas-válságos éve — XX. kongresszus, magyarországi ellenforradalom, szuezi kaland — indított el az angol színpadon. A fiatal generáció lelkiismerete szólal meg ebben is, mint Osborne, Wesker, Shelagh Delaney és mások darabjaiban, a sürgető számvetés igénye, a „jóléti állam" létalapjával, a korszerű imperializmussal szembeszegülő elégedetlenség indulata. Arden egyenesen a gyarmati háborúkat veszi célba, két irányban is jelezve hatásukat: ahogyan a felszabadulásukért küzdő népek mozgalmait elfojtani igyekeznek, s ahogyan ez a brutális elnyomás visszahat az elnyomó gépezetre, a gyarmati hadsereg katonáira. A történet látszólag visszakanyarodik a 80—100 évvel ezelőtti időkbe, szándékosan az angol gyarmatosítás „fénykorába". S színtere egy észak-angliai bányaváros, egy komor téli táj „waste land"-je. Ide toppan be az eszelős Musgrave őrmester maroknyi dezertőr-csapatával meg egy bajtársuk csontvázával, amelyet zászlóba [illegible] a [illegible]ska főterén, s támad, amelyet a darab nem képes szintézisbe fogni. Innen a kritikusok és nézők zavara, amellyel ezt a művet fogadták. Azon az estén, amelyen az előadást láttam, a rendező meghívta a közönség érdeklődő részét egy kis utólagos beszélgetésre, tejeskávé mellett, a színház egyik szűk helyiségébe. Ezen a vitán is a tanácstalanság volt az uralkodó.

Annyi bizonyos: a drámában nem mindennapi megjelenítő erő mutatkozik, valóság és látomás szuggesztív kereszteződése, különösen Musgrave alakjában. S a szerep mostani megszemélyesítője, a góliát-termetű *Ian Cuthbertson* mesterien rajzolja elénk azt az utat, amelynek során a keménykötésű, istenes őrmesterből kibomlik az őrületes bosszúálló — aki maga sem érti, miért nem képes teljesíteni küldetését.

Frank Marcus vígjátékát, a *Killing of Sister George*-ot (György nővér megölése) a Duke of York's-ban játsszák. A komédiába érzelem és szatíra vegyül. Az utóbbi főleg a BBC ellen irányul. A darab hősnője korosodó színésznő — egy sorozatos rádiójáték főszereplője. A hangjáték egy tipikus angol falu életét eleveníti meg, folytatásról folytatásra. Hősnőnk alakítja benne a faluban és a rádióhallgatók körében egyaránt közkedvelt védőnőt: György nővért. A nevet a férfias, határozott jellem teszi indokolttá. De az angol rádió korifeusai úgy találják, hogy György nővér népszerűsége hanyatlani kezd, elhatározzák tehát „megölését". Országúti baleset áldozata lesz. Díszes temetést rendeznek neki. „György nővér" nemcsak a rádiójátékban, hanem a [illegible]ban ábrázolt valóságban is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
Kincses Mária
1961. JUL 22
1021

Kincses Mária: Korsó

RÉZ PÁL:

EGY NAGY KÖLTŐ HAL

Nagy gyásza van a román irodalomnak: meghalt Tudor Arghezi. Nyolcvanhét esztendős volt, mindössze három esztendővel később született, mint Ady Endre —, de neki megadatott, hogy hét évtizedig dolgozzék, s élete alkonyán egy ország feltétlen elismerése, hódolata vegye körül: klasszikusnak tekintették, betetőzőnek és kezdeményezőnek. Még életében azt írták róla: Eminescu óta a legnagyobb román lírikus. Most egy ország búcsúztatja, úgy, ahogyan fejedelmeket szokás. És csatlakoznak a gyászhoz azok a nem-románok, akik ismerhették költészetét vagy személyét. Talán egyetlen ország és egyetlen nemzeti irodalom sincs, amely annyira közel érezte és érzi magához, mint mi, magyarok: nemcsak annak jogán, hogy oly sokat fordították verseit és prózai írásait magyarra — Dsida, Salamon Ernő, Szemlér, majd Illyés, Áprily, Jékely, Nagy László, Kányádi Sándor és mások — hanem azért is, mert a világ, amelyről énekelt, rokon a mienkével.

Amikor hét évvel ezelőtt nálunk járt és ismerkedett Budapesttel, az országgal, a magyar költőkkel, ő maga is megérezte ezt. Juhász Ferenc akkor „behavazott-tollú kis madár"-nak, „kristálytorkú igazmondó"-nak látta: „mintha a megtöretett, a szenvedés kormos patáitól leigázott, de le nem győzött arcú öreg Babits" és „P magányos, bölcs, tudós a magát a magyar költőnek másokkal is: életműve, ban és politikában betöl leginkább az Adyéra em radalmait vívta meg — mények között — Arghe

Ám sorsa és életműve len és megismételhetetle nagy alkotóé. Tizenhat első versei megjelennek, csak Rimbaud — alig pu is érdekelné a költészet; leti kolostorba menekül, feletteseivel és többé-ke vallással is, kiugrik a s golja Nyugat-Európát — ban és Franciaországban lalkozásokat próbál (cul volt, többek között), és h pít. Sorsa mégsem lett a sőn is, negyvenhét éves első kötetét, az *Illő igék tamentumot*, amelynek je a *Góg és Magógéval* roko

A láng-betű s a vas-b úgy üli nászát egymá könyvemben, mint fo Rabszolga írta, amit nem is gyanítva, hog őseim vad dühe piher

NIKOLA VAPCAROV:

Szülőházám

Kincses Mária notász

Minek nem emlitve

1966. máj. 8. Magyar Nemzet

Sárvári Márta. Művészházaspárok

Kincses Mária szobrász M.D.K.

Kisplasztikák

Sárvári Márta: Házaspárok Vigh Tamás és Kincses Mária szobrászműtermében

Magyar Nemzet 1966. március 8. 4.l.

MDA

Kincses Mária

Kézmosó, bronz

M. Képzőművészek Graf. és kisplasztikai kiáll.
1960. jun. Csók Galéria.

M.D.K.

Kincses Mária

Rajz / női fej / repr

A magyar Nemzet galériaáj

Magyar Nemzet 1966. febr. 6. 9.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
(Kincses Mária)
NAPLÓ
(VESZPRÉM)
1966 JÚN. 2
1021

A pedagógusnapon leplezik le Gyenesdiás hajdani tanítójának szobrát

Gyenesdiáson vasárnap, az idei pedagógusnapon az úttörők szavaló- és énekversenyének keretében, *Simon István* Kossuth-díjas költő, országgyűlési képviselő jelenlétében leplezik le a falu hajdani nótáriusának s egyúttal első tanítójának, az úttörőcsapat névadójának, *Gödörházy Antalnak szobrát, Kincses Mária alkotását.* A szobrot az új, 1963-ban épült iskola előtti, a tanulók által gondosan parkosított téren állították fel.

Gödörházy Antal Táncsics Mihály kortársa volt. Észak-Gyenesen még ma is látható az alacsony, nádtetős, gádoros házikó: Gödörházy legénylakása, amelyet iskolának is nyilvánított, s ahova *nap mint nap összegyűjtötte a Festeticsek birtokán élő jobbágyok gyermekeit, hogy számolásra, betűvetésre oktassa őket.* A nótáriusság mellett a tanítást teljesen önként, önzetlenül, minden fizetés és anyagi ellenszolgáltatás nélkül, pedagógiai képzettség híján, de nagy hivatástudattal végezte oly korban, amikor tankötelezettségről és világi oktatásról törvény egyáltalán nem gondoskodott. Az alacsony, zömök termetű, biccenő járású tanító (ilyennek ábrázolja a szobor is) esténként *a jobbágyokat lakásukon kereste fel, iskolán kívüli népművelő munkát végzett,* a felnőtteket arra oktatta, hogy — kereszt helyett — legalább a nevüket le tudják írni.

A szoborállítással Gyenesdiás saját haladó hagyományát becsüli meg.

Németh József

Nem, de ha az o
akarjuk megtere
termelőszövetkezet
kodás és a né
szükséglete között
bet akarunk term

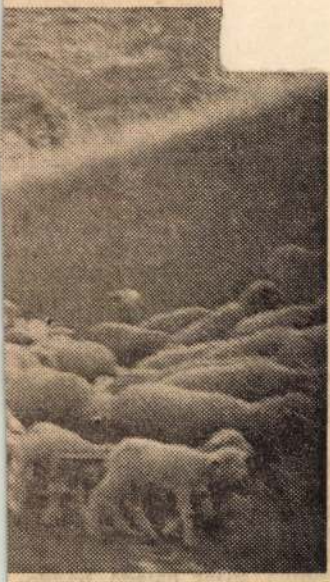

vitának az lett a vége, hog
a MÉK annyit adott a bur
gonyáért ,amennyit a szö
vetkezet kért, mert szüksé
ge volt rá.

A PÉLDA TALÁN NEM ALKALMAS ARRA, hogy reprezentálja a modern nagyüzem és a vállalat jövőben kapcsolatát, viszont azt bizonyítja, hogy *a jelenleg szerződéses rendszer már nem a legjobb, s főleg nem a gyengébb termelőszövetkezetek érdekét szolgálja.* Ha így van, akkor nem lehet népgazdasági érdek sem, hiszen a központi áruellátás alapfeltétele a termelési kedv.

Visszatérve Nagy László cikkére: *„A jelenlegi ter-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)
Kincses Mária
1966 JUN 5.

1021

Ma leplezik le Gyenesdiáson Göndörházy Antal szobrát. A nótáriust, a falu első tanítóját Kincses Mária szobrászművész mintázta meg. Képünkön a felavatás előtt a Göndörházy úttörőcsapat tagjai a szobor környékét rendezik.

(Foto — Szabó)

Ha egy hétig toborzott, kettőig mulathatott Pápán a toborzásért kapott, szép pénzen. Az időben nem az ideális gazdasági mechanizmusról beszéltünk, hanem arról, hogy gyerünk, beállítani minden embert (és asszonyt!) valahová, mert lavór sincs, tetőcserép sincs, nem kapni kerítéskötő drótot, szén híján nem megy föl a vonat Eplénybe.

Ez egy nagy extenzivitás ideje volt.

Valamiből mindig több lett, akármilyen áron. Ez éppen fordítottja volt a borivásnak. A bornak az első literje drága, a többi nem számít. A gazdaságban az első nem számít, a későbbi

nat! *Minekünk ezt meg k lett tanulnunk*, amikor kezdtünk megszabadul sok-sok harcias irrealit tól. Az új gazdasági mech nizmusnak tulajdonképp az a szubsztanciája, lény ge, hogy *a kocsit mindig úton, a vonatot mindig a nen vezessük, minél bizto ságosabban és a legjobb bességgel.* Akármilyen egyszerűnek látszik is ez, a valóságban hallatlanul nagy tudományosságot, precizitást követel.

A VILÁG, AZ ORSZÁG, A GAZDASÁG, AZ ÉLET ÁLLANDÓAN VÁLTOZIK, FEJLŐDIK. Belül az országban, de a szocialista országokkal, azok fejlődésével kölcsönhatásban és az egész világgazdasággal kölcsönhatásban is. A világ egyik része szocialista, a másik nem. *Ilyen viszonyok között, ilyen fejlettségi fokunkon kell (de lehet is) gazdálkodnunk, s egyre fejlettebb gazdálkodást, gazdasági mechanizmust, olcsó, realizálható tömegtermelést, jó életnívót kialakítanunk.*

lelőbben tervezzünk, s hagyjuk érvényesülni mindazokat a belső gazdasági mozgató erőket, amelyeknek az a funkciójuk, hogy mint a fúró a fából a forgácsot, kivessék, kipörgessék gazdasági életünk feleslegeit és egyre mélyebben munkálják át gazdaságunkat, csiszolják, finomítsák, köszörüljék, illesztgessék!... *A párt nem kételkedik benne, hogy az általa meghirdetett anyagi, életszínvonalbeli felemelkedés útja a javak minél olcsóbb, biztonságosabb tömegtermelése és piaci érvényesülése*, a technika, a közgazdaság mai fejlettségének „befogása" gazdasági életünk szekerébe.

Pozsgai Zoltán

a KISZ megyei ó bizottsága

szprémben, a pártszékházban ommunista Ifjúsági Szövetség hajtó Bizottsága. Az ülésen az árásáról, tapasztalatairól szóező oktatási év lebonyolítására vitatták meg a vb tagjai.

KIRÁLY Béla M.D.K.

A nagykörösi szinjátszók előadásának diszletei.

K.Gy. Lampionünnep

Pestmegyei Hirlap 1962. május 17. 5.l.

Király Béla

festő

1920.

Évinek 1930. 84. l.

Kés bronzból IV. 116, 117

/KIRÁLY/CSUTORÁS JÁNOS, csutorásmester

-----, ----

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891

42.-/Király/Csutorás János.-Első adat 1838

258.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971

VESZPRÉM? 1:11

Király Dénes

Részt vett a miskolci szabadiskola 1. évfolyamot végzett növendékeinek 1948-ban a Kossuth szállóban rendezett kiállitásán.

A képzőművészeti szabadiskola növendékeinek kiállitása.
Északmagyarország. 1948. jun . 22 4.11

Király Béla

neve emlitve

Művészettörténeti Értesitő 1972

304. old.

Király Béla

a Nagykörösön rendezett II. Dél-Pest megyei képzőművészeti kiállításon alkotásai szerepelnek.

Pest m. Szilágy, 1942. május 23.

Király Béla

Nagykőrösön lakik.

Hidvégi Lajos: Népzőművészeti hagyományok
begléden.

Pedagógiai Szemle 1973/3 32 old.

MDK.

Király Anna

Népmüvészi munkáiból felvételek

Szövetkezet 1967 márc.19.

Király Anna

Négyévenként munkáltból felvételek

Szavatszel 1957 szept.19.

Király-Beke Vilma
festő művésznő
szül. Győr 1805 ápr. 26.
† 1864. jan. 11. u. o.

báró
Fehér Ipoly

Győr megye és város
egyetemes leírása.
Bp. 1874. 636. l.
MOBKsz. 3188. sz.

Báró Kimnyeit
győri volt

Stellung dem Herrn
von Fracken erbet
Besitz der Photograp
wir selbstverständlich
sehr gerne fördern
Mit ausgezei

Hermannstadt, 23. Februar
1879.

S. Wohlgeboren Herrn Dr
Krefft

Király-Beke Vilma
műkedv. Pest
l. † 1864
Győr

Lykanomzromantika
19. l.

Tek.

Europa rt.

Budapest.

Visegrádi u 36.

Király (Beke)

Vilma

Wöttönö

szül. 1805 ápr. 26
Győr

† 1864. jan. 9
Pest

Király (Beke) W.:

Poetische Wildniss.
Pest, 1864. (Eltrajza
dr. Eibertől.)

† K.
B. W.

Szinnyei Magyar
irok. VI. k.
236, 237. l.

Biroszág az intézet
e.

4. január 24. én

Kiváló tisztelettel

Bellaagh Sándor,
igazgató.

Király Béla
festő
Cegléd
VI. Vasany J. u.
26.

MKSz 1947

Király Ahmed, régi ismerősünk (Baja)
Mezőkövesden, a repülőtérnek talál-
kozójára a 12. ordas Kis Jankó Bori kun-
zó emlékpályázatra beküldött művészt:
siófoki diákok elemes tevékenyét kapta a
Kis Jankó Bori-díjat. (emlitve)

Déli Kronika

1976. VIII. 13. 12.00 D.

Király Anna, hímző

NÉPMŰVÉSZET MESTERE
kitüntető címet adományozta:

Özv. Adamcsik Józsefné Megyesi Erzsébet énekesnek; **Benke Jánosné Benedek Róza** énekesnek; **Bodrogi Sándor** lószőrékszer-készítőnek; **Csizmadia István** mesemondónak; **Király Anna** hímzőnek; özv. **Tischlér Antalné Simon Terézia** énekesnek; **Virágh Béláné Török Terézia** szövőnek.

2

–: Kitüntetések a Parlamentben

Esti Hírlap, Bp. 1977 aug. 18.

Király Anna, hímző

A NÉPMŰVÉSZET MESTERE
kitüntető címet kapta:

Özv. Adamcsik Józsefné Megyesi Erzsébet énekes; **Benke Jánosné Benedek Róza** énekes; **Bodrogi Sándor** ötvösőrékszer-készítő; **Csizmadia István** mesemondó; **Király Anna** hímző; **özv. Tischlér Antalné Simon Terézia** énekes; **Virágh Béláné Török Terézia** szövő.

–: Közművelők és népművészek kitüntetése

5.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 19.

Király Gaba

a József körúti Kiállítóterem akt 14-ig tartó látvány a szerelem és lélekmúzeum-ti nevelés eszköze, egy szép aldalát mutatja be.

Párhuzamot Király Gaba szerkesztő analógiájával (vers.)

(más): szerkesztés és improvizáció – képben és szavakban.

Pesti Műsor, 1976. szept. 22.

A FASOR GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt
1995. május 9-én, kedden 15 órára

Király Anna

díszlet- és jelmeztervező szakos főiskolai hallgató kiállítására.

Megnyitja:

Erdély Dániel

grafikusművész

A kiállítást rendezte:

Belső Zsuzsanna

A tárlat megtekinthető:
Bp., Városligeti fasor 17-21. Díszterem

KIRÁLY ANDRÁS

Uj Mindenet
2004. Febr.
XV. évf. 2.

46. old.

jellemezték. Készít tájképeket és aktokat is. 1954-ben a Fényes Adolf Teremben pol. rajzaival, 1959-ben a Szinnyei Teremben akvarelljeivel mutatkozott be. – Munka Érdemrend (bronz, 1955); Ezüst Gerely díj az év legjobb sporttárgyú karikatúrájáért (1963); Munka Érdemrend (ezüst, 1977).

Erdélyi Mihály (1895. máj. 28. Szeged – 1979. febr. 1. Bp.): színész, színigazgató, színműíró, operettszerző. – A Bebel Színházban kezdte pályáját, 1918-ban. Az Orsz. Színészegyesület Síniisk.-t 1919-ben végezte el. Vándortársulatokban, majd Kecskeméten, Kaposvárott játszott. 1925–26-ban Bp.-en a Műszínkörben már rendezett is. 1932–33-ban a Bethlen téri Színpadon szerepelt. 1933-ban megnyitotta és igazg. a Józsefvárosi, 1934-ben az Erzsébetvárosi, 1935-ben az Óbudai Kisfaludy Színházat. 1938-tól 1944-ig a Márkuspark Színházat is vezette a Múzeum körút és Rákóczi út sarkán, de volt színháza Kőbányán és Rákosszentmihályon is. Operettjeinek szövegét, zenéjét is maga írta.

F. m.: Csókos regiment. (1932); Fehérvári huszárok. (1933); Dorozsmai szélmalom. (1934); A csavargólány. (1936); Mit susog a fehér akác?; Sárgapitykés közlegény. Op. (1937); Lehullott a rezgő nyárfa; Aranysárga falevél; Budapest tengerjáró; Dalol a nyár; Szép élet a katonaélet; Mintha álom volna; Becskereki menyecske; Zimberi-zombori szépasszony. (1939); Sárgarigó fészek. Op. (1940); Vedd le a kalapod a

XO GALÉRIA

→ Király András kiállítása az XO Galériában

→ Megnyitó: 2002. május 30.-án,
csütörtökön 18 órakor

A kiállítás 2002. június 29.-ig
tart nyitva, keddtől szombatig
11 és 18 óra között.

→ XO Galéria
H-1012 Budapest, Várfok u. 11.
Tel.: 214 0373

VÁRFOK GALÉRIA

→ Szalóky Károly
Várfok Galéria H-1012 Budapest, Várfok u. 14.
Tel/fax:(+36 1) 213 5155 \ 489 3920 \ 489 3921
E-mail: galeria@varfok-galeria.hu \ www.varfok-galeria.hu

Együttműködő partnereink: Állami Nyomda Rt., Budapest Bortársaság, RÉM Kreatív Csoport

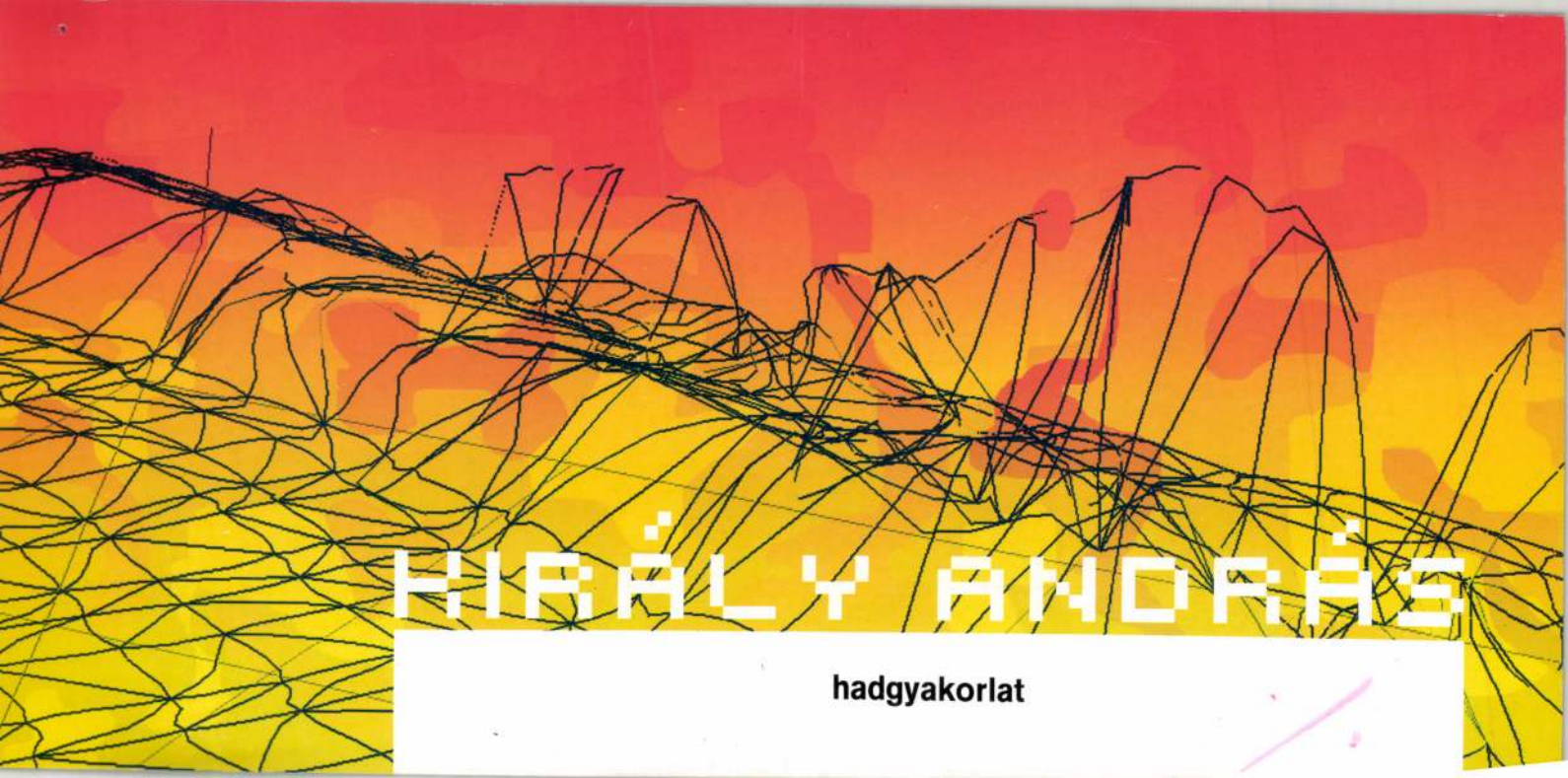
KIRÁLY ANDRÁS
hadgyakorlat

HOT PICTURES

Király András kiállítása a Várfok Galériában

Megnyitó: 2001. február 8-án,
csütörtökön 19 órakor
Megnyitja: **Petrányi Zsolt**

A kiállítás 2001. március 17-ig
tart nyitva, keddtől szombatig
11 és 18 óra között.

Beszélgetés: 2001. február 10-én,
szombaton 15 órától
Vezeti: **Petrányi Zsolt**
Résztvevők: Györffy László, Hajdú Kinga, Király András

Szalóky Károly
Várfok Galéria
H-1012 Budapest, Várfok u. 14.
Tel/fax: +36 1 213 5155
E-mail: szalokyk@mail.matav.hu
www.varfok-galeria.hu

Együttműködő partnereink: Állami Nyomda Rt.,
AUDI, Budapest Sportcsarnok, Interface Kft.,
ARCADE, RÉM Kreatív Csoport

Hot picture
130 x 200 cm olaj-vászon
100 x 150 cm olaj-vászon
HOT PICTURES
Király András kiállítása a Várfok Galériában

A **FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET**
tisztelettel meghívja Önt a

„Herczeg Klára-díj”

ünnepélyes átadására.

2000. október 13., 18 óra

STÚDIÓ GALÉRIA

1053 Budapest, Képíró u. 6.
tel.: 267 20 33 fax: 266 65 02

GYARMATHY TIHAMÉR *(senior díjazott)*
és
KIRÁLY ANDRÁS *(junior díjazott)*
kiállítását Sugár János nyitja meg.

KIRÁLY amolcsis

Exclusive

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület • Stúdió Galéria

Király András
Exclusive című kiállítása

megnyitó: 1999. május 4. kedd, 18 óra
Sinka Zoltán Gábor (From→)

1999. május 4-től május 29-ig

Stúdió Galéria
1053 Budapest, Képíró utca 6.
tel.: 267 2033 • tel./fax: 266 6502 • e-mail: studgal@c3.hu
nyitva: naponta 14-től 18 óráig, vasárnap zárva
támogatók: NKA, NKÖM, MAK, LIGA, MAOE

Az alkotómunka szépsége

Piarista szakiskolások kiállítása az Olajfa Művészházban

KIRÁLY ANDRÁS UY EMBER 2005. JÚN. 12

A gödi Piarista Szakiskola, Gimnázium és Kollégium fafaragó-intarzia, ács-, díszműlakatos-, kőfaragóműhelyének munkái láthatók ebben a hónapban az Olajfa Művészház galériájában.

A június elsejei kiállításmegnyitón *Mógorné Győrffy Anikó* ikonfestő, a galéria vezetője köszöntötte, méltatta a diákok, tanárok műveit, majd *Guba András* piarista atya, iskolaigazgató vont érdekes párhuzamot az isteni teremtés hatnapos tevékenysége és a kézművesek anyaggal való kitartó harca között. Isten azzal, hogy nem egy pillanat alatt alkotta a világot – hisz megtehette volna –, talán a munkálkodás, a fáradozás folyamatának szépségét akarta tanítani nekünk. Láthattuk a művészház lenti termein keresztüljőve a gyönyörű ikonokat, grafikákat, akvarelleket, üvegalkotásokat, amelyeket művészek készítettek olyan nekigyűrkőzéssel, ahogy ti, diákok és mestereitek megdolgozzátok a fát, a fémet, a követ. Néhányatok talán majd a saját területén hasonló művészi hozzáállással fogja mesterségét gyakorolni… – biztatja a fiúkat András atya.

Király András alkotása

Galsa László, a kollégium vezetője lapunknak elmondta, hogy a piarista szakiskola jelenleg kétszázötven diákja asztalos, ács, kőműves, kőfaragó, szerkezeti lakatos és karosszérialakatos szakokon tanul négyéves képzésben. Fokozatos a két év alapozó, majd három év szakmai tanulmányból álló új rendszer bevezetése. A koblenzi és moldvai testvérintézmények révén sokan külföldi ösztöndíjat nyernek, illetve a piarista oktatás rendi iskoláival cseretanulmányutak bonyolódnak. Legutóbb például Spanyolországban töltött másfél hetet egy diákcsapat. A végzettek elhelyezkedését, bár hiányszakmákról van szó, sajnos még mindig – a hazai gazdaságra oly jellemzően – a személyes ismeretség, kapcsolatok határozzák meg.

Az Olajfa Galéria következő kiállításán, júliusban *Simon András* grafikus műveit tekinthetjük meg.

Plichta Adrien

hoz (Loreto, San Marino): 55.000 Ft. [illegible], a könnyező Szűzhöz (Rotondo, Loreto, San Marino, Palermo, Bari) Galsi János karcagi plébánossal: 109 000 Ft. Svájci zarándoklat Einsiedelnbe: 59 000 Ft. Lourdes-Marseille-Avignon-Rosa Mystica: 85 000 Ft. Fatima (Nyugat-európai zarándokkörút): 154 000 Ft. Várjuk csoportszervezők jelentkezését! Irodánk luxusautóbusza kedvezményes tarifával bérelhető! Kérje 2005. évi, ingyenes katalógusunkat! Érdeklődni, jelentkezni lehet a **Kolombusz Tours** zarándoklatszervező irodánál a **46/34-44-54**-es telefonszámon.

Zarándoklat **SZŐKEFALVÁRA június 16–18.** Földi atya vezetésével, 13000 Ft. Zarándoklat **MEDJUGORJEBA június 22–26.** félpanzióval :20.000 Ft+60 EURO **Jelentkezés**:258-8172 Urbán Ter (Angolkisasszonyok) **hivatástisztázó lelkigyakorlatot** szerveznek fiatal nők számára 18–40 éves korig. **A lelkigyakorlat helyszíne:** 3300 Eger, Kossuth L. u. 8. **Időpontja:** júl. 11–13. **Jelentkezési határidő:** jún. 30. **Cím:** Babály M. Aranka CJ 1056 Budapest Váci utca 47. **email:** babalyanka@mailbox.hu

Szerzetesi hivatást érző lányok számára hivatástisztázó egyéni lelkigyakorlatokat tartanak a **Pálos Nővérek** (régi név: Boldog Özséb Nővérek) **Erdőkürtön.** Időpont megbeszélés szerint. Budapestről közvetlen buszjáratok vannak. Tel.: 06-32-479-139.

LLÁS

atolikus óvoda felóvodapedagógusi, odatitkári állás belentkező vallását us legyen, rendelnyú végzettséggel, ves szakmai gya: 06-20-823-4609

krestyési, irodai lnék. Fizetést, stócsupán lakhatási .: 06-42-260-304

ktató állást vállal-/447-4198

likus óvoda keres ró, tapasztalt óvo. Sergőné Egedi 62

munkát vállal megkorú hölgy. 06-70-

a gyakorlott házveJelige: „Szolgálat-

segítséget keresek. Jelige: "Heti két-

adon, az Isten is a pénzkereseti legy mellékállásban énzkereseti lehető, 06-30-946-46-09

as hölgy adminisztvállal irodában és en is (posta, földhizámítógépes ismenyelvtudással, részis. 06-30-9822-204

yáron gyermekfelal angol társalgással, észségfejlesztéssel. 6-30-64-86-685

ÉRDI székhelyű építőmérnöki és kereskedelmi vállalat területi képviselőt keres. Feltétel: építőipari szakirányú felsőfokú végzettség és tapasztalat, román és angol nyelvtudás (ezen kívül a német nyelvtudás előny), mobilitás, ambíció a munkához és új ismeretek szerzésére, jó kapcsolat teremtő és fenntartó képesség, autóvezetői jogosítvány. Jelentkezés fényképes önéletrajzzal a betonmix@betonmix.hu címen.

II. KERÜLETI idősek otthona felvesz szakképzett ápolókat. Nővérszállás megoldható. Telefon: 06-20-823-4509

HITOKTATÓ-KÁNTORNŐ ötéves szakmai gyakorlattal Fejér- Kalocsa- vagy Pest megyében szolgálatot vállalna. 06-70-607-39-53

ÜGYVÉDNŐ mellé gyakorlattal rendelkező ügyintéző-gépkocsivezető fiatalembert keresek 40 éves korig kedvező feltételekkel. 06-20-984-84-84

LAKÁS

TEMPLOMRA néző 47 nm-es másfélszobás, összkomfortos lakás Soroksár főterén eladó. Terasz, kertrész, kocsibeállási lehetőség. Ár: 11,5 millió forint. Tel.: 06-20-337-21-71

SOPRONBAN, a Vasvári Pál utcában (Löverekben), csendes, nyugodt környezetben 60 nm-es első emeleti két szoba + étkezős, jó állapotú lakás eladó. Irányár: 11,5 M Ft. 06-30-981-7579

SZÉKESFEHÉRVÁR zöldövezetében negyedik emeleti 1+3 félszobás panellakás 9,8 M forintért eladó. 06-20-95-56-541

XI. KERÜLET központjában, különbejáratú, másfélszobás, keleti fekvésű, hetedik emeleti, panorámás, nagy erkélyes lakás, zöldövezeti, liftes házban 10,3 M forintért eladó, illetve beszámítással nagyobb társasházi lakásra, családi házra, házrészre cserélném. 06-30-363-45-28

ELADÓ XI. ker. Nagykikinda utcában 7 lakásos tégla társasházban 51,5 nm + erkély + tároló, kertre néző, déli fekvésű, másfél szoba hallos, hangulatos lakás. Nyugalom, biztonság, jó közlekedés. Egyedülállók számára ideális. Irányár: 18 M Ft. Tel.: 327-25-69, 06-30-452-19-51

TÁGAS, tököli, tetőtéri, 80 nm-es alapterületű, 2,5 szobás, olcsó fenntartású, egyedi fűtéses kellemes lakás, az iskola és óvoda közelében eladó. Beépített konyha, mosogatógéppel, olasz járólapok, parkettázott szobák, sarokkádas, zuhanyzós fürdőszoba. Külön pincehelyiség és a lakásból nyíló 68 nm-es, hajópadlózott padlástér kizárólagos használata! Irányár: 12 millió Ft. Telefon: 06/30/93-63-881

ALBÉRLET

ALBÉRLETI szoba kiadó Óbudán bruttó 31.000-ért leinformálható fiatalnak. 3882-056

ÚJLIPÓTVÁROSBAN albérleti szoba kiadó augusztus elsejével. Érdeklődni napközben: 06-30-324-14-54, du. 5-től: 350-70-26

SZEGEDEN szobák kiadók cégeknek, turistáknak, diákoknak. Lakáshasználatot biztosítok hölgynek segítségért. 06-30-218-95-65

INGATLAN

VENDÉGHÁZ a természeti kincsekben gazdag Tisza-tónál. Öt szobás (külön fürdőszobákkal), étkezős, 1990-es építésű, bútorozott, nádtetős ház kerttel Tiszabábolnán (Körút 7.). Irányár: 20 millió forint. Telefonszám: 06-49-356-311

ELADÓ 3 szobás családi ház nagy kerttel. Gázfűtéses, összkomfortos, jó levegőjű. Nógrád megyében. Irányár: 5 millió Ft. 06-32-475-377

JÁSZAPÁTI gyógyfürdőtől 1000 m-re kis, komfort nélküli ház eladó. 06-1-260-1183, 30-538-1766

ÉRDEN otthonos, csendes, kertes, garázsos, fedett erkélyes, 4 lakóhelységes családi ház központhoz közel 18.2 M forintért eladó. Tel.: este 06-23-361351

SZEGEDEN 2+1 szobás, erkélyes panellakás eladó. További információk: www.retekutcailakas.atw.hu. 06-20-237-29-98

ÜDÜLÉS

ALSÓPETÉNYBEN, nyáron (júl. 3–10-ig) kis nyaralót bérelnénk. Három plébános. 06/35-380-527

SOPRONI fenyvesekben kétszobás kisház kedvező áron kiadó. 1-325-7418

SIÓFOKON nyaraló, garázzsal, kis kerttel camping áron kiadó. 06-20/8233-400

ÜDÜLÉSI lehetőség a festői Dél-Zalában: 2-3 ágyas összkomfortos szobák, nagy közösségi teremmel, jól felszerelt konyhával, családias panzióban Bázakerettyén (strand 500 méterre). Baráti családoknak, hittancsoportoknak, kisközösségeknek ajánljuk. Érdeklődni: 06-30-488-56-82, ill. www.zalagyongye.hu

OLCSÓ balatonfüredi nyaralás! Zárt parkolós, vízparti társas üdülőben. Telefon du. 5 után: 06-20-241-3585

HÁZASSÁG

BOLDOGGÁ tenné feleségét budapesti nyugdíjas, értelmiségi férfi. Lehetőleg fényképes levelet és telefonszámot kérek. Visszaküldöm. 318-9271, 266-0270. Jelige: „Nyári házasság 171"

KERESZTÉNY szellemiségű, országos házastárskereső iroda, orvos vezetésével, minden korosztálynak. ACCORDIA: 320-2280, www.accordia.hu

EGYÉB

SIMON András grafikus minden érdeklődőt szeretettel fogad műterem-galériájában, nyitva szeptember 1-től június 30-ig minden szerdán 12–20 óráig. Ettől eltérő időponthoz telefonos egyeztetés szükséges. Cím: 1012 Bp. Várfok u. 12. II. 8. Tel.: 214-4619, 380-7779

Ghnicses Mária

M.DK

„Faiucsok"

Élet és Irodalom, 1966. dec. 31 - 2 kap

Kincses Mária
nekrológ

M.D.K

Vigh Tamással a Hadnagyecsky
levelben tartott táblatot. —
„Szinészmű" (repro)

Rozgonyi Iván: Vigh Tamás és Kincses Mária a Hadnagyecsky levelben.

Művészet, 1964. január – 41 kep

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1989 OKT 12

1021

Kincses Mária kiállításáról: Tanulmány

KESZTHELYI ZOLTÁN:

Az Otthonl.... alakult meg az Írók Gazdasági Egyesülete, az Ige.

Lelke, mozgatója Kodolányi János volt. Az alakuló ülésen már Ugron Gábor őkegyelmessége elnökölt ugyan Kodolányi János és Németh Imre képviselő között a nagy terem emelvényén. Írók, újságírók szép számú tömegéből figyelt rájuk a közönség.

Magam rossz, vagy jó szokásom szerint, az utolsó sorban ültem le. Mert munkában, örökké elnyűtt idegeimmel egyszerűen nem bírom, a fejtegetést, mellébeszélést, kitérőket, ékesszólás-ragyogtatást,... meg hát amivel ilyen értekezés jár... És, ha lehet, észrevétlen ellógók.

Ez pedig ottan, Ugronnak elég rövid bevezetője után már-már képtelen hosszúra nyúlt. De még mindig láthatólag akadt volna szónok. Ha a Kegyelmestől nem szégyellem, föltűnés ide — föltűnés oda, fölkelek és kereket oldok.

Végül is kínomban egy ötletem támadt. Ha beleszólok én is pár mondatot ebbe a csiricsárába, akkor megindokolhatom, hogy dolgomra kell mennem a kiadóhoz, vagy mit tudom én!...

Fölnyújtom a kezem. Az emelvény egyetlen tagja sem hajlandó észrevenni. De Ugron Gábor szólal meg:

— Hallgassuk meg, uraim, Tersánszkyt! Miután ő itt talán az egyetlen, aki kizárólag az írásból él!... Tessék! — int nekem. Mire én, szintén egyenesen neki tartom a következő kis szónoklatot:

— Kegyelmes uram! Ne vegyék zokon, de én az eddigi di-venni, hogy: voltaképp mire is alakulunk meg? Ha nem arra, hogy az írók nem eléggé méltányolt, tehetséges egyedei szövetkeznek, hogy műveik a kiadóinktól független kerüljenek nyilvánosságra? Akkor csak egyet tartok lehetségesnek: hogy mint a Nyugat, ha bajba került, a nagyvállalatok és bankok támogatását veszi igénybe. Magyarul: tarhálunk!

Erre kitört a kacagás. Ugron is nevetett. Én pedig csodálkoztam ezen. De befejeztem mondanivalómat:

— Azok a szerencsés, néha tehetséges, néha fércmunkákból boldoguló kollégáink, igazán nem igénylik a szövetkezést! De most a magam részéről ki merem jelenteni, hogy: bármiben állapodjék meg itt az írók gazdasági szövetkezete, minden döntését kötelezőnek tartom magamra nézve! Viszont most próbára megyek, megbocsássanak, a kabarémba.

Ugron, és az egész terem újra nevetett. Én pedig gyorsan kisuhantam a teremből.

★

Na és hát mi következett Csak az, amit kiröhögött né hány mondatommal vázoltan Az Ige, Ugron Gábor jóvolt ból, olyan alakulat lett, ame nagyon-nagyon sok, banko tól vállalatoktól összetarh pénzzel támogatta íróit és magyar irodalmat. Néme Imre, az MTI munkatá utalt, Vidor Marcell, a kö vitte szét a pénzt, néha va ban élet- és munka-mentő gélyekkel.

Kodolányi János ennél n gasabbra tört. Pakots Józs

Kincses Mária

Magyar Nemzet

Vasárnap, 1963. szeptember 29.

Kincses Mária: Szobor-tanulmány

ben szombat délben nyílt meg Kincses szobrászművészek kiállítása. Pataki Dénes megnyitó beszédet

Vasárnap, 1963. szeptember 29.

Cigányok

(7) A meg

Magyarországon majdnem kétszázezer cigány él. Jó részük erkölcsi és anyagi problémát jelent. A cigánytelepek száma körülbelül kétezer. A cigányság egyharmad része putriban és földkunyhóban lakik. Hatvanezer cigány analfabéta. A telepek felén nincs árnyékszék és kút. Rendszeresen harmincezer ember dolgozik, legalább húszezer csak hírből ismeri a munkát.

A cigánytelepek legtöbb helyen »légmentesen« elszigetelődtek a községektől. Kiskunmajsán valamennyi cigány analfabéta, a tanácselnök szerint nem gondolták, hogy az 1961-ben hozott párthatározatot komolyan végre kell hajtani. Piricsén azzal szórakozott a szövetkezeti bolt vezetője, hogy kocsikenőccsel bekente a boltba tévedt cigányasszonyok és lányok arcát. Komoly figyelmeztetésben részesült. A mátészalkai körzeti orvos — figyelmen kívül hagyva a kórház javaslatát —, reuma ellen hashajtót írt fel egy cigánynak.

esetén azon
őket.

A cigánytel
len körülmény
az emberek, á
negyvenöt év.
zösségi szelle
esetben arra
jobb élet ut
gányt, hogy
cselekedjen, n

A cigánysá
rajzi sajátsá
alkot nemzetis
nemzetiségi n
különülésükre,
kölcseik megé
het, téves és k
a kormány fo
a vajúdó kérd
gyei tanácsok
dolgozzák ki a
a cigánytelepek
ra. Állandó m
kell biztosítan
számára és a
kell letelepít
is a tanácso
megfelelő utal
hulladékgyűjtő
sét a cigánytel

Kincses Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1963 OKT 11.

1021

Szobrok dicsérete

Napjainkban, amikor Nyugat és Kelet kulturális élete egyaránt hangos a modern képzőművészet körüli vitáktól, sokan hajlanak arra, hogy a hagyomány és a korszerűség problémáját leegyszerűsítve, sematikusan értelmezzék. Míg a jó szándékú hozzáértők között is sok híve akad a jó művészetnek, aki a hagyományhű ábrázolásmód folytatását napjainkban elszigetelt, egyedi, kivételes jelenségnek tartja. Plasztikánkban, például, többek között *Ferenczy Bénit* szokták emlegetni, mint kivételt erősítő szabályt arra nézve, hogy lehet ma is az antik és a reneszánsz szellemiségével rokon módon korszerű művészetet kultiválni. Annak, hogy az ő útja mégsem kivétel, nemcsak hasonló felfogású kortársmestereink a tanúi, hanem ezeknél is meggyőzőbben azok a fiatalok, akik úgy tudnak modernek lenni, hogy nem tagadják meg az évezredes örökséget. *Vígh Tamásra* és *Kincses Máriára* gondolok itt, akiknek alkotásait nem a külsőséges formajegyek, hanem az igaz művészet humanizmusa, harmóniaeszménye rokonítja a régi és mai mesterek műveivel. Ez a fajta stíluseszmény mindenekelőtt nagyfokú mesterségbeli felkészültséget kíván, felelősségérzetet a mű iránt: — ez a magyarázata annak, hogy művészeink termésében olyan nagy hely jut a stúdiumnak, a tanulmányrajznak, a különféle kompozíciós gondolatok érlelését tanúsító vázlatoknak. Harmóniáról beszéltem az előbb, s ez alkotóinknál nemcsak a telt idomú aktok kiegyensúlyozott felépítésében érezhető, hanem a mégoly modern anyagú és felfogású alkotások hasonló összhatásában is (Vígh lemezdomborításai, Kincses kerámiái). Kevés művészünk van, aki az övéhez mérhető elmélyedéssel és szerénységgel hódol a múzsának, aki annyira a lényegét tudja kitapintani a művészetnek, mint ők, kik éppen ezért sohasem tévednek a felületjátékba, s minden áron újat hajszolás kétes értékű dicsőségét megvetve mindig és mindenben — portréban, kisplasztikában, domborműben és rajzban — a minőséget tartják a fontosnak, önmaguk őszinte és maradéktalan kifejezését. Ami nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy számukra minden alkotás csak élmény szülötte lehet. Ilyesféle tanulságokat kínál a két kitűnő művész tárlata a Mednyászky Teremben, amelyet a Képcsarnok átengedett a fiataloknak bemutatkozó helyiségül, ahol már több komoly fiatal tehetség alkotásaival találkozhattunk.

Artner Tivadar

Cummings

t dilemmája
megoldatlan:
t". A Daily
tot jelképező
önyeget is ki-
z új vezérnek,
melyik ajtó

elé gurítsam a futószőnyeget..." — mondja. (Az ablakok mögött a számbajöhető jelöltek: Butler, Hailsham, Maudling, Lord Home. A sorban az utolsó Macmillan: a rajz ugyanis még a miniszterelnök váratlan műtétje előtt készült.)

Párt vezérségéért és a miniszterelnöki pozíció megkaparintásáért, miután Macmillan miniszterelnök bejelentette, hogy betegségére tekintettel a közeljövőben lemond. A főigénylők közül máris megszólalt *Lord Hailsham*, a tudományos és sportügyek minisztere. Tegnap este egy Blackpoolban tartott konzer-

lyettes igen komoly vetélytársa lehet Hailshamnek.

Butlert a kabinet csaknem valamennyi tagja támogatja, és a konzervatív párti vezetők zömének bizalmát élvezi. Az igénylők között szerepel még *Maudling* pénzügyminiszter, akit a konzervatív parlamenti képviselők kedvelnek, továbbá *Lord Home* külügyminiszter, akit főleg a párt szélső jobbszárnya támogat, *Heath* külügyminiszter-helyettes, aki Brüsszelben a közös piaci tárgyalásokat folytatta eredménytelenül, és *McLeod*, a párt elnöke.

Mivel a konzervatívok szavazás nélkül,

zárt ajtók mögött tartott hosszas konferenciák és alkudozások után választják

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

HÉTFŐI HIREK

1963 SZEP 30.

Két szobrászművész, Kincses Mária és Vigh Tamás kiállítása nyílt meg szombaton délben a Mednyánszky-teremben.

1000

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kinoses Mária

NÉPSZABADSÁG
1963 SZEP 26.

– **Kinoses Mária és Vigh Tamás** szobrászművészek kiállítása szombat délben nyílik meg a Mednyánszky Teremben. (V., Tanács körút 26.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

NÉPSZAVA

1963 SZEP 2 9

— KINCSES MÁRIA és VIGH TAMÁS szobrászművészek kiállítását szombaton nyitották meg a Mednyánszky-teremben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

PETŐFI NÉPE

1963 SZEP 27.

1021

— KINCSES Mária és Vigh Tamás szobrászművészek kiállításának ünnepélyes megnyitása holnap déli 12 órakor lesz Budapesten, a Mednyánszky-teremben. Megnyitó beszédet mond Pataki Dénes műtörténész.

sok irányú vála-

Kincses Mária

grafikus

M.D.K

Tél

Kalmár Ernő: Balaton tél

Élet és Irodalom, 1964. január 25 - 6 lap

M.D.K.

Kincses Mária.

Festőművész kiállitott a Fiatal képzőművészek Nagy Balog János csoportja által rendezett kiállitásán.

Fiatalok kiállitásából.
Népszava 1956. VII.8. 160.szám. 5.old.

MDK

Kincses Mária

szobrász müvész munkáját Tessedik Sámuel szobrát Szarvason állitják fel.

Esti Hirlap 134 sz. 1957. jun. 11 2 old.

MDK.

Kincses Mária szobrász

"Akt" /bronz/
"Pihenő" "

"Pesti nő" "

Tavaszi Tárlat, Műcsarnok, 1957.
/jegyzékről/

MDK

Kincses Mária, szobrász

Akt.	Bronz.
Pihenö.	"
Pesti nö.	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.18.1.

V. Kincses Mária szobrász M.D.K.

Művei a kiállításon

Perneczky Géza: Szobrok a X. Magyar Képző-
művészeti Kiállításon

Magyar Nemzet 196[illegible]. szeptember 26. 11. l.

M.D.V

Szűcses Mária
szobrai

Szemésznőjét mutatta be
a tárlaton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. február – 18 lap

Kincses Mária

Szobrán „Szinérnő" je

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőm-i Kiállításról

Kritika 1965 11sz. 49.l.

Kincses Mária szobrász M.D.K.

a gyenesdiási általános iskola elé mintázott kétfigurás szoborkompoziciót , témája: a néptanitó és tanitványa

Magyar Nemzet 1965. julius 21. 4 .l.

Kincses Mária szobrász M.D.K.

a gyermekkori élményhez tartozik az utcakövek kétfigurás szobrocskapárjai , témájára a négymillió éve történtekre

Magyar Nemzet 1985. July 21. 4. I.

Kincses Mária

grafika

Brownkapu terve a. m. tört. jelenetekkel c. diplomamunkája.

Sovsly.: A Képzőművészeti Főiskola 1952–53. évi diplomamunkái.

Szabad Művészet

1953. 1/4. f.

V. Kincses Mária

Kolbán

Szerepel a kiállításon

NN: Fiatalok kiállításáról (Nagy-Balogh cs.)

Népszava 1956 július 8, 84 évf. 160 sz. 4 l.

Kincses Mária

Akt, br.

Pihenő, "

Pesti nő, "

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcs. 1.

l. - Gróh István: Népies nyomok közép-
iparmüvészet, XVI-1913, 356 l. -
szági várak és várbirtokok a XVI.
zlemények, XV-1914, 606 l. - Takáts
gból. II. kötet, Bp, 1915, 16 l. -
i végvárak megvizsgálására kiküldött
rténelmi Közlemények, XX-XXII-1921,
s: A berlini és drezdai gyüjtemények
éltári Közlemények, VII-1929, 90 l.
parmüvészet története. Bp. 1929,
ok a magyar várak és városok ábrá-
lban. Hadtörténelmi Közlemények,
Béla: A somogymegyei Szőcsény és
le, IV-1937, 204, 205, 206, 207 és

MDK

Kincses Mária

Artner T: Öt szobrászmüvész kiállitása. SzN.
1956. máj.31.

V. Kincses Mária

Megírták a művészházat, hogy a nyíregyházi Sóstói strand parkja részére „Ülő lány" bronzát készítse el.

------:Köztéri munkék.
MŰVÉSZET,1979.december - 47.lap.

Kincses Mária, szobrász

Kincses Mária: Napozó

Kiállítás a Műcsarnokban.

Dolgozók Lapja, 1948. jún. 18.

KINCSES MÁRIA

1926. január 6-án Hódmezővásárhelyen született. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1948—1953. között tanult, Kisfaludi Strobl Zsigmond növendékeként. Kiállítását megrendezték két ízben Budapesten (1956: Nagy Balogh kollektíva, 1964. Mednyánszky terem). Szobra áll Csepelen, Szarvason, Gyenesdiáson.

Lakcíme: Budapest XII., Városmajor utca 16.

Napozó, 1970, bronz, 160 cm
Nyíregyháza, Városi Tanács tulajdona

Magyar szobrászati kiállítás Gy. Műcsarnok 1978 V. 5 - 28.

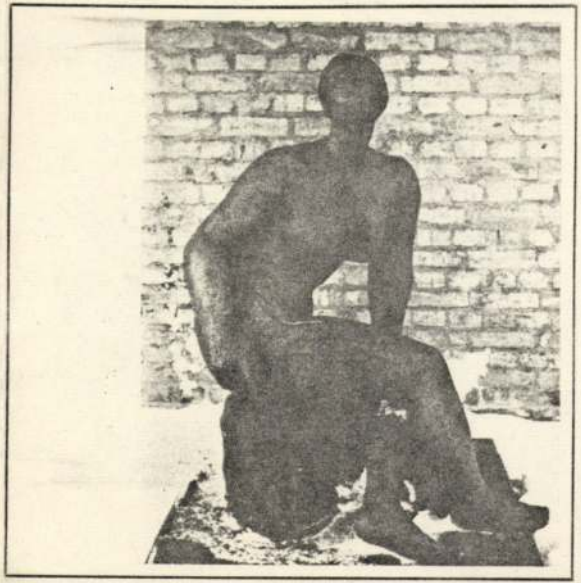

KINCSES MÁRIA, szobrász

Vigh Tamás szobrászmüvész feleségé. Vigh egy plakettet nkészitett róla. A Plakett:.
1952.-MÁRIA, a müvész feleségének arcképe szemben. kétoldalt leomló hosszú hajjal. Kör 160 mm. öntött, bronz.
14/278/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vigh Tamás szobrászmüvész érmei és plakettjei 14/276/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVIX. 1961. 16.sz. Bp.

KINCSES MÁRIA, ~~fest~~ szobrász

Vigh Tamás szobrászmüvész 1926-ban Csillaghegyen szüle
tett. Ferenczy Bénm tanitványa volt. Kincses Mária
szobrász a felesége. 14/278/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vigh Tamás szobrászmüvész érmei és
plakettjei 14/ 276/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 1961. 16.sz. Bp.

Kincses Mária

Reggeli ebédes
bronz 27 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti Kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Klincses Mária

Reggeli ébredés bronz, 27 cm

Dolgozó emberek között kiállít
Ernst múzeum, 1968 jan

Princses Mária
és Vigh Tamás szolnószamárviszek
kiállítása 1963 szeptember 28-án nyílik
meg a Medgyánszky Teremben.

Prózsa Gyula: A Munkácsy-díj nemzedéke III.

Ny irás 1972/3 9 old.

Kincses Mária

Szerepelt a kiállitáson.

A Fiatal Képzőmüvészek Studió jának jubileumi kiállitása a Mücsarnokban Perneczky Géza; A pátosztól a groteszkig; Képzőmüvészeti Almanach 2, Corvina 197o. 26.l.

Dinnyés Mária

1926. január 6-án született Hódmezővásárhelyt. Képzőművészeti Főiskolát végzett. Önálló kiállítása volt 1963-ban Budapesten. Műve „Maskara", 1968 bronz; 30 cm.

Domiczky Ferenc: III. országos kisplasztikai biennále, Pécs, 1971

Kincses Mária szobrászművész

a Flatoni Galériában rendezték meg az országos portré-biennálet „Arcok és sorsok" címmel. — Kincses Mária ritkán látható kisbronzai – „Margit mosolya", „Nagy László", „Szécsi Margit" – a mintázás szellemességével, elevenségével, a kifejező mozdulatok finomságával a tárlat leghellemesebb meglepetései közé tartoznak. | emlitve |.

Nyusi András: Arcok és sorsok.
Szovesi Szemle, 1984. márc. 2–5 old.

Kincses Mária

Fényjéccel, Vigh Tamással (mindkettőnk szobrászok) 1963-ban közös kiállításuk volt a Medgyánszky-teremben. Mindkettőn a „Nagy Balogh" kollektíva tagjai, részük volt a Fiatalok Képzőművészek Stúdiójának a létrehozásában.

B. S.: A Medgyánszky-terem; Műgyűjtő, 1970. 1. sz., 3 l.

Kimsés Mária

kispantiával

szerepel a X. nagy. Kép

biv. kiállításon

Kostárs 1965 XII. n. 200 old.

Kincses Mihály

ötvös
mestalmélor

J. A. Magyar mű és történeti emlékek kiállítása. Századok 1876.
555. l.

Jelaší: Klausen
VII. ke

Lantalom: élet

Kincses Zsolt

kiállítása a Debreceni Orvostudományi Egyetem nyári galériájában

Népszabadság, 1987.1.13

Kincsi István M.D.K.

18.000 forinttal jutalmazott mesdik dijas pályamü
Társtervező: Pogány István, Csorba Emánuel, Destek E
Endre,

A srtandfürdő tervpályázat erdménye
Magyar Nemzet 1961. november 18. 6.l.

M. D. K.

KINCSI József

Filmszínház (megvétel)

Tervező: Szabó J., Deseh E.

Tervpályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

ll. D. V.

KINCSI István építész

Felszínhász III. díj

társtervező: Kabó J., K. Pusztai Éva,

Pályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

dr. D. A.

KINCSI István építész

megvédett nagy lérő (Pesty.)

Társtervező: Szabó Iván, Deszler Endre

Szegedüs Péter: 350 személyes felnőtt-ház terveinek vázlata

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 33. l.

M.D.K.

Kincsi István épitész

A Héviz-tófürdő tervpályázaton 20ooo Ft-os III. dij,

Társtervező: Liebhauser József, Sajó Ildikó, Pogány István, Szlávik Tibor, Destek Endre, Gémes László

Magyar Épitőmüvészet 1966/2. 2-5.l.

Kincsi István építész

N.D.K.

A Hévíz-gyógyfürdő tervpályázaton 7000 Ft-os m
megvétel

Társtervező: Pogány István, Sajó Ildikó, Király
Sándor- Destek Ferenc-Gémes László

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.l.

M.D.K.

Kincsi István

A Paskál-fürdő tervpályázaton 10000 Ft-os megvétel

Térstervező: Tolnay Lajos, Tallós Elemér

Munkatárs: Hivatal Judit, Vásárhelyi Józsefné, Orosz Annamária, Ercsényi Sándor, Szentirmay Sándor, Gramsperger Ilona

Magyar Építőművészet 1963/4. 2-8.l.

Kincsi István M.D.K.

/ Épitőipari M. Egyetem /

Dijazva a pályázaton 20ee Ft -al

Társtervező: Liebhauser István- Sajó Ildikó-
Pogány I. - Szlávik T.

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő korszerüsitésére

Magy ar Nemzet 19656 dec. 19. 3. 1.

Kincsi István, építész

MDK

Tervét megvették.

— : Új üdülőközpont Budapesten 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. nov. 29.

ll. D. K.

KINCSI István építész

III. díjas terv (Pest.

Társtervező: Szabó István, Dr. Pusztai Éva

Hegedűs Béla: 350 személyes felnőtt napi tervvázlatára

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 30. l.

Kimlei István építész

Tervezőnopartjának tervét 20.000 Ft-ért megvették az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rác Gyógyfürdő tervpályázata 1919

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

M.D.K

KINCSI István építész

Bocskai út 15. sz. laróház (Rest.)

Kiss Tibor: A Bocskai úti toglépák beépítése (1954-56.)
Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 3-4. l.
68-76. l.

Kincz András
kiállítás a Ferencvárosi Pince-
tárlatban

Magyar Nemzet 1984. X. 16.

Kincz Rachel

Vizfestményeit emliti meg Lányi M.:"A tavaszi képkiállitás" c. kritikájában, s külön beszél virágtanulmányairól.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. ápr. 24.
XIV. évf. 17. sz. 267. lap

Kinczel János
műasztalos és
tovább Ősz György
műlakatos

Károlyi István gr. 1878-ban
egy díszkaput ajándékozott a
Casinonak, mely a Kossuth
Lajos utcai homlokzatot di-
szítette. E kaput fontos
kezűtettek, akik nagykárolyi
iparosok voltak. Őket a gróf
már korábban kiküldte
Párizsba, hogy mesterségük-
ben tökéletesedjenek, vissza-
tértük után e kapu volt első
mesterművük.

A Nemzeti Casino Ev-
könyve. Bp. 1939. 109 l.

A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l.

TURRIBULUM,
áttört felsőrésszel.
Német munka, XV. század.
Réz, mag. 22 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l.

GYERTYATARTÓ,
XV. század.
Réz, mag. 44 cm.

GYERTYATARTÓ,
két darab.
XV. század.
Réz, mag. 34 cm.
Esztergomi házbontásnál találták, 1885.
Esztergomban . . . Egyházművészeti Lap, VI. 1885., 192. l.

GYERTYATARTÓ,
három madárlábon áll.
XV. század.
Réz, 36 cm.

MDK

Kinczler Ödön

Kuny Domokos, egy budai keramikus a XVIII. században. A Gy-jtő 1917. 8-lo.sz. 261-262.l.

Kinczli György lakatos inas V.D.K.

A kantusz-tanulmány, 1843. repr.

Koós Judit: A "Nagy Károlyi Királyi Nemzeti
"é Oskola Rajzoló Intézet-"nek ismeretlen do-
kumentumai

Iparművészeti Muzeum Évkönyvei VI. 1963. 96.l

Kinda v. Konda

Ferenc

ottvő Debrecen

1820 – 1847

l.

Zoltóto Debr. 27. l.

lánd Gyinda

alatt is

Zár

//

Kinda Ferenc

ötvös

1828 Debrecen

Kapmagyarornötvösök 38 l.

4467. Zügel Willy:

Nőstény oroszlán.

Bronz-szobor, méretei a ma
16.7:34.3 cm.-- Lelt.sz.4467.-- Ér
Dénes hagyománya (2046-913).-- Bej
(245-914).

Sz.n.158-
2046-913
Át.lelt.9

KINDER Antal

érme a British Museum-ban

ld. Magyar Hirlap, 1992.január 18. IV.p.

suel .(cf d

- Tvorčestvo
Mensuel.

- Znanie: Ser

YOUGOSLAVIE

ETAT DE LA COLLECTION :

- Jugoslavija
Zavod. Réd.
I957 : n° I4
I958 : n° I5
I959 : n° I8

- Sinteza : L
I964-66 : n°
I967-68 : n°
I968 : n° I3

- Umetnost : B
I965 à I968

- Zenit : Zag
pour l'art n
I92I : n° 5,
I922 : n° I3
I924 : n° 34
I926 : n° 38

ABONNEMENTS EN COURS :

- Sinteza
- Umetnost.

Kinder Ferenc

ötvös

1817 jan 27 Székesfehérvár

A csehországi Haida községből jött.

Kapnagyarországötvösök 38 l.

Gerg

4466. (Daubner ~~György~~:

Dér.

Dombos vidéken van ábra
van és a melyet fűszen hullo
fűrfák ágain a zuhmara rakodot
felhős. Jelése alóe halra:

Vászon, mér. 66:92.3 cm. --L
Gróf Andrássy Dénes hagyománya
A Magyar Nemz. Muzeum örökletéte
~~április 23-án (2046-913)~~. -- Be.
(245-914).

MDK

Kindermann Adolf festő

Tamás E: Séta a Tört.Arcképcsarnokban. Kis Ujs.
195o. szept. 24. 6 l.

Kindermann Adolf

München 1905. 416

Brekelenkam Quiringh Gerritsz:
Ar agg házaspár 71 (603), 336 (11).

M. D. K.

KINDERMANN Dominik festő

1739 - 1817

Savnik rk. t. Judás és Simon apostol vértanúsága

Garas XVIII. 47 99, 192, 226. l

MDK

Kindermann pozsonyi rézmetsző

Magy. Hirmondó 1801. V.15. 19.szakm 640.l.

Kindermann, pestmegyei matematikus és geográfus. térképnyomó

Magy. Hirmondó. 1801. V. 15. 19. szak. 39. szám.

640. l.

Frank Frigyes festő (1890

Pásztortűz, 1928. 3 sz.
40. l.

Szohoczky Béla: Budapesti kiállítások

MDK

Kindermann pesti tudós

készitette Stájerország rézremetszett térképét.

Magy.Hirmondó.1801.V.15. 19.szak.640.l.

MDK

Kindermann pesti tudós

készitette Stájerország térképét

Magy.Hirmondó.1801.V.15. 19.szak.640.l.

MDK

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUL 30

VAS NÉPE

Kincses Mária

1021

Kincses Mária: Napozó

Mi a véleménye a házhoz szállításról?

Pillanatnyilag 78 ezerre tehető Szombathely lakóinak száma. A lüktető életű megyeszékhelyen naponta százaknak, ezreknek van különböző szállítási igénye. Konkrétabban: haza kell szállítattni a tüzelőt, a kisebb tételű építőanyagot, az eladott vagy éppen megvásárolt holmit, amit kézben vagy személykocsiban nem tudnánk. Az új lakásba költözőknek a bútorszállítás jelenti a legnagyobb gondot, míg másoknak egy mosógép, egy televízió javíttatása, amikor, általában szintén szállítani kell. Van-e gond a házhoz szállítással, ha van, lehetne-e rajta változtatni?

Fotó: **Horváth Pál**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kincses Mária

ÉLET ÉS IRODALOM
1965 ÁPR 24

1021

Kincses Mária: Bundás asszony

BENEDEK ISTVÁN:

SPIRITISZ

Kit ne érdekelne a szellemek világa? Akkor is érdekelne, ha hinnék benne, hát még így, hogy nem hiszek.

Valójában persze nem a szellemek érdekelnek, hanem azok az emberek, akik hisznek bennük. A lélektan rejtelmes bűvészmutatványai közé tartozik, hogy éppen azok hiszik el a legképtelenebb képtelenségeket, akik az egyszerű valósággal szemben gyanakvóan szkeptikusak.

Örömmel ragadtam meg tehát az alkalmat, amikor módom nyílt részt venni egy illusztris spiritiszta kör szeanszán.

Régen történt ez, 1947-ben, egy vidéki nagyvárosban, ahol akkor tisztes állásom volt. Honnan vettem hírét a Szent József körnek, arra már nem emlékszem. Tartottam attól, hogy mint betolakodó idegent nem látnának szívesen, de a szellemek ez alkalommal segítségemre voltak: valamelyik korábbi szeanszon a háziszellemük bejelentette, hogy rövidesen illusztris látogatójuk lesz, aki majd meggyőződéses hívükké válik és felvirágoztatja a kört. Amikor fölkerestem őket, nyomban megértették, hogy én vagyok a megjövendölt illusztris látogató, nagy tisztelettel fogadtak. Szabadkoztam: sem kedvem, sem hatalmam ahhoz, hogy a spiritiszta kört felvirágoztassam, de ők jobban tudták, hisz maga Szent József mondta. Bevezettek a „templomba", a második körbe ültettek, ami ritka megbecsülés.

A templom egy hodályszerű szoba, fala telerakva szentképekkel, ájtatos feliratokkal, gyertyákkal. Három ócska karszék az

mennyit ha
Dallamuk, m
tott kántálás.

Az eszköz
unott és kiss
figyelhettem.
köznapi arcú
lasztottság m
zéke viseltes
pán két vásá
kezével a sz
kodott reánk.

Az eg
kör
mo
Ima
jele
ren
lazta feladato
részt a pápá
kormányzatta
dözendő tevé
Szerettem v
hozni, hogy a
kalmas, de er
után nyomba
Az eszköz ny
pislogott, fújt
gatta előre-h
karfát. A kör
vagyis a néző
hogy delejes
vajudását. „N
lembe a mér
nem zavarta,
Akkor sem n
kor a médiu
rázkódott, he
testének mir
hozva olyan e
ülő helyéber
diánusnak is

Kincses Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 7 1.

MAGYAR NEMZET

Kincses Mária szobrászművész a Gyenesdiási Általános Iskola elé mintázott kétfigurás szoborkompozíciót, melynek témája a néptanító és tanítványa.

— A Magyar Nephozvarsa

1965 FEB 2

1021

KOLÓNIÁK

(Kindl József rajza)

A Gondolatok könyvéből

Franciaországban mindenki elmésnek látszik, s ennek igen egyszerű az oka: mivel ott minden csupa ellentmondás, a lehető legcsekélyebb figyelem is elegendő arra, hogy észrevetessék őket, és szembeállítsanak egymással két ellentmondó dolgot; ezek egészen természetes kontrasztot alkotnak, s azt a látszatot keltik, hogy aki rátapint az szerfölött elmés ember. A puszta elbeszélés: kifigurázás. A száraz novellista humoristává válik, mint ahogy a történész egykor szatirikus írónak hat majd.

*

A jellemvígjáték tökéletességének abban kell rejlenie, hogy cselekményének a szerkezete semmiféle más színdarabra ne legyen alkalmazható. A színműirodalomban talán csak a Tartuffe állta ki ezt a próbát.

*

A lángész nem oltalmaz meg a lángész kilengéseitől.

*

A lángész nem olyan jelenség, amelyet sem a nevelés, sem az éghajlat, sem a kormányforma meg nem magyarázhat. A nagy embereket nem az emberek alakítják.

*

A közgazdászok olyan sebészek, akiknek kitűnő bonckésük van, de csorba a műtőkésük, s ezért remekül dolgoznak hullákon, de sanyargatják az eleven húst.

*

Amikor az erény nem lakozhat többé abban a korban, amelyet a gyilkosok bemocskoltak, a lángész befogogadja műveibe, és visszaadja az emberiségnek.

FÖLDES GYÖRGY

MAN

A véletlen úgy hozta magával, hogy hivatalos kapcsolatba kerültem Mandula Pál osztályvezetővel. Egy általam képviselt és hivatalból rá tartozó rendkívül bonyolult közügyet átlagon felüli előzékenységgel és bürokrácia-mentesen oldott meg. Őszintén bevallom, nekem imponál Mandula, különösen amikor megtudtam róla, hogy mindig nyugodt, sohasem ingerült, beosztottjaival törődik, és a hozzá forduló ügyfelekhez végtelenül türelmes. A hivatalból és környékén mindenki csak jót mondott róla. Becsülik, szeretik, tudják, hogy szigorú, de igazságos, nem perel, nem veszekszik, türelmesen magyaráz és csak a végső esetben büntet. És azért — mert nemcsak jó és megértő, de ha kell, büntetni is tud — még jobban imponált nekem Mandula Pál osztályvezető.

A sors útjai azonban kiszámithatatlanok. A napokban kétségbeesett hangú panaszos levelet kaptam Mandula Pálné aláírással, ami érthetően mélytüzű fekete szemekkel Tizenegy éves házasok. Anyag könyvelő egy iparvállalatnál.

— Férjem zsarnoki termé szetű — kezdi zavartan Man dula Pálné —, kegyetlenked ember. Félünk tőle. A gyere ket rettegésbe tartja, mindei apróságért szidja, sőt, nen egyszer, minden ok nélkü nádpálcával meg is veri.

— Talán rossz a gyerek? — vetettem közbe.

— Ilike semmivel sem rosz szabb, mint más kilencéve leánygyermek. Szeret játszani nyáron a kertben ugrándozn kedves, élénk kislány. Apj éppen erről akarja leszoktat ni: legyen otthon, üljön a szo bában csöndben, szótlanul é ne „csavarogjon". Ha a gye rek végül is lemegy az ud varba, hogy a pajtásaiva játsszék, igen nagy árat fize érte. Apja dühösen kiabál ve le, órákra a sötét fáskamrába zárja. Gyakran napokra, he tekre elveszi a gyerektől ked-

1021

Kincses Mária

Kincses Mária: Anya gyermekkel

Élet és tudomány
1963 I. 5.

Hát akkor miért váltottad meg a monstre-műsor méregdrága jegyét
vagy mért szorongsz a bűzös hőségben fönt a kakasülőn a gőzölgő ponyva alatt
Mit várszjobban valld be próbálj meg eligazodni magadon
a vadállat és vadrémület fölötti mindennapos diadalt-e
vagy azt hogy hátha éppen ma lesz a sajnálatos kivétel a tragikus eset
s épp ma fog sikerrel járni ez a mindennapi nyilvános öngyilkossági kisérlet
itt a szemed előtt
míg csokoládé fagylaltot nyalogatsz
s ha úgy esne hogy rajtad áll a kritikus pillanatban
mondd önmagad ellenére is nem mozdulna-e benned egy titkos cézár aki
lefelé fordítja hüvelyked

Cölöpnél reszkető lány mártírok önkéntes utóda
ki vérdíjat tűzöl önnön fejedre
s önként vállalod összkomfortos városainkban a dzsungel törvényeit
aki mint egy bélpoklos szent megváltasz bennünket
társaiddal az idomárral a halálszaltóval és a szánalmas bohóccal együtt
magadra hárítva a belőlünk kicsapó kegyetlen indulatot
Mért teszed mondd az olcsó pénzért-e az ócska dicsőségért vagy tán szerelemből
mért állod ki ezt a nem embernek való rettenetet
ezt az értelmetlen hősiességet istennélküli vértanúságot
hogy a felcsattanó csinnadratta közben észrevétlenül fellélegezve
s a sebtében szétszedett vasrácsok közül megint emberként lépve elő
minden nap egy elmulasztott halállal szolgáld meg a másnapi életet
Az volna csak félelmetes próba szembenézned a vadállati pillanattal
amely először e porondra kényszerített
Az lenne a lélegzetállító mutatvány ha szembeállítanál bennünket a bennünk
üvöltő fenevaddal
aki most az oroszlánokkal együtt rádvicsorog

A JÓKAI SZINHÁZ előadása kitűnő utat választott. *Kazimir Károly* rendezése éppen a politikumot a nézőhöz közel vivő játékosság terén sziporkázik nagyszerű, a könyvmondatokat is igazi színpadi életre varázsoló eleven ötleteivel. A számos aktualizáló gesztus, ötlet korántsem az 1938 s a mai helyzet közti analógia megvonását szolgálja, hanem sokkal inkább a nézőtér és a színpad közti kapcsolat megteremtését; afféle sikerült kikacsintások ezek a színpadról a közönség felé. Részesei vagyunk a szellemi — és *Képes Géza* fordításában is szellemes — fejtornának, másként nem is lehetnénk igazi élvezői annak. *Rajkai György* díszletei és jelmezei s a színészek figuramegformálásai a londoni lengyel művész, *Feliks Topolski* illusztrációit keltik életre, szinte a könyv lapjairól lépnek le s kezdenek eleven életet. Szerény eszközeivel a legárnyaltabb és a leggazdagabban szórakoztató alakítás *Szabó Gyula* Posky népbiztosa, vele harsány eszközökkel, de jó figurát alkotva igyekszik megmérkőzni *Dayka Margit* az Özvegy szerepében. Bombardone *(Inke László)*, Battler *(Egri István)* és Flanco *(Horváth Gyula)* hármasából a spanyol diktátor figurája sikerült a legárnyaltabbra. *Keleti László* Demokrata Polgára, *Peti Sándor* Püspöke érdekes karikatúrák. *Keres Emil* Bírója a jogászi okfejtéseket finom iróniával, a leleplező igazságokat racionális komolysággal adja elénk. *Soós Edit* kitűnően komédiázik Begonia Brown szerepében, amely jóval nehezebb a többinél; hiszen semmiféle közismert politikai típust sem karikíroz (itt szinte minden mondat külön-külön perszíflázs az angol politika ellen, amelyben e minden lében kanál könnyűvérű hölgy szemünk láttára képviselői karriert arat, mit sem veszítvén közben ordenáré közvetlenségéből).

A JÁTÉKOT JÁTÉK TETÉZI: a szereplők „ki-kivel-s hogyan hajoljon meg" kavalkádja, de ez az ötlet talán már sok a sok ötlet végére. Egy perccel előbb érhetne véget az előadás: talán legszebb pillanatánál, amikor valamennyi szereplő felsorakozva meghajol a színpad mélye felé, ahol a vetítővásznon egy régi híradó kockáiból G. B. Shaw szavak nélkül is oly sokatmondó arcát, gesztusait láthatjuk. Finom humánum csillan ebből a rendezői elgondolásból: a politikai színház új útjait kereső *együttes* tiszteleg a *politikum* egyik legszenvedélyesebb képviselője és a *játék* egyik legszellemesebb mestere előtt.

ELBERT JÁNOS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 AUG. 20.

Kincses Mária

NAPLÓ

✱ KINCSES MÁRIA szobrászművész befejezte kétfiguras szoborkompozícióját, a szobrot, amely a néptanítót és tanítványát ábrázolja, Gyenesdiáson, az általános iskola előtt állítják fel.

✱ TOMBOL A TETOVÁLÁS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ICO - 4

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Kincses Mária szobrászművész

1021

Napozó

Kincses Mária szobra

Kinda József

Szerepel a Studió 1968 anyagából
szendrő tárlatot Karancsberényben

N. N.: Rossz tárlat

Nógrád 1969 III. 29

Kindl József

a Bányász Képzőművészeti Körök II. Országos Kiállításán sajátos hangulatú művei szerepelnek,

Ramóny Ferenc: Táblát a Truskinban.
Dunántúli Napló, 1969. márc. 2.

Kindl József Galgótarján

a III Országos Falujárás Képzőművészeti Körök kiállítás megnyitó. A munkásmozgalmi évfordulók jegyében hirdetett pályázaton harmadik díjat nyert képeiért, melyek a kiállításon láthatók.

U.B.: a Puskin Művelődési Házban 110 kép, szobor, faragvány.

Déldunántúli Napló, 1969. febr. 21.

Kindl József

Illusztrációja szerepelt az idei Studiótársaton.

Tóth Elmár: Studiótársat.

Nagyrád, 1942. jan. 8.

Joannes Rotermund textilszakember

1729 máj. c-ben a hógyészi textilmennyezet veretősorát első ~~ízben~~ kiszúrta és levette

222 old.

Bárkuti Gyula: A hógyészi Textilmennyezet. 219. old.

Folia Archaeologica XVI. 1964. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest

Kindl Dezső

Szerepel a studió tanulói
Salgótarjánban

N.N: Két tanulat a művelődési
Központban

Nógrád 1969 XII. 29

Kindl József

Szerepel a Nógrádmegyei Képzőművészek Stúdió, a Szántó Balassagyarmaton

Nógrád 1968 I. 6

Kindl József festő

Szerepel a nógrád megyei Studió kiállításán

Pataki Károly: A megyei tag. mű. Studió

Nógrád 1969 I. 5

MDK.

Kindl József

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 febr.5.p.7.

Kindl József

Szerepel a Nógrád megyei Studió Kiállításán

N. N.: Studió kiállítás

Nógrád 1969 XI. 28

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kindl József
NÓGRÁD
1967 DEC 19.

1021

Megnyílt a Képzőművész Stúdió kiállítása

Vasárnap délelőtt ünnepélyes formák között megnyílt Balassagyarmaton, a Palóc Múzeum helyiségében a megyei Képzőművész Stúdió 1967. évi kiállítása.

Az immár hagyományossá vált tárlatot Barkó László, a balassagyarmati járási tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitotta meg, s méltatta a stúdió eredményes tevékenységét a megyei képzőművészeti életben. A megnyitó után az osztályvezető a három legfigyelemreméltóbb kiállítónak: Kindl József és Szatmári Béla salgótarjáni, valamint Leszenszky László pásztói stúdió-tagnak díjakat adott át, több kiállítót pedig elismerő oklevéllel jutalmazott.

A megyei Képzőművész Stúdió anyaga a balassagyarmati kiállítás után a megye több más helyén is közönség elé kerül.

ségügyi okokból sokáig nem számíthat a szakvezetés a műtét előtt álló Deákra és Széphalmira, valamint a gerincsérülést szenvedett Adorjánra. Szeberényi távozik az egyesülettől, új otthona az SKSE. Nyerges a visszavonulás gondolatával foglalkozik. Hoffmanra, — aki az utolsó három mérkőzésen már nem is szerepelt — a szakvezetés a jövőben nem számít. Új játékosok leigazolására folynak a tárgyalások. Négy labdarúgóval kapcsolatosan még nem tisztázódott minden kérdés (két megyei I. osztályú, egy NB III-as és egy NB II-es), az azonban már csaknem bizonyos, hogy Havasi az SKSE-ből, Boldvai Gy. a Mizserfából, Bartha a Bgy Dózsából, Bozó Gy. a Zp. Építőkből, és a leszerelt Huszár a Bányagép SK együttesét fogja erősíteni az 1968-as szezonban. A jövő évi szereplléssel kapcsolatosan az együttes szakvezetőinek véleménye: ne legyen rosszabb az deinél!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kindl József

NÓGRÁD

1965 MÁR 7.

1021

1965. [illegible] nap NÓ

Házak

Kindl József rajza

Gyermekek a múltról

Ifjúságunknak, amely most ül az iskolapadban, már csak viharzó olvasmányokból, szülők, felnőttek szavaiból megismert történelem a húsz év előtti múlt, annak a fordulónak kezdete, amely napjaink életéhez nyitott utat.

Az emlékezés évében ők is „emlékeznek"; idézik a hallomásból megismert tragikus és hősi mozzanatokat, a tűzzel, vassal emésztő véres kort. Emlékeznek a szurdokpüspöki kisiskolások is, akik irodalmi pályázatot hirdettek maguk között, betűkbe kötni az illanó emlékeket. Áttételes emlékek ezek persze, de a szemlélet már az ő arculatukat elénk villantja.

A pályaművek közül kettő különösen figyelemre érdemes. Halászi Ilona nyolcadik osztályos a fasizmus egyik legszörnyűbb és elévülhetetlen bűncselekményéről, a deportálásokról írt kis történetet, egy család tragédiájába sűrítve a múltat.

Időben azonos, de közvetlenebbül érzékl...

ROBERT ROZSGYESZTVENSZKIJ:

A hangverseny

A negyvenes évek
legsulyosabbja...
Az omszki kórházba megyünk.
A főnővér csattog:
„Nagy egek atyja!
Hová, fiúk,
ti művész—vakarcsok?"
Tömör—levegős kórtermekben
éter—felhőn
lebegünk által,
kezünkben néha
könyvlap rebben,
úgy megyünk,
hátunkon gitárral.
Műsorunk ennyi: felolv asunk,
s őszinte, tiszta
harci dalt akarunk
elénekelni.
A sulyos sebesületek szobájába
lépünk, s torkunkra forr dalunk.
... Tüzérőrnagy
— most amputálták —
gyötrődik, de vidám maradt.
Őrült tűzharcban vesztette lábát
magára vonva a fritzek tüzét
még valahol
Jelnya alatt.
Repülőtiszt a bepólyált másik,
a fehérségből csak szeme látszik.

Kindler József.

A MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

II. ciklus 1972-74.

Kindler József: a döntéselmélet problémái.

a döntéselmélet.

III. ciklus 1974-76. a vendzorelmélet alapjai.

IV. ciklus 1976-78. a —"— —"—

V. ciklus 1978-80. Döntéselmélet és gyakorlat (többtényezős döntések).

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 4-old.

M.D.K.

Kindli Mátyás, szücsmester

180-ban 48 magyar könyvből álló kis könyvtárát a Magy. Nemzeti Múz.-nak ajándékozta. "A tudománynak szent oltárára" ajánlotta fel. 191.o. Pesten élt.

Tápay-Szabó Gabriella: A 150 éves Múzeum történrte a kéziratos naplókban. 189.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

Kindlik Andrea, gyermekrajzoló

L: Kindlik Anikó

Éjci Emília: Rajzoló gyerek

8.

Népszabadság, Bp. 1978. okt. 10

KINETEAM csoport

A BBMK sok szeretettel meghívja Önt az UITZ terembe

1982. II. 19-én 18 órára

a

KINETEAM csoport

kiállításának megnyitójára

Megnyitja:

KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN művészettörténész

Megtekinthető: 1982. II. 19.—III. 14.

Naponta: 11—19 óráig

Szünnap: hétfő

A kinetika a művészet kezdeteitől fel-felbukkanó, mindig jelenlévő folyamat. Közvetlen előzményei a 20-as, 30-as években alakultak ki, azonban a világháború megakadályozta kifejlődésüket. A háború utáni technikai-társadalmi fellendüléssel rohamosan terjed, elsősorban Észak- és Dél-Amerikában és Európában. Hazánkban az első szervezett csoport Egerben alakult. Megszűnése után a csoport tagjaiból alakult a KINETEAM.

Mi a kinetika?

A mozgás közvetlen, valóságos megjelenése a képzőművészetben, az eddigi jelképes és illúzionisztikus megjelenítés helyett. Így a műfaji korlátok áttörésének egyik részese lett. Lényege az energia, a tér és az idő; a folyamatosság, a ritmus, az alternatívák és a tervezett jövő közvetlen átélhetővé tétele. Ezért aztán valódi területe nem a kiállítóterem, hanem a közterek és középületek, ahol hatását nem alkalmi találkozáskor, hanem az állandó együttlétben fejti ki. Teljesen kézenfekvő tehát a környezetesztétikához való kapcsolódása.

Térértelmezésében a kinetikus művészet a környezetet mint teljesen egyenértékű tényezőt kezeli; nemcsak az anyaggal kitöltött, hanem a negatív forma, az eddig üresnek tartott tér is nélkülözhetetlen része. A mozgó mű a környezet minden pontjára hat, ugyanakkor mintegy a környezet sűrítményének fogható fel. Léptékét az ember adja, azzal a törekvéssel, hogy teljes harmóniát hozzon létre a mesterséges és természetes környezet között.

A KINETEAM csoport tagjai, Balogh László, Bodó Károly, Szatmári Béla és Tilles Béla a sok lehetőségű kinetika négy különböző útját képviselik; a tükrözés és torzítás, az organikus folyamatok színbeli (csaknem anyagtalan) megfogalmazása, a mesterséges környezethez való kapcsolódás, a biológiai alapforma és a jel szerves kapcsolata.

A kiállítás kiemelt helyén egyik művének bemutatásával, tisztelettel emlékezik a csoport elhunyt doyenjére, Z. Gács Györgyre, akinek jelentős része volt a kinetikus művészet hazai elismertetésében.

A csoport tagjai munkásságuk néhány jellemző darabját és kiegészítő dokumentációját mutatják be.

Fk.: Péterffy Attila — 82-2 200 db — FMNYV d. t. 220118

Kindt Miklós

leőrnivés m.

XIX. n

l

Brögernyossági

23. l.

Gyula.

A bástyákkal megerősitet
nak ki és félholdas lobogó len
vonul be. A$_2$ os
előtérben balra a Caualleria c
Carlestot és a Squadroni del G
begő mondatszalagon:

GYVLA.

magyarázó szövegének kezdete:
jezése F. Fiume dalla pē s

Rm., mér. a rl. 14.7: 2

66-93-

Kindy György építész
a fő-Gobelinszövő Fogl. műhely műszaki igazgatója.

Neuz. Szalon: Fő. Gobelinszövő Fogl. Műhely
és a fő-Iparrajzisk. szövő műhelyének
kiállítása.

(an. f.) Tél kiállítás. – M. 931. X. 11.

Kundy György épitész

az Szolai Lajos vezetése alatt álló fő.-i gobelin kövőműhely műszaki igazgatója.

(m. j.): Tél kiállítás. - Nemzeti Szalon.

Magyarság, 931. X. 11.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Tüzel Márton
Martesitőr
Budapest
1640-1644.

Arch. Sol.
1909. 436.

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

MDK

Kinéld Vencel jzsuita asztalos

L.

Kunelt V.

BAY FERENC: Könyvtárpolitikánk célkitűzései. Ism.: GRONOVSZKY IVÁN 210
DIERMANSE, P. J. J.: Renout van Montalbaen. Ism.: VISNYA ALADÁR .. 415
DÓCZY JENŐ—WELLMANN IMRE—BAKÁCS ISTVÁN: A magyar gazdasági irodalom első századainak könyvészete. Ism.: TR. Z. 204
DUBOVITZ ISTVÁN: A magyar földrajzi irodalom 1937. Ism.: GH. 207
Az Erdélyi Múzeum-Egyesület háromnegyedszázados tudományos működése. Ism.: HARSÁNYI ANDRÁS 406
Das evangelisch-theologische Schrifttum in Ungarn. Ism.: HARSÁNYI ANDRÁS 309
A Fővárosi Könyvtár évkönyve. Ism.: OSZETZKY DÉNES 94
FRIELING, HEINRICH: Die Sprache der Farben. Ism.: VARGA SÁNDOR FRIGYES 307
GULYÁS PÁL: Magyar írók élete és munkái. Ism.: HANSKARL ERZSÉBET 208
HEIDE, WALTHER: Handbuch der deutschsprachigen Zeitungen im Ausland. Ism.: DEZSÉNYI BÉLA 311
HORVÁTH ENDRE: Magyar-görög bibliográfia. Ism.: TRÓCSÁNYI ZOLTÁN 201
KERTÉSZ JÁNOS: Ezer tanulmány az ezer tó országáról. Ism.: MOKCSAY JÚLIA 206
KLEMPA KÁROLY: A Festetics-könyvtár 1500-ig terjedő ősnyomtatványai. Ism.: HUBAY ILONA 193
KNIEWALD, DRAGUTIN: Misal čazmanskog prepošta Jurja de Topusko i zagrebačkog biskupa Šimuna Erdődy. Ism.: DANCZI VILLEBALD.... 191
KOFFÁN KÁROLY: De profundis. Ism.: VARGA SÁNDOR FRIGYES 308
LAVOTTA REZSŐ: Kéziratos hangjegyek. Ism.: KAMPISNÉ DEDINSZKY IZABELLA 420

Kürèld Vencel pesznitz antikv

L. Kunelt V.

BEKE ÖDÖN: A nagyszombati szakácskönyv 74
C. M. Galánthai gróf Fekete János a bécsi Corvinákról 394
C. M.: Homloklevél 394
CLAUSER MIHÁLY: A röpirat 187
CS. GÁRDONYI KLÁRA: Szempontok irodalmi levelek meghatározásához 79
CSAPODI CSABA: Szempontok irodalmi levelek meghatározásához 397
CSÁSZÁR ZOLTÁN: Melanchthon kéziratos verse az Országos Széchényi Könyvtárban 170
DEZSÉNYI BÉLA: Az Erdélyi Magyar Hirvivő százötven esztendeje 274
DEZSÉNYI BÉLA: Írók, szerkesztők, kiadók és nyomdák viszonya 1845-ben 172
DEZSÉNYI BÉLA: Két régi újság pöre egy utánnyomás körül 278
GÁSPÁR MARGIT: Ernst Lajos gyüjteményének árverése 181
GÁSPÁR MARGIT: Felvidéki és kárpátalji könyvgyüjtés 91
GÁSPÁR MÁRGIT: A kötelespéldány-törvény miatt indított kihágási eljárások 92
GORIUPP ALISZ: Néhány adat a magyar és német könyvtárak személyzeti állapotáról 394
GRONOVSZKY IVÁN: Fotokópia és mikrofilm 83
GULYÁS JÓZSEF írja Sárospatakról 93
HARSÁNYI ANDRÁS: Új — régi magyarok 65
HORVÁTH ENDRE: Az athéni Akadémia „Görög Könyvészete" és a magyarországi nyomdák újgörög könyvei 72
JÓNÁS ALFRÉD: Színészettörténeti adatok az Országos Széchényi Könyvtárban 293

M.D.K.

Kindornai Fáncs (József)

Gyöngyösi ciszterci szerzetes

1803-04 között a magyar kvartély báron dolgozik Rabbel — 1838-ban pedig a nagytugedi plébánia báron, mely Sár Fáncs tervei szerint épült

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 349. old.

KINDORNAI János /József/ gyöngyösi asztalosmester. Gyöngyösön 1803-04 között a megyei kvártélyházon dolgozik --+ Rabl Károllyal együtt, majd 1822-ben és 1825-ben ugyanitt szerepel különféle munkákkal. Gyöngyösön 1825-ben és 1827-ben irják össze, az előbbi évben a város I., illetve II. negyedében lakik. Kindornai János 1838-ban ~~építi~~ a nagyfügedi plébániaházon, ~~amelynek tervező~~ dolgozik, amelynek tervezője a dilettáns pap-épitész

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kindornai J. 2.

Száz János plébános, aki megelőzően a pétervásári templom tervezésében jelentékeny szerepet játszott.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

König Leonhardus

ötr.

J. Komaszóty.

166. Sz.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
I II III IV V VI

Sázár Lajo

1935.						
I.	1	Saldo 1934. évről				
IV.	10	1394. sz. számla	H			
"	10	1403. " "	S			
V.	25.	1403. n. fizetése	S.			
		1394. " -"	H.			
VII.	27.	à conto				
	22.	2115. n. sla	H.			
		1 Goldenschaft bin. árása	H.			
VIII.	3.	à conto	H.			
	16.	2154. sz. sla	H.			
	29.	2170. " "	H.			
		2817 " "	S.			

Kinig Lenard

Otvös Borassó

Kőmagyötvös. 29 l.

166

Leonhardus (Lenard) Kinig, e. 1557—1570. (Lp. 15.)

Műve nem ismeretes. — *Arbeiten nicht bekannt.*

csupán keresztnevükön említik az iratok is.

(Azt a magyarázatot, amely ezt a jegyet az „argentum" szó kezdőbetűjének mondja,* nem tartom elfogadhatónak. Egyrészt, mert az „aurum" is a-val kezdődik, tehát egy A magában nem jelöli meg a nemes fém anyagát, másrészt, mivel a bélyeggel általánosan a fémfinomságnak bizonyos fokát jelölték meg s nem csupán azt, hogy a tárgy aranyból vagy ezüstből van-e. Ugyanez okból úgy vélem, hogy az a koronás A betű, amely 1500 körül magában fordul elő ötvösjegyként, szintén csak vagy városnevet vagy ötvösnevet jelenthet. Lásd a 2158. folyószámot.)

Ezek szerint valószínű, hogy Magyarország különböző részein már a XIV. században egymástól eltérő bélyegzési módok jöttek szokásba. Az eltérés az ötvösök származásával magyarázható. A szepesi német telepesek a csupán mesterjeggyel való bélyegzés szokását

König Leonard

ötvös 1557

laid

Gyárfás Brassó 315.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Kinig Lenard

Ehr. Brassó. 1564-70

ünd

[illegible]

.....*műhely.*

yfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kinnig Lenert

ötvös

irod XVII 24

G. Branc. Karadok

239

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kinig Lenardt

átvös 1564

lará

Gyárfás Brassó 92

Kingele Janós

ötvös

laká

z

Florovnagyott Beésben

G. l.

KINICK GYÖRGY, asztalosmester

Pesti asztaolsmester votlt 1828-ban. Terézvárosi lakós.-Helyrajzi sszám 461.-Segédek száma 1.-Összeirási szám 1305. 44.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

AZ IPARMÜVÉSZETI MUZEUM ÉVKONYVEI, XIIIa 1971.
Népmüv. Propaganda Iroda, Bp. 1971

KINIG l. KÖNIG

M.D.K.

Kindornai János, egőrgősi ácsmester

Cs. ifj. Dugonics Péter hőrös mumhájának tulajdonosa szerint a Szt. Bertalan templom kazettrácsaihoz hasonló, 1800 körül készült Pálpusztai templom bejáratánál oldalt levő díszes farácsokat.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topografiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 463. old.

Kindlovics Emília

festő

laid

Bihari Sándorné özv

~~alatt is~~

Kindlovits Pál
ipari isk. igazgató

Iparrajzkiállítás - Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban - a kiállításon növendékei szerepelnek.

Esti Kurir
1929.VI.11.

Kindlovits Pál

Iparrajzkiállitás - az Iparművészeti Muzeum nagyterme-ben - a kiállitáson növendékei szerepelnek.

Nemzeti Ujság
1929.VI.11.

MDK

Kiniger Kristóf

soproni ötvös

kehelyterve 1588-ból. / soproni muzeum/.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
7.l.

K

Christof Kiniger ötvös M.D.K.

1 16 n. ban Sopronban telepedett le.
Mestermunkájának várlata rept: 47 o.
Erdélyben is Kassán is dolgozott.

S. Mihalik: Die ungarischen Beziehungen
des Glockenblumenpokals. Acta Historiae Ar-
tium. 1959 (VII.) 47, 48, 50,

Kinile János

bavariai zobtúz

1727 ben szepel az idegenek
ünnepiszben Kolozsvárt. Ezt
a császári udvar küldötte be
jó és élő a (Gulay) fejérvári vár-
nál való munkára. Kétév
előtt Kolozsvárra jött, mies
felerűdve polgárnak, s. Kath
házat vett s 3 gyermeke, mes-
tersége ~~szabóbor~~ megél.

Szabó Elek. Kolozsvári tör-
ténete. Gyűjt. 1888. III. 958.

Kininger bécsi festőművész

a ~~Magyar~~ Nemzeti Galériában megnyílt a „Karinthy korának művészete" című kiállítás. – a középső terét arcképek foglalják el. Körüttük sok az emlékezetes alkotás: Kininger „Fladik-gyermekei", a „Batsányi házaspár" képei. (emlitve).

Monfer Miklós: Karinczy korának művészete.
Budapest, 1980. 9. 25. old.

Vincenz Joosp Kininger – Blaschke János

A kassai szelem, 1801

Szabó Júlia: A XIX. sz. jelszete Mon

Bp., 1985

78 (12es kép)

el, hogy a jellem ábrázolásnál az arcra korlátozta magát, a törzsből is csak a mell egy részét ábrázolta.

Irod: Petrová 1961, 13, 115.1.5–6. sz.

KININGER, VINCENZ GEORG (Regensburg, 1767 – Bécs, 1851)

Rajzoló és grafikusművész. 1780-tól a bécsi akadémián Jakob Schmutzer tanítványa volt, de J. Jacobé is hatott rá. 1807-től a mezzotinto eljárást oktatta. Litográfiái értékes inkunábulumok. Saját és idegen mintaképek után készült miniatűr és metszet-arcképei Bécs előkelő köreiben nagy népszerűségnek örvendtek. Magyar megbízói arcképeket rendeltek nála. Irodalmi illusztrációi közül Klopstock Messiásához készült kompozíciói ismertek.

102 Kazinczy Ferenc képmása, 1803 65. TÁBLA

pontozómodorú rézmetszet, papír, 247 x 179 cm
Jelezve az arckép alsó szélén: V: Kininger del. 1803. F. John sc: 1804.
Felirata: KAZINCZY FERENC – placere bonis Quam plurimis – TERENTIUS.
In: Kiss J.: Kazinczy Ferencznek öszvekelésére Szendrei Gróf Török Sophia Antóniával ... Bécs 1805.
Címkép. Átdolgozott formában: Felső Magyar-országi Minerva 8, 1832. I. köt. Címkép.
MNM TKcs, Itsz. 2679.

Kazinczy Ferenc (1759–1831) író, a nyelvújítás vezéralakja. A jakobinus mozgalomban való részvétele miatt ötévi fogságot szenvedett. Friedrich John (Marienburg, 1769 – Marburg, 1843) Bécsben működött reprodukciós rézmetsző, a pontozómodorú technika népszerűsítője. Sokat dolgozott magyar megrendelők számára. Kininger mellett Füger, Donát, Lumnitzer, Stunder, Erős János és Egger műveit sokszorosította. Magyar pártfogója, Kovachich Márton György foglalkozott a gondolattal, hogy állást szerez neki az újonnan alapított Nemzeti Múzeumnál. Kazinczyt ábrázoló rézmetszetéről a XIX. század folyamán sok másolat készült. Kazinczy mind Kiningerrel, mind Johnnal baráti kapcsolatban állt. Kininger Batsányit is megfestette. Kazinczy, aki sokat foglalkozott saját képmása megörökíttetésével, elégedett volt Kininger eredeti rajzával, amelyen a romantikus hatás a beállítás mozgalmasságán, a vállra vetett köpeny lendületességén és a borult égből lecsapó villám momentumán alapult. John rézmetszete már nem nyerte el a magyar író osztatlan elismerését.

Irod: Kazinczy Levelek 3, 358; 4, 578; 5, 47; 6, 435; 10, 140, 11, 12; 18, 448; 20, 382; Pataky 1951, 145. Rózsa–John 1955, 224–225.; németül: AHA IV, 1956, 148–149; Rózsa 1957, 179, 190; Rózsa 1958, 177.

103 Gróf Hadik Gusztáv gyermekkori képmása, 1806 28. TÁBLA

tempera, papír, 432 x 322 mm
Jelezve jobbra lent az asztal talapzatán: peint par V. G. Kininger 1806.
MNM TKcs, Itsz. 53.41.

Hadik Gusztáv (1801–1873) honvédalezredes, császári és királyi kamarás. Füger kedves

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980

tanítványának, Kiningernek a kiállításon bemutatott két képmása a magyarországi klaszszicista arcképfestészet legmagasabb színvonalát képviseli. A kisfiú ugyan interieurben jelenik meg, de a kezében tartott virágcserép a szobába is behozza a természetet. A gazdag drapéria a képtér mélységét érzékelteti, ugyanez mondható el a kvalitásos bútordarabokról is.

Irod: Rózsa–Tíz év 1955, 94; MNM TKcs kat. 1959, 17.

104 Gróf Hadik Leopoldina gyermekkori képmása, 1807 64. TÁBLA

tempera, papír, 436 x 322 mm
Jelezve balra lent: V. G. Kininger del. 1807.
MNM TKcs, Itsz. 53.42.

A kislány kertészlány pózában, parkban jelenik meg. Vállán ásót és gereblyét tart, kötényében leszakított virágok, mellette a földön öntözőkanna és talicska. A táj hangsúlyos jelentkezését részben a rokokó játékosság továbbéléseként kell értékelnünk, de kétségtelen, hogy az emberi alak és a táj közvetlenebb kapcsolata már a szentimentalizmus jelentkezését mutatja.

Irod: Rózsa – Tíz év 1955, 94.; MNM TKcs kat. 1959, 17.

ERŐS JÁNOS

Pontos életrajzi adatai ismeretlenek. Erős Gábor rézmetsző testvére, református lelkész és műkedvelő.

105 Csokonai Vitéz Mihály képmása 65. TÁBLA

pontozómodorú rézmetszet, papír, 167 x 127 mm
Jelezve az arckép alatt: John sc.
Felirata: Csokonai Vitéz Mihály. Született Debrecenben 1773. Megholt 1805.
In: Csokonai Vitéz Mihály Nevezetesebb poétai munkái. Kiadta Márton József. Bécs 1816. 1. köt. Címkép.
MNM TKcs, Itsz. 4590.

Csokonai Vitéz Mihály (1773–1805) a magyar felvilágosodás legjelentősebb költője. Erős János diáktársa volt a költőnek. Dilettáns rajza Csokonai tanítványa, Gaál László közvetítésével jutott Bécsbe Márton Józsefhez, művei kiadójához. Az eredeti kompozíció nem maradt ránk, így nem tudjuk, hogy mennyit adott hozzá a rutinos bécsi rézmetsző a maga művészi tudásából. Bár Csokonai leghitelesebb és legnépszerűbb portréja, nem tartozik John legjobb művei közé.

Irod: Csokonai Vitéz Mihály Nevezetesebb poétai munkái. Bécs 1816, 1. köt. IV.; Ecsedi 1931, 6, 76–77; Rózsa–John 1955, 226–227, németül: AHA IV, 1956, 152; MNM TKcs kat 1959, 17; PIM kiáll 1960, 7; Rózsa Iconographia 1973, 707, 711; Tóth 1975, 46, 48.

28. tábla

M. D. K.

KININGER Vincenz festő, rajzoló
1767 - 1851

Virág Benedek érsekére
Kassinczy Ferenc érsekére

Garas XVIII. 7+ 226, 255. l

Kinninger Vince

graphics

l.

Hevesi Lest

31.l.

Római sarcophag VIII. 148.

Kininger, Vincenz

l.

Mihalik Miklós bőr

5 db. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

F. 2. Remíniszc.
F. 2 Gertrud

HÉTFŐ
18
th. Sándor
ot. Sándor

Izr. 13. Eszter bő

KEDD
19
ath. József
rot. József

Izr. 14. Pu

ZERDA
20
B. Csáky M.
rot. Hubert

Izr. 15. Susan Pu

SÜTÖRT.
21
Benedek ap.
ot. Benedek

ÉNTEK
22
Gen sz. Kat.
ot. Oktávián

ZOMBAT
23

Kinninger Vince

festő

Katinczy Ferenc archeológ festőtől, F. John vérmetszetében.

Repr.

Gerevich Tibor — Genthon István: A magyar festőművelem kéziskönyve. Budapest, 1935. 193. l.

Festetics György gróf, a Lenthay-Georgikon megalapítójának archkép festőtől Weiss vérmetszetben. Repr.

u. o. 195. l.

Kinniger

pesto

l. Kazinczy lev

XXII. 571. l.

572. l.

Kinniger

d.

Kazinczy Ler

XX. 375, 382, 424 l.

Egyetemi könyvtár Budapest

Finom uri-divat, fe

Kötöttáru és női divatkülö

Kiringer Ernő
Budapest

b. Kaminy Lev

XVIII k. 442. 957.

XV. Lajos ízlésű tea-készlet és asztal, e

Virág Benedek. 2588.
Vitkovics Mihály. 2559. 2627. 2667. 2688.
Wesselényi Miklós b. 2578.
Z. Kiss Sámuel. 2522. 2538.

SAJTÓHIBA.

472. lap 1. sor: Trattner Mátyásnak h. olv. Trattner *Jánosnak.*

Kinczer

l. Kazinczy Ferenc levelezése XI. 12. l. 14. l.

171. l. 267. l.

370. l.

377. 378. 381. l.

440. 455. l.

Kazinczy — Dobrentei Gábornak. 2527. 2565. 2610. 2661. 2680.
Kazinczy — Dömötör Pálnak. 2681.
Kazinczy — Engel János Keresztélynek. 2626.
Kazinczy — Fazekas Istvánnak. 2531. 2535. 2590.
Kazinczy — Fűzesi Józsefnek. 2509.
Kazinczy — Gyulay Karolina grófnőnek. 2622. 2662. 2677.
Kazinczy — Helmeczy Mihálynak. 2497. 2503. 2518. 2542. 2544. 2557. 2568. 2571. 2591. 2595. 2608. 2631. 2642. 2644. 2663. 2682. 2687. 2691. 2702.
Kazinczy — Horvát Istvánnak. 2567.
Kazinczy — Horváth Ádámnak. 2689. 2703.
Kazinczy Ferencz — Kazinczy Miklósnak. 2492.
Kazinczy — Kis Jánosnak. 2510. 2511. 2520. 2528. 2582. 2604. 2616. 2643. 2658. 2685. 2692. 2698.
Kazinczy — Kölcsey Ferencznek. 2504. 2525. 2540. 2556. 2564. 2621. 2639. 2659. 2693.
Kazinczy — Láczai Szabó Józsefnek. 2647.
Kazinczy — Mándy Imrének. 2617.

* A számok az illető levelek sorszámai.

Textil és szőnyeg 79
Bútorok 83
Vegyesek 87
Illusztrációk.

Kiszinger

Karinczy Ferenc levelére
XI. 372. l.

Rucz Gyula

régiség- és műkereskedőnél

BUDAPEST, IV., VÁCI-U. 27-29

(Piarista-palota)

Tel.: 18-62-28

M D K

Kininger

Kazinczy Ferenc levelezése XI. k. 171. l.

Széchenyi Ferenc gróf. Egykorú olajfestmény a cenki kastélyban, mely a Nemzeti Múzeum alapítóját a XVIII. század végének díszes öltözetében mutatja.

Kazinczy Ferenc arcképe. Kinninger Vince festménye után F. John pontozó modorú metszete.

Gerevich – Genthon
A magyar történelem képes könyve. Bp. 1935 –

Küninger Ernő dertő

Selmeci bányászok bányászméccsel és csákánnyal a XIX. század elejéről. Bikkessy-Heinbucher József 1816-ban megjelent művéből.

Festetics György gróf, a keszthelyi Georgikon mezőgazdasági iskola alapítója, korának egyik legkiválóbb gazdája s a helikoni ünnepek szerzője. Kinninger rajza után Weiss pontozó modorú metszete.

Gerevich — Genthon
A magyar történelem képes
könyve. Bp. 1935.

Matthissoni dal olly gyönyörű virágokat ígérnek, a' millyeket Literaturánk soha nem látott. Bánom hogy utánam nem fogja hozhatni a' posta az Orcusba. Az Ixion köve alatt is könnyebbülést fognék érzeni, ha őket láthatnám. Ki írt 21 esztendős korában illyeket? ki tudott annyit? Ohajtanám, hogy Uram Öcsém érezze, melly szerencsémet lelem én abban, hogy mi barátok vagyunk. Kedves az nekem, mikor az Uram Öcsém ítéletét hallom verseimről, még ha nem hízelkedők is. Utolsó Sonettómban látom én hogy holminek másképen kellene állani. Elolvastam a' Vitk. Epigr. felől írt, de kivont ítéletet. Azokat én nem kedvellem, kivált azokat a' mocskosokat. A' meztelenség *csak akkor* szép, mikor *tiszta* emberiség, nem mikor *vadság*. Hány ívig halada Uram Öcsém?

[Eredetije a Szemeretár III. kötetében.]

2170.

Kazinczy — Döbrentei Gábornak.

Széphalom, Márt. 8d. 1812.

Kedves barátom! Azon a' valláson kezdem levelemet, hogy a' Lolotthoz [szólló][1] Epistolában, miolta a' próbát az Úrhoz eggy holnap előtt elküldém, ...[2] sornál többet nem írtam: sőt azt, hogy ezen nékem igen kedves sorom után:

Mint Psyche szép, mint Psyche örökre gyermek —

a' mi állott, papirosaim köztt nem is találtatik. Sokat elgyötrém magamat hogy kipótoljam 's nem tudom; pedig Polyxén képe szerencsésen vala festve. Kérem az Urat, méltóztassék azt az eggy nehány sort nekem utolsó levelemből kiírni és minél elébb megküldeni. Az én kedves lyányomnál, — én is enfant de mon adoption et de mon coeur nevezem Lolottot, mint Jorick Elizát, — pedig kimenteni, hogy az Epistola még sem kész. Én úgy vagyok mint a' Festőket láttam a' magok műhelyeikben: gyakorta épen azt nem tudják elvégezni a' mit elvégezni lángolnak. A' Vitkovicshoz írt Epistola eggy egész esztendeig álla nálam félben, a' Nagy Gáborhoz írt két holnapig, a' Kis Jánoshoz írt 3 esztendeig; és az utolsó

[1] E szó helye az eredetiből ki van szakadva.
[2] Itt szintén ki van szakadva.

Kazinczy Ferenc levelezése.
IX. k. Bpest. 1899. 321 l

A' boríték Jantsim' mázolását mutatja iró papiroson, melly azért elvettetett.

[Eredetije a sz. Benedek-rend pannonhalmi könyvtárában.]

2169.

Kazinczy — Kölcsey Ferencznek.

Mart. 7d. 1812.

Édes Uram Öcsém! Engedelmet, hogy ezt a' Maculaturát[1] levelem mellé rekesztem. Nagy kín lesz elolvasni, 's bár megérdemelje a' fáradságot, de nincs patientiám többször leírni, minekutána 4, 5 helyre már leírtam. *Kis* únszol illyen schémájú versek' írására, 's minekutána még ez literaturánkban egészen ismeretlen virág, reá magamnak is van kedvem, noha marhai fáradságba kerül, a' mit senki sem ért Uram Öcsémnél jobban. Elmésen bohóskodni felette nem könnyű neme a' Bölcseségnek 's eggyik neme a' legkomolyabbnak. 'S a' mi lourd Bölcseink ezt vagy illetlennek fogják ítélni koromhoz, vagy nem lelik-fel benne az elmének 's frivolitásnak elég sailljját. A' Csokonay Crimen Raptusa igen is hogy hangosabb röhögést indíthat. De én ollyat nem írnék, ha ömlene is versem.

Uram Öcsém eltiltott hogy eggy közös dolgunkat ki ne hirdessem 's Uram Öcsémnek 's eggy valakinek másnak bajt ne csináljak. Sem szóval, sem írva nem szóllottam 's nem fogok. De rajta, rajta édes Uram Öcsém. Éljen az alkalmatossággal. Fronte capillata est, post est Occasio calva!!! — A' *Chitone* magyarázatját örűlve, csudálva, olvastam.

Én az Uram Öcsém leveleit mindég szokatlan gyönyörrel olvasom, mert tanúlok is belőle, 's hadd valljam-meg Compliment gyanúja nélkül, hogy én Literaturánkra nézve senkitől sem várok többet, mint Szemerétől és Kölcseytől. Uram Öcsém ifjabb és *elkészültebb*, több solida tanúlása van, 's több poétai szikrát kapott. Nyelve mind a' kettőnek igen szép, 's mind a' ketten érzik, a' mit az a' profanum vulgus nem ért. Félek, hogy az én igen kedves Szemerém desperálni fog Poeta lehetni 's a' nehéz úttól elfordúl, 's csak Grammaticus marad in sensu latiori. Az Uram Öcsém Sonettjei, mellyeket én ugyan elégetni soha soha! nem fogok, 's a' minapi

[1] A Helmeczihez írott epistolát, a mely a gyűjteményben olvasható.

Aufsatz des Herrn Professor Nagy übersetzt habe, mit der Bitte bey, dass Sie die Güte haben wollen, ihn besser bearbeitet mir mitzutheilen. Dann schreibe ich sie ab, und schicke sie dem Archimandriten in Wien Gazi zu, und hoffe so, meine autographische Sammlung mit einem Complimentsschreiben von seiner Hand zu bereichern. Dann rückt er sie wahrscheinlich in sein Journal *Hermes ὁ λογιστος* ein.

Glück und viel Freude zum neuen Jahr, liebster Freund!

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 115. sz.]

2120.

Kazinczy — Szentgyörgyi Józsefnek.

Széphalom, Jan. 5d. 1812.

Kedves barátom,

Sok örömet, semmi szomorúságot 's minél kevesebb bajt a' beállott új esztendőre! — Én Novembernek végén lementem Váradra beteg öcsémet meglátogatni, 's onnan az ott 9 hetekig múlatott anyámat Xbernek 9dikén Semlyénbe kísértem, 's Xbr. 22d. jöttem

Levelednek eggyik czikkelyére másszor. Élj szerencsésen, igen kedves barátom.

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

2119.

Kazinczy — Rumy Károly Györgynek.

Széphalom den 3 Januar 1812.

Theurester Freund!

Diesen Abend erhielt ich Ihr freundschaftliches Schreiben vom 14. December. Wie sehr freue ich mich aus diesem den Recensenten von Engel's Geschichte von Ungarn zu kennen. Ich war eben im Begriff, Sie darum zu fragen. Ich werde von dieser Kenntniss keinen Missbrauch machen, habe ihn aber in meinem Schreiben an Herrn Professor Szombathy in Patak, das ich in diesem Augenblick schliesse, genannt, und Herrn Professor Szombathy gebeten, mir über die Recension des Engelschen Werkes seine Meinung nicht zu vorenthalten [!]. In ähnlichen Sachen traue ich Herrn Sz[ombathy] vieles zu. Ich theilte meinen Verdacht in Ansehung des Verfassers dieser Recension mit Ihnen und unserm Freunde Kis, doch noch mehr mit Kis als mit Ihnen, weil es mir nicht wahrscheinlich schien, dass Schw. Engeln so behandelt hätte. Engel's Lachen bey diesem Spass mag wirklich ein sardonisches Lachen seyn. Unterdessen wünschte ich, dass er nicht zu stolz wäre, wenn er recht zu haben glaubt, eine Antikritik in die Annalen einrücken zu lassen. Mich ärgert es, dass manche Gelehrte dieses unter ihrer Würde finden. Wäre es auch, so erfordert es oft die *Sache* selbst, dass man seinem Gegner wiederspreche. Ob die Recension gut oder schlecht deutsch aufgesetzt ist, kann ich nicht urtheilen; dass sie aber ein in Eile hingeworfener Aufsatz ist, sticht zu sehr in die Augen als dass man es nicht sehen sollte. Mit der Redaction der Annalen bin ich jetzt nicht so wie bis jetzt zufrieden, und ich regrettire sehr den achtungswürdigen Sartori; es fehlt nicht viel, dass diese Annalen jetzt luthrische und zipserische Annalen heissen könnten. Sie mögen aber seyn wie sie wollen, so wäre es sehr traurig, wenn diese Zeitschrift aufhören sollte.

Polygrapherey taugt selten etwas. Ich kenne nichts von Gl[atz]s

2118.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Széphalom, Jan. 3d. 1812.

Édes barátom!

Hogy Verseid Kiadót találtak — ezen rettenetes időben Kiadót! — annak kimondhatatlanúl örvendek. Trattnert igen jól ismervén, 's hízelkedve magamnak, hogy levelemet barátságosan fogadja, írtam neki, 's lelkére kötöttem, hogy ezt a' munkát úgy nyomtassa, mint a' hogy azt a' Te neved és a' Nemzet' becsülete kívánja. Talán nem fogja sokallani azt a' költséget, a' mellyet a' két réz kíván. Ezek eránt imhol ítéletem:

Az első Kötet előtt képedet szeretném látni rajzolva Kininger, metszve Neidl által. A' második Kötet előtt eggy más rajzolatja állhatna Kiningernek, de a' mellyet már, historisch lévén a' kép, nem Neidlnek hanem Blaschkének kellene metszeni. Ez Socrateszt adná-elő, már szakálasan és a' philosophusi palásttal, hogy szemeit a' három Gratziák statuácskájokra meresztené, mély elmélkedésekbe süllyedve. Előtte lehetne a' véső és a' kótis (der Griffel u. der Hammer), mintha a' kisded statuát maga faragta volna. Ez ugyan Anachronismusz, mert Socratesz nem öreg hanem fiatal esztendeiben faragta a' Grátziák' hármas statuáját: de ez az Anachronismusz ki volna mentve azok előtt, a' kik az előadást értenék. Prof. Kininger eggyike a' szeretetre legméltóbb embereknek; 's Bécsnek első rendű Mívészei közzé tartozik. Nem tudom mennyibe kerűlne most a' munka, de 1803ban ő nem volt drágás. Szeretném ha képedet con amore rajzolná; tuschban szokott dolgozni, 's crayonnal, és olly szépen, hogy a' munka' csak a' munka' szépsége miatt is becsültethetik. Örvendek előre ismeretségteknek. Mit adnék értte, ha közttetek lehetnék, midőn festeni fog. Midőn engemet festett, Herdernek írásai felől szólánk, kit minden német Írók közt leginkább kedvel. — Szeretném ha olly czifra fejér nyakkendővel nem festene, mint két Luth. Predikátornak (talán Bredeczkynek és Glatznak) rezein látni, de nem is minden elegantia nélkül. E' kivánságot vele tudatni kellene; 's Überrockban festene inkább mint fekete papi ruhában, 's palásttal, mert itt nem a' Sopr. Pred., hanem az ember és Poeta volna festve.

nem volnának az Articulusban, 's a' mint rendre elé jőnének, mindenekről külön Articulust kellene irni a' jövő Generatióknak: 's végtére aztis Törvénybe kellene tenni: nehogy a' Magyar Király fazék tserepeket jártasson ezüst pénz helyett. Mire való ez? A' Generalis Törvény mellett kell meg állani; *hogy a' Legislatio közös: a' pénz ligájának és fórmájának meghatározása a' Legislatio dolga, — a' Magyarok gyakorlottákis ezt a' Diaetákon — 's Nemzeti Törvények szóllanak rólla: tehát ehez ragaszkodván a' SS, a' pénz ligáját pro futuro meghatározták az Europai Conventióhoz alkalmaztatva in sequentibus Art.* Ezt javallottam én nállunkis, de szinte ki tört némely nyúlszivű embert a' nyavalya tsak a' hallásátólis. — Mikór pedig egy illyen lépés nem használna, már akkór a' több firkálás keveset ér — — és készittjük magunkat a' türésre. — Hidd el Barátom, hogy egy Nemzetnek az ő boldogulása és tisztesége az erköltsitől függ, mert akármennyit tudjanak a' tudóssai, ha az égnek minden tsillagait 's a' földnek minden férgeit ugy ismernékis, mint a' kis ujjokat, de ha erköltse nints a' népnek, a' Nemzet ott marad, a' hól vólt, 's a' tudomány némelyekre nézve *házi gyönyörködéssé*, némellyekre nézve *nyerekedéssé*, némelyekre pedig a' *viszszavonásnak 's ellenkezésnek gyúlasztó fáklyájává válik.* — Rendesis a' mü Tudományunk! mert mü (átalyában szólva 's a' válogatott embereket ide nem értve) mindenből tudunk valamit, de azt még sem tudgyuk, a' mit minden embernek tudni kellene, t. i. hogy valóságos ember legyen a' talpán! Ehez az Eleink jobban értettek. — De nehogy esmét meg ütközzél 's azt gondóld, hogy nem tudom betsülni a' tudományt. Én Barátom, valamikór tsak egy üres órrátskám van (egy kevés kertészkedésemet ki véve) mindenkór tanulásra fordítom, és tehát a' Tudományt betsüllöm, mert magamis vágyom megszerzésére, — de az Ország talpra állittására erköltsnélkül semmi erőt sem tulajdonittok neki, és ezen gondolatomat jövő levelemben bővebben meg magyarázom, addigis tsókollak és vagyok

Hív barátod, szolgád
Cs. M. mpr.

NB. Mind tsupa igazságot kivántam írni, 's megmondani sem félek jó lelkü ember előtt mindezeket, de — mindent felvéve — mégis arra kérlek: válaszd meg, kinek mutasd a' levelemet.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 26. sz.]

Kininger, Vince

Sprava

1 Kamiery lev

III: 14, 96,
101, 194, 247,
306, 358, 391-l.

VVINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapos sorozat Az útólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger készitette.-23 lap a tört.Magyarország lakóiról.Horvátors szágból Slunj és Ogulin környéki parasztasszonyok és etn nográfiai kuriózumként egy sásból font esőköpenyt viselő pásztor szerepel.-24,85-6.lap. --28.old. 46.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus vise letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972.

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapból álló soro
zat.Az utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kinin
ger bécsi portréfestő készitette.23 lap a tört.Magyaror
ság lakosságáról.A magyar női viseletek kizárólag a Dun
namtúlról származnak.Fehér,Sopron és Vas megyéből.-19,
52-4 lapok. 28.old. 41.jegyz

GENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus vise
letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tár-
sadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972.

VINZENZ GEORG KNINGER, festö

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapból álló sorozat.Az utólag kézzel festett rézkarcok előképeit Kininger bécsi portréfestő készítette.-23 lap a történeti Magyarország lakosságáról.-A szlovákok közül,nyilván festői öltözetük miatt Nógrád és Nyitra megyé lakóira sett választása.-16-7, 84.lap.-28.old. 42.jegyz- 10.kép

GEMMERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet sorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képen forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972.

VINZENZ GEORG KININGER, grafikus

A szlovákokat sokrétü gazdasági tevékenységük közepet te ábrázolták a müvészek. Kininger, Bikkessy-Caplovic és Valério sorozatain látható egyes viseletformák az északi és déli területek szlovákságának különböző gazdasági helyzetére utalnak. 33.old

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old.

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

A 100 lapos sorozat összeállításánál a teljességre törek vés mellett az is volt a szempont,hogy a figurák megfe leljenek a kor tetszetősségre törekvő stilusának.A teljes ség igényét pozitiv jelenségként kell értékelnünk,bár az ábrázolások általában nem terjednek ki az életkörülmények bemutatására,sem a paraszti munka képeire. 29.old

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus vise letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tár sadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A.M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, grafikus

Külföldönkölföldi ösztönzésre és szempontok szerint létrejött gyüjtemények. Témaválasztásuk az idegenszerü, az exitikus tipusok megörökitése jellemzi őket. Leggyakrabban hazánk nyugati és északnyugati vidékeinek valamint a katonai határőrvidék lakóinak ábrázolásai szerepelnek.- Ilyen Kininger müve is. 33.old

ÖCENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet-sorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tarsadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lappól álló soro
zat.Az utólag kézzel fetett rézkarcok előképeit Kininger
bécsi portréfestő készitette.-23 lap a történeti Magyar
ország lakosságáról.-A szlovákok közül nyilván festői öl
tözetük miatt,Nógrád és Nyitra megye lakosina esett a v
lasztás.-16-7, 84.lap. -28.old. 42.jegyz. 10.kép.-Feket
repr.

GENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus vise-
letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és
társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des Différentes nations...100 lapból álló sorozat.Az utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger bécsi portréfestő készitette.-23 lap a tört.Magyarország lakosairól.-Öt lapon román ok :Nagyszeben környéki parasztot és parasztas zonyokat.Herkules-fürdői lányt és egy férfi és női viseletet a hegyvidéki románság köréből. 25-6,66-7,88.lap.--28.old. 43.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viseletrozgatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapból álló sor
zat.Az utólag szinezett rézkarcok előképeit Kininger ké
szitette.-23 lap a tört.Magyarország lakosairól.-A Nagy
szeben környéki parasztas zonyok ábrázolásán nencsak a vi
viseletetet látjuk,de mindennapi életüket is.A fonás be-
mutatásával már a Marsiglit utánzó sorozatokon is találk
zunk. 28.old. 44.jegyz.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus vise-
letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és
társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapos sorozat...z utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger kés szitette.23 lap a tört.Magyarország lakóiról.A hegyek köz zött öszvérháton történő közlekedés motivuma sem új, Neuhauser Ferenc nagyszebeni müvész kisméretü akvarell-sorozata egyik lapjanak hátterében is elofordul. 28.old 45.jegyz.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet sorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapos sorozat.Az utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger készitette.-23 lap a tört.Magyarország lakóiról.A szerbek közül a határőrvidék férfiainak szinpompás viselete domi nál.Az É-Keleti Kárpátokban lakó rutének öltözete elárúl ja szegényes életkörülményeiket.A balta a férfi övében, a fadöntésre utal,a női figuráknál a kézifonás jelképezi a primitiv önellátó termelést.-28.old. 47-48.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet sorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrasai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINZENZ GEORG KININGER, festő

Kininger sorozata müvészi tekintetben a 19.sz.második évtizedében napvilágot látott és Magyar-valamint Horvátországot és a határőrvidéket magábanfoglaló viseletalbumnak szolgált mintául.Ez sokkal átgondoltabb alapokra épült,mint Kininger müve,Ez egyedül és elsősorbann a leírások szerzőjének,Ján Čaplovičnak az érdeme. 51.jegyz. 29.old .Első kiadás 66.lap,Bécsben jelent meg,A második 78 lapot tartalmazó kuadás Grázban jelent meg.

<u>GENNERNÉ-WILHELMB GIZELLA</u>: 16.-19.sz.-i grafikus viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

<u>FOLIA HISTORICA,</u> 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINCENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...100 lapból álló sorozat.Az utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger bécsi portréfestő készitette.23 lap a tört.Magyarország lakossága.-A magy.férfi viselet anyagában még a régi házilag előállitott vászon és szövet túlsúlyát mutatja,a süveg a régi XVIII.sz-i magas tetejü formát őrzi. 18,51,56,71.lap. 28.old. 40.jegyz. 9.kép.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet orozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

VINCENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentés nations...100 lapból álló sorozat.Az utólag kézzel szinezett rézkarcok előképeit Kininger,a kitünő bécsi portré-és életképfestő készitette. 23 lap a tört.Magyarország lakossága.12 a szomszédos országok.A magy.férfi viselet anyagában még a régi,házilag előállitott vászon és szövet túlsúlyát mutatja ,a süveg a régi XVIII.sz-i magas tetjü formát őrzi. 18,51,56,71. lap.28.old. 40.jegyz9.kép. Fekete repr.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i grafikus viselet orozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

KININGER VICENZ GEORG, grafikus, 1767-1851.

Batsányiné Baumberg Gabriella. Kininger Vinenz Georg rajza. 179.old. Fekete repr.

Múzeumunk újabb szerzeményeiből 179.old.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 8ál969-70. Bpest

VINCENZ GEORG KININGER, festő

Costumes des différentes nations...Az utólag kézzel szi nezett rézkarcok előképeit Kininger,a kitünő bécsi port ré-,és életképfesto készitette,feltehetőleg az egyes vi dékekről beküldött helyszini vazlatok alapjan. 28.old 39.jegyz.

GENNERNÉ WILHELMS GIZELLA: 16.-19.-az-i grafikus viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tár- sadalmi helyzetének képes forrásai. 23.old

FOLIA HISTORICA. 1. A M.N.M. Évkönyve. Bp. 1972.

vagyok erántok fásúlva, 's tsak abban mutatja magát megvetésem, hogy kerülöm őket valamikor szükségem nints reájok, vagy magok olly alkalmatosságot nem adnak, melly elől kitérni illetlen volna. Még privatus társalkodásomban is szembetünő ez 's nem kevéssé Contrastiroz a' Collegám' maximáival, a' ki igen alkalmas Hofmann lévén, szeret az Urakkal és Uratskákkal társalkodni, a' mit én mint Predikátor azért sem szeretek tenni, minthogy ezek azt mint adót úgy veszik, 's a' visszaadásról nem is álmodnak. Engem az ollyanok tsak kellve látnak.

Balogh Péter Exc.tól a' napokban egy levelet vettem, mellyben a' többek között ezt írja: «E' napokban két munkája Tiszt. Uramnak jött kezemhez, a' Győri Énekes könyv és Horatius 20 leveleinek ditső fordítása. Ezen két fordítás minden ditséret felett van ..... «Ha mit kérni merek, folytassa ezen jeles ditséretes munkát, én a' nyomtatásra örömest költök és pompásan adatom-ki» — Minthogy én Ő Excjának egy munkámból sem küldöttem exemplárt (a' minthogy már régtől fogva másoknak, sőt szégyenemre kell mondanom, még Barátimnak sem), nem vehetem szavait tsupa complimentnek, a' mire mással sem adtam alkalmatosságot. Azt is írja, hogy ő is készűl *az ő Tanátsadó Tacitusának* fordításához, jóllehet azt nagy vakmerőségnek, 's időt kivánó munkának tartja.

Hát kijő már valaha Dayka is, még pedig betses toldalékkal? Ber'senyi azt írja, hogy versei miatt a' tavasszal még egyszer el kell Pestre mennie.

Horváth János Veszprémi kanonokot, a' ki velem egy idős lehet, Keszthelyi Plebánus korában vagy kétszer meglátogattam, 's megszerettem. A' mult ősszel három predikátziójával ajándékozott-meg, mellyeket talám recenseálni fogok az Annalisokban. Isten hozzád, kedves Barátom. Arisztipp a' képért előre tsókolja kezeidet, 's vele együtt az én fijaim is. Lajosommal Januariusban végeztem-el Homerus Odysseáját, most Plutarchust olvassuk együtt. Szivemből örvendek, hogy kis leányod olly könnyűséggel gyarapodik a' tanúlás' kezdetében. Az én Jantsim is igen könnyen tanúl, és szép tehetségeket hágy sejteni. — De, Barátom, az Egek mentsenek-meg az idő előtt való kidőléstől, mellyet emlegetsz. Tartoznak azok Néked hosszú élettel, mind gyermekeidre nézve, mind azért is, mert 80 esztendős korodban is szebb verseket fogsz írni tudni, mint Voltaire, noha annak öregségbéli versei nem legrosszabb darabjai.

Soprony Martz 7dikén 1812.

Kis János – Kazinczynak

mind jobban megkülömböztessenek, hovatovább kevesbé lehet az észt félteni. Hogy Socrates, Sz. Györgyi, Herder némelly képtelenségeket is hittek? Mit ártott olly nagyot? Nem szóll-e az ész írásaikban, nem-e számtalan egyebekéiben, a' kik ezerszer többet is hittek? Ezeket hiszem most, míg más meggyőződésem nem lesz. De menjünk nyájasabb tárgyakra.

Verseidnek egy két régibb darabját is elolvastam újra az ujonnan küldöttekkel együtt, különösen a' Vitkovitshoz 's a' Tometzihoz irottakat. Bizony Proteus nem tudott könnyebben más más formákba változni, mint a' Te Musád, kedves Barátom. És mindenütt így otthon lenni, mint Te vagy, és ötven esztendőn túl olly elevenen, olly tüzzel írni, mint Te írsz, 's olly sokféle képekkel festeni 's minden vonást olly érzésekkel lelkesíteni? a' ki ezt nem tsudálja, nem tudja mi méltó a' tsudálatra. — Izlésedről nem szóllok; mert hogy az most még tisztább és feddhetetlenebb, mint volt, az természet szerént van. Az epigrammák remekek, kivált a' *Pásztory' sirja.* Sőt vagy remek, vagy remekhez közelítő mindenik az említett versek közzűl. De te nem ditséretet vársz, hanem gántsot. Ez vagy nem fér hozzájok, vagy legalább én nem látom, hol férhetne. A' Sonnet' utolsó sorában a' *nyögte* és az *édes* helyett szeretnék másokat. A' *nyögni* nálam mindenkor akaratom ellen durvábbat mit jelent, mint illyen helyre kellene. Bár tsak más szavunk volna helyette az illyen esetekre! *édes* itt ollyat mit látszik magában foglalni, a' mit a' Frantziák doucereuxnek mondanak. — A' Vitkovitshoz írtt levél befejezését szeretném egy kevésé világosabbnak látni. Mind ez az, a' mit gántsolhatok.

Trattner azt izeni, hogy rajzoltassam-le magamat. Azt írja felőle Sztrokay (a' kinek derék felesége az én feleségemmel unokagyermek), hogy 100 forintot szán a' két homlokképre váltó tzédulában, 's következésképp a' Te ideádat drágálja. Nem tudom, felelt-e már Neked? Uj betüket öntet, a' mint ugyan Sztrokay' leveléből tudom, 's a' vásár után akarja elkezdeni a' nyomtatást. Az a' szándékom, hogy javalásod szerént Prof. Kiningerrel rajzoltassam-le magamat.

Imádságaim már készen vagynak kézirásban: minden órán fognak nyomattatni. Már most talám Horátzot is elővesszem. Hogy a' nyomtatás árrát mind megadja Báró Prónay Sándor, azt annálinkább sem vártam, minthogy gazdag, 's nem is tsalatkoztam-meg várakozásomban. A Nagyoknak illyen és ehhez hasonló rút hibáikat én is szivemből gyülölöm; de minthogy már nem újságok előttem, meg

2168.

Kis János — Kazinczynak.

Kedves Barátom!

Most van legelébb egy két üres órám, miolta utolsó leveledet vettem, jóllehet még nem tudom, holnap mit predikáljak.

A' Vallásról írtt gondolatidat egészen értem, mert több ízben elolvastam. Hogy az e' rendbéli gondolkozásnak akármelly külömbözése sem ejthetne tsorbát szeretetemben és tiszteletemben, azt igen helyesen teszed-fel. Hogy lehetne a' vakbuzgóságnak tsak nyoma is bennem, holott az ez ellen írtt elmés írásokat már 16—17 esztendős koromban mohón olvastam, 's azólta tsak nem az egész pályát (talám az egészet is) végig futottam, mellyet valaki a' Vallás meghányásában vetésében futhat. A' *setéttiszta* 's az *erkölcstudomány* mind az, a' mi a' próbát megállotta. — A' popularis Vallás eránt való tisztelet' határjainak kijegyzésében még most nehezen egyezünk-meg. Én most is azt hiszem, hogy az uralkodóknak többet kellene tenni, mint túl a' Rajnán tesznek, a' szokásban levő Cultusokat (mellyeket minden fogyatkozásaik mellett is Schillerrel is Veled is talám ellenkezvén a' Görögökénél jobbnak tartok) nem tsak úgy a' mint Te írod, védleni, hanem az **Istenség'** szavával is hovatovább jobban kellene jó módjával egyeztetni igyekezni, hogy mennél többen találhatnák bennek azt a' gyámolt, mellyet az e' részben irigységet érdemlő hívők találnak. A' Fanatismust a' hitnek illyen terjesztése mellett is könnyen ki lehet írtani. A' tsúfolás, sőt a' popularis vallásnak akármi módon nevetségessé tevése is nem jó móddal való egyeztetés 's az ész' országának nem okos szélesítése. Az lehetett elébb, de most, midőn a vallástalanság külömben is igen uralkodik, 's midőn a' megtsalattatásból felébredett emberi ész nem könnyen hagyja magát olly igen rászedni 's elnyomattatni, mint volt, most másképen látszik a' dolog lenni. Göthe és Schiller' epigrammái nem a' *látni nem tudóknak* vannak írva, 's nem is mondhatni, hogy nevetségessé tevők volnának, legalább nem azok az én értelmemben. Az észt meg kell szabadítani a' békóktól, de más nem szebb békóktól is kell óvni. A' vallás az én itéletem szerént nem szükségképen oltja-el az észt, eloltja ott, a' hol a' nem tudom millyen Theologiat vagy deisidaimoniát olly sok esztendőkig és úgy tanítják, de ha az igazgatás vigyáz, 's okos és eszes elöljárók által vigyáztat, hogy a' fő dolgok a' mellékesektől

fizessenek 50 — ó Xfrt. Illyen Házhelly a' Magyarok részéről mint egy 110,000 és 120,000 között vagyon. — Ha az halandóságon által-esteknek-is szabad lenne a' földiekről tudni, úgy a' néhai Wesselényi nagy — kibeszélhetetlen örömet érezne. De ő nyugszik már! Ohajtanék tsak kettőt hellyébe. —

Méltóságos Aranka György Úr barátságosan köszönteti a' Tekintetes Urat. Ez a' Tiszteletes Öreg a' sir partján áll, és 74. esztendők eltelése után, midőn a fő betöréssel sok vér elfoly, minden szempillantatban látható a' Halál. Az ő élete rövid-le irását mind én, mind pedig maga a' Méltóságos Úr elküldöttük volt a' Tekintetes Úr kérésére: gondolom kézhez-is jutottanak. Az ő élete munkás volt, és a' munkával tölt nap után édes a' le-nyugovás. Örök életet kivánnék az olly nagy Férfiaknak, ha a' Természet a' Maga Törvényét megronthatná — De igy is eleget élt!

A' Döbrentei sok fáradozása alig ha kivánt czélt nem ér. Most betüket hozattat Falka Úrtól Budáról. Nem régibe vólt nállam, 's tellyes reménységét mondotta.

Ki-jöttenek e már a' Dajka Gábor Versei? Azt az ujjabb szeretetét-is méltóztatott vala a' Tek. Úr ki-nyilatkoztatni, hogy a' Subscribensek közé Nevemet bé-irta. Szeretném meg-szerzését, hogy ha ki-jöttek volna.

Bátorkodom instálni a' T. Urat, méltoztasson megirni nékem, hogy öszsze véve micsoda Munkáji jöttenek-ki a' Tek. Úrnak. Az esdeklő Báts-Megyeit, Az Árkádiaba ragadó Idylliumokat, és a' Marmontel sziv képező Regéjit esmerem, édes viszsza emlékezéssel esmerem!

Nemes szivü Grófnéját a' Tek. Úrnak bátorkodom alázatosan tisztelni. Nemes szive esmeretes Erdélyben-is — nagy tiszteletet érdemel magában-is, mint Kazinczy Ferenczné kettőztetve. — Ajánlom magamat becses emlékezetébe, tapasztalt szeretetébe!

Egészséget, és hoszszas életet ohajtva vagyok

a' Tek. Úrnak

Tisztelt Barátomnak

alázatos szolgája

Kiss Sámuel.

[Eredetije a sz. Benedek-rend pannonhalmi könyvtárában.]

~~Czettler Sándor~~

nincs cód 2

Kissinger Viktor

l. Harsányi

31, 32.l. 445.sz

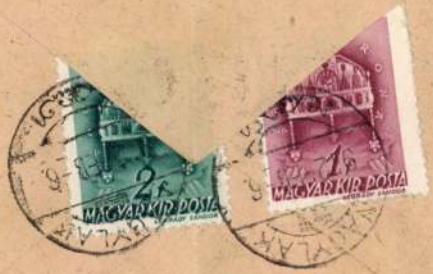
2 f
MAGYAR KIR. POSTA
1 f
MAGYAR KIR. POSTA

Kininger G. V.
1767-1851
Ltäb I. 21. 62
IV. 105, 150

Kininger C.

1767 – 1851.

Bacsányi arckepe. ~~Szép~~ Tusrajz

az Ernst Neuremberg.

Ernst Kilföldi. 25. l.

Vaga Perino del (Buonaccorsi)
Angyal 80 (82i), 1222 (67i).

geschaffen hat? Ist das letztere, so habe ich Entschädigung genug, wenn sonst die colossalmässigen Gardisten auf mich stolz herabblicken, um mich meine Kleinigkeit in vollem Maasse fühlen lassen.

Sie wollen also eine vorläufige Nachricht in Ihren Merkur von dem *Ungrischen Parnasse* einschalten lassen. Dies freut mich sehr; nicht, weil ich dieses schwache Unternehmen ausgeposaunt sehen wünsche, sondern, weil ich mir sonach Hoffnung mache, unsere Litteratur und Sprache mit auswärtigen Litteratoren bekannt zu machen. Aus eben diesem Grunde habe ich den Tag, als mir Herr v. Lakits Ihren Brief abgab, meine Vorrede ins Deutsche übergesetzt, die ich Ihnen jetzt beyschliesse. Ich war eben im Begriff ins Ball zu gehen, u. musste mich wegen andere tummeln: entschuldigen Sie also, dass ich es so mangelhaft, so schlecht verdeutscht schicke. Zum wenigsten ist es darum interessant, weil es einen Blick über die Ungrische Litteratur hinwirft, die vor den Auswärtigen gänzlich unbekannt ist. — Noch füge ich 4 gedruckte poetische Ausarbeitungen, mit ihrer Übersetzung, bey. Vielleicht wird es Ihnen gefallen dieses Stück Ungrisch u. Deutsch einschalten zu lassen; zum wenigsten das erste Alcäische, u. das 3-te, welches in Reimen verfasst ist. Es zeigt von unserem Geschmacke in Gedanken u. Ausdrücken. Das 2-te müsste ausbleiben, denn Kónyi u. Zechenter, zwey elende Scribler Ungarns stehen darin, anstatt: Caesios, Aqvinos, Suffena venena des Catull., sowie das 4-te, welches eine Maurerische δαιμωνια ist.

Ich bitte sie sehr, einmal auch über die Ungrische Sprache, ihre Modulation u. Numerus etwas zu sagen. Es ist keine Sprache unter den lebendigen, die geschickter wäre zur Imitation des griechischen u. Römischen metrum. Hier haben Sie die Beyspiele (NB. Dies ist nicht nach Ungrischer Orthographie, sondern nach der Art geschrieben, wie die Sachsen lesen.)

— — | ⏑— | ⏓ | —⏑⏑ | —⏑⏓ : | :
— — | ⏑— | ⏓ | —⏑ | —⏓
—⏑⏑ | —⏑⏑ | —⏑ | —⏓

Mint a wirahgßahl, melljet aſ ejßaki
Mergeſch ſuwallat herwadoſaſchra düjt,
Uhgy herwad a ßehp Zidli ſch' ingoh
Föhwel hanyatlik enyeßetehre.

392.
Kininger V. G. — Kazinczynak.

Mein Herr v. Kazinczy! [1]

Ich muss sehr um Vergebung bitten, dass ich heute und morgen nicht die Ehre haben kann, Sie bey mir zu erwarten, werden Sie mir also wohl vergessen, wenn ich mir die Freyheit nehme, mir die Ehre Ihres Besuchs ohngefähr Montag oder wenn es Ihnen sonst gefällig, zu erbitten.

Ich habe die Ehre zu sein

Ihr

ergebenster Diener

V. G. Kininger.

Kivűl: [1]

à Monsieur Monsieur de Kazinczy.[2]

bey dem weyssen Schwan.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: a rendezetlenek közt.]

393.
Kazinczy — Kovachich Márton Györgynek.

Verehrter Freund!

Wie glücklich macht mich Ihr lieber Brief! Er sagt mir, dass Sie mich lieben; und glauben Sie mir, ich kenne den Werth Ihrer Liebe, Ihrer Achtung. Er eifert mich zu der Betreibung meines Unternehmens an, und über alles dies giebt er mir noch Gelegenheit an die Hand, von der Zuneigung des Hofraths Lakits versichert zu seyn. Dieser Mann gab ihn mir mit so viel Seelen-Güte über, dass der Brief mir, auch dann, wenn er weniger interessante Stücke enthalten hätte, immer sehr theuer gewesen wäre. Er streichelt sogar meine Wangen. Sagen Sie mir, ist das so seine Art, oder thut er das, weil mich die Natur klein gebaut, u. zu einem Acis u. nicht Polyphem

[1] A levél zárlatán vörös pecsét, V. G. K. monogrammal.

[2] A név a megszólításban és a czímben is *Kasinczy*nak van írva.

Kazinczy Ferenc levelezése.
II. k. Pest 1891.

le-tesszük. Ennek a masziagnak most lehet elejét vé-
pedig itt is elsőnek lenni. Exc.-ádnak hathatós szava 's példája könnyen végbe viheti azt, a' mit sokan talán lehetetlenségnek lenni gondolnak. Az értelmes, igaz, jó Hazafiak hasonlóul ezt fogják kivánni és sürgetni . . . Ez az tehát, a' mit most fő-képpen Exc.-ádtól reménylünk és várunk; mert tellyesen el vagyunk hitetve arról, hogy valamint inséges ideinkben igaz ügyünk védelmezésétől Exc.-ádnak nagy lelkét semmi-féle világi hatalom el nem rettenthette: kedvezőbb környül-állásainkban is hasonló hazafiúi állhatatossággal fog munkálkodni».

«A védelmezett magyar nyelv» birálatában, melyben Kazinczy kevés dicséretet lát, szintén ez eszme érdekében száll síkra Bacsányi. «Elszomorító — úgy mond — hogy saját hazánkban ennyi ellensége van a magyar nyelvnek. Csodálkozni fognak maradékaink, hogy mikép találhatott ennyi akadályt, ennyi ellenséget oly világos igazság, a melyről csak kételkedni is szembetünő tudatlanság».

Gvadányi epigrammáit, melyekre Kazinczy annyira haragudott, idejegyezzük:

1.

Igaz: hogy a király az Országnak Feje;
De király fejének az Ország Veleje.

2.

Egyiptusi József sok tárházat töltött;
De Második József erre többet költött.
Ha ezt nem tehetné, olly nagy dolgot tenne,
Hogy vitéz Sergének Pelikánnya lenne.

Versegi idézett verseinek czíme sorrendben: «A régiség» és «A boriszák».

398. *Kovács Ferencz*, Kováts Pál atyja, kiről Beöthy Zsolt a következő rövid jellemzést irja: Kovács Ferencz a «Festetich Antal jószágigazgatója volt s Dégen lakott Veszprémvármegyében. Ifjú korában hosszabb időt töltött külföldön, mérnöki tanulmányokkal foglalkozva. Nemcsak műszerekkel, földabroszokkal és diplomával, hanem egy kis könyvtárral tért haza, melyben a díszhelyek Lafontainé, Boileaué és Voltaireé voltak . . . Sürűn levelezett Kazinczyval, . . . azután Péczelivel. Öt vaskos kötetben ma is megvannak hagyományai: eredeti mesék és költemények, Lafontaine modorában, egy tragikus magánjelenet Polyxenáról, Boileau Pulpitusának egy meg is jelent fordítása, egy kiadatlan Milton-töredék, több fordított tragédia, regény és röpirat». (*Kovács Pál emlékezete*. A Kisfaludy-társ. évlapjai, XXI. k. 367. l.) A kiadatlan öt kötet kézirat Beöthy Zsolt birtokában van, a kinek szivességéből a kötetek czímeit szóról-

Kazinczy levele Szécsi Ferencnek, II. k. 1 füzet. 1891. 575 l.

Kazinczy Levelei 8 k.

392. *Kininger Vincze György* rézmetsző 1767-ben született Regensburgban, meghalt 1851-ben Bécsben. A császári akadémián tanult s már 1790-ben önállóan működött. L. bővebben Wurzbach *Biogr. Lexicon* II. k. 271—273. l.

5751

393. Ez a levél, nem levén kelte, a szerkesztésnél tévedésből került mostani helyére. Mivel eredetije oly levelek között található, a melyek 1791-ből valók, a valószinűség a mellett szólt, hogy ez is körűlbelűl ez időben keletkezhetett. Tartalmának bővebb és behatóbb tanulmányozása azonban meggyőzött bennünket, hogy ez a levél néhány évvel előbbi keletű lehet. Hogy 1787-ben kelt volna, nem merjük állítani, jóllehet tartalma nem egy pontban hasonlít az *I. k.* 112. sz. leveléhez, mely 1787. decz. 17-éről van keltezve. De már a mit e levelében ír is Kazinczy, azt sem közölhette Kovachich, mert folyóirata 1787. év végén megszűnt. A mikre e sorokban kéri, azt is hiába keressük a *Merkur*ban. Innen következtethetjük, hogy a szóban forgó levél 1788. évből való lehet, ámbár Baróti Szabó rövid életrajza, melyre Kazinczy hivatkozik, csakugyan megjelent a *Merkur*ban. V. ö. az *I. k.* 112. és 116. sz. leveleivel s az erre vonatkozó jegyzetekkel.

394. Kihez intézte Kazinczy e rövid levelet, nem sikerűlt megállapítanunk. Nem lehetetlen, hogy talán vagy Hochmeisterhez, a nagyszebeni nyomdászhoz, vagy valaki olyanhoz, a ki neki Erdélyben colporteurje volt. Hogy az illető szabadkőmíves lehetett, azt abból sejtjük, mert Kazinczy csak az ilyenekhez intézett levélben írta magát *Orpheus*nak.

396. 248. lap alul 4. sor: «Gyönyörködve olvastam a' Museum utolsó darabját». A II. évfolyam 7. füzetét érti Kazinczy, mert ebben jelentek meg a Kazinczytól említett művek. Rádayé ily czímmel: «Mezei dal ősz tájban, Jacobi után szabadon fordítva», melyet Toldy is közöl *A magyar költészet kézikönyvé*ben. Virág Benedek műve «Jéremias keservei az elpusztult Jeruzsalem várossán» cz. jelent meg, mint a füzet 13. sz. darabja. Baróti Szabó és Versegi költeményei idézve vannak a levélben. Szentjóbi Szabó László említett «historiai töredéke», «Első Mária magyar királynak életéről» szól, mint az egész műnek első része. Veszprémi dissertatiója e czímet viseli: «Elmélkedések a magyar koronáról». Ez értekezés a *Hadi és más nevezetes történetek*ben is megjelent, de csonkán. Erre vonatkozik Kazinczynak a 431. sz. alatt közölt levele.

Kininger, Vinzenz Georg

l.

Na Hlo Ernst gnijt

VII/II.19

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai h
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább ki
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Baróti Ábó Dávidnak ..... Munkáji. 1-2.

Komárom, 1802.

(A ímlap előtt, babról a költő mellképe, ovális keretben. Rézm. jelrés: V. Cy. Kieninger delt. J. Tretter sc.t] 1798.

Mórn Jenő.

Kieninger

Kr. ①. 112

Kininger, festő

vrd

Mitrovics Gyula:

Kazinczy esztétikai törekvései. Budapesti Szemle. 1929. febr.

212. l.

Fent: Bacsányi Jánosnak, mely Pfeiffer bécsi rézmetszőt szolgalmozott.

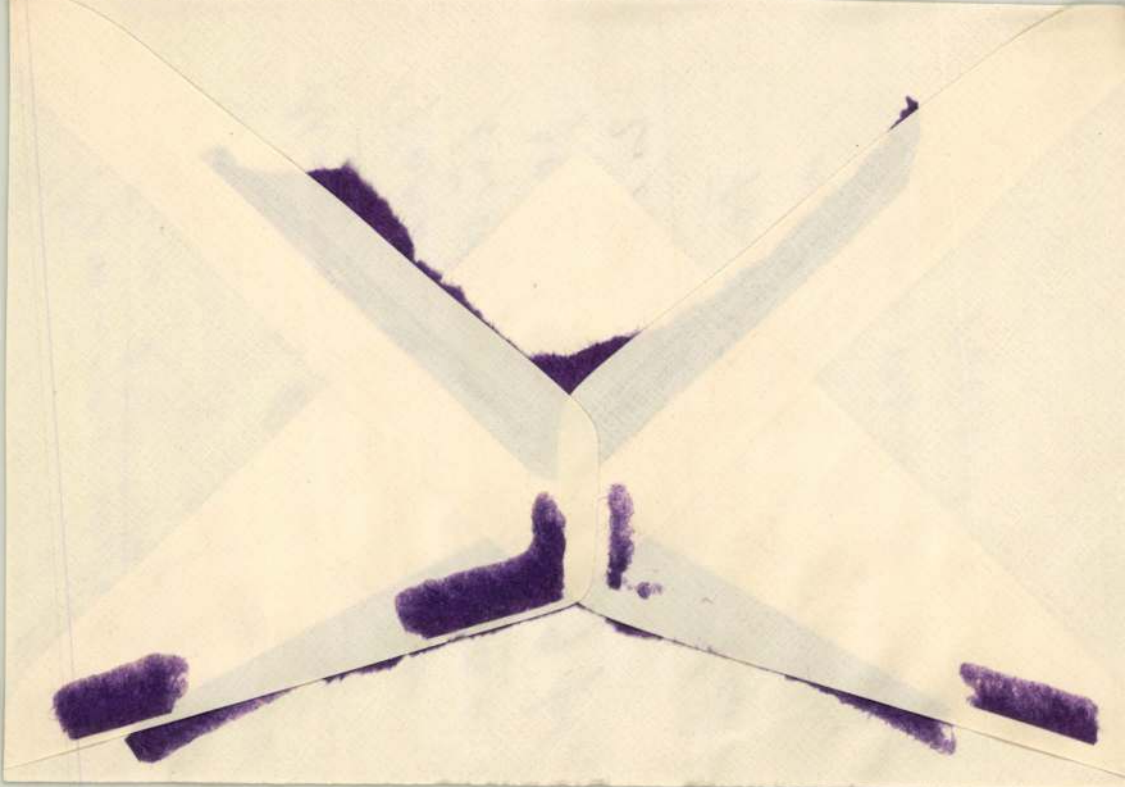

Kininger

Esterházy Miklós
herceget átadó menet-
levele 1814-ből
repr.

Papp Viktor: Beethoven
és a magyarok. Budapest
1927. 58. l.

Kiminger Vince György

Kazinczy archeje, régi

ród

Mitrovics Gyula:

Kazinczy esztétikai

törekvései.

Budapest: Kenyér

1929. 214. l.

febr.

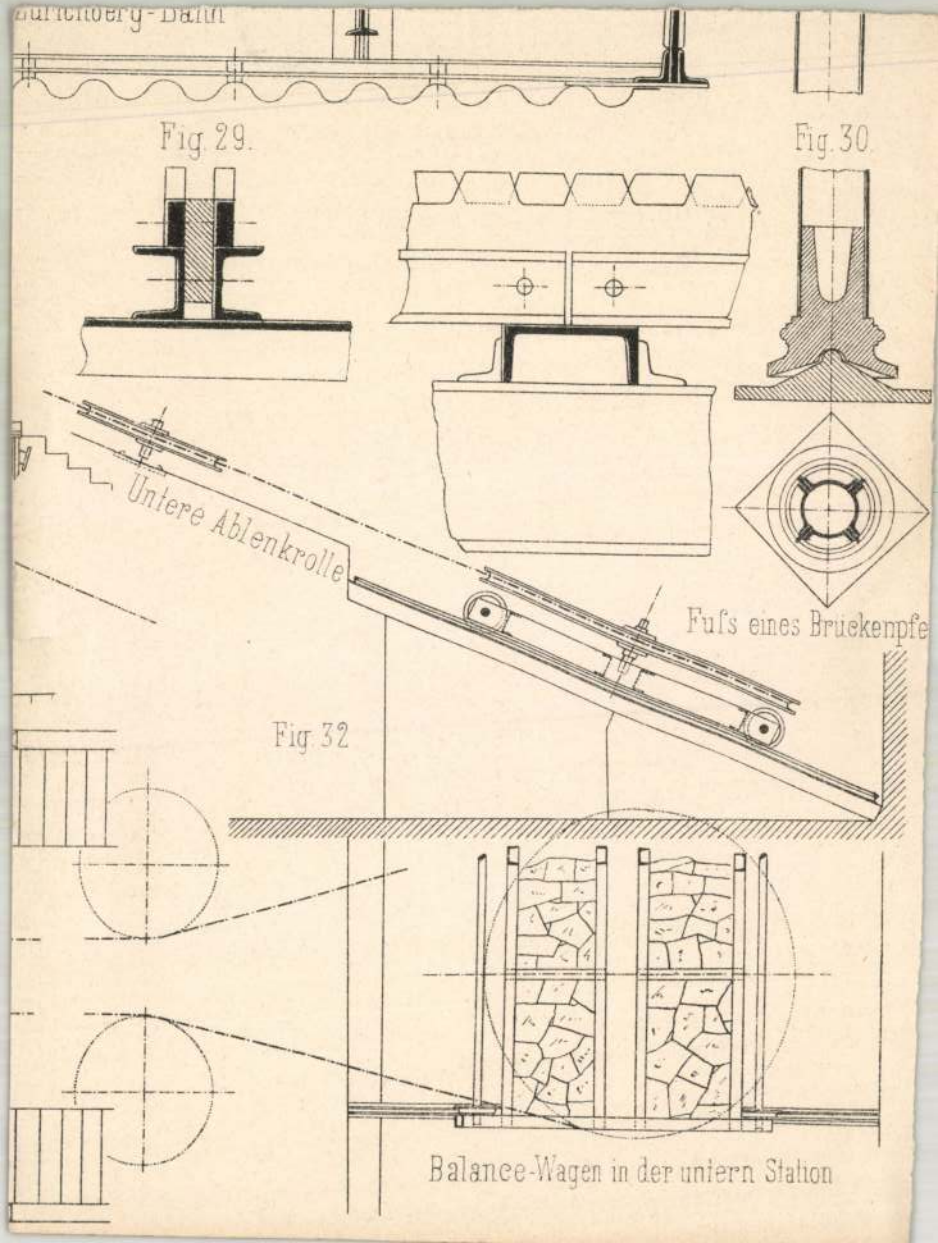
Fig. 29.
Fig. 30.
Untere Ablenkrolle
Fufs eines Brückenpfe
Fig. 32
Balance-Wagen in der untern Station

Karinszy Ferenc. – Kieninger után John.
Pontozó modor.
Kk. Sz. 2679.

Kr. 145.

Kieninger

Kininger

A. Mübarát

1921. 252

Postbichal, pápai fajáinszgáros

IX. 84.

Mű. és Kvt. Ert.

Kininger, V., rajzoló III. 116.

Kininger V.

Pásztory Sándor:

ehellig, hétnyolczad jobbra, tojásdad medaillonban. Paróláját
copper fodrista s arcza s bajusza leberetvélt. Ingének galléryá lehaj-
tott, nyakkendője körül van csavarva, mellfodra látható s dolmá-
nya s (piros) bekecse zsinorv. (A kalpagban balra az ablak előtt fehérvas
függöny lóg. Feliratai a kép alatt négy sorban:

Pásztory Sándor
Fiumei Kormányzó, eltt referend.
A' Magy: Cancellariánál
szül 1749. Zm. 8d meg halt 1798. Máj 1-jén."

alól: „Kininger del" és „F. John sc."
s legalól jobbra: „Vándor 1837.

Passe-vivoxra, méretei a vonalkeretnek 11.8: 9.6 s a rézlapnak 21.5:
14.4 c/m.

Lsfa 3637.

152/93 N° 21

Batsányi János:

Térdig, jobbra fordulva (kan.) fatörzsben ülve fejszedad medaillonban van ábrázolva. Haja kissé göndör, bajusza és szakálla leberetvált. Fejét kezében nyitott könyvet tart, balját térdein nyugtatja. Körülszavart nyakkendője fehér, mellénye hajtókás s kabátjának magas galérja lehajtva. Köpenyegét bal vállán átvetette s maga, kalapja térdénél látfik. A háttér sirlás vidék vízcsészel. Felirata a kép alatt:

„Batsányi"

alól balra: „G. V. Kininger del.t"

jobbra: „C. Pfeiffer sc.t"

Kőnyomat, mérete a vonalzatnak 28·6 : 23·6 cm.

9646

428/94 : 6.

Kiminger V. G.

festo

l.

Haberlandt

60 l.

Gymlapebiová IV. 122

M.D.K.

Kininger, festő

Pászthory Sándorról készitett rajzát Friedrich John rézmetszetbe tette át. 124.o.7.jegyz.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az irósportrék gyüjtésének múltjából. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

püspökök
évekre á
„Acta C
Kiegészít
toria“-sor
vonatkoz
Sant An
145, 146,
(XVI—X
ványok é
magyar
Dolgozott
lengyel,
fasizmus
Cultura“
és a fasis
meg „A b
műve.

Dr. V
tudor, a
professzor), ösztöndíjas a második felévben. Tanulmányai folytán [illegible]
ismeretei kibővítésére ezerűtkoztak. Rendszeresen látogatta a nyilvá-

Bacsányi János
Szinnyei Ferenc dr
Bacsányi János
1763-1845. M. Tud
Akad. Bp. 1904. 40. l
200. l. után

Bacsányi János
Szinnyei Ferenc dr
Bacsányi János
1763-1845. M. Tud
Akad. Bp. 1904. 40. l
200. l. után

Szinnyei Ferenc dr

vegytani intézetben, Barrenscheen professzor vezetése mellett dolgozott s ezenkívül Bécs különböző szakkönyvtáraiban igyekezett a dohányra vonatkozó irodalmi adatokat összegyüjteni. Munkája eredményeit a következő, részben már közölt, részben közlés alatt levő dolgozatokban foglalta össze: A Magyar Dohányújságban: „Nikotinelőállítás zöld dohányból", „A dohány mesterséges fermentálása" és „A dohány minősége". — A Biochemische Zeitschrift számára: „Bestimmung kleiner Mengen Furfurol", továbbá „Unsere bisherige Ergebnisse über die Chemie und Biochemie der Tabakausbildung" és „Methode zur Bestimmung kleiner Mengen Pyridin neben Nicotin und Ammoniak".

Dr. Bogsch László (1906, Vajdahunyad, ág. ev.), bölcsészdoktor, tanársegéd az egyetem Földtani Intézetében, Budapestről (Papp Károly professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. A bécsi természettudományi múzeum geológiai osztályán dolgozott dr. Schaffer egyetemi tanár és dr. Kautsky paleontológus vezetése alatt. Az idei félév folyamán befejezte a mult évben megkezdett munkáját, amenynyiben a nógrádszakáli tortonienkori kövületanyag monografiáját összeállította. A mult, 1933—34. ösztöndíjas éve alatt ugyanitt dolgozva az egész anyag részletes őslénytani feldolgozását végezte, az idei félév folyamán összeállította a monográfia teljes kéziratát a táblázatokkal együtt. Ennek kapcsán átvette a magyar és német

MDK

Kininger, Vinzenz Georg

(1767 – 1851)

bécsi metró

Az angol mezőtúro eljárás egyik bécsi mestersége. Nemcsak metszeteket készített, hanem rajzolt is más metszők számára.

G. Rózsa. Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn

Acta Historiae Artium 1956. IV Tom. 1-2 n. 147 sq.

M.D.K.

Vinzenz Georg Kininger, grafikus, 1767-1851

Batsányi János, költőről készült rajzát Karl Hermann Pfeiffer pontozó modorú rézmetszetben sokszorositotta. 237.o. 1799-ben már meg volt.

Kőszeg György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. 237.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

MDK

Kininger, Vincenz Georg

"Festetich György"

arckép - rézmetszet 1827

Kininger - ~~John~~ Weiss - Ehrenreich

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61.-67.o.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Künnger Vince ny.
tart.
Magyarország
Karinczy Ferenccel
utca
szám

Orkényi Dhlia!
A minőszektőrszerki
gondolat.
Kneat, 1941.
42, 43, 44. l.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

F. ÉVI ÁPRILIS HÓ 22-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII., BAROSS-UTCA 13.) TARTANDÓ

FELOLVASÓ ÜLÉSÉRE

SORREND:

1. *Dr. LÁSZLÓ GYULA:* Az avar világképről.
2. *Dr. DERCSÉNYI DEZSŐ:* XIV. századi magyar illuminált kéziratok Amerikában. (Színes felvételek bemutatásával).

A társulat vendégeket szívesen lát.

Budapest, 1942. évi április hó 11-én.

GEREVICH TIBOR
elnök

A választmány előzőleg d. u. 5 órakor választmányi ülést tart. Kérjük t. Választmányi Tagjaink pontos megjelenését.

40.434. — K. M. E. Ny.

Kininger

l.

LykaMagymű1300-50
16. 53. l.

Kininger rajza

Weis D. metszete

nincs
Cd

Báró Kray Pál
altábornagy arcképe
Fenyő Ká mű've
Repr.

Fest Aladár:
Báró Déváy Pál altá-
bornagy (1735–1800)
Magy. Tört. Élete. Bp.
1915. 183. l.

BUDAPEST
46 XI. 17-7
N 4

Kininger

rajzoló, Bécs 1800

l.

Bielz Portrkat

652, 654, 655, 656-7,

Sobieski János:

Mellig, kisré balra, négy
mely talapzatra van helyezve.
s arra leberetrált. Vérzé fellett,
két sorban:

„Johann
König in

s fölül a bal sarkon „7."

Réthaty, méretei 12.6:6.3 cm.

Des Scharfsichtig
unpartheyisch vorgestellte
die so genannte Hungarisch

Kininger

Magyarok parasztlegény képe Fejérmegyéből a XVIII–XIX. századból.

A szinezett aquatinta metszet a Köveskő műben pelentmeg.

Costumes des différentes nations composant les etats héréditaires de S. M. Imp. et Royale. Dessinés par Kininger et gravés par les meilleures Artistes. Vienne, T. Mollo & Comp. Repr.

Magyarországi

TV. 115. 637. l.

Todd Egy (a magyarnap) menetkiegészítő, módosítatlan utánnyomás be.

reprodukciós u.o.

Kininger

Müvészet 1904-271

-1907. 386

Gainsborough Thomas: Charles
Hotchkiss archive 169 (613), 3536 (49

Kininger festö

Virág Benedek ins
(+1830) Ovalis Epitheton
Reim. M. 8.5–7.6 cm.
felr: „Kininger Beisben
a Stunder Posten fest. Weidl
Beisben notiz. 1803."

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... osztályu tanuló a

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... hó.....

osztályfő.

e Szeged.

Kiringer

fests

Laird

John F.

rexin.

Kinniger festi

laid

Oretter Samuel

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

d.

MDK

Kinninger festőm.

Festetics György gr.

M.rézmetszetek a 19. sz. elején. Müvészet, 1906.
7o l.

Kininger, Vincenz M.N.K.

Festetics György arcképe /rézmetszet rajza után David Weiss-től /

repr.

Szerszámy-Csaky-Fülöp: A magyar nemzetörténet képes-könyve Bp. 1960.

154.1.

V.Kininger,festöm. MDK

BaumberggGabriella. /Bacsányiné/ akvarell V.K. egyik legszebb müve.
A linzi hagyaték egyik legbecsesebb darabja.
Bánatos tekintettel néz reánk a sokat szenvedett költönö.

Dr.Kremmer Dezső: Kerányszky Lajos könyvtára.II.
Könyvtári Sze Szemle.1915. ápr.-aug. 111.-119.l.

MDK

Kininger, Vincenz Georg

"Gyulai Ignác"

arckép - rézmetszet 1826

Kininger, Vincenz Georg - Ehrenreich

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61.-67.o.

Kininger /Vincenz Georg/ MEK

"Zsámboky János"

arckép - rézmetszet 1826.

Mansfeld , Johann - Kininger -Ehrenreich

Kininger "Schedy" müvésznéven szerepel.

Nicolaus Hautt rézmetszetét is ismerte.

64.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

MDK

Kininger , Vincenz Georg

"Tihanyi Tamás"

arckép - réznetszet 1809

Kininger - John - Ehrenreich. - Az idézett müvészek Kazinczy-arcképének pontos másolata,csak a fej más.

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Kininger-John M.D.K.

Batsányi János arcképe /metszet/repr.

eresztury Dezső:Amagyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
114.l.

Kininger-John M.D.-.

Kazinczy Ferne arcképe /metszet/repr.

Keresztury Dezső:A Magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956
113.1.

MK

Kininger, Vincenz Georg

"Pászthory Sándor"

arckép - rézmetszet

Kininger - John -/~~Ehrenberg~~ Ehrenreich.

Ehrenreich a ruházatot Skerlecz Miklós képéről /Mark Quirin/ vette. 63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

MDK

Kinninger Vince

Kazinczy Ferenc arcképe.Kinninger Vince festménye után F.John pontozó modorú metszete.Repr.

Gerevich - Genthon: A magyar történelem képeskönyve.Bp.1935. 193.l.

MDK

Kinninger Vince festő

Festetics György gróf.Kinninger rajza után
Weisz pontozó modorú metszete.Repr.

Gerevich-Genthon:A magyar történelem képes-
könyve.Bp.1935. 195.l.

Kininger V.

l.

Ernährungsmittel

1933. október 31.

970350	
3000 —	
	25000 —
1967996	
	19775 —
900 —	
734280	
265720	
	400393
320 —	
5400 —	

KININGER WINZENZ GEORG
rézmetsző

magyar vonatkozásu arcképek metszetét készitette
/pl. Kazinczy/

Folia Archaeologica XIV. 1962 214 lap

KININGER, Vinzenz Georg, festő M.D.K.
/1767-1851/

Magyar parszt,/ rajza után készitett rézmetszet a Costumes des différentes nation composnat les états héreditaires de S.M.Imp.et Royale. Dessinés par Kininger et gravés par les meilleurs Artistes. Vienn s.d." c. sorozat lapja

/XVIII-XIX. sz. fordulója/repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 231.

MDK

Kininger, graf.

XXXXXXXXXXXXXXXX

Bacsányi János mellképe. Tusrajz.

Jelz.:"Kininger seinem Freunde Batsányi."

Nemz.Szalon.- Székesföv. Tört.Muzeum uj szerzményei.
1939 jan.-febr.
Kiállitási anyag. Kat.

gálta M
tikai,
az ide
után k
s tétel
ság ké
adatok
megkoı
törvén
séges k
lógiai
Theoló
címmel
habilit

A bud

Dr
kapott
tése al
nyos k
állammal folytatott nemzetközi perevel kapcsolatban fejtett ki munkálatai kapcsán a levél-

Kaminger V. Szaszy
vezér

L.
Kaminczy Erdélyi
1051/1921.

Szemle részére több könyvismertetést írt. E mellett társadalmi és publicisztikai tevékenységet is fejtett ki, mint az Országos Magyar Katholikus Főiskolai Diákszövetség elnöke, a Magyar Nemzeti Diákszövetség és több társadalmi egyesület választmányi tagja, és az Állásnélküli Diplomások Ifjúsági Bizottságának jogászreferense. Ennek során előadásokat tartott az Emericana jogászblokkjában, a Budapesti Piarista Diákszövetség öregcserkészcsapatában, az Actio Catholica ifjúsági nagygyűlésén. Több cikkét közölte a „Fiatal Magyarság" című öregcserkészlap. Tagja volt az 1933. évi Jamboree vezérkari irodájának. Információi alapján írta meg P. Mesnard professzor a Revue des Jeunes hasábjain a „La Jeunesse Universitaire Catholique Hongroise" című cikkét.

Dr. Komin Ferenc (1910, Budapest, róm. kath.), jogtudományi doktor belföldi ösztöndíjas munkásságának tárgyát a nemzetközi forgalom vételügylete alkotta, amely irányban dr. Szladits Károly egyetemi ny. r. tanár vezetésével folytatta kutatásait. Miután a Nemzetek Szövetsége római jogegységesítő intézetében a vételbizottság munkájában mint vendégtag résztvett, majd a Kaiser Wilhelm Gesellschaft berlini jogi intézetében a vonatkozó jogirodalmat a hágai tervezet alapulvételével feldolgozta, a jogérvényesítés gondolatától vezérelt és jogösszehasonlító alapon haladó módszeres úton elkészítette „A vétel nemzetközi magánjogi szabályozása" című tanulmányát, amely a ma-

Kininger f. V.

Dréta Antal.

Derékon alól, kétnyolcrad jobbra, fejásdad medaillonban. Feje elől kopasz, haja göndör s arcza s bajusza leberesvált. Jobb kezét a derekát szorító cingulus mellé dugja. Fehér szerecsendaja felett a fekete scapularét hordja s a nyakába vetett kettős lánczon keresztet vagy. A háttérben a talapzatra nyugvó oszlopot függöny vesszi körül. A kép alatt keresztet látható kőpeán egy lábon álló s követ tartó strucznadárral s ágazó „M"—„O"—„R" és „S" betűkkel. Feliratát a kép alatt három sorban, melyet a keretre szakít meg:

Rdms Antonius... Dréta
S. Ord. Cisterciensis B.M.V... de Zircz
Pilis et Pásztó... Abbas

alól balra: „Kininger del"
s jobbra: „John sc."

Pünctirozva, méretei a medaillonnak 14.8 : 12.1 s a rézlapnak 26.5 : 19.3 Cm.

Kininger után metszette F. John.

Ltpa 1116 (teljes feliratával)
7934 (vizei előtt)

191/93 N: 1683.

Kininger, V., rajzoló / II. 135.

Mur. Kata

Kininger Vincenz

~~Kininger~~

festi és gróf. szül.
1767 ápr. 24. Regensburg
+ Wien 1851 máj 18.

lásd Thieme
Becker
bio életrajz

Falka

Kissinger

laid

Edik 35 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta

Kiininger

Bacsainyi. Georgiz.

Ernst

Krüger

Laid
E.

Ehrenreich

Kuniger del

Laia

John scrin

Kininger festő M.D.K.

Rajza Kazinczy Ferenczről (1803)
reprodukálva:

Csatkai Endre: Idegenek a régi Sopronról. Sopron 1938 címlap előtti tábla

MDK

Kininger, Vincenz Georg

(1767 - 1851)
ontář řezmetno
„Schabe" - technizoval dalgozott

Bermann Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884 549.0

M. D. K.

Kininger Vince György rajzoló és vésőmester (1769–1843).

K. F. arcképe. Felirata: „Kininczy Ferenc.. placere loris, quam plurimis – Ferentius".

Rajz. 1803.

Felső Magyarországi Minerva 8. 1832.

Rósza György: Kininczy Ferenc a művészetben.

Művészet 1957. VI. é. f. 2–3. sz. 190. l. (l. még: John F. u. o.)

MDK

Kininger Georg (1767-1851)
bécsi rézmetsző és előkép rajzoló
Neve gyakran szerepel Friedrich John rézmetszetein, mint az alőképet készitő müvészé. Valószinüleg ő ajánlott John rézmetszőt Kazinczy Ferencnek. 224.o.
Repr: " Kazinczy Ferenc. John rézmetszete Kininger rajza után" 224.o. 1. kép

Bésan György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás irói.
MMv. Art 1955. IV. 2.sz. 223-229.o.

M.D.K.

Kininger, Vincenz Georg, festő

(1767-1851)

Bécsben működött és ott került közelebbi barátságba Balsányi Jánossal. A Budapesti Történeti Múzeumban őrzött 1802-ből származó arcképe addig mint Balsányi János képmása szerepelt a szakirodalomban. Szerző a bécsi Történeti Múzeumban őrzött, 1826-ból származó Kininger önarcképpel összehasonlítva, megállapítja, hogy!

Rózsa G.: Ein unbekanntes Selbstportrait von Vicenz Georg Kininger in Budapest

Acta Historiae Artium, Bp.1958.Tom.V.fasc.1-2.

171-176.old.

5 á.

M.D.K.

Kininger, Vincenz Georg, festő (1767-1851)

... a budapesti kép nem Balsamit ábrázolja, hanem a művésznek egy fiatalkori önarcképe. Állítását az egyező hajviseletre, a meredeven szemlélődő tekintetre - valamint Balsamiénak három más osztrák festőtől származó (Füger, Niedermann) portréjára, illetve (Kininger-Pfeiffer féle) arckép-másolatára alapítja.

Rózsa G.: Ein unbekanntes Selbstportrait von Vicenz Georg Kininger in Budapest
Acta Historiae Artium, Bp.1958.Tom.V.fasc.1-2.
5 á. 171-176.old.

M.D.K.

Kininger

Kazinczyról készített rajzát, melyet Friedrich John 1804-ben metszett rézre, említi

31

Rózsa György: Művészettörténeti jegyzetek a Kazinczy-levelezés 23.kötetéhez.
Művészettörténeti Értesitő, 1961.X.évf.1.sz. 31.old.

ressd, és én örvendve fogom látni hogy a' derék Ifjat Te is szeretetedre méltóztatod. —

Imhol két lap verseidnek első árkusából. Azt hozzám mutatóúl küldé-fel Trattner, 's ezt elszeltem belőle hogy néked megküldhessem. Trattner makacs, lehetetlen volt elvonni azon feltételétől hogy eggy oszlopra csak 22 sort rakasson, lehetetlen elvonni attól, hogy Verseidet illy rendü betűkkel adja-ki. Paradírozni akart azzal hogy illyeket is bír, 's azt gondolta hogy tégedet megtisztel akkor, midőn ezen betűjivel a' Te munkáid jelennek-meg nála legelsőben. Ez azt az inconvenienst szüli, hogy így a' dal előtt álló Rubrica felett és alatt több fejérség marada mint a' mit az igaz proportio kíván. — Egyéb eránt ezek a' betűk ezerszerte szebbek mint a' mellyekkel a' mi Berzsenyink' és a' Dayka' Versei nyomtattattak, a' papiros szép lesz, 's a' rezek épen gyönyörüek; és így Trattner valóságos hálát érdemel tőlünk.

Eggy dolog eránt egészen ellenkezőek gondolataink, édes barátom. Syllogismusaidnak Majorjait nem csak nem tagadom, sőt vítatom is. De a' Minor, a' Minor! Nem vádollak. Itt is szabad külömben gondolkozni mint én. Adja Isten, hogy ha bajunknak kell lenni, mindég olly fejü 's olly szívü emberrel legyen bajunk, mint a' millyet ez mutatott, az az bizonyitott. Ha az ő *módus*-a (modestiája) is tagadtathatik, úgy nem tudom mit lehet nem tagadni. Más századrésznyi mosolygásával az Istennének mit csinált volna! Ezek a' mostani vádak. —

Élj szerencsésen, kedves barátom. Ölellek tisztelettel, szeretettel. —

A' Lajosnak küldött Báróczi Élete complet e? nincs e híja?

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

Berzsenyi

2699.

Kazinczy — Trattner Mátyásnak.

Válasz Trattnernek Júl. 19d. vett levelére.

1814. 20 Jul. Széphalom.

Bácsmegyeit tenni első Kötetűl, annyi mint eggy 9 szobájú épületbe eggy dísztelen kabinetet tenni a' szála' helyére. Ennek az én 9 kötetből álló Munkáim köztt legutól kell állani. — «Minek utána Szögyéni engem Febr. 14. 1814. a' Pászthory képének plattjával megajándékoza, én pedig nem vagyok háladatlan és alacsony az ajándékban vett rezet Tr[attner]nek *eladni*, elnézem hogy ez a' 9dik Kötet előtt álljon, noha az első előtt kellett volna áll[ania], 's a' Foglalat' hátulján excusálni fogom tiszteletlenségemet.

Az Ur a' theatr. darabokat ki akarja rekeszteni. Úgy de a' Helmeczi Jelentésében azokat is annunciálá és csak kevés ideje, hogy elhagyásokat óhajtá, én pedig soha nem ígértem, nem is cselekszem. Mit ér Themistocles Dramaturgiai és Stylisticai tekintetekre nézve Emiliához képest, 's az Ur ezt nem akarja, azt akarja. Nézze-el az Ur mit írtam Máj. 19dikén.

Erre az Ur azt válaszolá, hogy Augustusra csak 1 Kötet lehet kész és nem 2. 's csak ezt, 's én reá állék. Most arra állok hogy a' Képszobor helyébe Etna és Lesszing Meséi tétessenek, 's kérem maradjunk e' mellett. Arra vigyáztam hogy minden Lieferungban eggy neugedruckt és eggy új munka, eggy fenn ízlésü és eggy köz ízlésü álljon. Geistinger két holnap alatt La Rochefoucauldot eladta, 's Tr[attner] ezt is ki akarja rekeszteni. Dolgozzunk eggy kézre, én az ő *hasznára*, ő az én *becsületemre*. Bácsmegyeit 13 esztendeje várja, sürgeti a' Publicum. Emilia, Yorick, Hamlet kevesebb által fog kerestetni. És így B[ácsmegyei]nek kell ezeket segéllni.

Gróf Haller László képét ingyen adom. Helyébe a' Kis festett képét 's a' Kininger rajzolatjait kérem.

[Fogalmazványa a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 27. sz.]

Kazinczy Ferenc levelezése

XI. k.

a' maga igen szép Epistolájával, 's Horvát a' maga igen szép dalával.

Jó Tragediát az Urak semmi jutalomért nem kapnak most. Azonban jó dolog próbáltatni. Az Úr Aufsatzában Bartsay felől kegyetlenül nagy az a' két kicsúcsorodás. Egyéb eránt a' darab tiszteletet érdemel. Bár említette volna az Úr az ő Rednertalentjeit is! — Alvinczynak emlékezetét meg nem olvastam. A' katonai dolgok előttem értetetlenek. Nem csak nem neheztelek a' Jegyzésekért, sőt azokat szíves örömmel olvastam. Ki az a' széplelkű *B.* a' ki lap 8. tette a' Jegyzést? Csókolja öszve az Úr, ha barátja. Szeretem ezt a' Bt. 's óhajtom hogy gazdag legyen, 's megtehesse a' mit másnak tanácsol.

Én Júliusban csak azért is itthon leszek, hogy az Urat, a' kedves Wesselényit, és a' Pataky Urat láthassam. Feleségem rég olta vágy látni az általam magasztalás nélkül soha nem említett Wesselényit, 's nagyon megörült a' hírnek. — Debreczenből Bószörmény 's Nánás és Szent Mihály felé vegyétek útatokat barátim, ott lakik eggy roppant Helységben, mellyet bír, Gróf Desőffy József. Néki irok hogy várjon benneteket, hogy otthonn legyen. Patakról hozzám senkit ne hozzatok. Én Vályi-Nagyot szeretem, de csak magam akarok lenni véletek.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I. köt.]

2662.

Kazinczy — Gr. Gyulay Karolinának.

A' szeretett Lolottnak Kazinczy Ferencz
a' nádmézes csókok helyébe nádmézatlanokat.

A' Nagysád' levelei, édes Lolotte, engemet fel felriasztanak prózai életemből, 's eggy szebb poetaiba tesznek által — csak hogy ezek a' poetai pillantatok úgy tűnnek-el előttem mint eggy szép álom' képei. Miért nem láthatom én Nagysádat, hogy ezek az örömek tartósabban légyenek az én örömeim!

Nagysád nekem nádmézes csókokat küld, de meg nem mondja ki által. Döbrenteinek leveléből tudom, hogy ő, B. Wesselényi és Pataky Mózes Urak Júliusban jőnek Magyar Országra. Lajos felől Döbrentei semmit sem ír, 's már azt hittem hogy eggy vagy más

Tegnap vettem a' Kis rézbe metszett portréját Trattnertől, és a' Socrates' képét a' három leples (bekleidet) Grátziák szobra előtt, Kininger által rajzolva. Excellent! Bár a' Kininger rajzolatját el ne rontsa a' Metsző. — Ezek postán jöttek. Szemere felhozá a' Báróczi munkájit. Oh miért nem mutathatom Biographiáját! —

Trattner nem reményli hogy munkáim elég Előfizetőket kapjanak. 400t kíván, melly igen sok. Kénytelen leszek magam pótlani, és most csak 9 darabot eresztek-ki, továbbra hagyván Gessznert, a' Messziást, és a' Régiségeket. Palinak felolvastam a' Hamlet első felvonását jambusokban Schlégel után.

Maj. 22d. Vasárnap. — Tegnap estve Sophieval besétáltam a' Városba, 's a' postán lelém az Úr levelét a' Muzéummal. Kijövénk épen a' Városból, 's neki állék eggy késsel 's felvagdaltam leveleit. A' Város végén olvasni kezdém, 's hazáig mindég olvastam. Eggy ösvényen Sophie után ballagván, lábam meg akada eggy gazban, 's orra buktam; hüvelykem 's harmadik ujam majd kificzamlott. Ma délig nem írhattam kezemmel. De ezt a' fájdalmat 's alkalmatlanságot kész volnék még eggyszer szenvedni, ha még eggy illy derék füzetet olvashatnék. Oh, tagadja hát a' ki akarja hogy haladunk. Mik ehhez képest előbbi próbáink e' részben! És maga a' külső is. Formát, betű, papiros. Virág Benedek meglátván az én Cserey Farkashoz irt Epistolám' Kolozsvári kiadását, így íra hozzám: «Azok az Erdélyiek nagyon szeretik az **Antiquitást.**» Bizony ez a' holnapos írás mind külső mind belső érdemére nézve akárhova beillene. A' nyelv ellen alig van hiba, vágy**ik** rossz, mert nem vágy**ol,** hanem vágy**sz,** és így nem vágy**ik** hanem vág**y.** A' Betűrakó is jól dolgozott, csak hogy igen sok helytt elhagyta az apocopált genitív apostrophjait, 's bezzeg megadá az én Laocoonomnak:

győzött (,) a' fene (δ) 's Trója nem áll.

így nincs értelem. —

Nagy gyönyörrel olvastam itt a' Szabó András és Pataky Mózes Úrak' darabjaikat. Erre mingyárt reá ismertem (Kufsteini emlékezésem után) hogy a' Sulzer' Nachtrágjából van véve. Az excellens munka. Az a' Szabó Úré is, és nagy hasznú. — Az Úr Verseit hasonlóképen való örömmel olvasám. A' Szemere' két darab versét elugrottam, mert ismerem, de melly örömet ada nekem Vitkovics

nicht. Es kann eine Zeit kommen, wo man sie wieder hinstellen wird. Ihm folgt ein Ruhm, der ewig bleibt.

Klopstock.

[A levél vége hiányzik.]

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 115. sz.]

Kiváncsi

2661.

Kazinczy — Döbrentei Gábornak.

Széphalom Maj. 20d. 1814.

Érdemes barátom,

A' mi kedves Szemerénk ma viszi-el feleségét Lasztóczról. Az elmult vasárnap, feleségemnek neve' napján, ébredt-fel legelébb Kriskájának oldala mellett. Szombaton délben én már megjelentem a' háznál némelly közelebb rokonokkal. Zsenkámat 11 órakor az álom megszállotta, 's kénytelen valék vele szállásomra menni. Hallám más nap, hogy némelly pajkos férjfi és asszony szörnyű lármával vitte ágyba az öszvefekvendőket, 's szántam Palit, a' ki e' napot csendes örömben akarta volna m a g á n a k élni, 's mátkájának, napának és sógor-asszonyának szeszek miatt, kik a' gyöngyös, gyémántos, 's két réfnyi farkú gazdag csipkéjű bíborszín menyasszonyi öltözetet látatni akarták, kénytelen vala kerengeni a' tánczban, 's a' napot, ezt a' nevezetest, nem magának élte, hanem másoknak! 102 vendég ült az asztalnál, hol dőzsölénk. Mit nem emészte-meg a' ló és a' cseléd! Nem jobb volt volna e azt Palinak és Palinénak adni, hogy kezdjék gazdaságokat? Ha Herczeg Breczenheim a' maga Pataki 's Regéczi Dominiumát nekem ajándékozná is, Eugenie és Thálie így nem menne férjhez. Inkább 3 holnap múlva adnék nekik illy örömet. — Sophie betegsége miatt nem vala ott, de Eugénie azzal tette anyjának neve' napját nevezetessé, hogy a' Pali lakodalmában tánczola először köz helyen. —

Negyed nappal a' Pali lakadalma előtt a' Testvéremnek Dercsényinének Ferencz fija eskettetett öszve 142 Vendég jelenlétében, a' Zemplényi Vice Ispán Szemere István és Márjási Klára leányokkal, eggy angyali szépségű 's jóságú igen fiatal leánnyal, öszve. Mennyi gyöngy és gyémánt és ezüst és vesztegetés — épen akkor midőn minden a' pénzetlenséget panaszolja, épen akkor midőn a' jók' lelkeiket leverve látjuk! —

gelehrt hat die Menschen zu verachten. Wäre ich Ludwig XVIII. ich würde dem Herrn Marschal Augereau mit Verachtung begegnen, denn was dieser Undankbare jetzt gegen Napoléon thut, das würde er in einem gleichen Falle gegen jeden andern thun.

Bey Napoléons Sturz dringt sich jedem edlern Menschen die Erinnerung an den kranken Löwen bey Aesop auf, dem sogar der Esel einen Schlag versetzt hat. Ich wünschte, dass der ausserordentliche Mann noch lange lebe, und sich durch Schriften und Wissenschaften signalisire. Graf Stephan Desőffy erzählte mir, dass General Buonaparte um das Jahr 1796. als Desőffy drey Wochen lang sein Gast war, sehr oft den Wunsch äusserte: Wenn nur bald Friede wäre, damit ich mich ganz den[1] Wissenschaften hingeben könnte! — Jetzt hat er dazu Musse genug. — In Napoléons Armee-Befehl ddo. 4. April finde ich einige Stellen, die mir von einem grossen Mann unerwartet kamen: «Der Kaiser kann sein Leben und seine Freiheit aus den Händen seines Unterthans nicht erhalten!» Wie klein! und wie ohne Sinn! Übrigens hat dieser Aufsatz herrliche, des ausserordentlichen und ausserordentlich-grossen Mannes würdige Stellen. — — Die Klagen, dass Napoléon sogar vis à vis des franz. Volks tyrann (das ist doch wohl nichts als despot, Alleinherrscher, Dictator?) war, sind so laut, so allgemein, dass der nicht genug kalt und unbefangen ist, der daran zweifelt. Unterdessen fürchte ich doch, dass unter den Franzosen mancher Gelehrte die tolle Idee hegt, dass dieses Volk republicanisch administrirt werden könnte, sollte; — dass son Excellence Monseigneur le Prince de Benevent manches aus beleidigtem Stolz, oder weil er vielleicht durch England und den Erzbischof Talleyrand gewonnen war, gethan haben mag. — Übrigens glaube ich, dass die Unfälle Frankreichs so weit gegangen waren, dass entweder Napoléon oder Frankreich aufzuopfern war. In diesem Alternativ konnte Frankreich selbst, sowie die edelgesinnten Alliirten, nicht anders handeln, und ich glaube, Napoléons Worte, die eben dieses sagten, waren gefühlte Worte.

Sobald Sie etwas von den Kunstwerken erfahren, ob sie alle in Paris bleiben, oder wieder zurück wandern, theilen Sie mir die Nachricht mit. Dass man Napoléons Statue von der Columna Cochlis auf dem Place Vendôme herabnahm, das schmerzt mich

[1] Ez a szó Rumy kezeírása.

gänzlich an Inhalt. In der an mich gerichteten ist platterdings nichts, als *dass ihm der Zahn wehe gethan hat.* — Manche sind absichtlich unverständlich, weil sie hämisch sind. Diess kühlte sein Mütchen.

Vorgestern erhielt ich von Trattner in Pesth Kis's Portrait durch Neidl gestochen. Sehr, sehr schön! sehr ähnlich. Aber der Mahler gab ihm einen Minoriten Haarputz, und der Puder auf der [!] Scheitel erinnert an den Nimbus eines heiligen Bildes. — Auch schickte mir Trattner zur Einsicht Kiningers Zeichnung zu dem 2ten Band seiner Gedichte. Kininger executirte meine Idee göttlich. Socrates denkt in den Anblick der durch ihn geschnitzten Grouppe der bekleideten Grazien [versunken] über den Einfluss der schönen Wissenschaften auf das Herz. — Vor dem 3. Band soll Horatz gezeichnet erscheinen, wie er zu Tibur Klotzen und Steine aufklaubt und sein Feld reinigt. Rident vicini glebas et saxa moventem. Diesen Gedanken gab ich jetzt Kininger auf.

Cur me querelis exanimas tuis? Möchte ich Sie mit Horazens Worten fragen. Die Ahnung Ihres nahen Todes vereitle eine gütige Gottheit. Seyn Sie versichert, lieber Freund, dass wenn Sie sterben, Ihre Kinder auch die meinigen seyn werden. Vielleicht gibt uns Gott bessere Zeiten, und da soll Ihren Kindern nicht bloss mit Rath geholfen werden. Jetzt erzittre ich, wenn ich an *meinen* Tod denke. Selbst die Reichen, und die, die lange schon Wirthe sind, klagen. Wie soll ich das nicht?

Wann waren die Zeitungen interessanter als sie es jetzt sind? Europa hat das, wornach es sich seit 20 Jahren gesehnt hatte, erhalten. Venient Saturnia regna! — England und der Papst haben gesiegt, und der *allmächtige,* vor dem sich vor Kurzem noch alles beugte, vor dem alles noch vor Kurzem niedrig kroch, ist nichts mehr, ist nicht einmal *Napoléon,* sondern Maximilian oder Nicolaus; wohl ihm wenn man ihm sogar seinen Familien Namen lässt! Wie grossmüthig ist das Betragen unseres Kaisers, der ihn auch nach dem 31. März noch Kaiser nennt und wie edel unseres Schwartzenberg: und wie unedel das von Talleyrand, der seinem gewesenen souverain und bienfaiteur sogar in der Rede an Kaiser Franz ohne Achtung begegnet, wie verabscheuungswürdig das von Augereau, der von ihm in seiner proclamation an seine Soldaten, sagt: «der nicht einmal als Soldat zu sterben gewusst hat.» — Wahrlich Napoléon hat recht zu sagen, dass ihn seine Umgebung

2660.

Kazinczy — Rumy Károly Györgynek.

Széphalom, den 19. May 1814.

Theurester, geliebtester Freund,

Seit den 11. May wohnte ich zwey glänzenden Hochzeitsfestivitäten bey; aber meine Seele drückt ein Schmerz, der durch nichts erheitert werden kann. Den 11ten ward mein Neveu Franz Dercsényi mit der an Geist und Körper sehr schönen Tochter unsers ersten Vice-Gespanns Stephan Szemere und Clara Máriásy (einer Tochter des Ladislaus und . . .[1] Horváth Stansitth aus Márkusfalva) copulirt, und den 15ten May erwachte mein Freund Paul Szemere, der Dichter, an der Seite seiner Frau, Christine Szemere in Lasztócz, das erstemahl. Dort sassen 142 Gäste an der lucullischen Tafel, hier 102., und abends ward hier und dort getanzt. Wie abstechend die Pracht, die viele Diamanten und die Röcke mit ellenlangen Schweifen, mit ellenlangen Spitzen besetzt, und die allgemeine Klage von Noth! — wie abstechend das Springen und Hüpfen und der Wurm der in mir nagt! — —

Szemere brachte mir Virágs Eurydice (so taufte er seine dieses Jahr gebohrne Tochter) und Rájnis's Georgica. Schön gedruckt beyde: aber!!! — der grosse Mann Virág ist klein, Berzsenyis Ruhm und Glanz schielend, anzusehn. Selbst mir gibt er versteckte Stiche. Ich liebe ihn nicht weniger wie sonst, aber sehe ihn mit dem freundschaftlichsten Bedauren an. Jemand, dessen Namen ich aus Freundschaft verschweige, wollte ihn dadurch aus seiner poetischen Lethargie wecken, dass er Berzsenyi hoch pries, und ihm erzählte, jemand in Wien habe von den *Tövisek és Virágok* das Urtheil gefällt, dass noch kein geistreicheres Werk aus der Feder eines Ungarn hervorgekommen sey, — und nun zieht Virág wider Berzsenyi und mich auf eine kaum errathbare Weise los. *Seine Muse kränkt niemanden,* sagt er, und er erwähnt in einem Gedicht seines Wiener Rec., der gesagt hat, er fange an sich zu vernachlässigen — welches gewiss wahr ist. Seinen Episteln in der Eurydice fehlt es

[1] Az eredetiben is így kipontozva.

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. k.

nap' az idegenek mondogatták csudálásául annak hogy millyen hív atya vagyok. — Ez gyengeség: de én ezt nem szégyellem. — Két három nap múlva azután a' lyányom nehány társaival az úczán ment, kísérve eggy Felvigyázótól; 's ez azt mondja, hogy a' Zsidók 's Zsidónék körülfogák, 's elragadtatva emlegették, mint tánczolt a' theátrumon, hol ők is jelen voltak, 's azt kérdék a' Felvigyázótól, hogy a' szép gyermekben van e öröme szüléjiknek. — A' kedves gyermek tegnapelőtt is tánczola társaival, bérekesztéséül a' leczkének, mert a' Mester 's a' Játszók Ungvárra mennek — 's tegnap haza jött velünk, egy holnapi távolléte után. Melly édes örömök a' házasságban, 's az ember ennek a' jó statusnak még is csak terheit számolgatja. Az illyen érzéketlen, hálátalan teremtéseknek az Istenek sem lelhetik kedveket.

Élj szerencsésen, édes barátom. —

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

2686.

Döbrentei Gábor — Kazinczynak.

Zsibón Jun. 22dikén 1814.

Szeretve tisztelt Barátom,

Levelem írásának helye mutatja, hogy már útban vagyunk. Tegnap jöttünk ki Kolozsvárról, holnap tovább indulunk.

De, az a' szándékunk, hogy most utazásunk kezdetén egyenesen Hozzád menjünk, a' Bécsi czeremóniák miatt, mind a' hármunk sajnálására, megváltozott. Mivel azok elébb lesznek, mint gondoltuk, eleinte hallottuk, most egyenesen Bécsbe megyünk. Széphalmot ide 's tova való szép utazásunk után fogjuk meglátni. Ölelünk szeretetedért, hogy bennünk olly tiszta, olly meleg barátsággal vártál Juliusban.

Utazásunk így leszen: Innen Hadad, Debreczen, hol Budait és Sárvárit meglátogatjuk, Pest, hol ismét azokat, kik előttünk kedvesek, ölelni, 's látni fogjuk. Bécsből én lejövök Atyámhoz, 's ismét fel Sopronyba, hol ismét találkozunk. Ott Kis. Innen Eszterházára. Sopronyból Kőszegnek, Szombathelynek, Görcznek, Triesztbe, Fiumába 's Velenczébe. Vissza Zágrábnak jövünk Niklára, Keszthelyre, Sümegre, — 's Füred, Veszprémnek, Budára. Ekkor visszatértünkben

Hallád mi történt a' szegény Rumival. Nekem elholt számban a' szó midőn az elmult postanap levelét vettem, 's ezt olvastam: Mein Weib liegt an der Bahre. Szegény ember, másodszor özvegy, 's három igen gyenge koru gyermek a' nyakán. Nem merem vígasztalni is, mert az ingerlése a' fájdalomnak: de ha gyermekein segíthetnék, azt igen nagy örömmel tenném, és alig ha nem fogom.

Munkáimnak 9dik Kötetét vette munkába Trattner, mert az négy Románt foglal magába, 's így vevőket talál. Egyéb eránt azt írja hogy Szemere által akar eggy új Jelentést feltétetni, minthogy a' Helmeczié eltéveszté a' czélt. — Lássuk-el mi lesz belőle.

Dr. Szent-Györgyinek is utolsó postával vettem levelét. Panaszolja mint járt. Ő eddig 400 ftot vont esztendőnként. Eggy második Orvost kért a' Város, 's annak a' Consilium 300 ftot resolvált. Későbben imhol jő a' parancsolat, hogy a' két Orvos a' Szent-Györgyi által vont 200 fttal [!] osztozzék. Magok is, a' Város is repraesentálgat, 's Szent-Györgyi le van verve.

Én e' napokban azzal az örömmel éltem, a' mit neked nyújta Lajosod. — Újhelyben két holnap olta eggy járvány theatralista csoport múlat. Közöttök eggy Tánczmester van, 's a' hely Patikáriusa, eggy igen becsületes ember, kérte feleségemet, hogy Eugenienket adja hozzá, hogy az ő 8 és 6 esztendős leányaival 's más gyermekekkel eggyütt vehessen leczkét a' tánczban. Máj. 17dikén a' gyermeket Hornnak általadtuk. Ez a' neve a' Patikáriusnak. Jún. 12dikén a' tíz kis tánczos a' theáteren ada exament. Elébb eggy rövid Játék játszatott az Actorok által. A' mint a' kárpít felvonaték, az első Coulissze előtt Zsenka álla, közöttök mind termetre mind korra legkisebb (volt 7 és volt 17 esztendős is). A' tánczmester azt mondogatta felőle, hogy az ő seregecskéjének Zsenka a' Grateziája, 's itt valóban Zsenka vezette a' sereget, 's nehány megbomlást ő hoza helyre. A' Tánczmester a' Coulissek mellől két külömböző ízben kiáltá ezt: Bravo, Genie! 's a' nép fülem hallattára kérdé ezt: «Kicsoda az a' szép kis barna?» — ««Mellyik?»» — »Az a' legkisebb, legszebb?» — 'S ekkor azt felelék, hogy az az *én* leányom. — Én észre sem vevém hogy orczám el vala ázva, 's más

2685.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Széphalom, Jún. 20d. 1814.

Kedves barátom,

A' tegnapi posta nekem eggy hosszú levelet hoza Trattnertől. Ezt írja Június' 13dikán a' Te Verseid' kiadása eránt. Kiírom az egész czikkelyt:

«Vásári sok és rettentő foglalatosságaim köztt elvesztettem a' Rézmetszőnek adott Instructiót, a' Superint. Kis Úr képe alá vetendő Felűlírással eggyütt. Azért is kérem a' T. Urat, tessék mentől elébb a' portré felől talált észrevételeit és jobbításokat megküldeni, hogy Bécsbe a' Barátomnak expediálhassam. Nem külömben gondolatot a' Kis Úr' Versei' 3dik Darabjához. Kis' Versei' 3dik darabjával szerencsétlen vagyok. Két holnapja már hogy Censurában vagyon, de vissza nem kaphatom, és a' Censor csak 2 vagy 3 holnap múlva censurálhatja, hamarább nem. Hahogy elébb nem végezi, én csak az első két darabot kiadom, és a' 3dikat nem is vállalom-fel, mert bosszankodnom kell — már az uj *petit-betűkre*, a' mellyeket e' héten vettem Bécsből, a' portréra annyi pénzt kiadtam, és most a' mikor nyomtatáshoz kezdhetnék, hogy pénzt belőle szedhetnék, a' Censura talán még fél esztendeig meghúzza. Már minden más munkákat is szükséges lesz eggy esztendővel elébb Censurába adni; ha így megy, külömben nem boldogulhatok. Csak nem lesz többé Madarasink, a' ki olly szorgalmatosan censurálna. — Feleletet kérek mentől elébb 's vagyok illendő tisztelettel etc.» —

Én erre neki azt felelém: hogy mivel a' nyomtatást nem halaszthatja, 's a' Censor még sok idő múlva készűl-el a' 3dik csomó' megtekintésével, Isten neki! nyomtassa e' két Kötetet. Később-ben utána lehet bocsátani mind a' 3dik csomót, mind a' Horátzi Leveleket. — Kininger' számára papirosra tettem az elveszett Socrates és a' Horátz rajzolatjaira szükséges ideákat, 's megküldém Trattnernek. A' levél ezzel eggyütt megyen postára. Neidlnak is megírtam hogy a' Minorítai frizúrt vegye-le homlokodról. — Rendes dolog az, midőn a' Nyomtatók azt hitetik-el magokkal, hogy ők az Írónak jó tanácsokat adhatnak munkájiknak elrendelések eránt.

2684.

Gr. Dessewffy József — Kazinczynak.

Igen igen Kedvelt és szeretet és betsült Barátom!

Báróczy életét nem egyszer, hanem háromszor olvastam által nagy figyelemmel, e helyes Biografia több tekintetben. A' derék embereknek az a' jutalmok életekben, mikor remélhetik, hogy halálok után illyen képírókra kapnak, a' kik által közelebb ismeretségbe fognak hozattni a' Jövendővel. Egy Tárgyról ereszkedél ki Biografiádban, a' melly meg érdemli hogy végig gondolja az ember. Ha megengeded, majd mászor közlendem eránta veled véleményemet hosszabb fejtegetés mellett, mert se nem ellenkezem veled egészlen, se nem vagyok egészlen egy értelemben, a' közép úton állok, és az újj szók koholása szabadságát, és a' kszenologizmuszt nem terhes ugyan, de még is bizonyos határok közt gondolom magamnak; Minekutánna el készítette vólna Fidiász Olimpijai Jupiterjét, a' takarót le vevé rólla, és a' Publikom által meg ítéltette, és a' mint Pauz'aniás beszélli, itt 's amott igazított is rajta. Te úgy akarsz tenni mint Euripidesz, a' ki azt kiáltotta a' néki zúgolódó népnek: én nem akarok Tőlletek tanúlni, hanem néktek kell tőllem tanúlnotok. A' fő dolog meg határozni, hogy meddig, és miben Biró a' Publikom? és meddig, és miben nem az. Vale, dilectum Caput, animae dimidium meae, pro quo bis patiar mori, si pareant puero fata superstiti. Alsó Olysón, 19dik Junÿ, 814.

holtig hív Jóskád mpr.

U. I. Ma indúlok Sz. Mihályra, 24dik körül már ott leszek, Kassának megyek. reménlem hogy meg kaptad utólsó Levelemet.

Kivűl:[1]

À Monsieur Monsieur François de Kazinczy
per Ujhely — à *Széphalom*
ou *Kiss Bányátska.*

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 32. sz.]

[1] A levél zárlatán kettétört piros pecsét.

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. K.

Kininger

Esterházy Miklós herceg (1765–1833) arckepe Izabey festménye után

Fenti mezzotintája 1814-ből

Repr.

Mel Estkepé

Kininger Vince

l.

Kazinczy Lev

XII. k 81, 92, 155, 207, 223, 234. l.

Kiringor festö

XIX. aastad eeje. Peiten.

Läsd: Kärgling Jaan Tõbiät

dés előttem, hol, 's ki által kellene könyvemet meg visgáltatnom (értem a' Királyi Könyv visgálót), ha Kassán akarnám azt ki adni. Ezek az én alázatos kéreményeim, mellyekhez járúl még ezen utólsó: Méltóztassék a' Tekintetes Úr engemet ezen dolgok felől még az Ünnepekig, az az míg Patakon vagyok, tudósítani. mivel úgy akarnám, hogy a' munka mindjárt Husvét után sajtó alá menjen, és már Pünköstre, vagy kevéssel Pünköst után, ki is jőjjön. Egy részét fogják tenni könyvemnek az Ódák, és Epigrammák, mellyekhez tartoznak a' görögök is. azt, még régen fel tettem magamban, bár mi képen jőjjön is ki a' munka, a' Tekintetes Úrnak ajánlom. Ezzel, alázatosan engedelmet kérvén alkalmatlan hoszszú levelemről, ajánlom magamat a' Tekintetes Úr szíves Kegyelmébe, óltalmába, 's maradok

a' Tekintetes Úrnak, S. N. Patakon,
Martiusnak 8dik napján. 1814dik esztendőben

alázatos szegény szolgája,
Ungvár Németi Tóth László mk.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 30. sz.[

2616.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Széphalom, Martz. 8d. 1814.

Kedves barátom,

Hála, oh hála, a' legszívesebb hála azoknak, a' kiknek dühöktől a' violaszínnel bélelt püspöki palást miatt rettegsz; nékik köszönöm azt a' reménytelen, azt az óhajtani nem is mert, és épen ezért meg sem álmodott szerencsét, mellyel a' Mostaniak és a' Maradék előtt kevélykedni fogok, hogy Verseidnek homloklapjain nevem meg fog jelenni. Már ágyban valék midőn a' nékem ezt engedő levél hozzám megérkezett — de az egész elég hosszu éj sem tudta örvendésemet elcsilapítani. Mihelytt vérem elhül, azonnal megírom az Előbeszédet 's közleni fogom hogy lássd, ott mit akarok mondani.

Cardinal Bernis, Abbé Chaulieu, 's a' nem pap de papi ruhát (den kleinen Kragen) hordó Metastasio és Gleim 's Jacobi Kánonokok, 's Collegáid Herder és Götz meg fognak, ha jóvá hagyandod,

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. k.

írígy nyelv a' Tekintetes Úr' sem tsapodár hízelkedőjének, sem bérért szolgáló védőjének ha ugyan igazán el mondhattam vólna azt, hogy a' Tekintetes Úr az én tzélomban épen semmit sem tudott. Ezt akartam vólna én; de kénytelen vóltam meg szegnem tzélomat ezen két fontos okaimért.

1-ször. Szeretném ezen egynehány görög verseket bé iktatni könyvembe, — nem úgy mint textust, hanem mint ugyan annyi magyar darabnak mását (copia) tsupán a' levél alljára, jegyzet formán. Meg küldöttem ugyan már én ezeket, még hat héttel ez előtt Eperjesre is, Professor Karlowszki Úrnak, a' ki nagyon jó Görög; de mind ez ideig meg nem kaptam tőle az ítéletet reájok, nem tudom, miért? Itt pedig Patakon, ámbár Tanítóim vóltak is többnyire ezen tudós Férfiak, nintsen bizodalmam egyik Professor Úrhoz sem, hogy nyílt szívemet, 's szabad nyelvemet jóvá hagyná. Bátorkodtam azért, a' Tekintetes Úrnak mint igaz magyar Tudósnak, mint minden jó íz, és tudomány míve' kedvellőjének, pártfogójának, 's elő mozdítójának alkalmatlankodni ezen alázatos kérésemmel: Méltóztassék a' Tekintetes Úr meg hányni 's vetni ime' Verseket, ha vallyon meg érdemlik é, hogy napfényt lássanak, vagy nem? Mellyik jobb, 's mellyik maradhat ki? Meg vagyon é bennek az igaz Hellenismus, vagy sem? Jól vagynak é fel tétetve a' hangjelek, (accentus) vagy nem? — Ez a' két utóbbi pont leg nagyobb nehézség előttem. Hangjelek nélkűl írni (így látszik érteni Rambach) vagy igen nagy Tudós merészelhet, vagy a' tudatlan kénytelen. amaz nem vagyok, ennek pedig nem örömest akarnék tartatnom.

2-szor. Nagyon szegény vagyok. Nints annyi pénzem, hogy a' könyvet magam költségén ki adhassam. Nints barátom, a' kitől két három száz forintot tsak költsön kérjek is. Nints Jól-tévőm, a' kinek munkámat ajánlhassam. Ezen utólsóbb tekintetben reá tettem ugyan én a' tzélt Nagyságos Vajai Vay Ábrahám Úrra, a' kinek, reménylem, két három száz forint épen semmi sem volna, ha ugyan bizonyos lehetne a' felől, hogy nem egészen kedvetlen ajándékot tehet általa a' Községnek; (ismérem Ő Nagyságát, tudom nemes ízét, nagy lelkét, 's a' Poézisz eránt szeretetét) hanem mivelhogy Ő Nagysága engemet nem ismér, félek, ne hogy mint valami szemtelen gyimgyom Versfirkáló, meg vettessem. Kérem alázatosan azért a' Tekintetes Urat, méltóztassék vagy engemet Ő Nagyságának, vagy nekem más útat, és módot ajánlani. A' Tekintetes Úr tanátsa szent leszen nekem, mert hiszem, hogy az bőlts lejend. Még az is kér-

Discursiones philosophicae
e lucubrationibus hybernis
Pauli Sípos
MDCCCXIIII.

tégyen hozzám eggy kis levelet. — Ezt csudálva fogod olvasni. Nem csak a' *deákság*, hanem a' *Behandlung* is egészen Cicerói. 'S hihetnéd e, a' Critica Philosophia sovány tárgyából csinálta ezt az Artistai felséges munkát. Miért lehet ezt illy könnyen érteni holott a' Königsbergi *αμουσος* Bölcs' írásaiban kifárad az Olvasó? — Síposnak ezt a' munkáját, ha béke talál lenni, megküldöm *Serrá*nak Párizsba — a' ki a' Commentarii de bello Germanico és Sarmatico-t olly Caesári tollal írta, 's deákúl úgy tud, hogy a' Német Recensensek is csudálkoztak rajta.

Melly igen örvendek annak is, hogy a' Magy. Litteratura' történetét (ha tudniillik jól értem kifejezésedet) a' Bécsi Tudom. Újságlevelekben adni fogod. Ollyan formákat sokat firkálgattak már azok, a' kik ehhez épen nem értenek. — (Szemere beszéllé, hogy a' mi Schediusunk melly szörnyű vadat állíta a' minap — de mi volt az a' vad, azt többé nem mondhatom magamnak; megkérdem ha előjő). — Illő hogy valaha ollyan mondja a' ki hozzá tud. — Ha pedig csak Recensiókat várnak tőled a' Bécsiek, azt szívesen küldök mihelytt ollyan akad kezembe, melly érdemleni fogja az úgy-nevezett rostát.

Báróczynak életét meleg szívvel fogod olvasni az utolsó Kötet előtt. Az még bővebb lehetett volna, ha péld. ok. Gener. B. Vay Miklós nem vonta volna meg tőlem, kit nagyon szeret, 's Báróczytól, kit, mint ifjusága' Védangyalát, tisztel, segedelmét. Mikor a' munka nyomtatva lesz, akkor fognak sokan megszóllamlani, hogy még ezt is 's amazt is lehetett volna említeni.

Élj szerencsésen, igen kedves barátom, 's fogadd-el újra azt a' köszönetet, melly méltó bére a' legszebb megtiszteltetésnek. Házam' népe valaha kivergődött örök betegeskedéseiből, melly már csaknem kétségbe ejtett. — Feleségem köszöni barátságos részvétedet 's szívesen tisztel. — Szemerénk Febr. 25dikén esketetett öszve Krisztínnel, 's Napával 's jövendő feleségével még haza nem jött Beregből hova Sógorát Bay Józsefet kísérte. —

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

neveztetni Előbeszédemben, kik közzül Herdered le merte fordítani ezt:

Ερασθην, εφιλουν, ετυχον, κατεπραξ', αγαπωμαι.
Herder T. X. p. 43.

Illyen a' Te Verseid köztt sehol nincs. — Szeretném ezek köztt megnevezni Janus Pannoniust is, a' Pécsi Püspököt, de annak nevét a' Censor megszenvedni, kivált most, ezen boldogra hajlani kezdő időszakban! bizonyosan nem fogná. — Mert boldog idők, igen igen boldogok várnak, ha valamelly Isten nem szán-meg bennünket. —

Épen most írám-meg levelemet Trattnerhez és Helmeczihez Verseid eránt. — Amazt felbátorítottam, hogy Verseidnek kevesbb díszt ne adjon mint Daykának és Berzsenyinek már adott, 's a' Velínt és holl. papirost tőle ne szánja.

2) Hogy képedet (mellyről megirtam hogy jól is van eltalálva 's szépen is van festve) Niedermann által adassa által akár Weissnak akár Neidlnek — — csak ne Blaschkénak, a' ki portrékban olly szerencsétlen mint historiai darabokban nem az. 'S kértem, hogy az Oválban az arczot, fejet minél nagyobbra dolgoztassa, ellenben a' ruhából annyit vétessen el, a' mennyit kár nélkűl elhagyni lehet.

3) Hogy akár Lóder akar Kininger által rajzoltassa Socrateszt — (a' főt az ismeretes büszt után) —, mint űl mély elmélkedésben, beleplezve a' philos. palástba a' maga által ifju korában dolgozott Gratziák' groupjai előtt. — Ezt Blaschke messe, és ne más valaki.

4.) Hogy ha Vignetteket is akar, szóllítson-meg, 's kimutatom, miket copíroztasson Montfauconból etc. etc.

5) Hogy tégye Néked azt az ajánlást, hogy 3dik Kötetűl felveszi ezen Gyűjteményhez a' Horátz' Epistolájit, a' megettek álló Jegyzésekkel.

Köszönetem barátságodnak 's megdicsőítetésemnek ezen aktjáért nem lel szót. Csak azt engedd mondanom, hogy mind a' kettőnek becsét nincs ember a' ki inkább érezhetné. Hiúvá tett ez, 's kimondhatatlanúl örvendek, hogy nem kelle kérnem. Pedig én az illyet, tapasztaltad, kérni nem szégyellem. — Most Pataki Exprofessor és Tordosi Predik. Sípos Pál Urat kértem-meg, hogy a' kezemhez nyomtatás végett küldött kis munkája elébe:

Jó hogy meg holt Prédikátor Igaz Uram; nem a' mostani időbe való se neve, se Prédikátziója.

Nem tudom el fogok é menni a' Gyülésre, a' torrens canicula nagyon olvaszt, Ujhelybe még tzitrom vizet se kapni! Azután minek? vagy tsal minket országló Székünk, vagy minden késő van már, 14,000 gyalogsággal és 8,550 Lovassággal meg nem lehet menteni se a' Monarchiát, se az országot, se a' Constitútiót, nagy erőt kifejtegetni már most késő, sőt most már veszedelmes is, el múlt a' kedvező pillantat, mellynek okos, illendő móddal és határok közt való használása eddig helyre állithatta volna a' békességet, ennek helyre állíttása most már igen igen nehéz lesz. Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. A' mi minket Magyarokat illet, ha ebbe a' zavarba akarunk maradni, a' mellyet nagyobb része Hazafiainknak Constitutiónak hív, nous ne pouvons pas avoir d'autre Politique, que celle d'inertie, politique pas même de demi mesures, mais d' $^{1}/_{100}$ mesure, Politique lache, Politique d'avocats et des procureurs, Politique des paroles sans actions, Politique qui ne trouvera dorénavant de garantie que dans la faiblesse ou dans la pitié, ou dans le mépris de ceux, qui pourraient nous anéantir. Az illyeneket tsak Neked, leg hívebb Barátomnak,

leg hívebb barátod
Pipsz mpr.

[K. és h. n.]

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 32. sz.]

Kininger
Kreuttinger
Neidl

2497.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Széphalom Aug. 4d. 1813.

Kedves barátom,

Szemerénk — kit én 48 óra olta bírok — 's én magam sikoltozásokra fakadozó örömmel érténk tegnap már késő estve érkezett leveledből, hogy Sztella megnyerte csakugyan azt az engedelmet, mellyet tőle Madarasy Úr megtagadott. Édes barátom, sokat köszönök neked, igen sokat, 's mit nem fogok köszönhetni, ha Munkáim is általad adattatnak a' Publicum' kezébe! De bár mi sokat köszönhetek 's köszönhetendek, az az öröm, mellyet nékem a' te barátságod Sztellám' kiszabadítása által adott, ollyan, hogy az a' több örö-

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. kötet 12. f

mek' számában soha el nem vész. — Ma midőn felébredénk, ismét ennek emlegetésén kezdődött beszédünk Szemerével. —

Örvendek annak is hogy Báróczynak két első ívét láthatom. Bár elébb láthatám vala! Illy kiadáshoz vétek velint fordítani. A' velin *luxust,* ez a' sűrűség pedig 32 sort eggy szoborra 's olly kevés szélekkel, hogy alig fog az exemplár kétszer bekötethetni, 's ha a' kötet vastag volna, a' tűzésnél el nem lehetne olvasni a' mi oda nyomtattatott, — *szegénységet* mutat, 's ez a' szegénység és luxus' küzdése a' szemet bántja. Osztán a' szoborczímeket 's alól az *Isö Kötet* megjegyzését nem minusculával, hanem majusculával kellett volna nyomtattatni, mint kivált, kivált pag. 1. a' *Kasszándra, Elsö Könyv* sorokat. Vedd már most, barátom, ez a' két sor lap 1. minuszkel, lap 16. pedig *Orondates Historiája* majuskel. Das ist ein Miszstand. — Ne véld, hogy ezt epével hánytorgatom. Nem. Csak intés gyanánt engedd mondattatni, hogy Téged, a' ki nem régen foglalatoskodol' a' nyomtattatással, az effélékre figyelmessé tégyelek. Mind e' mellett Trattner Uraknak érdemeik túl vagynak minden becsülhetésen. Báróczy így is igen csínosan jelenend-meg. Amúgy szépen is fogott volna.

D. Weiss a' Bécsi jobb Metszők között áll, 's nekem kedvesebb mint Pfeiffer. Bírom némelly metszéseit, a' millyen a' Collin' képe is, mellyhez ha hasonló lesz a' Báróczyé, bizony Trattner Úr igen jól választott. Így maga a' portrait réz Trattner Uraknak 28 species aranyokba kerül. Én Neidlnek a' Wesselényi képéért 60 bankó forintot fizettem, Kiningernek pedig 25 bankó forintot az én fejemért. Melly igen megváltoztak az idők! Csuda hogy tehetünk valamit.

Nekünk Aug. 11dikén lesz Gyűlésünk, hol bizonyosan adunk mindent. Borsod és Szabolcs mindent adott már. Mint fog menni Gyűlésünk, megírom. Félek, hogy ez a' háborúi készület elvon azon szerentsétől, hogy Zirczre mehessek, pedig Szemerével nagyon készülünk, 's vígasztalhatatlanok lennénk, ha el kellene maradnunk. Ha mégyek is, én magamat nem Dónát által festetem neked, hanem Balkay által copiáltatom le Kreutzinger által 1808ban dolgozott képemet, de megváltoztattatva. Kr[eutzinger] azon a' szép tablón bennem a' szenvedőt akarta látatni, melly nékem óhajtásom ellen vala. Más pontra fogom intéztettni a' szemet 's eggy két tinte a' száj körűl, 's valamivel ifjabbítva, 's olly igaz, olly szép képet kapsz, hogy még barátim és barátnéim köztt nem szebbet, igazabbat eggy

is. De hogy a' kép a' nálad álló Révai 's nálad állandó Virágéhoz jól illjen, írd-meg nekem annak magasságát és szélességét; vagy hogy kétségünk ne legyen, ha tökéletesen van e, elhibítva nincs e a' mérés, eggy czérnaszálat, melly ezen mértéket mutatja, vonj-el a' kép magasságán 's szélességén, 's küldd-meg első leveledben. Mihelytt Balkay hozzám jő, azonnal festetem számodra, 's épen ezt fogom festetni maradékimnak is; 's nem a' Kreutzingeré, hanem ez jut valaha Johnnak kezébe.

cód 2

Már írtam, úgy hiszem, hogy vettem a' nyalábot Berzsenyinek verseivel 's Virágnak szép pongyolájú Thaliájával 's Kisnek Horatziuszi leveleivel. — Báróczynak biographiáját nem küldhetem; tegnap vevém Kenderesinek levelét de dato 26-ae Jun. Szegény ember a' borítékra nem rakta-fel Debreczent és Ujhelyt, hanem csak Széphalmot; 's ezen tévedés miatt a' levél elkésett. És még most sem írja, ki volt az atyja Báróczynak. A' Biographiának a' Munka végén kell állani, minthogy elején rest tudósítóim miatt nem állhat. Im ismét az Előbeszéd. Vessd öszve elsőbb másaival, 's érteni fogod, miért küldöm ezt a' harmadikat. Élj szerencsésen.

AZ OLVASÓHOZ.*

Hogy Báróczy mind azt a' mit dolgozott és külömb időkben közre eresztett, öszve szedje, új gondokkal végig tekintve, 's eggy gyűjteményben kiadja, ez volt, úgy hiszem, mind azoknak óhajtások, a' kik az ő nagy érdemeit érteni 's becsűlni tudták. Arra őtet másokkal eggyütt én is gyakor ízben kértem, buzdítottam; de eggy boldogtalan elborúlás lelkét öregedni kezdő napjai olta annyira fogva tartá, hogy ámbár ragyogva futott pályája 's híven szeretett honnjának nyelve eránt keble soha el nem hűlt, újabb szenvedelmének űzésében erre magától időt nem nyerhetett. A' mit így a' dicső férjfiútól és az annyira óhajtott igazításokkal veheténk vala, azt most, minek utána ő elhunyt, tőlem veszi, 's minden változtatás nélkül a' Közönség, hogy a' mit Báróczyénak akarunk és kell néznünk, Báróczyé legyen, és ne az enyém vagy másé; és hogy a'

* Kazinczy F. a szedőnek a következő utasítást írja a czím fölé: Mit derjenigen Schrift, mit welcher die Helmeczische Vorrede vor Berzsenyis Gedichte steht. Die Orthographie und alle Interpunctionen werden genau befolgt; nichts dazu gesetzt oder weggelassen. fz aber wird sz gesetzt.

maradék az új útat tört és nyitott Nyelvbajnokot küzdéseiben, győzéseiben, lankadásaiban követhesse, 's Literatúránk az ő korában és őáltala mint gyarapodott, szennyeit mint hullongatta, szabadabb, vídámabb színbe mint öltözött, léptenként nyomozhassa. Egyedül Orthographiájától hittem hogy eltávoznom szabad, mert neki Orthographiája nem volt, 's vaktában követvén 's minden figyelem és eszmélet nélkül hol a' helyes, hol a' helytelen példákat, tulajdon képét e' részben ki nem nyomta.

Szándékom mellyet az ő halála után teljesíteni mingyárt akartam, a' reánk jött nehéz idők miatt még sokára el fogott volna haladni, ha Trattner Úr, első és kérdésen kívül legtöbb érdemű Nyomtatója hazánknak, segédjét nekem önnként nem ajánlotta 's lankadni kezdő igyekezetemet nem élesztette volna. Így készüle-el, gyámolítva Előfizetőjitől, kiknek neveik Báróczynak életével eggyütt a' munka' utolsó Kötetében fognak megjelenni, támogatva, és olly díszben a' millyet most kevesen vártak, a' mit a' mívészpályájához Párizsban is készült érdemes barátom 's nyelvünket igen jól értő, Literaturánkat becsülni tudó derék fija, a' Hazának általam nyújt. Ez elkéré tőlem Báróczynak még ifjú esztendejiben, már 1786. előtt, valami Fuchs nevű lelketlen mester által olajban festett képét, becses ajándékát a' Halhatatlannak, 's elfogadá tanácsomat, hogy az Prof. Kininger által büsztformában 's idealisálva, a' szerént a' hogyan dolgozni még a' Festőnek is, 's a' Faragónak még inkább, kellene, rajzoltassék' 's megengedte, hogy a' munka' köteteinek homloklapjaira a' Florentzi Muséum' táblájiról szedett caméók tétessenek. Ma veszem a' Metszőnek, ... n k,*) próbanyomtatványait, 's örömmel látom, hogy ezek az általam felküldött Dávid' véséseitől csak abban külömböznek, hogy ott az alagyot vonások, itt pedig, nekem hibám nélkül sőt világos rendelésem ellen, pontozások jegyzették. — Bár azok, a' kik közre eresztendő dolgozásaikat vignettekkel akarják ékesítetni, követnék példámat, 's a' munkájikból vett hisztoriai tárgyú rajzolatok helyett, mellyek csak a' tanúlatlan szemeket gyönyörködtethetik, és a' mellyek többére csak tanúlatlan kezek által rajzoltatnak 's metszettetnek, Montfauconnak, a' Herculánumi Festések' Köteteiknek, ezen Florentzi Gyűjteménynek 's a' Winkelmann' munkájinak darabjait másolgatnák, meghagyván a'

* Az üresen hagyott helyre ezt az utasítást adja Kazinczy F.: 3, 4 von unten setze man den Namen des Kupferstechers, welcher die Vignetten arbeitete, vielleicht Blaschkenek.

Mivésznek, hogy a' példánytól eltérni semmiben ne merészeljen! Az az Olvasó, a' kinek ér valamit javalata, meg fogná köszönni a' mit így kapna, ha a' választott darab a' munkával semmi öszve kötetésben nem volna is; 's így azt fognánk nyerni, hogy a' fenntebb szépnek látásán annak látásához is szokhatnánk, a' mitől holmi, magát bölcsnek tartó, buta agy a' szerént fordítja el szemeit, mint — gyalázatjára századunknak! mert ez vadonságunkat kiáltozza — némelly fülek fordúlnak-el sete szégyellésből a' lelkes Költő' énekeitől, mellyekben görög ízléssel magasztaltatik a' szerelem' csalfa Istene.

Távol lakozván Pesttől, 's tapasztalván a' Marmontelből szedett Szívképző Regék 's La-Rochefoucauld' Gnómájinak kiadásán, hogy a' hibák kiszemelésében még az sem használ sokat, ha az íveket, minekelőtte levonattatnak, magamnak postán küldetem-meg, ezen egész gondot Philos. Doct. Helmeczi Mihály Úrra tettem által, kinek ügyessége az ez idén kijött Dayka és Berzsenyi' verseik által bé vagyon bizonyítva. Báróczyból még eggy lapot sem láttam; de úgy hiszem, hogy ennek nyomtatása a' közönséges javalást minden tekintetben fogja érdemleni. Valami jót e' részben az Olvasó venni fog, az mind ezen nékem igen kedves barátom' érdeme. A' ki az új Kiadás' íveit a' Bécsi vagy Pesti régibb Kiadás' íveivel öszve hasonlítandja, látni fogja, hogy a' Helmeczi' munkája itt sem szükségtelen sem könnyű nem volt. — A' hátra-maradt Kötetek még ez idén csalhatatlanúl meg fognak jelenni. — Széphalom, Júl. 21dikén 1813.

K. F.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2498.

Cserey Farkas — Kazinczynak.

Krasznán 8dik Aug. 1813.

Nagy érdemü Kedves Barátom!

Hosszas halgatásodat annak, hogy róllam elfeleitkeztél volna, nem tulaidonitom — hanem bizonyossan Munkáiddal el vagy foglalva.

Mivel mind eddig nem tudósitottál, hogy a Consil. Kenderesÿ Ur Néked szólló levelét hogy juttassam bizonyossan kezedbe — tehát mai napon Nagy Gábor Urnak küldöttem el egy Néked szólló

boritékba zárva — ezen levél mellett mégyen egy ezüst görög Pénz, meljet csak ugyan Consil. Kenderesy Ur Sárospataki Professor Nagy Ferencz Urnak küld ajándékba — kérlek juttasd ezen érdemes Tanitónak kezébe asztot.

Erdéljbe most tartatnak a Vármegyék gyülései az eő Felségitül kiszabott subsidium adás iránt. Jól ki találta az udvar, mikép érje czélját — eő Felsége a főb Hivatalba levőknek eggyenként handbiletet küldöt e tárgyba — az el vénhedt hizelkedők, kik eddig nagyob részint csak hirét halották a handbiletnek, el ragadtattak és iffiu tüzzel dolgoznak a Nemzeti erő el mecsevésztetésin. Ezen Vármegyébe tegnap előtt tartatott gyülés — én gyomrombul utálván a mindenféle gonoszsággal teljes alacson Fő Ispánt, Bánfi Pált, el nem mentem, hanem személjesemnek constitualtam Fiscalisomat. Hogy lásd minő gondolattal légyek én ezen mostani subsidiumunk iránt, le irom ide levelemet, melyet Fiscalisomnak irtam.

«Némelj foglalatosságaim gátolnak ezen most esendő közgyülésre meg jelenni — ugyan azért arra személjessemnek ezennel az Urat ki nevezem, és mivel nem ismeretlen előttem annak tárgya, meg hatalmazom, hogy a mik az eő Felsége, és édes Hazám Javát tárgyozzák, azoknak elő mozditását képembe hathatóssan eszközleni el ne mulassa, és igy az elő fordulandó tárgyokhoz részemrül ugy szóljon, a mint töllem az eő Felségihez köteles Hivség, édes Hazámhoz tartozó Szeretet, a Törvényhez és igasághoz viseltető tántorithatatlan, és semmi részre hailást, semmi egoismust, és privatismust nem ismerő egyenességem kivánnyák. — Minden subsidium adás tárgyánál a Fő Principium az: hogy az által a Hazának, és igy a Nemzet köz javának nyuitassék segedelem; ezen önnön, és a Thronus javát eszközlő Principiumtul el távozna a Nemzet, hogy ha a következendőkre éles figyelmü előre látással nem ügyelne. A Fejedelem kivánságára minden ki fogás nélkül kell segedelmet nyuitani, mert az eő interesséje a Status interessejével egybe lévén kapcsolva, a midőn segedelem nyuitásának szükségit Bölcs atyai gondossága által láttya, akkor bizonyos az, hogy önnön javunkra is be foljása vagyon azon Planumnak, meljnek teljesedésbe hozhatására a segedelem kivántatik; azomba a segedelem nyuitás hogy ha a Nemzet erejét meg haladja, akkor gyengül a Thronus legfőbb és legbizonyossabb Istápja, a Nemzeti erő — melj Erővel egy Statusnak ugy kell min-

Kininger Vince Győr

1767 – 1851.
regensburgi származás
bécsi univer 1790-tól
mint rézkarcoló volt, majd
arcképeket rajzolt és festett,
végül litografiával is fog-
lalkozott. Kazinczy már
1791-ben meglátogatta. Fogsága
után emlékeiből írt adatai
alapján festvel készítteti
Dayka Gábor arcképét. K.
rajzolta Virág Benedek kép-
mását is, majd Kazinczynak
azt a képét, melyről John
Friges metszete készült. Kis-
faludy Sándor bécsi tartozko-
dása idejéből szeretjük is
ismerhette a univert, de lehet
hogy Kazinczy tanácsára for-
dult hozzá. Kininger fordult

Kisfaludy Sándor Himfy Szerelmének s az első Regékének bécsi 1807-ik kiadásához Kininger rajzolta a képeket — hármat a ~~Nagy~~ regékhez (alsóbánhoz, ~~L. D.~~ Tálikához és Somtóhoz) — egyet-egyet a Himfy szerelmei két részéhez. A rajzokat Blaschke metszette rézbe.

Kozma

Gálos Rezső:

Illusztrációk a Himfy Szerelmeihez. Egyetemes Szemle 1930. 181, 182. l.

2568.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Helmeczi barátomnak.

Eggy levéllel Virág Benedekhez és eggy mással Mélt. Szögyéni Sigmond Kir. Táblai Assessor Urhoz, ki ezen levélre ki fogja adni a' Pászthory Sándor Fiumei Gubernátor képét, a' ki neki Ipa volt.

Széphalom Jan. 5d. 1814.

Kedves barátom,

A' te jóságod és a' Trattner Úré engem igen nagy örömekre ragadoz. Czéljaihoz látom közelíteni sok eszt. olta üzött igyekezeteimet! Azt remélhetem hogy munkáim még életemben jelenhetnekmeg! Nem kell rettegnem hogy holtom után valamelly gázoló a' maga szesze szerént adja-ki a' mi nem övé.

Örömmel fogadom el Trattner Úrnak azon ajánlását hogy munkáimnak minden osztályait kiadandja. — Nem azért tettem én kérésemet csak e két osztály eránt, mert a' hátra valókat tulajdon risicómra 's nyerekedés' kedvéért akartam volna kiadni, hanem azért, mert még ezeket most ki nem eresztheten, készületlenek lévén a' két osztályra tartozó kötetek. — Egyedül Verseim és Sallustom tartatik általam, más szándékra. Azonban azokat is örömest fogom a' maga idejében Trattner Úrnál 's a' Trattner Úr költségén kiadni. —

Most két osztály menne sajtó alá. 1.) A' Szép Literatúráé. 2.) A' Magyar Régiségeké.

Tekintsük sorba a' kettőt.

I. Szép Literatúra.

I. Kötet. Szívképző Regék.
II. — Sztella, Clavígó, Testvérek, Yorick' Levelei.
III. — Paramythek. Titusz. Themistoclesz. Szalamandrin.
IV. — Emília Galotti. Minna. Lesszing' Meséji.

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. k. 171-

V.[1]

VI. Kötet. Hamlet. Ossziáni Darabok.
VII. — Érzékeny Utazások. A' Római Carneval.
VIII. — La Rochefoucauld Gnómáji
IX. — Bácsmegyei. Vak Lantos. Repülő szekér. Etna.
X. XI. — Gesszner' minden munkáji.
XII.—XV. — A' Messziás.

II. Magy. Régiségek.

I. — Debreczeni Hymnarion.
II.—V. — Egyéb becses darabok.

Ezek közzűl most mégyen az Első Osztálynak első, második, harmadik, negyedik, hetedik és kilenczedik Kötete. — Mehetne a' nyolczadik is, de ehhez még minteggy két ívet kell dolgoznom. Szemere Februariusban itt akar ismét lenni. Akkor bizonyosan viszi a' most elmaradt hatodik, nyolczadik és tízedik 's tizeneggyedik darabot; mert előmutattam Szemerének, hogy Geszner 87 lapon kivül egészen kész és tisztára vagyon írva, a' nyolczadik kötetben hibázó két ívet hamar dolgozhatom, a' hatodikban pedig az eggy Hamlet nem kész. Előmutattam az 1793ban dolgozott öt első énekeit a' Messziásnak is. Ezt újra dolgozni 's végig menni az egész munkán nem lesz nehéz dolog. — Semmi nem rettent egyéb mint Egmont. Azt hézagok nélkül a' Censor meg nem engedi; Egmontot pedig kiherélni istentelenség. Míg a' több kötetek nyomtattatni fognak, kipótolhatjuk a' hézagot.

Hogy Trattner Úr minden vásárra 4 Kötetet szándékozik kiadni, az engem nagy örömmel tölt-el. Nagyon hosszasan ment volna a' munka, ha eggy vásárra csak 3 Kötet jelenhetett volna-meg. — Én azt látnám jónak, hogy a' Lieferungok így esnének:

I. Lieferung. Tom. I. II. III. IV.
II. — Tom. VII. VIII. IX. és a' *Magy. Régis.* I. Kötete.

[1] Az eredetiben is hiányzik a tárgy megnevezése.

III. Lieferung. Tom. X. XI. és a' *Magy. Rég.* II. III. Köt.
IV. — Tom. XII—XV. az az a' Messziás.
V. — Tom. V. VI. és *M. Régis.* IV. V. Köt.

Igérnénk azt az Annunciatióban, hogy a' munka 20 alphabetet az az 460 árkust fog tenni, 's 20 portréval 's ugyan annyi vignéttel lesz ékesítve; 's minden Lieferungot az az minden 4 Kötetet eresztenénk 5 f. Váltó Czédulában, az az minden Kötetet 1 f. 15 xr., melly nem tartathatik soknak, 's szépen enodáljuk magunkat azon tartalékokból a' mellyeket Trattner Úr, mint a' munka Entrepreneurje, mostan igen jó okokból forgat.

Neidltől és a' „Vignettek' Metszőjétől még mindég várom a' választ. Mihelytt megérkeznek, azonnal megküldöm Trattner Úrnak az originálban.

Az első Lieferungra Pászthory, Révai, Báróczi és az öreg Rádai fognának megjelenni Neidltől, 's ezek mellé Grünertől a' Belvedéri Apolló, Laocoon, a' Medicziszi Vénusz, és Pallasz, talán a' Velletriben lelt márványszobor után. — A' Révai képe meg van nálam rézben. Másként fogom én azt dolgoztatni mint a' Bárócziét Kininger és Weiss, melly kimondhatatlanúl rossz.

A' velem most közlött Mittel Antiqua betűk irgalmatlanúl roszszak. A' B-ben a' felsőbb has nagyobb mint az alsó, holott az alsónak kell vala nagyobbnak lenni. — A' kis p hasa kisebb mint lennie kellett volna. A' kis m öszve van szorulva. A' tt nem áll olly közel egymáshoz mint kellene. Eggy szóval nem érdemli, hogy Trattner Úr ebből öntessen. — De miért nem öntett [!] Trattner Úr a' Falka igen szép formájú betűjiből, mellyeknek imhol két rendjek.[1] Ennél én a' Degen és Strauss Bécsi Nyomtatók' betűjit sem tartom szebbeknek, sőt én e' mellett maradnék, ha ez között és az azokéik között volna szabad választanom. Szépek Falkának azon betűji is, mellyekkel a' Vidához írt Epistola és a' Vitkovicshoz írott nyomtattattak. Minden attól függ, hogy szép festék adassék hozzájok és szép papiros, 's ügyes Mivész.

Én téged, édes barátom, arra kérlek, hogy Trattner Urat nyerd-meg arra, hogy Munkáimat vagy a' Széchényianae Epistolae papirosára vagy annál még szebbre, de csak nyomtatóra nyomtassa,

[1] Ide ragasztott Kazinczy F. két sornyi nyomtatványt, a melyen ez olvasható: «Pag. 91. in locum Administratoris Comita[tus] Szaladiensis D. Joannis Somogyi, subs[ti]tuatur:» —

azon formátban, mellyet ide zárok,[1] és 25 sort vévén eggy Columnára a' Berzsenyi előtt álló Előbeszéd betűjivel, mellyek nem sokkal állanak hátrább a' Falka feljebb ide tapasztott betűjinél. Szorosan kívánom követtetni a' mit e' részben hagyok. Az nékem különösségeim 's talán gyengéim közzé tartozik: de olly gyengém, *mellyet* meg nem győzhetek, 's nem is akarok meggyőzni. Szeretném ha munkám nagy csínt mutatna[2] czifra nélkül. Simplex munditiis! mint a' Horátz' Pyrrhája.

Nagyon sajnálom hogy a' Censor eltiltá a' *Védelm. Magy. Nyelvet.* De ne tegyünk semmit a' mi bajt hozhatna reánk és a' nyomtatványokra. A' *Védelm. M. Ny.* már kézen forog, 's lehet idő, mellyben toldalékúl valaki mellé teszi a' mi munkánknak ezt is, az Amalia 's Rózsika titkát is. — Ezt az Udvariak el nem néznék ha kiadnánk. — E szerént az Erkölcsi Levelek mellé vessd az itt menő verset és Fohászkodást,[3] mellyről elmondom a' Biographiában, hogy Báróczi nékem magamnak ada nehány nyomtatványt, 's magát vallá szerzőjének.

Élj szerencsésen, kedves barátom. Szemerével kell még szóllanom, 's ő siet. — Itt a' kérelem Virághoz, hogy fogadja-el hívásodat Dónáthoz.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2569.

Kazinczy — Ponori Thewrewk Józsefnek.

Széphalom 1814 január 5.

Kedves barátom,

Igen örvendek, hogy a csomó kezedhez jutott; még inkább örvendek, hogy azt oly kedvességgel fogadád. Parancsold a mit jelentél, s mindent megteszek a mi tőlem kitelend, még pedig színetlen örömmel. Trattner a Kis verseihez igen szép metszésű betűket hozata Bécsből, valóságos másait a Didot betűjinek. Lásd itt egy lapját annak. Ezekkel munkádat igen jó lesz nyomtatni a tudva való formátban.

[1] Nincs a levél mellett.

[2] Az eredetiben *mutatni*, tollhiba.

[3] Nincsenek a levél mellett.

Kininger, Vincenz Georg

1767 - 1851 -

Esterházy ikirkloš herceg
J. B. Izabey ütött.
Mezotinto.

65.

Szépm. Ukr.
grafik. ort. 73. kiáll.
Wenzel grafikusok,
(P3) - máj -

korban — a Kr. e. V. század első felében — készült, amelynek stílusát utánozza, hanem régieskedő iránynak a terméke a Kr. e. I. századból. Görög munka.

Paul Arndt: Leierspielender Thraker und sitzender, singender alter Mann. V. Jahrhundert vor Christus (?). Original.

67. HYGIEIÁNAK SZENTELT FOGADALMI DOMBORMŰ.

Márvány. Magassága 24 cm. Szélessége 16 cm. Vastagsága 3·2 cm. Bal és alsó része letörött Fanóból (Ancona közelében) való.

Asklepios leánya, Hygieia, az egészség istennője, szokott módon van ábrázolva: chitont és köpenyt visel,

MDK

Kininger festo

Harsányi, 32.1.447. sz.

MDK

Kininger Vince György

Kazinczy arcképe, melyet Kininger Vince György műve után John Frigyes metszett rézre.

Kazinczy Ferenc levelezése. IV.k. Bp.1893.
37.l. 578.l.

Kinnger Vincze Szőr

Karinty arckepe, melyet fiatal korában Fritz úr szerzett vere, emlékül

Karinty Ferenc levelezése IV. k. Budapest, 1893. 37. l. 178. l.

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ.

A számok a lap számait mutatják. A csillagos számok azon lapokat jelölik, a melyeken az illető névről vagy tárgyról a jegyzetben némi felvilágosítás olvasható.

Abafy. 322.
Abbt Tamás. 99. 109. 562.
Adelung: Dictionnaire. 64. 135. 145.
Bacsányi Jánosné Baumberg Gabriella. 292. 305.
Bajtay Antal. 540. 598.*

1790. Gr. Török Lajos nekrologja a Haz. és Külf. Tud. 1810. évf. 10. (aug. 4-ki) számában olvasható: «Jun. 25-ikén Nagy-Kázmértt, Zemplény Vármegyében, 10 hólnapi sínlése után meghólt Mélt. Szendrői Gróf *Török Lajos* Ur, 1786 olta 1796-ig Kir. Fő Igazgatója a' Tudományoknak 's Iskoláknak a' Kassai Tudománybéli Kerületben. Miólta hívataljából kilépett, életét a' gazdaság gondjai és a' Chemia foglalták el, mellyben melly sikerrel dolgozott, tanúja az az egynehány rendbéli találmány, nevezetessen Antimonialis Tincturája, melly a' maga tekintetét mostanáig is kissebbedés nélkül tartja fenn. Özvegye benne egy jó férjet, három gyermekei egy jó Atyát, alatta valói egy szelíd Urat, és az a' sok szegény, a' kiket gyönyörködve segített, egy nemes lelkű jóltévőt siratnak, 's sokáig áldásban fogják fenn tartani emlékezetét. Született Ónodon, 1748. Oct. 7-ikén.» V. ö a *P. E.* 66. 70. 88. 90. stb. lapjaival.

Kininger Vince György

fertő

l.

Kazinczy Ferenc

levelezése

VIII k. 64, 138. l.

KININGER, Vinzenz Georg

Helikon, 200.

1991. 1/2.

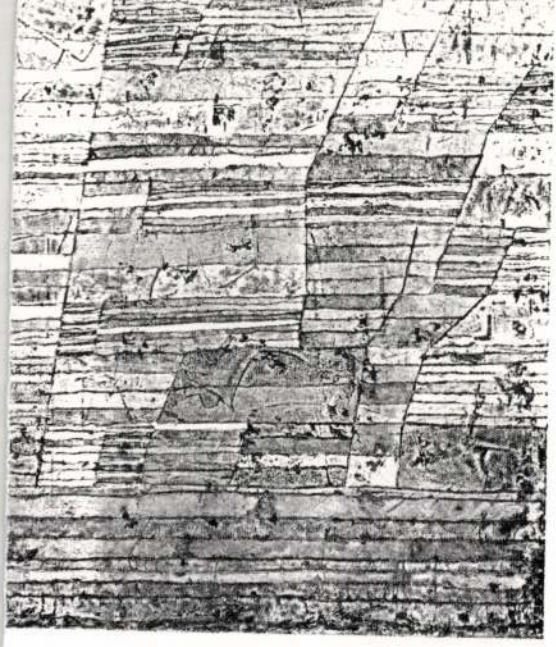

mDK

Kininger, bécsi festö?

Kis János- Kazinczynak

"Kiningert nem nyerhettem meg.....
/Niedermannal festtette le magát.

Kazinczy Ferenc levelezése.
IX. k. Bpest.1899. 483,585.l.

Kininger Vince

l. Kazinczy Ferenc levelezése

X k. 165. l.

426, 487, 498. l.

Sörös Béla, ev. ref. lelkész IX. 70.

M.D.K.

Kininger-Cretter:

Verhovácz Miksa archépe 1799

Repro.

M.M.M. Évkönyve 1952. XXXII. Képtábla

Herzog

Kienle (Kinle, Kenl, Kindl) Adam Joh.

Kienle

Baróti, Adattár V–IX.

180. 1722. márcz. 21. Ingenieur-Lieutenant

? 216. 1719. jan. 3. Landeskomissár

222. 1722. febr. 5. Ing. Lieut.

? 284. 1727. nov. 10. Spitals-Verwalter

? 412. 1726. okt. 25 „ „

? 422. 1727. febr. 27. Viehzuchts Verwalter 1/.

Forrás

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kinlein, Ignatz

Kőmives mester

Plan der abandonirten Festung Szegedin in 4 Sectionen, wie selbe für die italienische Deportati Anstalt vorgerichtet worden ist. 1833.

Tőlt aláírás közt a rajzon: Ignatz Kinlein. F. Maurer Meister. Mérete 10° = 90 mm.

és

Cs. Sebestyén Károly.

Szeged középkori vára. Dolgozatok a m. kir. Ferenc József tud. egyetem arch. intézetéből. Szeged, 1928.

IV, 264. l.

MDK

Kimizsi Pál né Magyar Benigna
könyvgyűjtő
megrendelésére 1494 ben készült
el az u. n. Festetics kodex.

÷ Régi magyar könyvtárak
Grafikai Szemle 1910 évf. 8 sz. 240 l.

KINNE, W. szobrász

Ungvári várban áll egy öntöttvas szobor-kályhája: Pihenő Hermész.

DESCHMANN Alajos: Kárpátalja müemlékei.
Bp. : TKM, 1990 41-42.p. és képe

Kipolt Miklós

Épitőmester. 1806: Nagynyulas, Teleki udvorház javítások; 1806: Oroszfája: református templom épitése; 1807-1809 Kolozsvárott: a Toldalagi-Korda ház munkáját irányitja.

Dj. Nagy Margit: Renesznsz és barokk Erdélyben, Bucharest, 1970.

310 l.

Lindt Miklós

1814-1815: az óvári kórház; a prófoszház, a nagy várdánál dolgozik. 1815: Zsibó: a Wesselényi kastélyban végez munkálatokat; 1829: Miklós Jódóm házát építi.

Dr. Nagy Margit: Kőnyezőnsz és barokk Erdélyben, Bucharest, 1970.

311 l.

Lipolt Miklós

Kőműves-pallér dolgozott 1810-es években a gribói Wesselényi kastélyon.

Gy. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

2001

Kinolt Miklós

és Alföldi (Lotsis) Antal ügyeli 1817-ben Kolozsvárott a lyceum számára kantonoló vérfal megkólatoit.

Gy. Nagy Margit: Renaszánsz és barokk Erdélyben. Bukarest, 1970

294 l.

JOSEPH KINNEL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 143.- Herr Joseph Kinner
Felvétel ideje: 1795. 7. Sept.
Hová vették fel: Tavel,/Tevel/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Pannus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Kinsel József, festöm.

Ivóban. Olf. 92x62.J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. Kat. 26.l.

Kiosky Antal

kolicsi festő

l

Sikmagyarom

72. l.

Tekintetes biz

Van szerencsém a tekintetes b
hogy a Zólyomi várban
Jakobovits Gyula zóly
a rendelkezésre álló 888
Tisztelettel kérem a te
kiadolni méltóztassék.

Budapest ten 1908. Julius

Kinsky Antal

festő a holicsi
gyár keramikus-
rép osztályában
(1787–1791)

Csanyi 1954

41. l.

Kinsky Antal
fajanszfestő
1790. Holics

Csányi 1954
26. l.

K D.K.

KINSKY Antal

1787–1791 Sklicsom festő,

fekete díszítésű edények az ő munkája (tengeri tájképek, alakok)

Csánji 1954. 41. l.

R. D. K.

KINSKY obtal

(1790), a koliesi gyár testője

Csánzi 1954. 26. l.

KINSKY *Antal*, festő, 1787—91. a holicsi fajanszgyárban dolgozott. Az ez időben készült fekete díszítésű kemény cserépedényekre K. festette a tengeri tájakat és alakokat.

ℓ-g. I 563 ℓ.

~~1082. Ismeretlen művész.~~

a XIX. századbo

1082. Salamon király.

Derékig ~~és~~ látható, kissé jobb
kezében liliomvégű jogart,
tart. Haja, bajusza és körs
gombokkal ~~díszített~~ köntöst
irata a vonalkörön belül:

Emelkedett perem mentén halad

SALAMON. VNGAR. REX.

~~Emelkedett pereme, k~~

Rezes ólomdombormű,
20 K. -- Havas Emil ajándék

Kinsky (Kinzky)

Anton

Feld-Z XVIII n

l.

Schirek Holitsch

106. l. - 107. l.

ATHENAEUM
77874

Kinsky Antal

a fekete díszítésű kemény csepedenyes festője a Holicsi gyárban Kinsky Antal volt, aki 1787–1791 között dolgozik a gyárban s tengeri tájakat is alakokat festett.

Török – Holics. 176. l.

~~Annona V. 258.~~

KINSZKI Anne

TÁRY Klára: Az avantgárd szerepe a magyar fényképezésben. Fotóművészet, 1990. 3/4. XXXIII.évf. 6.

Kinszky Imre

MDK

ezüstérmet kapott

Magyar Iparművészet 1934. 72.o.

Kinszky Imre MDK

ezüstérmet kapott

A milanói Triennale dijai
Pesti Hirlap 1934. ápr. 1o.

Kuiszky Károly
szobrász
67 éves
(hasmirigydaág)
+1946. I. 10, temetve I. 15.
Óbuda

Halotti főkönyv
47 folyosz.

Kinszly György, ép. MDK.

A Szamodkorodon épitendő iskola munkáit kapta meg.

Versenytárgyalások eredménye:

Épitőipar, 51 sz. 1912.dec.22. 524.

Kinszky Imre

milanói ipari műveinek
kiállítás 1933.
évről jelen-
tés

Magyar Iparművészet
1934. 72. l.

tanítók, de legelsősorban alkotóművészek.
ragyogó színtere a magyar kultúrmunkának:
mekben, műhelyekben és kemencék mellett!
lköltöztek már közülünk s üdvözlet azoknak,
ma is a szent célért.
szebben csillog fel a folyóirat hármas cím-
ıkairányt, de egyúttal hagyományhű ragasz-

ősorban a magyar érzések nagy közösségeért
z való szerető csatlakozást kérünk minden-
z ajkán él, de a lelkében is.

AZ
GY. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ELNÖKSÉGE

- K. M. E. Ny.

Kirnstädter

temesvári rajztanító a XVIII. század legvégén

és

Rajzbtata

1907.

148.1

báró Révai Miklós

vaslaki

elektrot

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Kinstädter l. Kühnstätter

ALBERTNÉ
KIRLAPIRODA
BESZ
E
HORTHY MIKLOS

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiad

Budapes

Visegrádi-utca

Kinoztl András M.D.U.

lakatos

1787 jan. 15 az egri Líceumban végzett munkáról.

Szabó Éva ~~Szolnoki~~, Adattár. Művtört. Szt.
1958 (VII.) 2-3 sz. 201.

M.D.K.

Kinszll ezri lakatos

neve 1798-ban a Tisza-bábolnán épített templom árajánlatával kapcsolatban fordul elő.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 349. old.

M. D. K

KINTZL Benedek asztalos

dominikánus szerzetes laikus

1766. Vác, volt dominikánus templom, szószék

Hegháry: Barokk szobrászat... Bp. 1959. I. 224. l.
II. 295. l.

M. D. K.

KINTZL Benedek fotografó

Vác, Rk. plébániatemplom (eredetileg a domonkosoké) szószéke
(1766)

Detcsényi-Gyonaszthi: Vác, Bp. 1860.
190. l.

Kintl Jenő

építészmérnök az Építés- és Közmunkaügyi Minisztérium megbízásából 1946-47 évben a nyitásával ~~építette~~ a Gellérthegyi szobrot közel emlékművet.

Borb-Fabr

41 l.

M.D.V.

KINTLI Pál építész
Perényi Imre

Bogyiszló. újjáépítés helyszíni irányítója

Farkas Tibor – Polonyi Károly: Beszámoló a délmagyarországi árvíz-sújtotta területek újjáépítéséről
magyar Építőművészet 1956. (V.) 273. l.

Heinrich Wilhelm
Kintzel

otrós vias.

Mestre Brassai János
Kassai. Kegyúrt Vére
1700. máj. 8.

Mihály Kassavárosi ötv.
tort. Ny. 1900. 323. l.

Petrovicz Ferenc

öttős.

XVIII 27.

415. Kintzig Béla, ép. MDK

Szül.: Tövisegyháza, 1874 Okl. kelte: 1897 SZ: 1395.

A m. kir. József müegyetemen oklevelet, abszolutóriumot vagy oklevelbonositást nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP - MP-MÜV. 1931. márc. 1. 41. l.

Kintses István
faragó
1769. Szilágyhagos
Balázs 130. l
53. l.

Szabó: Erdélyi
mesterkedők.
Ethnographia

ПОЧТА
42 III 1975

JOH.KINTZEL, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott,többben Galiciából is,1701-1848 közt.Mesterjegyzék nem maradt.Levelezés és "Protokol farbiarskoeho cechu,1801-1864" alapján ismerjük őket.
E mesterek egyike volt:
49.- Joh.Kintzel, 1816. Nagykároly. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, Győr, 1974

Klintzig Béla

építész.

Szül. Torineghóza 1874.

Oklevelet nyert 1897.

Vérjegyzőegyetem 12. l.

Kossuth Lajos.

Mellig, kissé balra fordul, t
kabátban. Felirata

LOUIS KOSSU
GOVERNOR OF HUN

alól középütt: Engraved by T.
by J. Gollma
legalól középütt: Published
St. New York.
és ez után: Entered according
1851 by Don
office of th
States for t

Am., mér. 26.5: 17.2 cm.

Sz. n. 9
296-90

rhelyett:

mtitkár.

Ügyiratkezelő iroda
Ikt. szám: 1030 márc. 28.

Szinkler Ede
VSB a oktatóintézet
tanárjai hagyó
tanszerjegyzéke
1915-16. s. f.

ségét alkotó pengőnek " arany
való alapulvételét tartaná al
miután a jelzálogról szóló 19
pett 1927.évi XXXV.törvénycik
biztositható követelések több
lyen az aranypengő is :/ pénz
és igy a számolási érték amug
fog nyerni. Ehhez képest, a n
felelően, felhivom a Bizottsá
a vezetése alatt álló intézmé
ratu, több évre szóló szerződé

A Müemlékek Országos B i z

Kintzler Ödön

XXVII. aukció
a Gyűjtő. 1916. 45. l.
Szepesi táj, akvarell
50.—
Orosz lányfej, szénrajz
50.—
Negy ex libris terv
ā 50.—

Kissiari, Arth

240 87

Kintzler Ödön

1916. szept. hó 27. és
aukcióján
szépszínű, akvarell
oroszlánfej, szenvp.
régi exlibristere
A Gyűjtő. 1916. 45. l.

Ingatlan nyomtatott fényképei (darab)

207.

VII. 208.

Kintzler Edmund

tanár, Keszmárk –
Kecskemét.

8 tájkép, olajfestmények, akvarellek és egy ~~tay~~ tollrajz

Verzeichnis der modernen Gemäldeausstellung Zipser Maler. Lyceal-Jubiläum. Keszmark 1933.

Kintzler Ödön

1913/14 - 1916/17

Ferkèpzomfoiskèvk

100. l.

Kintzler Ödön

~~[illegible]~~ Rajzolat lett
Siklóssy László

Kuny Domokos,
budai kerámikus
a XVIII. században
c. művéhez
Bpest 1918.

Foltin János II. 200

Kinzel Josef (1852-1925)

„A levél" o.v. 77x67. J. l. l.: J. Kinzel
Wien

Kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Kinyir Ferenc

könyvkötőnek

1796-ban tanonc lett

Pfundtner Mátyás

soproni mesterénél.

Végh sopr könyvk

230. l.

Somogyi Könyvtár és Városi Múzeum, Szeged.

280/1944.

Kedves Barátom !

A Délvidéki Szépmives Céh gyüjteményes kiállitásának katalogusát, valamint a szegedi képzőmüvészek grafikai kiállitásának jegyzékét mellékelten megküldöm.

A múzeum kiüritése a bombázások a katalógus hiánya miatt nem tudtam gyorsabban intézkedni. Elnézésedet ké-

Kisvirnyi Ferenc festő

A szabadki Galériában – mint a szolnoki művésztelep mai alkotója – kapott műve helyet.

Táttak hallottuk.

1142. Jul. 4. Petőfi, 21.13/11/R.J.

KIPLA IMRE, csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irata város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./ ":IV, 1:V. csapo. 265.old

UHVARGA MARIANNA: Mesterembrek Székesfehérvárot a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

KIPP, Andreas, pozsonyi kőművesnegéd

A. K., Maurergesell, 8 éves fia meghalt. (1807, 409 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kismartonvárdja (Sopron m.) R. K. templom

K

1. az 1672-ben Bécsben öntött 30 régi magyar harang; tőtk domborműve és az Esterházy grófi címer látható rajta; felirata elmondja, hogy galánthai Esterházy Pál öntette Herold Boldizsár által Bécsben és elsorolja Esterházy Pál összes címeit.

2. a Kippo János által 1692 augusztus havában Bécsben öntött 175 régi magyar harang; Esterházy Pál nádor öntette a szentháromságnak, a B. szűznek és Mindszentek tiszteletére; a szentháromságnak, Máriának a magyarok Királynőjének, a szentek segítő Megváltónak stb. domborművű képei ékesítik; rajta van az Esterházy címer Esterházy Pálnak, az első szegnek szlavóniai címével együtt.

Kippo János

Mucs Béd

Kipp János

Győr XVIII. 7.

László Reinhard

Keresztéj alatt.
Alább az írja ez a
forrás: Johannes Kipp
ugyan nem volt nuncia-
rius, de minden évben
gyakori volt az ilyen eset.

Stengyőr 39. l.

A
észet, szépiroda-
rtéke, gyönyörű
minden nyelven
an találhatók a

CMI NYOMDA
BOLTJÁBAN
SSUTH LAJOS-U. 18.

tiszta örömök, az emberi ideálok közvetítője a jó könyv.

Maradandó értékű ajándék, önzetlen jóbarát, a művelődés és tudomány mindenki számára nélkülözhetetlen forrása. Lapjai közül sarjad ki a lelkekben a boldogabb Magyarország ragyogó karácsonyfája!

MBAT

1

Elegy, Elza

MDK

Kippo János

Bécsben 1692-ben öntött egy 175 régi mázsás harangot Eszterházy Pál nádor rendelésére. Kismartonváraljai r.k. templomban van. Több domborművű kép disziti és az Eszterházy-féle hercegi cimer.

Kéziratos céduláról.

Kippo, Johann
Marangóntó
l.
Csat-Frey Ost Kunitt
XXIV. K.
77. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
38.

Havas Sándor. Fehéregyház és Árpád sír-
jai.
Bpest, 1883.

füz.

1db.

Kippo Janos

csaszári harangöntő

1692.

laid

2

Csatoophárang

7. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kippo János

Bécsben 1692-ben öntötte
a Kismartonvárosrészi
(Loipon vm) rk. templom
egyik harangját

Vallás- és Közok. Minisztrium
8466/1917 sz.
(elv.

Lénárd		Görög: Pál Izraelita: Markesv. 7
Hétfő 7 Engelbert		Protestáns: Rezső Görög: Hierón Izraelita: Markesv. 8
Kedd 8 Gottfried		Protestáns: Gottfried Görög: Mihály Izraelita: Markesv. 9
Szerda 9 Tivadar		Protestáns: Tivadar Görög: Onezifor Izraelita: Markesv. 10
Csütört. 10 András		Protestáns: Luther M. Görög: Oreszt Izraelita: Markesv. 11
Péntek 11 Márton		Protestáns: Márton Görög: Menna Izraelita: Markesv. 12
Szomb. 12 Jónás	1932 **NOVEMBER** 30 nap	Protestáns: Jónás Görög: Al. János Izraelita: Markesv. 13

46-ik hét. Nap kelte 6 ó. 50 pk. — Nyugta 16 ó. 36 pk.

Kippo Johann

in Flederwar 1703. szü-
letett igen csinos. Ez hamu-
jat 1918-ban a bécsi at-
genálban a hadi bolgálta-
tás alól mentesítette.

MOB 8721/1918. sz. alta.

MAGYAR REFORMÁTUS DIÁKOK
SOLI DEO GLORIA SZÖVETSÉGE
Budapest, IX., Üllői-út 25. I.

Nagy.

Szentirányi Zsuzsa
úrleánynak

Budapest
T. Leuhe tér 7.

NYOMTATVÁNY

Johann Lippo

építette 1692-ben az Eisenstadt-i
Esterházy kastély horonyját.

Allgemeine Landestopographie
des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.
II/a kötet 4340

Kiprenszkij festö.

Uj Világ.1953.51.sz.dec.17. 6/11.l.

Király Károly

szobrászgyed.

6 elemi.

9 hónapot háltóban

iskolában jeles eredménnyel. Tanára:

Vasadi Ferenc

Iparrajziskola 1893.

588

Király
fotós

Olaszországba exportál közel
10 vagon nyi bárányt az órke-
nyi Béke-tsz.

— : Husvét előtt.
Tükör, 1976 márc. 30 - 7 oldal.

Király,gombkötő

A miskolci Pataki-Gerga görög kereskedők közötti szerződésben szerepel.Néhai Gyerga György özvegyének kiadásai "1779.aug.10.Király Gombkötőnek az Ablakokra való Rojtokért 2.00.".Rhft.kr. 306.old

Komáromy József: A Pataky-Gerga üzleti társaasszerződés 1778-ból 285.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Kiváldi rk. templom

oltárkép 1768.

l. (Borsod vm.)

Gerecsefalvy

492. h.

Sorszám	A műtárgy származik					A mester neve és a képtárgya	festve
	S.	M.	A	E.	az új leltár		
	képtárból						
16		197				Ismeretlen festő: Förderer Berthold.....	L - vászo
17		388				Ismeretlen festő: Szerdahelyi György.....	vászo
18		196				Ismeretlen festő: Paschgal György.....	vászo
19		351				Ismeretlen festő: Guadányi József gróf.....	vászo
20		195				Ismeretlen festő: Sigray Károly báró.....	vászo
21		88				Lacza Endre: Katona István.....	vászo
22		5				Pesky János:	

Kiraldi Maria

1938

Ki tud vola?

művészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 310. l. — Lepold—Lippay 38. l. — Lepold Katalógus 59. sz.

261. kép. *Pázmány Péter (?) gyűrűje, 1620 körül.*

PÁLFFY KATALIN TALPAS KERESZTJE, részben aranyozott ezüst. Aranyozott Krisztustesttel. Peremén későbbi felirat: PAUL CO FORGACH DE GYMES EP. R. E. A. C. ME. S. C. 1728. RENO. CURAVIT. A lábon Pálffy-címer, a talp peremén a cimborum-kehelyével (l. fentebb) egyező felirat. Ugyanitt nagyszombati hitelesítő bélyeg és mesterjegy.
Mag. 29·5 cm.
Nagyszombati ötvösmunka, 1620 körül.
Ghimesi Forgách Pál gr. c. püspök, esztergomi kanonok (1723—1746) hagyatékából.
Lepold Katalógus 77. sz.

Királdi Mária

1937/38. évben végzett polgári iskolai rajztanári oklevelet kapott

Ferkepzőmfoiskèvk
1937/39

182. l.

Királdi Mária

IV. évés polg. isk.
tanuló.

Ferképzőmfiskavk

1936/37. 75 l.

2 —

Holland

42. Zmoretten Perto", XVII. sz: Zenészek.
a, olaj; 41 x 35 cm.

Király

Läb I. 58. 89. 117

Táblakép „Gyár" – Király

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7.–8. sz. 346.–347. o. Kiállítások.

Sebestyén György beszámolója:

Munkások művei között.

Király

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7–8. sz. 346.–347. o. Kiállítások.

Sebestyén György beszámolója:

Munkások művei között.

Király.

A megyei Képzőművészeti Kiállításon
képeivel szerepelt.

Hajdu-Bihar-megyei Művészegyesület 1952 dec.

M.D.K.

Király festő?

vécsey a Kolacsek Vilmos tervei szerint épült kassai görög-katolikus templom festési munkálatait.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1886. VII. évf.

ort. 1. sz. 1. old.

MDK

Király (festőművész)

(A két Király – hajdúböszörményi művészek – szerepelt az 1954-ben rendezett megyei művészeti szemlén.)

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955. tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

Király (festőművész)

(A két Király – hajdúböszörményi művészek – szerepelt az 1954-ben rendezett megyei tárlaton.)

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után. Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

Király festő

MDK

Grafikával élünk ki

„A Kultuszminisztérium az Uj Szinek Társa-
tára"

Dunántúli Népszava 1947. III. évf. máj. 13.
6. l.

Király festő. MDK

Neve megemlítve

Nikelszky: „Képzőművészeink 50. Tárlata a Városi Múzeumban".

Dunántúli Napló 1949. Szerf. jan. 9. 6. l.

Király

NDK

Neve megemlítve

„A Kultuszminiszter Kopek vásárolt
diákom pécsi festőtől."

Pécs Heff. 1947. I. évf. máj. 12. 2. l.

36

Fénykép Miskolc

Iparművészeti Főiskola: 161 db

fák asztalokkal (Király diplomamunkája)

Magyar Fotó/Ze 2252/20

Dokor

Negatívumok.

Király tanár

Alkotásával szerepel az állami iparoktatási intézetek tanárainak kiállitásán.

M.934.VI.3.

Feingkép- hiányzó

Iparművészeti Főiskola: 168/a tk.

tyúk csontkával (~~Király diplomamunkája~~)

Magyar Fotó (Te 2252/70)

Rákos

Negatív nincs.

Fényképi hitelesítés

Gyógyszerészeti Főiskola: 169/a tk.

Erzsébet pálné tárgyak. (Király és Rodnai diplomamunkák
(Hammerskold, kanalak, kis és nagy tálak)

Nagy Tibi (Ze 2252/57)

Negatív nincs.

MDK

Király ipm.

és Somogyi tervezése: kovácsoltvas dohányzóasztal – repr.

(M. E.: Kisbútorok.)

Nők Lapja, Bp. 1957. június 20. [17. l.]

Király Andor

III. é. ép. hallg. 1941-42.

Mávag munkás lakótelep Diósgyőrön.
(Terveret)

Technika. 1942

400 l. munkai rajzokkal

Kohis-tannak

Műv.

6.32

1 köt. 4r

Kubinyi

Ágoston

Szekszárdi régiségek.

(Felolvasatott a Magyar Akademia 1857-ki april 7-kén tartott ülésén).

Király Andor.
~~festő~~.

a Nemzeti Szalon új csoportkiállításán városképei szerepelnek, kortyik tabáni képei, valamint „Savonarola Ferenc szeben" c. vázna. (emlékre.)

Esti Kurir, 1927. jan. 11.

Király Andor

IV. é. ép. hallg. 1942-43

Kotsis-tanár

Toldy Ferenc gimnázium Budapesten (Terézet) munkái rajzolta:

Technika 1943

235. l.

Müo.

/Köt. 8°

H. Knackfuss

H.

Allgemeine Kunstgeschichte von —
und Max Gg. Zimmermann

I. Kunstgeschichte des Altertums und des Mittelalters bis zum Ende der romanischen Epoche, von Max Gg. Zimmermann

Mit 411 Original-Abbildungen

I–VI. + 1. – 529. M.

Bielefeld und Leipzig.

Király Endre, építész

Megválasztották.

↓

— Az új párszori tanácstagok névsora 3.

ESTI HIRLAP, Br. 1973. ápr. 28.

MDK

z Király Andorné, Ladányi Lia festő

Vontatás

Peoniák

Ilka

Képző- és Ip.művészek kiáll. Budai Vigadó 1933.
vázterek
dec. 5 1.

Gyüjtők
A. Király.

K. F. 1124/1897.
1897. júl. 11.

Király festő. NDk.

Neve szerepel a Kiállítók közöt.

„Pécsi Notesz"

„Pécsi Hétfő, 1949. III. évf. márc. 14. 2 p.

Király Andorné

Ladányi Lia

festő, rajztanár

élete. László

Képző- és Iparművészeti

Főiskola kiállítása. Bp. 1933

dec.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8.53.

Király Andorné, rajztanár

Egerházi Imrét Király Andorné rajztanár irányította Memphárt Józsefhez, akit Egerházi mesterének vallja.

Bakó Endre: Egerházi Imre.

Hajdú-Bihari Napló, 1983. ápr. 16. 8. old.

OSzK Kézirattár Levelestár

Kézírás

Budapestre írt levél.

Molnár Antal 1d. 1o43.sz.

1. FL Kiss Géza ormánsági népdalgyűjté
   Antaltól. Ld. még 1116., 1117. és 1
2. Magyar Népköltési Gyűjtemény a Kisf
   megjelent 14 kötetes sorozat. Az el
   a következőket Kriza János, Orbán B
   Berze Nagy János, Kálmány Lajos, Ho
   A sorozat utolsó kötete Kodály Zolt

KIRÁLY ANDRÁS

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P - 9765

22.o.

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

KIRÁLY ANDRÁS

A Műcsarnok és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület meghívja Önt a

Kunsthalle Budapest and FKSE invites you to

the opening of the exhibition KLÍMA című kiállítás megnyitójára

2001. szeptember 6. 18 óra / September 6, 2001 6 pm

A tárlat október 7- ig látható, hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

The exhibition is on view until October 7, 2001, daily from 10 am to 6 pm, except Mondays.

Kurátor / Curator: Petrányi Zsolt

Résztvevők / Artists: Barakonyi Zsombor, Beöthy Balázs, Császár Péter, Csontó Lajos, Fodor János, Follárd Barbara, Györffy László, Horváth Tibor, Iski Kocsis Tibor, Király András, Koronczi Endre, Környei Ágota, KissPál Szabolcs, Kupcsik Adrián, Stand Film, Radák Eszter, Szabó Eszter Ágnes, Szarka Péter, Szentesi Csaba, Szigeti András, Szűcs Attila, Till Attila, Vincze Ottó

Megnyitó / Opening: Szabó Eszter Ágnes - Membrán

Tolmács koncepció / Translation concept: Szabó Eszter Ágnes; Zenei koncepció / Musical concept: Membrán

Mozgás / Movement: Lisztóczki Hajni, Sándor Éva és egy harcművész / and a martial artist

KLIMA